

തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാല

ഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി—നൂ ൭

കുടലീയം

ഭാഷാവ്യാഖ്യാനസമീതി

(മൂന്നാംഭാഗം)

[മൂന്നാം അധികരണം]

പ്രസാധകൻ,

മീമാംസകരത്ന, മീമാംസാവിശാരദ, വേദശിരോമണി,
വി. ഏ. രാമസ്വാമി ശാസ്ത്രി, എം. എ.,

ഡയറക്ടർ, കോളീയൻറൽ മാനസ്ക്രിപ്റ്റ്സ് ഡെപ്യൂട്ടി,
തിരുവിതാംകൂർ യൂനിവേഴ്സിറ്റി,
തിരുവനന്തപുരം.

തിരുവനന്തപുരം :

തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്,
മൻദ ൫/൧൧൨൦.

[എഡിറ്റർമാർ.]

[വിപ. ക. മ.]

UNIVERSITY OF TRAVANCORE.

MALAYĀLAM SERIES No. 67.

THE
KAUTALĪYA ARTHAŚĀSTRA

with Malayalam commentary

[~~Adhikarana~~ 3].

EDITED BY

Mīmāṃsakarātna, Mīmāṃsāviśārada, Vedaśiromani

V. A. RAMASWAMI SASTRI, M. A.,

*Honorary Director, University Manuscripts Library,
Trivandrum.*

TRIVANDRUM :

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS,

1945

All Rights Reserved.

[Price Re. 1-0-0]

CONTENTS.

		പേജ്.
1.	Preface	1—10
2.	ഉപോദ്ഘാതം	1—33
3.	വിഷയസൂചി	1—16
4.	Text and Commentary	1—119
5.	Appendix I. ശ്ലോകാർത്ഥസൂചി			
6.	Do. II. (a) M. S. S. പാഠഭേദം			
	(b) P. S. S. Do.			
	(c) Ms. 2537 Do.			
	(d) L. 1066 Do.			
7.	Do. III. ശുദ്ധീകൃതം			

P R E F A C E.

The third part of *Kauṭaliya Arthaśāstra* with the Malayalam commentary which is now issued as No. 67 of the Travancore Malayalam Series, contains the third *adhikaraṇa*—*Dharmasthīya* which, deals with *Vyavahāra* in all aspects and therefore resembles the *vyavahāra* section in the *Dharmaśāstras* and *Smṛtis*.

The verse found in the commentary.—

‘ऋणमादौ मनुब्रूते वास्तुकं भार्गवो मुनिः ।
बृहस्पतिस्तु निक्षेपं विवाहं कुटलान्वयः ॥’

(*Vide* p. 13)

Manu commences *vyavahāra* with *ṛṇādāna*, Bhārgava with *vāstuka*, Bṛhaspati with *nikṣepa* and the descendent of Kuṭala with *vivāha*, if it can be accepted as authentic¹, throws much light on the vexed question whether the name of the author of *Arthaśāstra* is Kauṭalya or Kauṭilya ; for by the sūtra ‘गर्गादिभ्यो यञ्’ (Pāṇini VI. i. 105.) we get the form Kauṭalya in the sense of *Kuṭalānvaya*² and not Kauṭilya. All editions of the work, except that of MM. Dr. T. Ganapati Sastri³, however, adopt the reading *Kauṭilya*. Viśākha-datta, the author of *Mudrārāksasa*, has used the appellation *Kauṭilya* for Cāṇakya with an explanatory note in the verse : ‘कौटिल्यः कुटिलमतिः’ etc. (1. 7). Many scholars identify the author of *Arthaśāstra* with Cāṇakya, the minister of Candragupta Maurya and the propounder of a crooked policy of administration (शास्त्रनय) ; and full testimony is borne to it by the *nāndī* śloka of the *Mudrārāksasa* :

1. The extant works of sages Bhārgava and Bṛhaspati, viz., the *Sukranītisāra* and *Bṛhaspati-smṛti* begin with *ṛṇādāna* and not with *vāstuka* and *nikṣepa* respectively.
2. *Vide Prakriyāsarvasva* (Taddhita), Madras University Sanskrit Series, No. 15. p. 6.
3. Trivandrum Sanskrit Series Nos. 79, 80 and 82.

“धर्म्या केयं स्थिता ते शिरसि शशिकला किं नु नामैतदङ्गा
 नामैवास्यास्तदेतत्परिचितमपि ते विस्मृतं कस्य हेतोः ।
 मारीं पृच्छामि नेन्दुं कथयतु विजया न प्रमाणं यदीन्दु-
 र्द्व्या निहोतुमिच्छोरिति सुरसरितं शाठ्यमस्याद्विभोर्वः ॥”

A close study of *Kautilīya-Arthasāstra* will, however, reveal that it resembles treatises on *dharmaśāstra* in many sections and that if a conflict arises between a *dharmaśāstra* and an *arthasāstra*, the former is to be taken as more authoritative. This would explain that in most cases the rules that are enunciated for the administration of kingdom are not against the rules of *dharma*. No doubt there are some rules in the *Arthasāstra* which are of an objectionable nature, but they are not to be prescribed under normal conditions. Kautilya himself observes : चातुर्वर्ण्यरक्षार्थमौपनिषदिकमधर्मिष्ठेषु प्रयुज्जीत i-e., for the protection of the four castes certain unwholesome devices may be adopted in the case of people not abiding by *dharma*. Therefore the view that Kautilya propounds a crooked policy is not very much justifiable.

The date of Kautilya and the *Arthasāstra* is one of the problems of ancient Indian chronology which have not yet been satisfactorily solved. Much depends upon the identification of the author with Cāṇakya, the minister of Candragupta Maurya. Western scholars like Drs. Winternitz and Berrisdale Keith believe that the work is not of a single author. Their arguments have already been summarised and refuted by Dr. Ganapati Sastri in the Introduction to his edition of the *Arthasāstra*¹. We may however observe that the traditional view that the *Arthasāstra* comprising 6000 granthas in the form of *sūtras* with a few verses interspersed at places was composed by a single author Kautilya, the minister of Candragupta Maurya and the exterminator of Nandas, seems acceptable. The unity of its authorship and the identification of the *Arthasāstra-kāra* with the

1. *Arthasāstra*, Part II, T. S. S. No. 80, Introduction.

minister of Candragupta fix the date of the work as between 350 and 300 B. C.

The *Dharmasthāya adhikarāṇa* contains nineteen chapters. The introductory chapter gives some important suggestion regarding *vyavahāra* in general, of the valid and invalid nature of investigation, the required number (three each) of the *dharmasthas*, and of the ministers of the king to constitute a court to enquire into the nature of disputes and administer justice. It is for the safe preservation of the duties of the four castes and the four *āśramas*, that the king administers justice as the very personation of *Dharma*.

‘चतुर्वर्णाश्रमस्यायं लोकस्याचाररक्षणात् ।
नश्यतां सर्वधर्माणां राजधर्मः प्रवर्तकः ॥’

(p. 9)

The highest *Dharma* is *satya*—truthfulness, and it is for the king to uphold it through careful investigation by means of evidence supplied by witnesses, by the traditions of the people, and finally by his own conviction; and he should issue proclamations for the common weal of the people.

‘अत्र सत्ये स्थितो धर्मो व्यवहारस्तु साक्षिषु ।
चरित्रं संग्रहे पुंसां राजमाज्ञा तु शासनम् ॥’

(p. 10)

Such an administration of the kingdom by a king would bless him with divine gifts both temporal and spiritual, but if the king does not rule the people well or punishes them without proper investigation, and thus upsets the well-established social order, he is sure to fall.

‘राज्ञः स्वधर्मः स्वर्गाय प्रजा धर्मेण रक्षितुः ।
अरक्षितुर्वा क्षेप्तुर्वा मिथ्यादण्डमतोऽन्यथा ॥’

(p. 10)

The following eighteen chapters deal with the eighteen *vyavahāra-padas* beginning with *vivāhāsamukta* since

most *vyavahāras*—transactions in life, are the outcome of marriage—*vivāha pūrvo vyavahāraḥ*. The eighteen *vyava-
hārapadas* according to Kautalya are as follows:—

1. *Vivāhasāmyukta*. Disputes connected with marriage, the duty of marriage, the property of women, and compensation for remarriage (Ch. II); the duty of a wife, maintenance of women, cruelty to women, enmity between husband and wife, a wife's transgression, her kindness to another and forbidden transactions (Ch. III); vagrancy, elopement, and short or long sojournments (Ch. IV).

2. *Dāyabhāga*. Division of inherited property, time of its division (Ch. V); special shares in property (Ch. VI); division among sons and their order of inheritance (Ch. VII).

3. *Vāstuka*. The construction of buildings, fields, gardens, lakes and tanks (Ch. VIII); sale of buildings, boundary disputes, disputes about fields, miscellaneous hindrances and remission of taxes for the construction of new works, etc. (Ch. IX); destruction of pasture lands, fields and roads (Ch. X).

4. *Samayānapākarma*. Neglect and violation of agreements (Ch. X).

5. *Rṇādāna*. Recovery of debts with different rates of interest; witnesses—three or at least two reliable and honest persons, taking oaths before sacred objects (Ch. XI).

6. *Aupanidhika*. Deposits (Ch. XII).

7. *Dāsakarmakarakalpa*. Rules regarding slaves and labourers (Ch. XIII & XIV).

8. *Sambhūyasamuthāna*. Co-operative undertakings (Ch. XIV).

9. *Vikrīta - krītānuśaya*. Rescission of purchase and marriage contracts (Ch. XV).

10. *Dattānapākarma*. Resumption of gifts (Ch. XVI).
11. *Aśvāmivikraya*. Sale of objects without ownership (Ch. XVI).
12. *Svasvāmivikraya*. One's title or ownership to one's property (Ch. XVI).
13. *Sāhasa*. Sudden and violent seizure of person or property; robbery (Ch. XVII).
14. *Vākpāruṣya*. Defamation by calumny, contemptuous talk or intimidation (Ch. XVIII).
15. *Danḍapāruṣya*. Assault by striking or hurting persons (Ch. XIX).
16. *Dyūta*. Gambling (Ch. XX).
17. *Samāhvaya*. Betting and challenging (Ch. XX).
18. *Prakīrṇaka*. Miscellaneous things that have not been included in the vyavahāra-pādas already stated (Ch. XX).

A comparative table of the vyavahārapādas according to Kauṭalya and other important authors on Dharmaśāstra is given in the Malayalam Introduction which deals with this topic in greater detail. Therein parallel passages found in *Kauṭalīya* and important Smṛti works are collected with short introductory notes in Malayalam. Kauṭalya's views regarding niyoga, re-marriage of widows, gambling and betting etc., which are in conflict with the views of the *Smṛti-kāras*, are also elucidated in that Introduction.

The importance of the commentary in old Malayalam language published here cannot be over-estimated. Dr. Ganapati Sastri's commentary is, to a large extent, based on this Malayalam commentary so far as it is available. It is very brief and suggestive and helps in many places to decide the correct readings of the text. Dr. Ganapati Sastri has

already done much to correct the readings of the text on the basis of this commentary. Arthaśāstra-viśārada Dr. R. Shama Sastri's English translation of the *Kaṭṭalīya Arthaśāstra* is, no doubt, a pioneer work in the field, but it requires a thorough revision in some places in the light of new materials now available to scholars. Many passages can be better interpreted on the basis of the Malayalam commentary than has been done in the English rendering. To cite but a few instances: —

‘परोक्तदण्डः पञ्चबन्धः, स्वयंवादिदण्डो दशबन्धः ।’ (III. 1. p. 8) has been translated as ‘Fine for *parokta* is *five times* the amount; fine for self-assertion is *ten times* the amount’. (pp. 189 — 90). The Malayalam commentary reads as follows: *parājitanāyullavan vacca arthattil añconru daṇḍam; parājitan sākṣiyil munna tāne vādiyā-vōnākil pattilonru daṇḍam*. (p. 8). It interprets the terms *pañcabandha* and *daśabandha* in the sense of *one-fifth* and *one-tenth* as against *five times* and *ten times* as found in the English Translation. The interpretation found in the Malayalam commentary finds support in the commentaries of *Yāñavalkya-Smṛti*. Cf. ‘नष्टद्रव्यस्य पञ्चमांशो दण्डः’ (*Mitākṣarā* p. 223); ‘पञ्चबन्धः पञ्चमो भागः’ (*Bālakṛīḍā*, Vol. I. p. 262); ‘विवादास्पदधनपञ्चमभागसम्मितो धनभागो यत्र बध्यते स पञ्चबन्धः’ (*Aparārka*, Vol. II. p. 777). Dr. Ganapati Sastri's *Śrīmūla-vyākhyā* on the *Arthaśāstra* has followed the Malayalam commentary. Cf. ‘पराजितः धनदशभागं—’ (Vol. II p. 6). The Malayalam rendering of the *Arthaśāstra* published from Cochin, however, follows the English Translation in rendering the terms *pañcabandha* and *daśabandha* as ‘*añcirattiyum pattirattiyum*’ (p. 255). The terms *daśabandha* and *pañcabandha* occur again in chapter XIII. ‘वेतनादाने दशबन्धो दण्डः षट्पणो वा । अपव्ययने द्वादशपणो दण्डः पञ्चबन्धो वा ।’ The English translation runs thus: ‘Failure to pay wages shall be punished with a fine of ten times the amount of the wages or six paṇas; misappropriation of wages shall be punished with a fine of five times the

amount of the wages or twelve panas'. (p. 233). The Malayalam commentary interprets the terms in the sense of *one-tenth* and *one-fifth* respectively.

Again in the '*Sambhūya-samutthāna*' section, the *sūtra*: 'सज्जानामादशाहोरात्राच्छेषभृताः कर्म कुर्युः, अन्ये वा स्वप्रत्ययाः' is translated thus: — 'The surviving priests carrying the balance of the present or any other relatives of a dead priest, shall perform the funeral ceremony of the dead for ten days and nights' (p. 236). This translation is misleading and does not convey the sense of the original. As the Malayalam commentary goes, the *sūtra* seems to mean that if a priest dies in the middle of the sacrifice, his partners who share the income have to do the work of the deceased within ten days of his death; or others on whom the *yajamāna* has complete faith may be asked to do it. The section preceding this *sūtra* deserves a close scrutiny and the English rendering of the section 'याजकाः स्वप्रचारद्रव्यवर्गं तेनाहर्गण-दक्षिणा व्याख्याताः' is to be thoroughly revised.

Again the *sūtra*: 'त्रिभागमादाता दद्यात् शेषं प्रदाता' is wrongly translated. 'The creditor shall pay three-fourths and the debtor one fourth (of the fine), (Ch. XI. p. 222). Here the words 'आदाता and प्रदाता' are wrongly translated. *Ādatā* means debtor, one who receives the debt, and *pradātā* is the creditor, one who gives it to the other.

Then again in the *Vākṣarpāruṣya* section, the *sūtra* : — 'कृबिभावे म्रियः मूत्रफेनः अप्सु विष्टानिमज्जनञ्च' (p. 105-106) is translated thus: 'As to the reality of impotency of women, the scum of urine or the low specific gravity of faeces in water (the sinking of faeces in water) shall furnish the necessary evidence'. The Malayalam commentary explains the term as urine without scum or foam. The Sanskrit commentary follows the Malayalam commentary. Cf. 'अनुपलभ्यमानो मूत्रफेनः' The part 'अप्सु विष्टानिमज्जनञ्च' is not commented on in the Malayalam commentary while Drs. Shama Sastri and Ganapati Sastri adopt it.

It is noteworthy that the Malayalam commentary does not comment on many words or phrases in the *sūtras* and these omissions are given as foot-notes. It is difficult to say whether the uncommented portions do not form the parts of the *sūtra*-text or whether they are not commented on simply because they do not require any explanation.

In some places the accepted readings of the *sūtras* have to be modified in view of the commentary on page 111 the *sūtra* 'कलहे द्रव्यमपहरतो दशपणो दण्डः' is to be modified as 'कलहे द्रव्यमपहरतो द्विशतपणो दण्डः' since the commentary runs thus: 'iravar kalahikkaccaite itaye aparadhanametuttu-konṭu-pokil irunūru paṇam daṇḍam'. Dr. Ganapati Sastri has adopted the reading 'दशपणः' and noted in his commentary that 'दशपणः' should be 'द्विशतपणः' according to the Malayalam commentary. Similarly the section 'क्षुद्रपशूनां काष्ठादिभिर्दुःखोत्पादने पणो द्विपणो वा दण्डः । शोणितोत्पादने द्विगुणः' — (p. 112) should have according to the Malayalam commentary some supplementary *sūtras* like the following:

‘व्रणविदारणे चतुर्गुणः । करपादच्छेदनेऽष्टध्वस्वारिशपणः । वराङ्गच्छेदने मारणे च मध्यमः साहसदण्डः समुत्थानव्ययश्च । मरणे गोमूल्यं पूर्वञ्च साहसदण्डः ।’ (Vide p. 112)

The edition of this volume is based on the following—

I. *Printed material*

1. MM. Dr. T. Ganapati Sastri's edition of the *Arthaśāstra*, Vol. II, T. S. S. No. 80.
2. Dr. Shama Sastri's edition of the *Arthaśāstra*, Mysore.
3. Dr. Jolly's edition of the text in the Punjab Sanskrit Series.

II. *Manuscripts*

1. Ts. No. 308 B. Transcript in Malayalam characters belonging to the Curator's Office Library.
2. Ts. No. 574. Transcript in Tamil characters belonging to the Curator's Office Library.

3. Ms. No. 2537 Palm leaf ms. belonging to the University Mss. Library (text alone).
4. Ms. No. L. 1066 Palm leaf ms. belonging to the University Mss. Library (text alone).
5. P. No. 1286 Palm leaf ms. belonging to the Palace Library, Trivandrum.

Dr. Ganapati Sastri's text has been uniformly given as the text of this part, as was the case in the two previous parts, and variant readings found in other editions and in the manuscripts are given as foot-notes.

The editorial work of this volume was mainly entrusted to Pandit S. Sankararama Sastri of the publication section of this Library. He was assisted by Pandit N. Raghavan Nair of the same section in proof-reading and in the preparation of the different appendices, the table of contents etc. Mr. Sastri has also written a long Introduction in Malayalam in which he makes a comparative study of the *Kaṭṭalīya Arthaśāstra*, *Manusmṛti*, *Yājñavalkya-smṛti*, *Nārada-smṛti* and others where parallel passages are found. He has dealt with those sections in which Kaṭṭalya does not agree with other *Smṛtikāras*. I render my thanks to Mr. Sankararama Sastri and Mr. Raghavan Nair for their help and co-operation in the publication of this work.

It is beyond my power to adequately express my gratitude to His Highness the Maharaja and the other members of the Royal family of Travancore for the interest they have evinced and are still evincing in the promotion of classical learning in Travancore by collecting rare and valuable manuscripts and publishing them. I also express here my indebtedness to our illustrious Dewan Sachivottama Dr. Sir C. P. Ramaswami Aiyer, Avl., K. C. S. I., K. C. I. E., LL. D., whose unbounded love and unstinted support for the publication work of this

Library have always stood in my good stead. I also record here my thanks to H. C. Papworth Esq., M. A., O. B. E., the Pro-Vice Chancellor, and Mahakavi Rao Sahib Ulloor S. Parameswara Aiyar, M. A., B. L., the Dean of the Faculty of Oriental Studies and Fine Arts of the University of Travancore.

University Mss. Library,
Trivandrum,
24th May 1945.

Mīmāṃsakarātna,
V. A. RAMASWAMI SASTRI,
Honorary Director.

ഉപോദ്ഘാതം.

ത്രിവർഗ്ഗം എന്ന ലോകപ്രസിദ്ധമായ ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം, എന്ന മൂന്നു പുരുഷാർത്ഥങ്ങളേയും, അവയുടെ സാധനോപായങ്ങളെയും ഉപദേശിച്ചുനേട്ടേഴിയിക്കുന്ന ഗുണരത്നങ്ങളാണ് ധർമ്മാർത്ഥകാമശാസ്ത്രങ്ങൾ. ഈ മൂന്നു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലും മൂന്നു പുരുഷാർത്ഥങ്ങളേയും തുടുപായങ്ങളേയുപേരി സാധാരണമായി നിരൂപണം ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും, പ്രധാന്യേന ധർമ്മപുരുഷാർത്ഥമായി പ്രതിപാദനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന് ധർമ്മശാസ്ത്രമെന്നും അർത്ഥപുരുഷാർത്ഥമായി നിരൂപണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന് അർത്ഥശാസ്ത്രമെന്നും, കാമപുരുഷാർത്ഥമായി പറയപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രത്തിന് കാമശാസ്ത്രമെന്നും പേരുകൾ വരിച്ചു എന്നത് സർവ്വസമ്മതമായ ഒരു വസ്തുതയാണ്. അതിനാലാണ് അർത്ഥശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിരൂപണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന അനേകവിഷയങ്ങൾ ധർമ്മശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കാണുന്നത്.

ധർമ്മം അലൗകികമായ ഒരു പുരുഷാർത്ഥമാണ്. പ്രത്യക്ഷാഭിപ്രമാണങ്ങൾക്ക് അതു വിഷയമാവുകയല്ല. അപൈശ്ചേയമെന്നോ ഈശ്വരപ്രണതമെന്നോ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതും ത്രൈസ്തോപ്പാസ്രം പ്രമാണം തേ ക ത്യാകാത്മവ്യവസ്ഥിതൈ" എന്ന ഭഗവദ്പാത്രത്തിൽ ശാസ്ത്രശബ്ദപ്രതിപാദ്യവുമായ വേദത്തിനാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെടുന്നത് ഏതോ അതാണ് ധർമ്മം.

ആ വേദത്തിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട സ്മൃതിഗ്രന്ഥങ്ങൾ (ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾ) ശിഷ്യാചാരങ്ങൾ മുതലായവയും മുഖ്യമായ ധർമ്മത്തെയാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. അതിനാൽ പ്രത്യക്ഷാഭിപ്രകീകപ്രമാണങ്ങൾക്കു ധർമ്മം വിഷയമല്ല എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. എന്നാൽ അർത്ഥവും കാമവും അപ്രകാരമല്ല. ആബാലവൃദ്ധം പണ്ഡിതചാമരസാധാരണേന അറിയുവാൻ സാദ്ധ്യമായ ഈ രണ്ടു ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശ്യം പുരുഷാർത്ഥങ്ങളെ പ്രതിപാദനം ചെയ്യുവാനോ ഉപദേശിച്ചാനോ എന്നുള്ള ആശങ്ക എല്ലാ ബുദ്ധിമാന്ദര്യങ്ങളെയും സഹൃദയമണികളുടെയും മനസ്സിപ്പുളിക്കാം. എന്നാൽ അതിന്നു പരിഹാരമുണ്ട്.

ലോകത്തിൽ കാണുന്നത് — ലൗകികപ്രമാണങ്ങളാൽ അറിയപ്പെടുന്നത് — എല്ലാം ശരിയാവുകയില്ല. ഏതാണു ഗ്രാഹ്യം എതാണു ത്യാജ്യം എന്നു എപ്പോഴും എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതല്ല. ദൃഷ്ടാന്തമായി ധനാജ്ഞനും (പണം സമ്പാദിക്കുക) എന്ന വിഷയത്തെ നോക്കുക. ചിലർ ത്യാഗമായി പണം സമ്പാദിക്കുന്നു. ചിലർ അന്ത്യാർമായും. എന്നിങ്ങനെയുള്ള വ്യവഹാരം സാധാരണമായി നാം കേൾക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിൽ ഏതു ത്യാഗം ഏതു അന്ത്യാഗം എന്നതു മനുഷ്യർക്കു സ്വതഃ അറിവാൻ ശക്തിപോരാ. അപ്പോൾ ശാസ്ത്രമാണു നമുക്കു അവലംബമായിട്ടുള്ളത്. ബ്രാഹ്മണൻ പ്രതിഗ്രഹം, യാജനം, അദ്ധ്യാപനം എന്ന ക്രിയകളാൽ മാത്രം ധനാജ്ഞനും ചെയ്യണം. ഈ ക്രിയകൾ മറ്റുജാതിക്കാർക്കു വിഹിതമല്ലാത്ത ക്ഷത്രിയൻ യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ച് ശത്രുരാജാക്കന്മാരുടെ ധനവും രാജ്യവും കൂടി അവഹരിച്ചാലും പാപമില്ല. വൈശ്യനു കൃഷിവാണിജ്യാദികളാൽ ധനം ധാരാളമായി സമ്പാദിക്കാം. പക്ഷെ ഒരു ജാതിക്കാർക്കു വിധിച്ചതു മറ്റെന്തെങ്കിലും ജാതിക്കാർക്കു നിഷിദ്ധമാണ് — പാപകരമാണ്. ഈ തത്ത്വങ്ങൾ ലൗകികപ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ടുമാത്രം അറിയാവുന്നതാണോ? അല്ല; അതിനാൽ പ്രജാക്ഷേമത്താൽ പരനായ രാജാവിന്റെ കൃത്യങ്ങൾ ഇന്നവ എന്ന് നിരൂപണം ചെയ്യേണ്ട ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആവശ്യം മാത്രമാണ് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉത്പത്തിക്കുള്ള മൂലം.

ഈ അർത്ഥശാസ്ത്രം വേദവേദാംഗാദികൾപോലെ ചുവുവിദ്യകളിൽ ഒരു മഹദ്ഗീയമായ സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതായി മഹാഭാരതത്തിൽ നിന്നറിയാവുന്നതാണ്:—

‘അംഗ്നി വേദാശ്ചാത്ഥരോ മീമാംസാ ത്യാഗവിസ്തരഃ
പുരാണം ധർമ്മശാസ്ത്രം ച വിദ്വാ ജ്യോതാശ്ചതുർദ്ദശഃ
ആയുർവ്വേദോ ധർമ്മവ്വേദോ ഗാന്ധർവ്വശ്ചേതി തേ ത്രയഃ
അർത്ഥശാസ്ത്രം ചതുർത്ഥം തു വിദ്വാ ഹ്യഷ്ടാദിശൈവ തു’

(മഹാഭാരതം ശാന്ത., അദ്ധ്യായം ൧൨൨. ശ്ലോ. ൩൧, ൩൨.)

അർത്ഥശാസ്ത്രത്തെ മാത്രമല്ല തത്കർത്താക്കന്മാരായ അനേകം ആചാര്യന്മാരേയും മഹാഭാരതം മഹാബ്രഹ്മവാദികളായി ചുരുക്കിത്തരുന്നു.

ഏതത്തേ രാജധർമ്മാണാം നവനീതം യുധിഷ്ഠിര!
 ബൃഹസ്പതിർവി ഭഗവാൻ നാനും ധർമ്മം പ്രശംസതി.
 വിശാലാക്ഷശ്ച ഭഗവാൻ കാവ്യശ്ചൈവ മഹാതപഃ
 സഹസ്രാക്ഷോ മഹേന്ദ്രശ്ച തഥാ പ്രാചേതസോ മനഃ.
 ഭരപാജശ്ച ഭഗവാൻ തഥാ ഗൗരശ്ചിരാമുനിഃ.
 രാജശാസ്രപ്രണേതാരോ ബ്രഹ്മണാ ബ്രഹ്മവാദിനഃ.”

(മഹാഭാരതം ശാന്തി, അദ്ധ്യായം 57. ശ്ലോ 1-6.)

അത്ഥശാസ്രത്തിന്റെ ഉൽപത്തി.

കൗടലീയാത്ഥശാസ്രം.

ചരാചരാത്മകമായി ഈ ലോകത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവനും സാക്ഷാദിശ്വരാംശസമ്പന്നനുമായ ബ്രഹ്മാവു് താൻതന്നെ സൃഷ്ടിച്ച ലോകത്തിന്റെ യോഗക്ഷേമത്തിനായി അദ്വൈതലക്ഷ്യ പരിമിതമായ ഭരതഥശാസ്രത്തെ നിർമ്മിച്ചു. അതിശുഭീരവും വിസ്തൃതവുമായ ആ ഗ്രന്ഥത്തെ പഠിപ്പാനോ അറിയുവാനോ മനുഷ്യനു ശക്തിയില്ലാതിരുന്നതിനാൽ സാക്ഷാല്യോക്സംഹർത്താവായ ശങ്കരനും ഭേദന്മാരെല്ലാമധിപതിയായ ഇന്ദ്രനും ദേവതയായ ബൃഹസ്പതിയും, അസൂരഗുരുവായ ശുകാചാര്യനും, മഹത്തായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ സംഗ്രഹിച്ചു. അനേകം തപോധനന്മാരും ലക്ഷം അദ്വൈതജ്ഞരും അടങ്ങിയ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സാരാംശത്തെ ചുരുക്കി എഴുതി. വിശേഷിച്ച് ആചാര്യവിഷ്ണു ഗുപ്തനായ ചണ്ഡികൻ (കൗടല്യൻ) മനുഷ്യന്റെ അല്പായുസ്സിനേയും കഷ്ടതകളേയും ആലോചിച്ചു രാജാക്കന്മാരുടെ രാജ്യപരിപാലനം തുടങ്ങിയ കാര്യസിദ്ധിയെ ഉപദേശിപ്പാനായി. ഇതിലെ ആശയങ്ങളെ സംക്ഷേപിച്ചു തന്റെ അത്ഥശാസ്രം നിർമ്മിച്ചു.

ഈ വിഷയം “ജയമംഗലം” എന്ന കൗടലീയാത്ഥശാസ്ര വ്യാഖ്യാനത്തിൽ സുസ്തംഭം പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

“ബ്രഹ്മാദ്വൈതസഹസ്രാണാം ശതം ചക്രേ സ്വബലിജം.
 തപ്തകരേണ ശക്രേണ ഗുരുണാ ഭാർഗ്ഗവേണ ച.
 സംക്ഷിപ്തം മനസാ ചൈവ ബഹുഭിശ്ച തപോധനൈഃ.
 പ്രജാനാമായുഷോ ഹാസം വിജ്ഞായ ച മഹാത്മനാ.
 സംക്ഷിപ്തം വിജ്ഞാപ്യ നൃപാണാമത്ഥസലയെ.”

കെരളീയാർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചരിമിതി.

൧൦ അധികരണങ്ങളിലായി ൧൮൦ പ്രകരണങ്ങൾ ഉള്ള കെരളീയാർത്ഥശാസ്ത്രത്തിൽ ൧൮ പ്രകരണങ്ങളടങ്ങിയ "വിനയാധികാരിക"മെന്ന ഒന്നാമത്തെ അധികരണം ശ്രീവഞ്ചി സേതുലക്ഷ്മീഗുണമാവലിയിൽ ൧൨-ാം നമ്പരായും, ൩൮ പ്രകരണങ്ങളടങ്ങിയ "അദ്ധ്യക്ഷപ്രചാര"മെന്ന രണ്ടാമത്തെ അധികരണം ശ്രീഹിരോദയമഞ്ജരി ഭാഷാഗുണമാവലിയിൽ ൧൯-ാം നമ്പരായും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ട്.

ഇപ്പോൾ "ധർമ്മസ്ഥി" എന്ന മൂന്നാമത്തെ അധികരണം മാണ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്. ഇതിൽ ൨൦ അദ്ധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

വിനയാദിവിശിഷ്ടനും ലോകശാസ്ത്രാദി വ്യവഹാരങ്ങളിൽ സുശിക്ഷിതനുമായ രാജാവിനല്ലാതെ രാജ്യരക്ഷണത്തിൽ മറ്റാർക്കും അധികാരമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് വിനയത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന വിദ്യകൾ അഭ്യസിക്കേണ്ടതു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാകുന്നു. അതിനാലാണ് വിദ്യാസമുദേശാദികളായ ൧൮ പ്രകരണങ്ങളോടു കൂടിയ വിനയാധികാരികത്തെ ആദ്യമായി പ്രതിപാദിച്ചതു്. അപ്രകാരം വിനയാദിവിശിഷ്ടനായ രാജാവിനു് എല്ലാ കാര്യങ്ങളേയും അതന്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരെക്കൊണ്ടു നടത്തക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നതിനാൽ രണ്ടാമതായി അദ്ധ്യക്ഷപ്രചാരത്തെയും നിരൂപണം ചെയ്തു.

തൃതീയാധികരണാർത്ഥസംഗ്രഹം.

മൂന്നാമത്തെ അധികരണമായ ഈ ധർമ്മസ്ഥിയിൽ ൨൦ അദ്ധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ഒന്നാമത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ വ്യവഹാരസ്വരൂപനും, വിവാദനയകുതാദികളായ ൧൮ വിവാദപദങ്ങൾ; ൨-ൽ വിവാദധർമ്മം, സ്രീധനകല്പം, ആധിപത്യങ്ങൾ; ൩-ൽ ശുശ്രൂഷ, ഭർമ്മം, പാത്ത്വം, ഭോഷം, അതിഹാരം, ഉപകരവ്യവഹാരനിഷേധം; ൪-ൽ നിഷ്കതനം, പത്മനസരണം, ഹസ്തപ്രവാസം, ദീർഘപ്രവാസം; ൫-ൽ ഭാരകൃമം; ൬-ൽ അംശവിഭാഗം; ൭-ൽ പുത്രവിഭാഗം; ൮-ൽ ഗൃഹവാസ്തുകം; ൯-ൽ വാക്യവികൃതം, സീമാവിവാദം, ക്ഷേത്രവിവാദം, മത്യാദാസ്വരൂപനും, ബാധാബാധികം; ൧൦-ൽ വിവിത ക്ഷേത്രം പരവിംസാ, സമയാനം ദാകർമ്മം; ൧൧-ൽ ജ്ഞാതാനം;

മര-ൽ ഭരപനിധികം; മന-ൽ ഓസകർമ്മകരകല്പം; മര-ൽ കർമ്മകരകല്പം, സംഭൂയസമുത്ഥാനം; മര-ൽ വിശ്രിതക്രിതാനുശയം; മന-ൽ ഭരതാപാകർമ്മം, അസാധിവിക്രമം, സ്വസാധി സംബന്ധം; മര-ൽ സാഹസം; മര-ൽ വാക പാഠശ്ചം; മന-ൽ ദണ്ഡപാഠശ്ചം; മര-ൽ ദൃതസമാഹാരം, പ്രകീർണ്ണകം. എന്നിപ്രകാരം മര അദ്ധ്യായങ്ങൾകൊണ്ട് ധർമ്മസ്ഥിയാധികരണത്തിലേ വിഷയം പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നു.

വ്യവഹാരലക്ഷണം.

വ്യവഹാരപദത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥാത്മകരം സ്തുതികാരനാമം രാൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കാത്യായനനാകട്ടേ—

“വി നാനാത്ഥേർവ സന്ദേഹേ
ഹരണം ഹാര ഉച്യതേ
നാനാസന്ദേഹഹരണാദ്—
വ്യവഹാര ഇതി സ്തുതിഃ.

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് വ്യവഹാരപദത്തിന് നിർവ്വചനം ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യർ ലോകത്തിൽ അനേകകാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുമ്പോൾ അവർക്ക് പല സംശയങ്ങളുണ്ടാകാം. ചില ന്യായങ്ങളെക്കൊണ്ട് മാത്രം ധർമ്മികന്മാരോ ന്യായാധിപതികളോ ആ സംശയങ്ങളെ നിവർത്തിച്ചു കാര്യങ്ങളെ ഉപദേശം ചെയ്യുന്ന ഒരു കൃത്യമാണ് വ്യവഹാരം. മനുഷ്യൻ സർവ്വകർമ്മങ്ങളെ അനുഷ്ഠിച്ചും നിഷിദ്ധകർമ്മങ്ങളെ വർജ്ജിച്ചും ഐഹികമായും ആമുഷ്മികമായും ഉള്ള ശ്രേയസ്സിനെ പ്രാപിക്കാൻ യത്നിക്കുമ്പോൾ, അതിനു പല വില്ലാസങ്ങൾ ഉണ്ടായി ലോഭിച്ചുപോകുമ്പോൾ അതിനെ സാധിക്കാനുള്ള യത്നമാണ് വ്യവഹാരമെന്ന കാത്യായനൻ —

“പ്രയത്നസാദ്ധ്യേ വിച്ഛിന്നേ
ധർമ്മാദ്ധ്യേ ന്യായവിസ്തരേ
സാദ്ധ്യമുലസ്മ യോ വാദോ
വ്യവഹാരഃ സ ഉച്യതേ”

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടുപദേശിക്കുന്നു. ഈ അഭിപ്രായങ്ങളെത്തന്നെ സൂചിപ്പിച്ചു ഹാരിതൻ, ശുക്രാചാര്യർ, സഹ്യവകാരൻ എന്നിവർ വ്യവഹാരലക്ഷണം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

വിവാദപദവിഷയത്തിൽ മതഭേദം.

വിവാദപദങ്ങളുടെ സംഖ്യ വിഷയത്തിൽ പലർ പലവിധമായി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതിൽ മൻ, നാരദൻ, ജ്യോതസ്സതി, ഉഗ്രനസ്സ എന്നിവരും അഗ്നിപുരാണവും വിവാദപദങ്ങൾ പതിനെട്ട് എന്നും, മാനസോല്പാസം, ശുക്രനീതിസാരം ഇവയിൽ ഇരുപത്തിരണ്ടാണ് എന്നും പറയുന്നു. അവയെ താഴെ വിവരിക്കാം.

മന. VIII-4-7.

1. ജ്ഞാനം.	10. സീമാവിവാദം.
2. നിഷേധം.	11. ഭണ്ഡപാതകൃ.
3. അസ്ഥിവിക്രമം.	12. വാക്പാതകൃ.
4. സംഭയസമുത്ഥാനം.	13. സ്തവം.
5. ദത്താനപാകർമ്മ.	14. സാഹസം.
6. വേതനാനപാകർമ്മ.	15. സ്രീസംഗ്രഹണം.
7. സംവിദ്യേതിക്രമം.	16. സ്രീപുണ്ഡരീകാദായം.
8. കൃഷ്ണവിക്രമനായം.	17. ഭൂതം.
9. സ്ഥിതിപാതകർമ്മ.	18. സമുദായം.

നാരദൻ. I-8-29.

1. ജ്ഞാനം.	10. സമുദായപാകർമ്മ.
2. ഉപനിധി.	11. ക്ഷേത്രവിവാദം.
3. സംഭയസമുത്ഥാനം.	12. സ്രീപുണ്ഡരീകാദായം.
4. ദത്താനപാകർമ്മ.	13. ദായഭോഗം.
5. അഭ്യുപേയാമൃതം.	14. സാഹസം.
6. വേതനാനപാകർമ്മ.	15. വാക്പാതകൃ.
7. അസ്ഥിവിക്രമം.	16. ഭണ്ഡപാതകൃ.
8. വിക്രീയാസംപ്രദാനം.	17. ഭൂതം.
9. ശ്രീപാതകർമ്മ.	18. പ്രകീർത്തികം.

അഗ്നിപുരാണത്തിൽ ൨൫൩-ാമത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ

വ്യവഹാരിരൂപണം എന്നു തുടങ്ങി ൨൫൪-ാമത്തെ അദ്ധ്യായംവരെ വ്യവഹാരത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു:—

1. ജ്ഞാനം.	10. സമുദായപാകർമ്മ.
2. നിഷേധം.	11. ക്ഷേത്രവിവാദം.
3. സംഭയസമുത്ഥാനം.	12. സ്രീപുണ്ഡരീകാദായം.
4. ദത്താനപാകർമ്മ.	13. ദായഭോഗം.
5. അഭ്യുപേയാമൃതം.	14. സാഹസം.
6. വേതനാനപാകർമ്മ.	15. വാക്പാതകൃ.
7. അസ്ഥിവിക്രമം.	16. ഭണ്ഡപാതകൃ.
8. വിക്രീയാസംപ്രദാനം.	17. ഭൂതം.
9. ശ്രീപാതകർമ്മ.	18. പ്രകീർത്തികം.

ബൃഹസ്പതി:—

1. കസീദം
2. നിയമി
3. ദേവദം
4. സംഭവോത്തരം
5. ത്രേദാനം
6. അമൃതം
7. ഭവാദി
8. അസ്ഥിവികൃതം
9. കൃഷ്ണവികൃതം

10. സമവാതികൃതം
11. സ്മിപുസംഭവം
12. ജ്ഞേയം
13. ദായകം
14. അക്ഷരഭവനം
15. വാക്പാതകം
16. ഭണ്ഡപാതകം
17. സാഹസം
18. പരസ്മിനംഗം

ഉശനസ്:—

കാരുദിശ്വ യത്കിഞ്ചിത് കപവിദ്രാജേണ നിവേദയേത്
പദം തദപ്താദേശയാ വിവാദാനാം പ്രകീർത്തിതം.

ശുക്രനീതിസാരം. Page 439.

1. അജ്ഞാപുഷ്പകാരികം
2. സ്മിപുഷ്പം
3. വർണ്ണസങ്കരം
4. പരസ്മിനംഗം
5. ചൈതന്യം
6. പരിവർത്തനം
7. വാക്പാതകം
8. അപമാദം
9. ഭണ്ഡപാതകം
10. ഗർഭപാതകം
11. ഉത്കൃതം

12. കന്യകാതി
13. അഗ്നിദം
14. രാജദ്രാഹിതം
15. തന്ത്രദ്രാഹിതം
16. ദന്തദ്രാഹിതം
17. ബലവിനോദം
18. അസ്ഥിവികൃതം
19. പരിവർത്തനം
20. അസ്ഥിവികൃതം
21. രാജദ്രാഹിതം
22. അഗ്നിദം

“പ്രാവിംശതിപദാന്യാപുഷ്പപദജ്ഞാനി പണ്ഡിതാഃ”

(4-5. 83-88)

മാനസോല്പാദനം.

1. ജ്ഞാനം
2. നിഷേധം
3. അസ്ഥിവികൃതം
4. സംഭവസമുത്തരം
5. ദൈവം
6. ഉത്തരപദം
7. വേദനാദം
8. സംവിഷ്ണുതം
9. കൃഷ്ണതം
10. വികൃതം
11. സ്വാമിപാതകം

12. സ്വാമിപാതകം
13. സീമവിവാദം
14. വാക്പാതകം
15. ഭണ്ഡപാതകം
16. ജ്ഞേയം
17. സാഹസം
18. സ്മിപുഷ്പം
19. സ്മിപുഷ്പം
20. ദായകം
21. ദൃഷ്ടം
22. സമവാതികം

“വ്യവഹാരപദാന്യാപുഷ്പപദജ്ഞാനി പണ്ഡിതാഃ”

ഇപ്രകാരം അഗ്നിപുരാണത്തിലും, മന, നാഭൻ, ബൃഹസ്പതി, ഉശ്നസ്സ് ഇവരുടെ അഭിപ്രായത്തിലും വ്യവഹാരപദങ്ങൾ 18 ആണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. എന്നാൽ ശുക്രനീതിസാരത്തിൽ

“പ്രാവിംശതിപദാന്യാഹർതുപജേതേയാനി പണ്ഡിതാഃ” എന്നു 22 വ്യവഹാരപദങ്ങളാണെന്നും അതുപോലെതന്നെ മാനസോല്പാസത്തിലും,

“വ്യവഹാരപദാന്യേതാന്യാഹ സോമേശ്വരോ ഇവഃ” എന്നു 22 ആണെന്നും നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

കെരടലീയത്തിലുള്ള വിശേഷം.

കെരടലീയാത്മശാസ്ത്രത്തിൽ വിവാദപദങ്ങൾ മനപാദികളിലെന്നപോലെ പതിനെട്ടു ഭേദങ്ങളോടു കൂടിയവയാണെങ്കിലും ചില അംശങ്ങളിൽ ഭേദമുണ്ട്.

മനപാദിസ്തൂതികളിൽ ജ്ഞാദാനാദികളായിട്ടാണ് വിവാദപദങ്ങൾ കാണുന്നത്. കെരടലീയാത്മശാസ്ത്രത്തിലാകട്ടെ, വിവാദസംയുക്തമാണു വിവാദപദങ്ങളിൽ ആദ്യമായി കാണുന്നത്. ഇതിനോടു യോജിക്കുന്നതായി ഒരു പദ്യം കാണുന്നതിനെ താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

“ജ്ഞാദാദൈ മന്ദർബ്രുതേ വാസ്തുകം ഭാർഗ്ഗവോ മുനിഃ
ബൃഹസ്പതിസു നിക്ഷേപം വിവാദം കടലാമ്പയഃ”

കെരടലീയാത്മശാസ്ത്രത്തിൽ കാണുന്ന വ്യവഹാരപദങ്ങളുടെ ക്രമത്തെ താഴെ കുറിക്കാം.

1. വിവാദസംയുക്തം
2. ഭാരവിഭാഗം
3. വാസ്തുകം
4. സമയസ്തോതപാകർമ്മ
5. ജ്ഞാദാനം
6. ഭൗപതിധികം
7. ദാനകർമ്മകരകല്പഃ
8. സംഭൂതസമുത്ഥാനം
9. വിശ്വീതശ്രീശാസ്ത്രം

10. ഒത്താനപരകർമ്മ
11. അസ്ഥാമിവിക്രയഃ
12. സ്വസ്ഥാമിസംബന്ധഃ
13. സരഥസം
14. വരക്പാദഷ്വം
15. ഭണ്ഡപാദഷ്വം
16. ഭൃതം
17. സമരോപായം
18. പ്രകീർണ്ണകം

കെരളലീയത്തിലുള്ള വിവാദപദങ്ങൾക്കും മറ്റു സൂതി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന വിവാദപദങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള സാമ്യം ഈ പട്ടികകൊണ്ടു തെളിയുന്നതാണ്.

ക്രമം	കേരളപ്പേര്	മുതൽ	നാമം
1	വിവാഹസംയുക്തം	സ്ത്രീപുണ്യമുക്തം	സ്ത്രീപുണ്യസംയുക്തം
2	ഭാര്യഭാര്യ	വിഭാര്യ	ഭാര്യഭാര്യ
3	വാസ്തവം	സീമാവിവാഹം	കേരളാജിവിവാഹം
4	സമയാനപാകമ്	സംവിധിച്ചതിക്രമം	സമയാനപാകമ്
5	ഇന്നാദാനം	ഇന്നാദാനം	ഇന്നാദാനം
6	ഭൂപരിധി	ഭൂപരിധി	ഭൂപരിധി
7	ഭാഗ്യകർമ്മകർമ്മ	ഭവതന്നനപാകമ്	ഭവതന്നനപാകമ് അഭ്യുപേയാലിശ്ശകം
8	സംഭവസമുത്ഥാനം	സംഭവസമുത്ഥാനം	സംഭവസമുത്ഥാനം
9	വിശ്വീതശ്രീതാനന്തരം	കൃത്യവിശ്വതാനന്തരം	വിശ്വീതസംപ്രദാനം കൃത്യതാനന്തരം
10	ഭവതന്നനപാകമ്	ഭവതന്നനപാകമ്	ഭവതന്നനപാകമ്
11	അസാധിവിശ്വതം	അസാധിവിശ്വതം	അസാധിവിശ്വതം
12	സാധിവിശ്വതം	സാധിവിശ്വതം	സാധിവിശ്വതം
13	സാധിവിശ്വതം	സാധിവിശ്വതം	സാധിവിശ്വതം
14	വാക്പാതയ്ക്കം	വാക്പാതയ്ക്കം	വാക്പാതയ്ക്കം
15	ഭവതന്നനപാകമ്	ഭവതന്നനപാകമ്	ഭവതന്നനപാകമ്
16	ഭൂതം	ഭൂതസമാഹാരം	ഭൂതം
17	സമാഹാരം		
18	പ്രകീർണ്ണകം	പ്രകീർണ്ണകം	പ്രകീർണ്ണകം

സംഗ്രഹം പരസ്പരം എന്നിവ വിവാഹസംയുക്ത
 ന്നിയും ഭാര്യഭാര്യയ്ക്കും കൂടി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.)
 സ്ത്രീയും സമാഹാരത്തിൽ ചേരുന്നു.

അഗ്നിപുരാണം	മഠസോല്പാദനം	ബൃഹദ്വേദം
സൂര്യപുരോഹിതം	സൂര്യപുരോഹിതം	സൂര്യപുരോഹിതം
ദായകം	ദായകം	ദായകം
ക്ഷേത്രവിവരം	സീമാവിവരം	ഭൂവിവരം
സംഗ്രഹപാഠകർമ്മം	സംവിദ്യം	സമയാതിക്രമം
ഗുണമയം	ഗുണമയം	കുസീദം
നിഷേധം	നിഷേധം	നിധി
അഭ്യുപേയാശ്രിതം വേദാന്തപാഠകർമ്മം	വേദാന്തം	ഭൂതാനം അശ്രിതം
സംഭവസമുത്ഭവം	സംഭവസമുത്ഭവം	സംഭവസമുത്ഭവം
വിക്രീയസമ്പ്രദാനം	കൃത്യം	കൃത്യവിക്രമം
ക്രീതാനന്തരം	വിക്രമം	കൃത്യവിക്രമം
ദത്തപ്രദാനം	ദത്തം	ദത്തപ്രദാനം
അസ്വാമിവിക്രമം	അസ്വാമിവിക്രമം	അസ്വാമിവിക്രമം
സാഹസം	സാഹസം	സാഹസം
വാക്പാഠം	വാക്പാഠം	വാക്പാഠം
ഭണ്ഡപാഠം	ഭണ്ഡപാഠം	ഭണ്ഡപാഠം
മൃതം	മൃതം	അക്ഷരവേദം
പ്രകീർണ്ണം	സ്തോത്രം	സ്തോത്രം
	സൂര്യസംഗ്രഹം	പരസൂര്യസംഗ്രഹം

ഈ ഹവ വിവാദപദങ്ങൾ ധർമ്മസ്ഥീയമെന്ന മൂന്നാമത്തെ അധികരണംകൊണ്ടു നിരൂപണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു.

ധർമ്മസ്ഥീയശബ്ദാർത്ഥം.

ധർമ്മങ്ങൾ വർണ്ണധർമ്മങ്ങൾ, ആശ്രമധർമ്മങ്ങൾ എന്നു രണ്ടു പ്രകാരത്തിലും വർണ്ണങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ, വൈശ്യർ, ശൂദ്രർ, എന്നു നാലു വിധത്തിലും ആശ്രമങ്ങൾ ബ്രഹ്മചര്യം, ഗൃഹസ്ഥ്യം, വാനപ്രസ്ഥം, സന്ന്യാസം എന്നു നാലു പ്രകാരത്തിലും ആകുന്നു. ഇവയ്ക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള കർമ്മങ്ങളെ അറിഞ്ഞുപ്രവർത്തിക്കുന്നവർ ധർമ്മസ്ഥന്മാർ. അവർ നിശ്ചയിക്കേണ്ടതായ വ്യവഹാരപദങ്ങളെ പറയുന്ന അധികരണത്തിന്നു ധർമ്മസ്ഥീയമെന്നു പേർ.

സഭ്യന്മാരുടെ സംഖ്യ.

1ശൂക്രൻ, 2ബൃഹസ്പതി, 3മാനസോല്ലാസം ഈ സമൃതികൾ മൂന്നും അഞ്ചും ഏഴും സഭ്യന്മാരെയാണ് വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. മനവും 4'യസ്തിൻ ദേശേ' എന്ന പട്ടത്തിൽ മൂന്നിൽ കുറയാതെയും ഏഴിൽ കൂടാതെയുമിരിക്കണമെന്നഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. യാജ്ഞവൽക്യനും 5'ചതപാരോ' എന്ന പട്ടം കൊണ്ട് മൂന്നിൽ കുറയാതെയുള്ള വിഷമസംഖ്യാകന്മാരായിരിക്കണം സഭ്യന്മാർ എന്നു പറയുന്നു. നാരദൻ്റെ വേദം സാമാന്യമായും ശാസ്ത്രം നല്ലതുപോലെയുമല്ലസിച്ച് പത്തു ആളുകളെയോ, വേദപാരം

1. ലോകവേദജ്ഞാധർമ്മങ്ങൾ: സപ്ത പഞ്ച തത്ത്വോപവിധി വാ യത്രോപവിഷ്ഠാ വിപ്രാ: സ്വ: സാ യജ്ഞസഭി സഭാ. ശൂക്രതീതിസാര 4-5-26.
2. ലോകവേദജ്ഞാധർമ്മങ്ങൾ: സപ്ത പഞ്ച തത്ത്വോപവിധി വാ യത്രോപവിഷ്ഠാ വിപ്രാ: സ്വ: സാ യജ്ഞസഭി സഭാ. I. 59. page 10.
3. വിചാരേ തത്ര തിഷ്ഠന്തി വിപ്രാ: ശ്രുതിവിദന്ത്യ: പഞ്ച വാ സപ്ത വാ സാ സ്വാച്ഛരതകൃതസമാ സഭാ. ധർമ്മകോശ Vol I part I. page 66
4. യസ്തിൻ ദേശേ തിഷ്ഠന്തി വിപ്രാ വേദവിദന്ത്യ: മന VIII. 11.
5. ചതപാരോ വേദധർമ്മജ്ഞാ: പർക്കരേത്രവിദ്യമേവ വാ സാ ബ്രൂതേ യ: സാ ധർമ്മ: സ്വാദേകോ വാ ബ്രൂതേവിത്തമ: യാജ്ഞ I. 9.
6. ദശ വാ വേദസാസ്ത്രജ്ഞാ: തത്ത്വോ വാ വേദപാരമാ: ധർമ്മകോശ Vol. I. part I. page 44.

ഗതന്മാരായ മുൻ ആളുകളേയൊ ആണ് സഭ്യന്മാരായി ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. ¹ കൈയടലീയാത്ഥശാസ്ത്രം ധർമ്മസ്ഥന്മാർ മുൻ ആളുകളും മുൻ മന്ത്രിമാരും കൂടിയാണ് വ്യവഹാരനിർണ്ണയം ചെയ്യേണ്ടത് എന്ന് പറയുന്നു.

വിവാദപദനിരൂപണത്തിൽ വിവാഹസായുക്കത്തതിനു

പ്രാഥമ്യം.

മുൻപറഞ്ഞ “ഋണമാക്കട്ടെ മനുർബ്രൂതെ” എന്ന പ്രമാണമനുസരിച്ചു വിവാദപദങ്ങളിൽ ഋണാദാനമാണ് ഒന്നാമത്തേതു എന്ന് മനവും, വാസ്തവകൃത്യമാണ് വ്യവഹാരം എന്ന് ഭാർഗ്ഗവനും, നിക്ഷേപപൂർവ്വമാണെന്ന് ബൃഹസ്പതിയും പറയുന്നു. ഗൃഹസ്ഥനായാലാണ് ഋണാദാനാഭിവ്യവഹാരങ്ങൾക്ക് അധികാരിയാകുന്നത്. അപ്രകാരമുള്ള ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം വിവാഹം കൂടാതെ സാധിക്കുകയുമില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് “വിവാഹപൂർവ്വോ വ്യവഹാരഃ” എന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്.

സ്മൃതികൾക്കും അത്ഥശാസ്ത്രങ്ങൾക്കും വിഷയൈക്യമുണ്ടെന്ന് മുൻപ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. അതു താഴെപ്പറയുന്ന ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നും തെളിയുന്നതാണ്. കൈയടലീയാത്ഥശാസ്ത്രത്തിലെ സൂത്രങ്ങൾക്കു സമാനാത്ഥങ്ങളായ സ്മൃതിവാക്യങ്ങളെ ഇവിടെ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു.

നാലു വർണ്ണങ്ങൾ, നാല് ആശ്രമങ്ങൾ ഇവകളോടുകൂടിയ ലോകത്തിന്റെ യോഗക്ഷേമകരണമാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്.

വർണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങൾ നശിക്കുമ്പോൾ രാജാവാണ് ലോകത്തിന്റെ ആമാശയദികളെ രക്ഷിച്ചു രാജധർമ്മമായിരിക്കുന്ന പ്രജാപാലനാദികളെ ചെയ്യുന്നത്. അതിൽ വ്യവഹാരമാകട്ടെ ധർമ്മം, വ്യവഹാരം, ചരിത്രം, രാജശാസനം എന്ന് നാലു പ്രകാരത്തിലാകുന്നു. ധർമ്മം സത്യത്തിലും, വ്യവഹാരം സാക്ഷികളിലും, ചരിത്രം മനുഷ്യചരിത്രത്തിലും, ശാസനം രാജാക്കന്മാരുടെ ഉത്തരവിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു.

1. ധർമ്മശാസ്ത്രയസ്യയോർമ്മാത്വം.....
വ്യാവഹാരികാനർത്ഥാൽ കത്യഃ

കെഴടലീയം.

സ്തൂതിഗ്രന്ഥം

നമ്രതം സർവ്വമണ്ഡലം
രാജാ ധർമ്മപ്രവർത്തകഃ
ധർമ്മവ്യവഹാരവ്യവ
ചരിത്രം രാജശാസനം
വിവാഹാർത്ഥവ്യവഹാരഃ
പത്നീമഃ പൂർവ്വബാധകഃ
അത്ര സത്യ സ്ഥിതോ ധർമ്മോ
വ്യവഹാരസ്ത സാക്ഷിഷു
ചരിത്രം സംഗ്രഹ ചംസാം
രാജാമാജ്ഞാ യ ശാസനം.

നമ്രേ ധർമ്മേ മനുഷ്യാണാം
വ്യവഹാരഃ പ്രവർത്തതേ
ഋഷോഽപ വ്യവഹാരാണാം
രാജാ ഭണ്ഡധരഃ സ്തൂതഃ
ധർമ്മവ്യവഹാരവ്യവ
ചരിത്രം രാജശാസനം
ചതുർത്വപ്രവഹാരോഽയ-
മുത്തരഃ പൂർവ്വബാധകഃ
അത്ര സതാം സ്ഥിതോ ധർമ്മോ
വ്യവഹാരസ്ത സാക്ഷിഷു
ചരിത്രം പുസ്തകരണേ
രാജാജ്ഞായാം യ ശാസനം.

III. 1.

നരക I. 1, 2, 10, 11.

ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിനും അത്ഥശാസ്ത്രത്തിനും തമ്മിൽ വിരോധം വരുമ്പോൾ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തെ അനുസരിച്ചു അത്ഥനിർണ്ണയം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

സംസ്ഥാധർമ്മശാസ്ത്രം
ശാസ്ത്രം വാ വ്യവഹാരികം
അസ്തിനേമ വിരുദ്ധേത
ധർമ്മജ്ഞാതം വിനിർണ്ണയേത്.

സ്തൂതൃർവ്വിരോധേ ന്യായസ്ത
ബലവാൻ വ്യവഹാരതഃ
അർത്ഥശാസ്ത്രാന്ത ബലവദ്
ധർമ്മശാസ്ത്രമിതി സ്ഥിതിഃ

II. 1.

യാജ്ഞ II. 21.

ശാസ്ത്രത്തിനും ന്യായത്തിനും തമ്മിൽ വിരോധം വരുമ്പോൾ ശാസ്ത്രത്തെക്കാളും ന്യായത്തിനാണു പ്രാധാന്യമെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ശാസ്ത്രം വിപ്രതിപദ്യത
ധർമ്മന്യായേന കേനചിത്
ന്യായസ്തത്ര പ്രമാണം സ്വരാത്
തത്ര പാദോ ഹി, നശ്യതി

യത്ര വിപ്രതിപത്തിഃ സ്വരാത്
ധർമ്മശാസ്ത്രാർത്ഥശാസ്ത്രയോഃ
അർത്ഥശാസ്ത്രാക് തമുക്തസ്യ
ധർമ്മശാസ്ത്രേക് തമാചരേത്.

III. 1.

നരക 1. 99.

വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ:—

സ്രീധനം വൃത്തിയും. ആബന്ധവുമാകും അതിൽ വൃത്തിയുടെ പരിമാണം രണ്ടായാലും കാർഷാപണമെന്നു പറയുന്നു.

പരമിസഹസ്രം സ്ഥാപ്താ വൃത്തിഃ

ചിസഹസ്രഃ പരോ ഭായഃ

III. 2

സ്രീകയേ ദേവോ ധനസ്യ മ

വ്യാസ

സ്രീധനകല്പത്തിൽ:—

അപുത്രവതിയായ സ്രീ ഭർത്താവ് ഇല്ലെങ്കിൽ പതിവ്രതയായിരുന്നു ഇരുശുശ്രൂഷ ചെയ്തുകൊണ്ടു തന്റെ അവസാന കാലംവരെ ആ സ്രീധനംകൊണ്ടുപയോഗിക്കാം. ആപത്കാലത്തേയ്ക്കാണ്ല്ലോ സ്രീധനം വച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ സ്രീയുടെ കാലാനന്തരം ആ ധനം ദായാദഗാമി എന്നാണ് പറയുന്നത്.

അപുത്രാ പതിശയനം പാലയന്തി മൃത	അപുത്രാ ശയനം പത്നഃ
സമീപേ സ്രീധനമയുഃ ക്ഷയാൽ	പാലയന്തി ഗുരോ സ്ഥിതം
ഭഞ്ജിത ആപദൈഃ ഹി സ്രീധനം	ഭഞ്ജിതാമരണാൽ ക്ഷാന്തം
ഉർദ്ധ്വം ദന്താദം ഗപേച്ഛത്.	ദയാദാ ഉർദ്ധ്വമുപേന്ദ്രയുഃ

III. 2.

കാത്യായനമനുസാരം ചേർ 71, sl. 710

സ്രീധനം, പിതൃഗൃഹത്തിൽ നിന്നും കൊണ്ടുവന്നത്, ബന്ധുക്കൾ കൊടുത്തത്, ഇമ്മൂന്നു പ്രകാരത്തിൽ കിട്ടിയ ധനവും മക്കളില്ലെങ്കിൽ ബന്ധുക്കൾക്കു കിട്ടും.

മൃതമന്യാദേയമത്യാദാ ബന്ധുഭിർ	ബന്ധുഭിരും തഥാ മൃത്യു-
ത്താ ബാധവാ ഹരേയുഃ	മന്യാദേയകരേവ ച
III. 2.	അപുത്രായാമരീതായാം
	ബാധവാത്സരവാപ്തയുഃ.
	കജ്ഞ. II. 148.

ഒരു സ്രീ പ്രസവിക്കാത്തവളാണെങ്കിൽ അവളെ ഏതുവർഷം വരെയും ചത്തപിള്ളയെ പ്രസവിക്കുന്നവളാണെങ്കിൽ പത്തു വർഷം വരെയും, കുന്യാകയെ പ്രസവിക്കുന്നവളാണെങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടു വർഷംവരെയും പ്രതീക്ഷിക്കണം. അതിൽ പാന്നിട്ട വിവാഹം ചെയ്യാമെന്നു പറയുന്നു.

വക്ഷാഞ്ചക്രാവപ്രജായമനോമപുത്രാം	വന്യാക്ഷരേ ധിവേദ്യം
വന്യാദേ ചാകാംക്ഷേത, ദശ വിന്ദം	ദശമേ ഉ മൃതപ്രജാ.
പ്രാദൈ കത്യാപ്രസവിനീം.	ജ്ഞ. IX. 81.
III. 2.	

വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ:—

അപരാധം ചെയ്ത സ്രീകളെ മുളംചീളികൊണ്ടോ കയറുകൊണ്ടോ കൈയ്ക്കുൾകൊണ്ടോ മൂന്നുപ്രാവശ്യം പുറത്തു അടിക്കാം. അതിന്റെ അതിക്രമത്തിൽ ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

വേണമെങ്കിൽ അത്യാനാമസ്യതമേന വാ
പുഷ്പേ ത്രിരാത്രഃ. കസ്യാതിഹൃതേ
വാശണ്യപാശക്യദണ്ഡാഭ്യമർദ്ധദ
ണ്ഡാഃ.

III. 3.

ഓപ്താപരാധാസ്താസ്യാഃ. സ്വഃ
രജ്യാ വേണമേന വാ
പുഷ്പേ ത്രിരാത്രഃ
നോത്തമംഗേ കഥഞ്ചന.
അതോന്യമാ ഇ പ്രഹരൻ
പ്രാപ്തഃ സ്വാഃ. ചുരൻ ചിത്ത്വിഷം ||
മന. VIII. 299, 300.

അതിചാരത്തിൽ:—

ഭർത്താവിനാൽ നിഷേധിക്കപ്പെട്ട ഒരു സ്ത്രീ അഭ്യർത്ഥന
കാലങ്ങളിൽ മദ്യക്രീഡയ്ക്കു പോകിലും നാടകം മുതലായവ
കാണാൻ പോകിലും ദണ്ഡം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

പ്രതികീഴാ സ്ത്രീ മദ്യമദ്യക്രീഡായാം
ത്രിപണം ദണ്ഡം ദദ്യാത്. ഹിവാ സ്ത്രീ
പ്രേക്ഷാവിഹാരഗമനേ ക്ഷത്വേനോ
ദണ്ഡഃ

III. 3.

പ്രതികീഴാപി മേല്യാ ഇ
മദ്യമദ്യമേക്ഷാപി
പ്രേക്ഷാസമാജം ഗമേച്ഛമാദോ
നാ ദണ്ഡോ ക്ഷത്വേനോ ക്ഷത്വേ ||
മന. IX. 84.

ഭായവിഭാഗത്തിൽ:—

ഭിന്നപിതൃകന്മാരായ സോദരവിഭാഗത്തിൽ അവരവരുടെ
പിതാക്കന്മാർക്കുള്ള ധനം അവരവർക്കുള്ളതാണ്.

സോദ്രാണാമനേകപിതൃകന്മാം പി
തൃതോ ഭായവിഭാഗഃ.

III. 5.

അനേകപിതൃകാന്മാം ഇ
പിതൃതോ ഭായകല്പനാ
മന. II. 123.

പിതാവു ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഭാഗം ചെയ്യയാണെങ്കിൽ
പുത്രന്മാരിൽ ഒരുത്തനു കാരണം കൂടാതെ കൂടുതൽ കൊടുക്ക
കയോ ഒരുത്തനു ഭാഗം കൊടുത്തെ ഇരിക്കുകയോ പാടില്ല.

ജീവദിഭാഗേ പിതാ ഭരതം വിശേ
ഷയേത്. നമേ ചകമകാരണേണിച്ഛി
ഭേദേത

III. 5.

ജീവദിഭാഗേ ഇ പിതാ
ഭരതം പുത്രം വിശേഷയേത്.
നിർഭാജയേന ചൈവൈക
മകസ്യാത് കാരണം വിതാ ||
കാത്യായന. Page. 69. sl. 691.

പതിനാറു വയസ്സു കഴിയാത്ത ആളുകളുടെ ചെലവു
പോയിട്ടു ബാക്കിയുള്ള ധനത്തെയും, ദേശാന്തരത്തിൽ പോയി
രിക്കുന്നവർക്കുള്ള ധനത്തെയും മാതൃബന്ധുക്കളോ, ഗ്രാമത്തിലുള്ള
വൃദ്ധന്മാരോ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കണം.

അപ്രാപ്തവ്യവഹാരണം ദേവവിശുദ്ധം
മാതൃബന്ധുഷ്ഠം ഗ്രാമവൃദ്ധേഷു വാ സ്ഥാപ
യേയവ്യവഹാരപ്രാപണാത്. പ്രോഷി
തസ്വ വാ.

അപ്രാപ്തവ്യവഹാരണം
ച ധനം വ്യയവർജ്ജിതം।
സ്തസേയബന്ധുമിത്രേഷു
പ്രോഷിതാനാം തമേവ ച॥

III. 5.

കാത്യായന. Page. 70. sl. 701

ഭായാദന്മാരില്ലാത്ത ആളുകളുടെ, സ്രീജീവനത്തിനും മൃത
ന്റെ പ്രേതകാര്യത്തിനും കഴിച്ച ബാക്കിയുള്ള ധനത്തെ രാജാവു
സ്വീകരിക്കാം. അത് ഒരു ശ്രോത്രിയന്റെ ധനമാണെങ്കിൽ
രാജാവു സ്വീകരിക്കാതെ ശ്രോത്രിയനു തന്നെ കൊടുക്കേണ്ട
താണ്.

അഭായാദകം രാജാ ഹരേത് സ്രീവൃണി
പ്രേതകാര്യവർജ്ജം അന്യത്ര ശ്രോത്രിയ
ഭവ്യാത്. രത് ക്ഷേത്രവിദ്യേഭ്യഃ പ്രയ
ചേഹരത്.

അഭാധികം രാജധാമി
യോഷിദ് ഭാത്രരത്യാദാദാഹികം।
അപാസ്വ ശ്രോത്രിയഭവ്യാം
ശ്രോത്രിയേഭ്യസ്തദപ്യേത്॥

III. 5.

കാത്യായന.

സത്യേഷാമഭാഭവ രാ-
ജധാമി തത്॥

നാരദ. XIII. 51.

പതിതൻ, പതിതന്റെ പുത്രൻ, ക്ലീബൻ, ജഡൻ,
ഉന്മത്തൻ, അന്ധൻ, കുഷ്ഠി ഇവർക്ക് ഭാഗത്തിൻ അർഹത
യില്ല.

പതിതഃ പരിതാജ്ഞാതഃ ക്ലീബശ്ച
നംശാഃ ജഡോന്മത്താന്ധകുഷ്ഠിന്ദിവ.

III. 5.

പതിതസ്തത്സുതഃ ക്ലീബഃ
പംഗുരന്മത്തേകോ ജഡഃ।
അന്ധോഽചിക്ഷിത്വരോഗീ ച
ഭേതപ്യാസ്ത നിരംശകാഃ॥
യാജ്ഞ. II. 143.

ക്ഷേത്രജാദിപത്രോത്പത്തുനന്തരം ഔരസപുത്രനുണ്ടാ
യാൽ, സവർണ്ണപുത്രന്മാർക്കു മുന്നിൽ ഒരു ഭാഗവും, ഔരസനു
മുന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും കൊടുക്കണം അസവർണ്ണന്മാർക്കു ജോജ
നവും വസ്രവും മാത്രമേ കൊടുക്കേണ്ടൂ.

ഭരണേ തുല്യേന സവർണ്ണാസ്തുചി
യാംശഹരഃ അസവർണ്ണാ ഗ്രാസാച്ഛരഃ
ഭനഭോഗിനഃ

III 7

ഉച്ഛിപന്നേ ചൈവരസേ പുത്രേ
തൃതീയാംശഹരഃ സുതഃ |
സവർണ്ണാസ്തസവർണ്ണാസ്തു
ഗ്രാസാച്ഛരഭനഭോഗിനഃ ||

കാതൃ. Page. 70 sl. 701

ഭരണേ തുല്യേന സ-
വർണ്ണാസ്തുതൃതീയാംശഹരഃ |

ബോധം. II 3; 11

ബ്രാഹ്മണൻ വൈശ്യസ്രീയിൽ അംബഷ്ടനും, ശൂദ്രസ്രീ
യിൽ നിഷാദൻ, പാരശവൻ എന്നിവരും ക്ഷത്രിയൻ ശൂദ്ര
യിൽ ഉഗ്രനും, ക്ഷത്രിയൻ ബ്രാഹ്മണയിൽ സുതനും, വൈശ്യൻ
ക്ഷത്രിയയിൽ മാഗധനും, ബ്രാഹ്മണിയിൽ വൈദേഹനും,
ശൂദ്രൻ വൈശ്യയിൽ ആയോഗവനും ക്ഷത്രിയയിൽ ക്ഷത്തനും,
ശൂദ്രൻ ബ്രാഹ്മണിയിൽ ചണ്ഡാലനും ജനിക്കുന്നു.

ബ്രാഹ്മണസ്ത വൈശ്യാനാമംബഷ്ടഃ ശൂ
ദ്രാണാം നിഷാദഃ പാരശവോ വാ. ക്ഷ
ത്രിയാച്ഛരഭനാമഗ്രഃ ക്ഷത്രിയാ
സ്തഃ. വൈശ്യാനാഗധാവൈദേഹ
കൌ. ശൂദ്രാഭയാഗവക്ഷത്തചണ്ഡാ
ലഃ.

III 7

ബ്രാഹ്മണാഭ്യശ്ചൈവൈശ്യാനാമം
ബഷ്ടാ നാമ ജായതേ |
നിഷാദഃ ശൂദ്രകന്യായാം
യഃ പാരശവ ഉച്ഛിപതഃ ||
ക്ഷത്രിയാച്ഛരഭകന്യായാം
പുരാചാരവിഹാരവാൻ |
ക്ഷത്രശൂദ്രവപുഷ്ത-
തഗ്രോ നാമ പ്രജായതേ ||
ക്ഷത്രിയാഭിപ്രകന്യായാം
സുതോ വേദി ജാതിതഃ |
വൈശ്യാനാഗധാവൈദേഹ
രാജവിപ്രാംതനാസുതേ ||
ശൂദ്രാഭയാഗവഃ ക്ഷത്താ
ചണ്ഡാലയോധമോ നൂണാം
വൈശ്യാരാജ്യവിപ്രാസ
ജായന്തേ വർണ്ണസങ്കരാഃ ||
മന X. 8, 9, 11, 12.

ചാസുകത്തിൽ:—

പ്രനഷ്ടസേതുവായ സീമയേയും നശിച്ച ഭോഗത്തോടു
കൂടിയ ക്ഷേത്രാദികളേയും രാജാവ് ഉപകാരാനുസരണം കുടി
കൾക്കു ഭാഗിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നു പറയുന്നു.

പ്രവാഴ്വസേതുരോഗം വാ സീമാനം രാജാ
ജഗേഹകാരം വിഭജേത്

III 9

സീമായാമവിഷ്ണുവായാ
സ്വയം രാജൈവ ധർമ്മവിക് |
പ്രദിശേദ്ഭൂമിമേതേക്കാം
ഉപകാരാദിനി സ്ഥിതിഃ ||
മന VIII 265

സമയാനപാകമത്തിൽ—

സമദായസാദ്ധ്യമായുള്ള കർമ്മത്തെ ഏറ്റവും ചെറുതെ ഒഴികിൽ, അതിൽ തന്നിരിക്കിട്ടാൻ യോഗ്യതയുള്ള ധനത്തിന്റെ ഇരട്ടി ഭണ്ഡം കൊടുക്കണം.

കർമ്മാകരണ കർമ്മവേതനാദ് പിഴ ഗൃഹീതവേതനഃ കർമ്മ ത്വജൻ പിഴണ
ണമംശം ഭജോത്. മാവഹേത്

III 10

യാജ്ഞ II 197

സമദായഹിതമായ കാര്യത്തെ ഒരുത്തൻ പറഞ്ഞാലും അതിനെ എല്ലാവരും അംഗീകരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

സമഹിതമേകസ്യ ബ്രൂവതഃ കർമ്മാ കർത്തവ്യം വചനം തേജാഃ സമഹി
ജ്ഞാം തവാഭിനാം

III 10

യാജ്ഞ II 195

ഋണാദാനത്തിൽ—

കാടുകളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവർ എറ്റവും പതുപണവും, കപ്പൽവ്യാപാരികൾ എറ്റവും ഇരുപതുപണവും പലിശ കൊടുക്കേണ്ടതാണെന്ന് പറയുന്നു.

ദശപണം കാന്തരഗാണഃ, വിംശതി കാന്തരഗാസ്ത ദശകം സാമുദ്രാ വിം
പണം സാമുദ്രാണാം ശകം ജതം

III 11

യാജ്ഞ II 41

ഒരധമർണ്ണൻ അനേകമാളുകൾക്കു വേണം കൊടുക്കേണ്ടിയിരുന്നാൽ വാങ്ങിച്ച ക്രമമനുസരിച്ചു കൊടുക്കണം. എന്നാൽ രാജാവിന്റെയോ ശ്രോത്രിയന്റെയോ ധനമാണെങ്കിൽ ഇവയെ ആണ് ആദ്യമായി കൊടുക്കേണ്ടത്.

നാനർണ്ണസമവായേ ത ഗൃഹീതാൻപു ഗൃഹീതാൻക്രമാദ്യോദ് ധനിനാമധമ
വ്യാ, രാജശ്രോത്രിയഭവ്യാ വാ പുച്ഛം ണ്നികഃ. ഭജോത്ത ബ്രാഹ്മണായാഗ്രേ ന
പ്രതിപാദയേത് പായ ദദേനന്തരം

III 11

യാജ്ഞ II 43

ഭാത്യാഭർത്താക്കന്മാർ, പിത്രപുത്രന്മാർ, വിഭാഗം കഴിയാത്ത സഹോദരന്മാർ ഇവർ പരസ്പരം വാങ്ങിച്ച കടം കൊടുക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

ദമ്പത്യോഽപിതാപുത്രോഽഭ്രാതൃണാം ഭ്രാതൃണാമഥ ദമ്പത്യോഽപിതഃ പുത്ര-
ചാപിഭക്തന്താം പരസ്പരകൃതമുണ സ്ത ചൈവ, ഹി. പ്രാതിഭാവ്യമുണ സഭ
മസംധ്യം ക്ഷമപിഭക്തന ഉ സുരം.

III 11

യാജ്ഞ II 52

ഉപനിധികത്തിൽ—

അഗ്നിജപാലകൊണ്ടോ ഉദകവേഗം കൊണ്ടോ നശിക്കയാ
ണെങ്കിലും, തോണി മുങ്ങിയാലും കള്ളൻ കൊണ്ടുപോയാലും ആ
ഉപനിധി കൊടുക്കേണ്ടയാവശ്യമില്ല.

ജപാലാലോപനിധിപര്യായേ വാ, നാഹി ചോരൈർഹതം ജലേനോരമ
നിമണായാ മുഷിതായാ ച സപയ യ്ന്നിനാ ദർശമേവ വാ നല്ലൊല്ല
മുപത്രശോ നോപനിധിമദ്യഭേദേത്, ഹി നസ്താസ ന സംഹരതി കിഞ്ചന ||
III 12 മനു VIII 189

പണയംവെച്ചു പുരുഷൻ ധനം കൊണ്ടുചെല്ലുന്ന സമ
യത്തു തന്നെ ആ ധനം വാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു പണയസാധനം തിരി
ച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാകുന്നു. പ്രയോജകൻ സ്ഥലത്തില്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമ
വൃദ്ധന്മാരുടെ കയ്യിൽ മുതലും പലിശയും കൊടുത്തു സാധനത്തെ
തിരിയെ വാങ്ങിക്കാം. ആ സാധനത്തെ തിരിയെ വാങ്ങിച്ചി
ല്ലെങ്കിലും അതു മുതൽ അതിനു പലിശ കൊടുക്കേണ്ടയാവശ്യ
മില്ല. ചീത്തയാകുന്ന സാധനമാണെങ്കിൽ മദ്ധ്യസ്ഥന്മാരെക്കൂടി
സാക്ഷിവെച്ചുകൊണ്ടു വില്ലാമെന്നു—

ഉപനിധിതസ്ത്വാധിമപ്രയചരദന്തോ ദാ... ഉപനിധിതസ്ത്വേദേവേ, ആധി: സ്തേ
ദശപണം ദണ്ഡ: പ്രയേ ജകാസന്നി നോന്ത്വമാഭേദേത് | പ്രയോജകേ സതി
ധാനം വാ ഗ്രാമവൃദ്ധാഷ്ട സ്ഥാപിതം ക്ഷേത്രസ്ത്വാധിമാപ്തയാത്
ത്വം നിഷ്ക്രമധിം പ്രതിപദ്യേത തത് കാലകൃതമുച്യോ വാ തത്ര തിഷ്ഠേദ
നിവൃണവുലികോ വാധി: തത് കാലകൃ തമുച്യേതേവാവരിഷ്ഠേത അനാശ
വിനാശകരണധിഷ്ഠിതോ വാ ധാരണ വൃലിക: | വിനാ ധാരണകാഭാപി ധി
കാസന്നിധാനേ വാ വിനാശഭയാദഭ്യാ താജ്ഞ II 64, 65
താഹ്വം ധർമ്മസ്ഥാനജ്ഞാതേ വിക്രീ
ണിത

III 12

സംഭ്രയസമുത്ഥാനത്തിൽ—

ഒരുത്തൻ ഒരു ജോലിയെ ചെയ്യാമെന്നു ഏറ്ററിട്ടു നിശ്ച
യിച്ചു. ദേശത്തും കാലത്തും ചെയ്യാതെയിരുന്നാലും, വേറെ വിധ
ത്തിൽ ചെയ്താലും അതിനു തനിക്കിഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ കൂലി കൊടു
ത്താൽ മതി. അവൻ ജോലി കൂടുതൽ ചെയ്യിരുന്നാൽ അതി
നുള്ള കൂലി കൂടുതലായിക്കൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നു പറയുന്നു.

ദേശകാലാതിപാതനേന കർമ്മാമ
ത്വമാകരണേ വാ നാസകാമഃ കൃത
മനുഷ്യേത സഭാക്ഷിതാഭധികളിയാ
യാം പ്രയാസം ന മോഘം കർത്ത

III 14

ദേശം കാലം ച യോഭിയാത്
കർമ്മകർമ്മാ യോഭനമാ
തത്ര യുസ്വാമിനശ്ചരണോഭധികം
ദേവം കൃതോഭധികം

യാജ്ഞ II 199

ഒരു കർമ്മത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട യാജ്യൻ യാജകനേയോ, യാജ
കൻ യാജ്യനേയോ കർമ്മമദ്ധ്യത്തിൽ കാരണം കൂടാതെ ഉപേക്ഷി
ക്കയാണെങ്കിൽ ഭണ്ഡം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ അഭിപ്രായത്തോടു
നാരദനും മനവും യോജിക്കുന്നു.

അനമാപ്തേ യുക്തർണി യാജ്യം യാജ
കം വാ തൃജതഃ പൂർവ്വഃ സാഹസഭണ്ഡഃ

III 14

ഈതദിഗ്യാപ്തമദൃഷ്ടം യ-
സ്തപ്രജേദനപകാരിണഃ।
അദൃഷ്ടം ചർത്വീജം ത്രാജ്യോ
ചിതേനയേ താവുഭാവപി॥ നാരദ
ഈതദിജം യസ്തപ്രജേദോജ്യോ
യാജ്യമൃതപിക്ത്രജേദ്യദഃ।
ശക്തഃ കർമ്മണ്യദൃഷ്ടം ച
തദാർത്ഥണ്ഡഃ ശതം ശതം॥

ജനു. VII 388

ഈ പശുക്കളിരുന്നിട്ടു മഗ്ന്യാധാനം ചെയ്യാത്തവൻ, അ
യിരും പശുക്കളുണ്ടായിരുന്നിട്ടും യാഗം ചെയ്യാത്തവൻ ഇവർ
കർമ്മമദ്ധ്യത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കിലും ദോഷമില്ല എന്നു കൈടല്യനും
മനവുമഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

അനാഹിതാത്നിഃ ശതഗുരയജപാ ച
സാഹസ്രഗുഃ। അദോഷസ്തപ്തമന്യോ
ത്വം

III 14

യോനാഹിതാത്നിഃ ശതഗു-
രയജപാ ച സാഹസ്രഗുഃ

ജനു. xi 14

ഭത്താനപാകർമ്മത്തിൽ—

ജാമ്യം നിന്നത്, ഭണ്ഡശേഷം, ശുദ്ധശേഷം, മൃതിൽത്തോ
ററത്, കടത്തിനു കൾകടിച്ചത്, വേശ്യാദികൾക്കു കൊടുത്തത്,
ഈ വക പണങ്ങളെ പുത്രന്മാരോ ദായാദന്മാരോ കൊടുക്കണ
മെന്നനിർബന്ധമില്ല. ഈ വിഷയത്തിൽ അനേകമാചാര്യന്മാർ
യോജിക്കുന്നുണ്ടു്.

പ്രാതിഭാപ്യം ഭണ്ഡശുദ്ധശേഷം
ജ്ഞാപിതം സൗരീകം കാമമാനം ച
താകാമഃ പുത്രോ ദായാദോ വാ നി
കീമഹരോ ഭജാത്.

III 16

പ്രാതിഭാപ്യം വൃഥാ ദാനമാക്ഷികം
സൗരീകം ച യാജ്ഞാശുദ്ധശേഷം
തേഷാം ച ന പുത്രോ ദായാദർഹതി.

ജനു VIII 159

പ്രാതിഭാവും വൃഥാഭാനമാക്കുക
സൗരരികം ച യത്! ദണ്ഡശുൽക്കാവ
ശിഷ്ടം ച ന പുത്രോ ഭാതുമർഹതി.

വസിഷ്ഠ XVI. 31

സൗരരാക്ഷികം വൃഥാഭാനം കാമ
ക്രോധപ്രതിശ്രുതം! പ്രാതിഭാവും
ദണ്ഡശുൽക്കശേഷം പുത്രാന ഭാപ
യേത്.

ബൃഹസ്പതി

സുരാകാമദ്യതകൃതദേ
ദണ്ഡശുൽക്കാവശിഷ്ടം
വൃഥാഭാനം തദൈവേഹ
പുത്രാ ഭജാന ഭാപതുകം

യാജ്ഞ II. 53

പ്രാതിഭാവ്യവണിക് ശുൽക്കമദ്യമു
തദണ്ഡാ ന പുത്രാനമ്യംഭവേയുഃ

തേരുതമ

സ്വപസാമിസംബന്ധത്തിൽ

തന്റെ ധനത്തെ മറ്റൊരാളത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നതിനെ
പതുതുകൊല്ലം തടയാതെയിരുന്നാൽ ആ കണത്തിനുള്ള സ്വത്വം
ഇവനു നേരിക്കും എന്നു മനുവുമഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

യത് സ്വം ഭവ്യമന്യൈർഭജ്യമാനം ചതീകിണ്ഡിദശവർഷണി സന്നി
ഭവേവർഷാഞ്ചപക്ഷേത. ഹിന്ദന്താ ധനം പ്രേക്ഷതേ ധനീ! ഭജ്യമാനം പ
സ്യ. കരസ്ഥിജ്ഞിം ന സ തല്യവ്ധുമർഹതി

III 16

മനു VIII 147

ആധി, ഉപനിധി, നിക്ഷേപം, സ്രീ, സീമ, രാജഭവ്യം,
ശ്രോത്രിയഭവ്യം ഇവ കൈവശമുള്ള അനുഭവത്താൽ അപഹരി
ക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല, എന്നുള്ള അഭിപ്രായം മനുകൈതല്യ
ന്മാർക്കു തുല്യമാകുന്നു.

ഉപനിധിമാധിം നിധിം നിക്ഷേപം ആധിസ്തീമാ ബാധധനം നിക്ഷേ
സ്രീയം സീമാനം രാജശ്രോത്രിയഭ വോപനിധിഃ സ്രീയഃ രാജസ്വം
വ്യാണി ച ന ഭോഗേന ഹരേയുഃ ശ്രോത്രിയഭവ്യം ന ഭോഗേന പ്രണ
ശ്രുതി

III 16

മനു VIII 149

വാനപ്രസ്ഥൻ, യതി, ബ്രഹ്മചാരി ഇവരുടെ ഭവ്യത്തിന്
കൂമത്തിൽ ആചാര്യൻ, ശിഷ്യൻ, ധർമ്മഭാരതാവ്, സമാദ്ധ്യായി
ഇവരാണു അവകാശികൾ എന്നുള്ള അഭിപ്രായം കൈതല്യന്മാ
ർക്കു തുല്യമാകുന്നു.

വാനപ്രസ്ഥത്തിനുപ്രാമുഖ്യം വാരിണാ
മാഹാത്മ്യം ശിഷ്യധർമ്മഭാരതസമാഹരിക
കൃഷ്ണാരിക്മദാദി: ക്രമേണ.

III 16

വാനപ്രസ്ഥത്തിനുപ്രാമുഖ്യം വാരിണാ
രിക്മദാദി: ക്രമേണാമാഹാത്മ്യം
ചാരിക്മദാദി: ക്രമേണാമാഹാത്മ്യം

യദേത II 141

സാഹസത്തിൽ—

അനേകമാളുകളുടെ ധനത്തെയും നാട്ടുകാരുടെ ധനത്തേ
യും ബലാപ്തമാക്കി അപഹരിക്കുന്നതാണ് സാഹസമെന്നു മനു
കൈയടച്ചുമാർ പറയുന്നു.

സാഹസമന്വയവത് പ്രസഭകർമ്മ
നിരന്വയേ സ്തേയമപവ്യയാന ച

III 18

സ്വാത്സാഹസം തപനവത
പ്രസഭം കർമ്മ മത കൃത: നിരന്വയം
ഭവേത് സ്തേയം കൃതാപവ്യയാനേ ച
യത്

മനു VIII. 382

വാക്പാഠശാസ്ത്രത്തിൽ—

കുടുംബ നല്ല കണ്ണുള്ളവനെന്നും മുറിപല്ലനെ നല്ല
പല്ലുള്ളവനെന്നും സ്തുതിനിന്ദചെയ്താൽ പന്ത്രണ്ടു പണം ദണ്ഡം
വിധിക്കുന്നു. ഇതോടുകൂടി മനുവും യോജിക്കുന്നു.

ശോഭനാക്ഷിഭന്ത ഇതി കാഞ്ച
ജ്ഞാനം സ്തുതിനിന്ദായാം പാഠശാ
പണോ ദണ്ഡ:

III 18

കാണം വാപ്യഥാ ബഞ്ജമന്ത്രം
വാപി കഥാവിധി: ആക്ഷാരമണ്ഡരം
ഭാവോ ദണ്ഡം കാർഷാപണാവരം.

മനു VIII 274

ദണ്ഡപാഠശാസ്ത്രത്തിൽ—

ശുഭ്രൻ ഏതൊരു അംഗംകൊണ്ടാണോ ശ്രാമണനെ
ഹിംസിക്കുന്നത്. അവന്റെ ആ അംഗത്തേ ക്ഷേപിക്കണമെന്നു
മനുക്കൈയടച്ചുമാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ശ്രമോ യേനാംഗേന ബ്രാഹ്മണേ
ഭിമത്വാത് തദന്യേ ചേദയേത്,

III 19

യേന കേനചിദംഗേന ഹിംസ്യോ
ക്ഷേപേക്ഷമന്ത്യാഭി: ചേദയേത് ത
ത്തദേവാസ്യ

മനു VIII 279

ഭൃതസമാഹാരത്തിൽ—

ഭൃതാലുക്ഷൻ ഭൃതത്തെ ഒരു നിശ്ചിതസ്ഥലത്തുവെച്ചു
നടത്തിക്കുന്നു. എന്നാലേ ഗ്രന്ഥാജീവികളായ തസ്മൈ
അറിയാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ എന്നു യാജ്ഞവൽക്യനും കൈയടച്ചു
ന്നും പറയുന്നു.

ജ്ഞാതൃഷ്ടേഃ ജ്ഞാതേകമുഖം കാര
യേതഗുണാജീവിജ്ഞാപനാ
മം

ജ്ഞാതേകമുഖം കാര്യം തന്മൂലജ്ഞാ
നകാരണാത്

യാജ്ഞ II 207

III 20

പ്രകീർണ്ണകത്തിൽ—

വിവാഹം മുതലായ വിശേഷങ്ങളിൽ അടുത്തിരിക്കുന്നതും
എതിർവശത്തിരിക്കുന്നതുമായ ഗൃഹങ്ങളിലുള്ളവരും യോഗ്യന്മാ
രുമായ ആളുകളെ ക്ഷണിക്കാതെ അയോഗ്യരെ ക്ഷണിച്ചാൽ
മനുക്കേടലുന്മാർ ഭണ്ഡം വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

പ്രതിപശ്ചാന്നവേശയോരപരിനിമത്ത
ണേ ച പാദശപണോ ഭണ്ഡഃ

III 20

പ്രതിവേഷ്യാനവേഷ്യാ ച
കല്യാണേ വിംശതിദിനേ
അർഹാവഭോജയൻ വിദ്വേഷാ
ഭണ്ഡമർഹതി മാക്കം

മനു VIII 392

തരാമെന്ന് സമ്മതിച്ച ധനം കൊടാതെ ഒഴികിലും, ഭാ
ഗ്യഭാഗ്യയെ കൈകൊണ്ടു പിടിക്കിലും, ചീത്തയായ സാധനങ്ങളെ
വിൽക്കിലും, മുദ്രവച്ച ഗൃഹത്തെ ഭേദിക്കിലും, അയൽപക്ക
ത്തുള്ള കുട്ടികളെ ഉപദ്രവിക്കിലും ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

സന്ദിഷ്ടമർത്ഥമപ്രയച്ഛതോ, ഭാഗ്യ
ഭാഗ്യം ഹസ്തേന ചംചയതഃ, പരവ
ക്തവ്യം പഞ്ചം ക്രീണാതസ്വ, സമുദ്രം
ഗൃഹമുദ്ഭിന്ദതഃ, സാമന്തചതപാ
രിംശത് കല്യാണോധാമാപരതഃ...

III 20

അർദ്ധ്വോക്തോക്താതിക്രമകൃത്
ഭാഗ്യഭാഗ്യപ്രഹാരഃ
സന്ദിഷ്ടസ്യാ പ്രദാതാ ച
സമുദ്രഗൃഹഭേദകൃത്
സാമന്തകചികാഭീനാ-
പേകാരസ്വ കാരകഃ

യാജ്ഞ II 238, 239.

സ്വപ്നദൃഷ്ടമാരിണിയായ വിധവയെ ബലാഭ്ഗമിക്കിലും,
ചണ്ഡാലൻ മേൽക്കലത്തിലുള്ളവളെത്തീണ്ടുകിലും, അപത്തു
വന്നതുകളും അടുത്തിരുന്നു രക്ഷിക്കാതെ ഇരിക്കിലും, കാരണം
കൂടാതെ ഓടുകിലും, ശാക്രൻ, ക്ഷപണകൻ ഇവരെ ദേവപിതൃ
കാർയ്യങ്ങളിൽ ഉഴുതുകിലും യാജ്ഞവല്ക്യൻ ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

വിധവാം ഛന്ദമാരിണീം പ്രസഹ്യം
ധിചരതഃ ചണ്ഡാലസ്യാത്വം സ്വപ്ന
തഃ, പ്രത്യംസന്നമാപത്രനഭിധാവതഃ-
നിഷ്കാരണമഭിധാവനം കല്പനഃ, ശാ
ക്രാജീവകാഭീൻ വൃക്ഷപ്രവൃത്തിരൻ
ദേവപിതൃകാർയ്യേണ ഭോജയതഃ ശ
ത്വോ ഭണ്ഡഃ

III 20

സ്വപച്ഛന്ദവിധവഗാമീ
വിക്രഷ്ടേനഭിധാവകഃ
അകാരണേ ച വിശ്വാജ്ഞാ
ചണ്ഡാലസ്യാത്മമാൻ സ്വപ്നൻ
പ്രദപ്രവൃത്തിതാനം ച
ദൈവവിശ്വേ ച ഭോജകഃ

യാജ്ഞ II 240—41

തന്നെ ഏല്പിച്ച കാര്യത്തെ ശരിയായിച്ചെയ്യാത്തവനും, കാള, ആട് മുതലായ മൃഗങ്ങളുടെ പുറസ്താപത്തെ കെട്ടിക്കുന്ന് വനം, ദാസീഗർഭത്തെ മരുന്നുകൊടുത്തഴിക്കുന്നവനും കെട്ടെടുത്ത യാജ്ഞവല്ക്യന്മാർ ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

യുക്തകർമ്മ ചായുക്തസ്വ ക്ഷ. ഭൂപരി വൃക്ഷാണാം പുണ്യോപാപചോതിനോ ദാ സ്വം ഗർഭമനുഷ്ടയേത പാതയതഃ	അയേദേവോ യോഗ്യകർമ്മകൃത് വൃക്ഷക്ഷുഭപരാനാം ച പുണ്യോപസ്വ പ്രതിഘാതകഃ ദാസീഗർഭവിനാശകൃത്
--	---

III 20

യാജ്ഞ II 241—42

പിതൃപുത്രന്മാർ, ദമ്പതികൾ, ഭ്രാതൃഭഗിനികൾ, മാതൃലാഗിനേയന്മാർ, ശിഷ്യാചാര്യന്മാർ ഇവരെ പതിനരല്ലാതെ ഇരിക്കുമ്പോൾ പരസ്പരമുപേക്ഷിക്കയാണെങ്കിൽ ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

പിതൃപുത്രയോർദമ്പത്യോഃ ഭ്രാതൃഭഗി ന്യേർമാതൃലാഗിനേയയോഃ ശിഷ്യാ ചാര്യോർവ്യാ പരസ്പരമപതിതം തൃ ജതഃ	പിതൃപുത്രസപന്യഭാതൃ ദമ്പതോചാര്യശിഷ്യകഃ ഏകാമപതിതാന്യോന്യ ത്വാഗീ ച
---	--

III 20

യാജ്ഞ II 243

ബന്ധിക്കാൻ യോഗ്യനല്ലാത്തവനെ ബന്ധിക്കുകയോ, ബന്ധിക്കേണ്ടവനെ മോചിപ്പിക്കുകയോ, വ്യവഹാരപ്രാപ്തനല്ലാത്ത ബാലനെ (മൈനരെ) ബന്ധിക്കുകയോ ചെയ്താലും കെട്ടെടുത്ത യാജ്ഞവല്ക്യന്മാർ ഭണ്ഡം വിധിക്കുന്നു.

പുരുഷധരബന്ധനീയം ബധ്നതോ, ബന്ധം വാ മോക്ഷയതഃ ബാലമപ്താ പ്തവ്യവഹാരം ബധ്നതോ	അബന്ധ്യം യഃ ബധ്നതാതി ബന്ധ്യം വാ യശ്ച മുഞ്ചതി അപ്താപ്തവ്യവഹാരം ച സദാപ്യോ ദമമുത്തമം
---	--

III 20

യാജ്ഞ II 249

ചില വിഷയങ്ങളിൽ ആചാര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായഭേദം.

വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ. സ്രീയെ ഭർത്താവു ആട്ടിപ്പുറത്താക്കിയാൽ അവൾ പുരുഷന്മാരില്ലാത്ത പതിബന്ധുക്കൾ, വിവാഹം നടത്തിച്ചവർ, ഗ്രാമത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ, സ്രീധനാവകാശി, ഭിക്ഷുകി, സ്രീയുടെ ബന്ധുക്കൾ, ഇവരുടെ ഗൃഹത്തിൽ ചെല്ലുന്നതു ഭോഷമില്ല എന്ന് ആചാര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം.

കെട്ടലുനാകട്ടേ. സാധാരണയായ സ്രീജനത്തിനു വൃദ്ധി പാദാഭിഭാഷമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് സപര്യമായ ജ്ഞാതികളിൽ ചെല്ലുന്നതുകൊണ്ടും വിരോധമില്ല എന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ദായഭാഗക്ഷേത്രജപത്രവിഷയം. അനുസ്മരിക്കേണ്ടതായ പത്രങ്ങൾ ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ പത്രങ്ങൾ എന്നു ആചാര്യന്മാർ.

മാതാവു തൊൽസഞ്ചിക്കു തുല്യമായതുകൊണ്ടു ബീജിയുടെ പത്രങ്ങൾ എന്ന് മറ്റു ചില ആചാര്യന്മാർ. ശരീരോത്പത്തിക്കു ക്ഷേത്രത്തിന്റെയും ബീജത്തിന്റെയും ആവശ്യകത ഉള്ളതുകൊണ്ടു രണ്ടുപേരുടെയും മകനാണ് എന്നു കെട്ടലാഭിപ്രായം.

ദാസകർമ്മകരകല്പം. ജോലി ചെയ്യാൻ ഒരുത്തനെ വിളിച്ചിട്ടു തന്നെ അസൗകര്യം നിമിത്തം ജോലി ചെയ്യിക്കാതെ അയച്ചാലും പറഞ്ഞ കൂലി കൊടുക്കണമെന്നു ആചാര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം.

കെട്ടലുനാകട്ടേ. ജോലി ചെയ്യാലേ കൂലികൊടുക്കേണ്ട ആവശ്യമൊള്ളു എന്നും ജോലി ചെയ്യാത്തതിനു കൂലി കൊടുക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ അതിൽ കുറെ വ്യത്യാസമുണ്ട്. അല്പം ജോലി ചെയ്തിട്ടു യജമാനന്റെ അസൗകര്യംകൊണ്ടു ജോലി മുഴുവനാക്കിയില്ലെങ്കിലും കൂലി മുഴുവനും കൊടുക്കണം. ഒരു കരാറിന്മേൽ ഒരു ജോലി നാലു ദിവസം കൊണ്ടു തീർത്തതാമെന്നു ഏറ്റിട്ടു ചെയ്തതീർത്തില്ലെങ്കിൽ യജമാനന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ കൂലി കൊടുക്കാതെയുമിരിക്കാം. കൂടുതൽ ജോലി ചെയ്താൽ കൂടുതൽ കൂലി കൊടുക്കണമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

സാഹസം

രത്നം, സാരം, ഫൽഗു, കപ്യം എന്നീ വസ്തുക്കളുടെ സാഹസത്തിങ്കൽ (അപഹാരത്തിൽ) അവയുടെ വിലയ്ക്കു സമമായ ഭണ്ഡം വിധിക്കണമെന്നു മനുശിഷ്യന്മാർ പറയുന്നു.

വിലയുടെ ഈട്ടി ഭണ്ഡമെന്നു ഉശനസ്സിന്റെ ശിഷ്യന്മാർ.

കെട്ടലുനാകട്ടേ അപരാധത്തിനു തുല്യമായി ഭണ്ഡം വിധിക്കണമെന്നു പറയുന്നു.

സ്രീയേയോ പുരുഷനേയോ ബലാൽക്കാരമായി പിടിച്ചു ബന്ധിക്കുകയോ ബന്ധിപ്പിക്കുകയോ, ബന്ധനത്തലിരിക്കുന്നവരെ മോചിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവൻ ൫ ൦ ൦ പണം മുതൽ ൧ ൦ ൦ ൦ പണംവരെ ഭണ്ഡമെന്നു ആചാര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം.

ബ്രഹ്മസ്തിശിഷ്യന്മാരാകട്ടേ ഏവനാണോ സാഹസത്തെ ഞാനേറു എന്ന് അന്വേതംകൊണ്ടുചെയ്യിക്കുന്നു അത് ചെയ്തവനിലിരുട്ടി ഭണ്ഡം. അതിനു വേണ്ടുന്ന പണം ഞാൻ തരാമെന്നു പറഞ്ഞു ചെയ്യിക്കുന്നവൻ ചെയ്തവനിൽ നാലിരുട്ടി ഭണ്ഡം. ഞാൻ നിനക്കു ഇത്രയും തരാമെന്നു പറഞ്ഞു ചെയ്തുകിൽ ആ നിശ്ചയിച്ച ദ്രവ്യവും ഭണ്ഡവും കൊടുക്കണമെന്നു പറയുന്നു.

കൌടല്യനാകട്ടേ ഞാൻ ഇപ്രകാരം ചെയ്തിച്ചതു കേവലം, മദം, മോഹം ഇവയിൽ ഒന്നുകൊണ്ടാണെന്നു വാദിക്കുന്നതായാൽ കർത്താവിനു സദൃശമായ ഭണ്ഡമാണെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഭണ്ഡപാരുഷ്യം കലഹം, മോഷ്ടിച്ചദ്രവ്യത്തെ സ്വന്തമാക്കൽ എന്നീ അപരാധങ്ങൾ പഴുകിയാൽ പിന്നെ അഭിയോഗമാല്ലെന്ന് ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു.

അപരാധം ചെയ്തവനെ ഒരിക്കലും വിടാൻ പാടില്ല എന്നാണ് കൌടല്യാഭിപ്രായം.

കലഹം സംബന്ധിച്ച അഭിയോഗങ്ങളിൽ ആദ്യമായി പരാതികൊടുക്കുന്നവനാണ് ജയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സങ്കടം സഹിക്കാൻ വഹിയാതെ കണ്ടാണല്ലോ ഓടിവരുന്നത് എന്ന് ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു.

കൌടല്യനാകട്ടേ മുന്തിൽ വന്നാലും ശരി പുറകെ വന്നാലും ശരി സാക്ഷികളാണ് പ്രമാണം. സാക്ഷികളില്ലെങ്കിൽ അടികൊണ്ടുള്ള പരുക്കോ, കലഹത്തിന്റെ ചിഹ്നമോകൊണ്ടു പരമാർത്ഥം നിർണ്ണയിക്കണമെന്നഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഭൃതം.

മൂർഖനായ പുരുഷൻ ജയിക്കാൻചെന്നു തോറ്റതു സഹിക്കാത്തതുകൊണ്ടു അന്യായപ്പെടുന്നതിനാൽ ഭൃതത്തിൽ ജേതാ

വിൻ പൂർവ്വസാഹസവും പരാജിതൻ മദ്ധ്യമസാഹസവും ഭണ്ഡം വാധിക്കണമെന്ന് ആചാര്യന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

പരാജിതൻ ഇരട്ടിഭണ്ഡം നിശ്ചയിക്കുന്നതായാൽ ആരും അഭിയോഗത്തനുവേണ്ടി രാജസമീപം ചെല്ലുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു പരാജിതൻ ഭണ്ഡലാഭം വിധിക്കണമെന്നു കെട്ടടല്യന്റെ അഭിപ്രായം.

ഇനി ബഹുസ്തുതിഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കും കെട്ടടലീയത്തിനും അഭിപ്രായഭേദമുള്ളതിന്റെ നിരൂപണം.

1. പുനർവിവാഹം.

ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ നാരദൻ പുനർവിവാഹത്തെ വിധിക്കുന്നു. മനുവാക്യേ ജീവിതാവസാനംവരെ വാവാഹമോചനം പാടില്ല എന്ന് “അന്യോന്യസ്യാവൃഭിചാരോ ഭവേദാമരണാന്താകഃ” എന്ന ശ്ലോകാർദ്ധംകൊണ്ടു പറയുന്നു. കെട്ടടല്യനാകട്ടേ “അമോക്ഷോ ധർമ്മവാവാഹാനാം” എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ആദ്യത്തെ നാലു വിവാഹങ്ങൾക്കു മോചനം വിധിക്കുന്നില്ല. വ ണ്ടും വിവാഹംചെയ്തു വിധവകളെയും വിവാഹം കഴിയാതെ തന്നെ പ്രസവിച്ച തള്ളമാരേയും കെട്ടടല്യൻ പറയുന്നു.

മനുവാക്യേ അപ്രകാരമുള്ള പുനർവിവാഹത്തെ നിഷേധിക്കുന്നു. എന്നാൽ കന്യകയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ വിധവയായവരെ ഈ വിധി ബാധിക്കുന്നതല്ല.

2. നിയോഗം.

വിധവകൾക്കും, വ്യാധിസ്ഥന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാരോടു കൂടിയ സ്ത്രീകൾക്കും കെട്ടടല്യൻ നിയോഗത്തെ അനുവദിക്കുന്നു. ഇതു ഗൗരവമെന്നും സമ്മതമാണു്. മനുവാക്യേ നിയോഗത്തെ സർവ്വഥാ നിഷേധിക്കുന്നു.

കെട്ടടല്യൻ ഒരു പ്രത്യേകം ഡിപ്പാർട്ട്മെൻറ് ഏല്പിട്ടു ത്തി ഗണികാപ്രാപാരത്തെ നടത്തിവരുന്നു. മനുവും ബൃഹസ്പതിയും അതിനെ ജനങ്ങൾക്കു് ഉപദ്രവകരമായതുകൊണ്ടു നിഷേധിക്കുന്നു. മനു നിയോഗനിഷേധത്തിൽ ഉദ്ദേശിച്ചിരി

ഒന്നു കാരണത്തെ ¹ബൃഹസ്പതി വൃക്കപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അതായതു ²കലിയുഗത്തിൽ ആളുകൾക്കു ശക്തി കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് കൃതാദിയുഗങ്ങളിലുള്ളതുപോലെ നിയോഗവിധിയെ അനുഷ്ഠിക്കാൻ ശക്തി കാണുകയില്ല എന്നതാകുന്നു.

മഹാഭാരതത്തിൽ, ഭർതാവു ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും മരിച്ചതിൽ പിന്നീടും നിയോഗം അനുവദിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. ആദ്യ കാലത്തിൽ നിയോഗത്തിനു പൂവസ്ഥയില്ലായിരുന്നു. അതു പുനർവിവാഹത്തിനു ഉല്പമയായിട്ടാണു കരുതിയിരുന്നത്. കാലക്രമംകൊണ്ടു നിയോഗം ഒരു ആൺ സന്താനം ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ ആകാമെന്നായിരുന്നു (പെൺസന്താനത്തെ കണക്കാക്കേണ്ട).

മഹാഭാരതം ആദിപർവ്വം മന്വദർശനം അദ്ധ്യായത്തിൽ മൂന്നു പുത്രന്മാരുണ്ടാകുന്നതുവരെ നിയോഗം ആകാമെന്നു കാണുന്നു. ⁴ബോധായനനാകട്ടേ പുത്രനല്ലാത്ത സ്ത്രീ ഗുണക്കന്മാരുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടി ദേവരനിൽനിന്നും പുത്രനെ പ്രാപിക്കാമെന്നു പറയുന്നു. അതിലും ചിലരെ നിഷേധിക്കുന്നു.

III. ഭൃതസമാഹാരം.

ഭൃതം സമാഹാരം ഇവ രണ്ടും രാജ്യനാശത്തെ വരുത്തുന്ന രാജാക്കന്മാരുടെ രണ്ടു ദോഷങ്ങളാണ്. അതുകൊണ്ട് അവയെ രാജാവു രാജ്യത്തിൽനിന്നും ബാഹിഷ്കരിക്കണം. ദേവനും സമാഹാരം ഇവ രണ്ടും പ്രത്യക്ഷമായ മോഷണമാണ്. അതുകൊണ്ടു രാജാവു അവയെ നശിപ്പിക്കുന്നതിനു പ്രയത്നിക്കണം. ഭൃതം

1. ഉക്തവാ നിയോഗോ മരണാ നിഷിദ്ധഃ സ്വയമേവ ഇ।
യുഗഹ്രാന്മാദൈക്യേഽയം കർത്തും സരൈശ്ചുഡാനതഃ॥

[ബൃഹ. Page 194]

2. അപരാജിതസമരയുക്താഃ കൃതശ്രേതായുതേ നരാഃ।
പാപഭേ ച ക്ഷൗ ന്താഃ ശക്തി മാനിവിനീർത്തിതാ॥
3. നാതശ്ചതുർത്ഥം പ്രസവമാപസ്യചി വദന്ത്യത।
അതഃ പരം സൈപരിണീ സ്വരേഽബന്ധകീ പഞ്ചമേ ദിവേത്॥

[അഭി. 132-64]

4. വശാ ചോത്ഥ നപുത്രാ ച നീജേന്ത്യാ ഗരപ്രജാ।
താകാഭാ സന്നിയോജ്യാ സ്വരത്ഥം യസ്യാ ന വിദഗതഃ॥

[ബോധായന II-4, 9, 10]

5. ഭൃതം സമാഹാരം ചൈവ രാജാ രാജ്യദാനിവാദയേത്
രാജാദന്തകരണാവതേ ചൈവ ദോഷൗ പ്രഥിവിഭൃതം

അ IX, 221

സമാഹാരം ഇവയെ ചെയ്യുന്നവരെയും ചെയ്യിക്കുന്നവരെയും രാജാവു വധിക്കണം. കിതവന്മാർ ശശുണ്ഡികന്മാർ ഇവരെ വേഗത്തിൽ രാജ്യത്തിൽനിന്നും പുറത്താക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ രാമസ്വതസ്കരമായ ഇവർ രാജ്യത്തിൽ അമസി ചുകൊണ്ടു സാധുജനങ്ങളെ കബിരിപ്രവൃത്തികൾകൊണ്ടു ബാധിക്കും. മൺകാലങ്ങളിൽ (പാണ്ഡവന്മാരുടെ കാലങ്ങളിൽ) തുടന്ന ഭൂതം മഹത്തായ അനന്തരങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിത്തന്നതായി കാണുന്നതുകൊണ്ടു ബുദ്ധിമാനായ പുരുഷൻ കളിയാക്കിത്തീർത്തുപോലും ഭൂതസേവനം ചെയ്യാൻ പാടില്ല എന്ന് മനസ്സിലാക്കണം.

1. കാത്യായനനാകട്ടെ, കാമം ക്രോധം ഇവയെ വലിപ്പിക്കുന്നതും അക്രമകാരകവും ജനങ്ങളുടെ ദ്രവ്യത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതുമായ ഭൂതത്തെ ഒരിക്കലും അനുവദിക്കാൻ പാടില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സർപ്പമുഖത്തിൽനിന്നും വിഷമെന്നപോലെ ഭൂതത്തിൽനിന്നും കലഹമുണ്ടാകുന്നു. അതു രാജ്യത്തിന്റെ സങ്കട

പ്രകാശമേതത്താസ്സത്രം യദുപനസമാഹാരേ
തയോർഭിത്യം പ്രതീഷ്ഠാതേ നൃപതിസ്തത്വാൻ ഭവേത്.

മനു IX. 222

ഭൂതം സമാഹാരം ചെയ്തതും കല്പാൽ കാലത്തു വാ
താൻ സർപ്പാൻ ചാതയേറ്റാലും ശ്രദ്ധയോ പിടിച്ചിരിക്കുന്നു
കിതവാൻ.....
.....ശശുണ്ഡികാർക്കു കഷ്ടം നിവൃത്തയേത് പുരാൻ
ഏതേ രാഷ്ട്രേ വർത്തമാനം രാജ്യം പ്രപന്നതസ്സഭാഃ
വികൽ ക്രിയയാ ഭിത്യം ബാധതേ ഭദ്രികാഃ പ്രഭാഃ
ഭൂതമേതത് പുരാകല്പേ ഭദ്രം വൈരകരം മഹത്
തസ്മാദ്ഭൂതം ന സേവേത ഹാസ്യാർത്ഥമപി ബുദ്ധിമാൻ

മനു XI. 224—227

1. ഭൂതം സേവ യ സേവേത കാമക്രോധവിവർദ്ധനം
അസാധുജനനം ക്രൂരം തരാണാം ദ്രവ്യനാശനം
ധ്രുവം ഭൂതത് കലിതസ്മാദപിഷം സർപ്പമുഖാദിവ
തസ്മാദാലം തിവരേന്തേ വിഷയേ വൃസനം ഹി തത്
വരേന്തേ ചേത് പ്രകാശം യ പാരാവണ്ഡിതഭാരാണാം
അസമ്മോഹാർത്ഥമേവേണാം കാരയേതത് കലപ്രഭം

അർക്ക കാരണമാകുന്നതുകൊണ്ട് രാജാവ് അതിനെ തടുക്കണം. എന്നു പറഞ്ഞു നിഷേധിച്ചിട്ട്, അത് നടക്കുകയാണെങ്കിൽ യോഗ്യന്മാർക്ക് സമ്മോഹം വരാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രകാശമായി മുൻവശത്തു ബോർഡു എഴുതിത്തുക്കിയും രാജഭാഗമായ കരത്തോട്ടകൂടിയും നടക്കണമെന്നു പറയുന്നു.

¹നാരദൻ, ²യാജ്ഞവല്ക്യൻ, ³വിഷ്ണു, ⁴പരാശരൻ ഇവരാകട്ടെ കൂടാക്കൂടേവനത്തെയാണ് നിഷേധിക്കുന്നത്.

⁵കൌടല്യനും ⁶യാജ്ഞവല്ക്യനും ശവണ്മൻറ മേൽനോട്ടത്തിൽതന്നെ ഭൂതത്തെ അനുവദിക്കുന്നു. ബൃഹസ്പതിയാകട്ടെ, ഭൂതം സത്യം ശൗചം ധനം ഇവയെ നശിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അതിനെ മനു നിഷേധിക്കുന്നു. മറ്റുള്ള ആചാര്യന്മാരാകട്ടെ, രാജഭാഗമുള്ളതുകൊണ്ടും, കള്ളന്മാരേക്കണ്ടുപിടിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മനുവദിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നു.

⁷ആപസ്തംബനും ധർമ്മസൂത്രത്തിൽ ശവണ്മൻറ മേൽനോട്ടത്തിൽ ഭൂതത്തെ അനുവദിക്കുന്നു.

1. കൂടാക്കൂടേവിതഃ പാപാൻ രാജാ രാഷ്ട്രാഭിവാസയേത്
കണ്ഠേഷ്ഠമാചാമാനജ്യ സ ഹ്യേഷാം വിനയഃ സ്മൃതഃ
നാരദ XVI. 6
2. രാജ്ഞാ സ ചിഹ്നം നിർവാസ്യഃ കൂടാക്കൂടേവിതഃ
യാജ്ഞ II. 206
3. ഭൂതേ കൂടാക്കൂടേവിനാം കരഹേദഃ
ഉപധിഭൂവിനാം സന്ദഃശഹേദഃ
വിഷ്ണു V. 135, 136
4. തത്സർവ്വം കൂടാക്കൂടേവന ചിഹ്നതയാ രാജ്ഞാമധ്യ
ക്ഷസഭികരഹിതവിഹ്നതയാ വാ യോജ്യം
പരാ മാധവ, Vol. III Part I. Page 578
5. ദുതാജ്യേഷോ ഭൂതമേകമുഖം കാരയേത്.....
ഗ്രഹാജീവിജ്ഞാപനാർത്ഥം..... ജിതഭൂപ്താ
ദദ്ധ്യക്ഷഃ പഞ്ചകം ശതമാദദീത
കൌടല്യ III. 20
6. ഭൂതമേകമുഖം കാത്രം തസ്തരജ്ഞാനകാരണാത്.
യാജ്ഞ II 207
7. സഭായാ മദ്ധ്യേധിഭേവനമുദ്ധത്വാവാക്യോക്ഷാ -
നിവപേദുഗ്മാൻ ഹൈതീകാൻ യഥാഗ്രഹൻ
ആത്മാഃ ശുപയഃ സത്യശീലാ ദീവിതാരഃ സ്യഃ
ആപസ്തംബധർമ്മസൂത്ര. II; 25, 12—13

ഇപ്രകാരം ഇരുപതു അദ്ധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയ ധർമ്മസ്ഥി
യെന്ന മൂന്നാമത്തെ അധികരണംകൊണ്ടു വ്യവഹാരപദങ്ങൾ
മുഖ്യ-നീരൂപണം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഈ വാധത്തിലുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളെ രാജാവാണ് അമാ
ത്യൻ, പുരോഹിതൻ, പ്രാഡ്വിവാകൻ ഇവരോടു കൂടിയവനായി
നിർണ്ണയിക്കേണ്ടതു്. പ്രജാപാലനമാണ് രാജാവിന്റെ സ്വധർമ്മം.
പ്രജകൾ തമ്മിൽ ഋണാഭാഗാദികളായ പതിനെട്ടു വിവാദപ
ദങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി വിവദിക്കുമ്പോൾ രാജാവു് അത്ഥി
പ്രത്യുത്ഥിവാക്യങ്ങൾ, ലേഖ്യം, സാക്ഷി, ഇവകൊണ്ടു സന്ദേഹ
ത്തെ നിവർത്തിച്ചു ധർമ്മത്തെ നിർണ്ണയിക്കണം. അപ്രകാരം
നിർണ്ണയിച്ച ധർമ്മത്തെ ആചരിപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്. ഇങ്ങനെ
വ്യവഹാരങ്ങളെ നോക്കുന്ന രാജാവാണ് രാജ്യഭരണത്തിൽ സമ
ത്വനായിത്തീരുന്നതു്.

“ഇതി സംഭൂതമണ്ഡലഃ സുധാമാ
പുരുഷപിരോ രമണഃ പ്രതാപശീല
രവിരിവ നൃപതിഃ സമഃ പ്രജാനാം
ജഗദഖിലം വ്യവഹാരതോ ബിഭേന്തി”

എന്ന യാജ്ഞവല്ക്യബ്രാഹ്മണകീഡയിൽ വിശപരൂപാചാര്യനും
പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഇപ്രകാരം ധർമ്മാസനസ്വന്തര രാജാവു ശാസ്ത്രോക്തമായ
വഴിക്ക് വിവാദത്തെ ഉദ്ധരിക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ

സംഭവന്തി ഇണാസ്പു
സപ്ത വര്മണേരിവാച്ചിഷഃ
ധർമ്മശ്യാത്ഥശ്ച കീർത്തിശ്ച
ലോകപക്തിരപഗ്രഹഃ.
പ്രജാഭ്യോ ബഹുമാനം ച
സ്വർഗ്ഗസ്ഥാനം ച ശാശ്വതം

എന്ന് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നപ്രകാരം സ്വരാജ്യരക്ഷണമാകുന്ന
ധർമ്മത്തെ സമ്പാദിക്കാൻ സാക്ഷാദികളെ പുരസ്കരിച്ചു വ്യവ
ഹാരങ്ങളെ നിർണ്ണയിക്കണം. ഇങ്ങനെ വ്യവഹാരനിർണ്ണയ
ത്തെച്ചെയ്യുന്ന ഈ ശാസ്ത്രം അനന്തരങ്ങളെ നിവർത്തിച്ചു ധർമ്മസം
ധകമായി ഭവിക്കുന്നു.

ഇപ്രകാരം ന്യായമായി വ്യവഹാരത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന രാജാവ് ശിക്ഷണാദികളിൽ നിന്നുമുണ്ടാകുന്ന പാപങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തനായി പ്രജകളുടെ ബഹുമാനത്തെയും ഉത്കൃഷ്ട സ്ഥാനങ്ങളേയും പ്രാപിക്കുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രകാശനത്തിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടതായ ഉപദേശങ്ങളും നിർദ്ദേശങ്ങളും തന്നെ അനുഗ്രഹിച്ച മേധാശാലിയായ പ്രാചീനഗ്രന്ഥപ്രകാശനശാലാധ്യക്ഷൻ 'മീമാംസക രത്ന' വി. ഏ. രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ അവർകൾ എം. ഏ. യോട്ട എനിക്കുള്ള നിവ്യാജമായ ബഹുമാനത്തെ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്താം.

പ്രകാശനവിഷയത്തിൽ സകലവിധമായ ശ്രദ്ധകളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അറിയാതെ എന്തെങ്കിലും മുദ്രണാദി പ്രമാണങ്ങൾ വന്നുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിനു ക്ഷമാപണമർപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മഹാജനസമക്ഷം എന്റെ ഈ പ്രയത്നഫലത്തെ സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,
൧-൧൦-൧൯൦൦. }

മഹോപാധ്യായശിരോമണി
എസ്. ശങ്കരരാമശാസ്ത്രി.

വിഷയാനുകൂലം.

അധികരണം പ്രകാരം വിഷയം പുറം

ധർമ്മസ്ഥിതിയുടെ തുടർച്ചയായ അധികരണം

1	57	ധർമ്മസ്ഥിതിയുടെ തുടർച്ചയായ അധികരണം ...	1
		വ്യവഹാരസ്ഥാപനാനുക്രമം	
		വിവാദപദനിബന്ധന ...	11
		അധികരണസംബന്ധം ...	11
		ധർമ്മസ്ഥിതിയുടെ സംഖ്യ ...	2
		പ്രതിഷേധങ്ങളുള്ള 6 അനുക്രമം	
		വ്യവഹാരങ്ങൾ ...	11
		സ്വാമ്യത്തിലുള്ള കാര്യങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കൽ	
		5 പ്രകാരം ...	11
		നിഷിദ്ധപദനിബന്ധന ...	3
		തിരഞ്ഞെടുക്കൽ സമീപിക്കുന്നു ...	11
		അനുമാനാധാരത്തിൽ ...	11
		രാജാക്കന്മാരുടെ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ ...	11
		അനുമാനാധാരത്തിൽ സമീപിക്കുന്നു ...	4
		ഉപധിതത്തിൽ ...	11
		ഉപധിതത്തിൽ ...	11
		മുൻപറഞ്ഞവയിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതിനോ	
		ഹിതാധികാരികളുടെ അസിദ്ധി ...	11
		പരസ്പരം വ്യവഹാരാസിദ്ധി ...	11
		നിഷിദ്ധപദനിബന്ധനയിൽ അപവാദം ...	5
		എല്ലാത്തിനും സ്വസ്ഥതയ്ക്കായി അപവാദം	11
		അനുമാനാധാരത്തിൽ പൂർവ്വപ്രമാണത്തിന്	
		ബലവത്തായ, അതിന്റെ പ്രമാണം ...	6
	58	വിവാദപദനിബന്ധന	
		പേലകന്മാർ പ്രമാണമെഴുതേണ്ട വിധം ...	11
		പരസ്പരം വ്യവഹാരങ്ങൾ ...	7

അധികര
ണാലുപായം

പ്രകരണം

വിഷയം

പുറം

പരാജിതമണ്ഡം	8
അഭിയോക്താവിന്റെ നിഷേധം	9
അഭിയുക്തവചനസമന്വയം, ദണ്ഡം	9
അഭിയോക്താവിന്റെ പരാജയം	9
സമൃദ്ധ്വവഹാരദർശനം സകലയോഗ ക്ഷേമസാധകം	9
വ്യവഹാരം നാലുപാദം	9
ധർമ്മാദിസപര്യപം	10
സമൃദ്ധ്വവഹാരദർശനം അഭ്യുക്തമണ്ഡം	9
അപാരാദികളിൽ ധർമ്മപ്രമാണ്യം	11
ന്യായത്താൽ ധർമ്മശാസ്ത്രബാധം	9
സാക്ഷിജിന്നങ്ങളായ അഞ്ചു വ്യവഹാ രസാധനങ്ങൾ	9
പരാജയകരണങ്ങൾ	12
2 59 വിവാഹസംയുക്തസൂത്രാത്ഥവിചാരം	13
വിവാഹധർമ്മം	9
വിവാഹം എട്ടുവിധം	9
പ്രകരണസംബന്ധം	9
18 വിവാഹപദങ്ങളിൽ പ്രാഥമ്യ വിചാരം	9
മന്ദ, ഭാഗ്യവ, ബുദ്ധസ്സതിമതം	9
സപ (കൗടല്യ) മതം, അതിനു പ്രമാണം	9
പ്രാമാദിവിവാഹലക്ഷണം	9
ധർമ്മവിവാഹങ്ങൾ	14
അധർമ്മവിവാഹങ്ങൾ	9
ദിതീയമണ്ഡകപ്രീതിദാതാദികൾ	9
ഭൂമി, അഭരണം മുതലായതു്	9
സൂര്യനോപയോഗം	15
അന്യവ്യസേനവിവാഹഭേദം	9
ദക്ഷസപൈശാചാദിയിൽ ശ്ലേണമണ്ഡം	9

സൂര്യനകല്പം

16

പതിവുതയുടെ സൂര്യനവിനിയോഗം ...

17

അനുപതിഗമനത്തിൽ ...

18

ഭേദരാജിസംഗമത്തിൽ ...

19

ശ്യാമരാജമതിയില്ലെങ്കിൽ ...

20

ഭേദരാജികൾ രക്ഷിക്കേണ്ട

പതിവായവിനിയോഗം ...

17

പുതുവതിയായ സൂര്യയുടെ സൂര്യന

വിനിയോഗം ...

18

അനേകഭേദപുതുവതികളുടെ

സൂര്യനവിനിയോഗം ...

19

അപുതുവതികളായ സൂര്യകളുടെ ...

18

പതി ഉള്ളപ്പോൾ മരിച്ച സൂര്യകളുടെ ...

19

അധർമ്മവിവാഹത്തിലുള്ള ...

20

ആധിപത്യദാനം

രണ്ടാംവിവാഹകാലം ...

19

ഈമതികളായ സൂര്യകളിൽ ഗമനവിധി ...

20

അഗമനത്തിൽ ഭണ്ഡം ...

21

പ്രാജ്ഞയായ പതികൾ ...

20

അദ്ധ്യായസംബന്ധം ...

21

സൂര്യപുരുഷവ്യവഹാരകാലം ...

22

ഭേദവിധി ...

22

പരമകൃഷ്ണം ...

23

ഭണ്ഡം ...

24

ഭേദം ...

23

സൂര്യയെ ഭേദിക്കുന്ന ഭേദവിധി ...

24

ഹേതുഭേദനത്തിൽ ഭണ്ഡം ...

25

സൂര്യപുരുഷസംബന്ധമോക്ഷം ...

26

അതിചാരം ...

24

സൂര്യ അനുപാദംകൂടാതെ ചേർക്കൽ ഭണ്ഡം ...

25

സൂര്യപുരുഷചേഷ്ടാഭണ്ഡം ...

26

സൂര്യപുരുഷചേഷ്ടയിൽ പ്രഹാരം ...

27

ഉപകാരം ...

25

വ്യവഹാരപ്രതിഷേധം ...

28

അധികരണം
പ്രായം

പ്രകരണം

വിഷയം

പുറം

4

വിവാഹസംയുക്തം.

അധ്യായസംബന്ധം	...	25
നിഷ്കൃതം	...	"
ഭണ്ഡങ്ങൾ	...	"
ജ്ഞാതികുലഗമനം	...	27
പത്മനസരണം	...	28
മെറ്റനശകയിൽ സംഗ്രഹണഭണ്ഡം	...	"
പത്മനസരണാപവാദം	...	"
ഹ്രസ്വപ്രവാസത്തിൽ ഭർതൃപുതീക്ഷാകാലം...	...	"
തീർത്ഥാപരോധം ധർമ്മധർമ്മ	...	"
കൗട്യമതം	...	30
ദീർഘപ്രവാസത്തിൽ പത്മനസരണീകാരം...	...	"
സ്ത്രീവിരോധത്തിനു ഭണ്ഡം	...	32

ദായവിഭാഗസൂത്രാർത്ഥം.

ദായക്രമം	...	"
സംബന്ധം	...	"
അവിഭക്തന്മാർക്കു പിണ്ഡവിപ്ലവം	...	"
ഭാവം	...	33
ഭാഗം കഴിഞ്ഞു ഒന്നിച്ചിരുന്നാൽ	...	"
വിഭാഗം ഭാഗം	...	"
അപുത്രധനവിഭാഗം	...	"
ദായഗ്രഹണം	...	34
ദായവ്യവസ്ഥാപ്രകാരം	...	"
ജീവത് പിതൃകധനവിഭാഗം	...	"
പ്രാപ്തവ്യവഹാരവിഭാഗം	...	35
അസന്നിവിഷ്ടർക്കു നൈവേദനികം	...	"
കന്യകകൾക്കു പ്രാദാനികം	...	"
ധനർണ്ണവിഭാഗം	...	"
ഘടാദിവിഭാഗത്തിൽ ആചാര്യമതം	...	"
മരലമാണെന്നു കൗട്യമതം	...	"
അപുത്രധനത്തിന്റെ ദായവിഭാഗം	...	36
ദായാദാഭാവത്തിൽ രാജതാമി	...	"
അതിൽ അപവാദം	...	"

അധികരണം പ്രകരണം വിഷയം പുറം

6

60

ശ്രോത്രിയധനവിഭാഗം	...	36
അംശാങ്കർക്കനാർ	...	"
അപവാദം	...	"
ജന്മാന്തരാദികളിൽ വിശേഷം	...	"
ദായവിഭാഗം	...	37

അംശവിഭാഗം	...	"
സംബന്ധം	...	"
ബ്രാഹ്മണാദിസംഭരജ്യേഷ്ടാഭാഗം	...	"
" " മദ്ധ്യമംശം	...	"
" " കനിയുഷ്ടംശം	...	"
രത്നഭിന്നദ്രവ്യങ്ങളിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശം	...	38
ഭൗമനസ, കൗടല്യ മതങ്ങൾ	...	"
പിതൃപരിഹരത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠാഭ്യംശം	...	"
ശിഷ്യധനവിഭാഗം	...	"
ഭഗിനികൾ ദായന്തർക്കകൾ	...	"
മാതൃപരിവേഷത്തിൽ അവകാശം	...	"
ഗുണഹീനജ്യേഷ്ഠാംശഭേദം	...	39
" കനിയുഷ്ടംശം	...	"
ജ്യേഷ്ഠതപനിർണ്ണയം	...	"
സുതാദികൾക്കു ധനവിഭാഗം	...	"
ചാതുർവർണ്യപുത്രവിഭാഗം	...	40
ത്രിവർണ്ണാദിവിഭാഗം	...	"
അനന്തരാപുത്രവിഭാഗം	...	"
സവർണ്ണാസവർണ്ണരിൽ ഏകപുത്രവിഭാഗം	...	41
അപവാദം	...	"
സർവ്വാഭാവത്തിൽ ക്ഷേത്രജനം	...	"

7

ദായവിഭാഗം പുത്രവിഭാഗം	...	"
സംബന്ധം	...	"
ക്ഷേത്രജവിഷയത്തിൽ ആചാര്യമതം	...	42
" അപരമതം	...	"
" കൗടല്യമതം	...	"
പുത്രഭേദങ്ങൾ	...	"
ഭൗമനസ്	...	"

അധികരണം സ്വരൂപം	പ്രകരണം	വിഷയം	പേജ്
		പുതികുപ്പുതൂൻ	42
		ക്ഷേത്രജൻ	"
		ബീജിക്ക അന്യപുത്രന്മാരുടെ അഭാവത്തിൽ ഇവന്നു പുത്രത്വം	"
		ഇതിന്റെ പ്രമാണം	"
		ശുദ്ധജൻ	43
		അപവിധൻ	"
		കന്നീനൻ	"
		സമോദ്ധൻ	"
		പെരുന്തർഭവൻ	"
		ദത്തൻ	"
		ഉപദത്തൻ	"
		കൃതകൻ	44
		കൃതൻ	"
		ഭരണസോത് പുത്രന്മാരുവിഭാഗം	"
		സപർണ്ണ സപർണ്ണസ ചരൂപം	"
		അനുചോമജാതി	"
		പ്രതിചോമർ	"
		പെരുരാണികസുതയിൽ വിശേഷം	45
		രാജാവിന്റെ ധർമ്മാതിക്രമത്താൽ	
		പ്രതിചോമോല്പത്തി	"
		വർണ്ണാനുരാളങ്ങൾ	"
		അവരുടെ വിവാഹാദികൾ	46
		ഇപ്രകാരം പഠിക്കുന്ന രാജാവിനു സപർണ്ണപ്രാപ്തി	"
		അന്തരാളങ്ങൾക്കു ജ്യേഷ്ഠാംശമില്ല	"
		ഉചിതമായതായാലേതു	"
8	61	വാസ്തുകസൂത്രാത്ഥം	"
		ഗൃഹവാസ്തുതം	"
		സംബന്ധം	"
		വാസ്തുപദാർത്ഥം	47
		സേതുപദാർത്ഥം	"
		ഗൃഹനിർമ്മാണവിധി	"

അധികരണം പ്രകരണം വിഷയം പുറം

സ്വായം

സേതപദോവ ഹാവിധി	...	47
അവസ്കരവിധി, തപോവാദാദി	...	"
ഇന്ധനാവചാരാദി	...	48
ഭൂമിധാരണം, തദന്ധം	...	"
ചക്രപാദിവിധി	...	"
അതിക്രമത്തിൽ ദണ്ഡം	...	"
വാതപടീവിധി	...	49
പ്രതിപോമപാരാദിവിധി	...	"
വാതാദികൾക്കു പരഭൂമിനാശമണം	...	"
പരകുഡ്വത്തിലുടകാലുപഹാരദണ്ഡം	...	50
പ്രണാളീമോക്ഷം	...	"
അപക്രീതവിഷയം, ദണ്ഡം	...	"
അപവാദം	...	"
കേരളകാദിയുദ്ധം	...	"
വാസ്തുകം	...	51
വാസ്തുവികരണം, തത്സംബന്ധം	...	"
ഭൂമികാരവാതർക്കം	...	"
ഹാവിക്രമവിധി	...	"
അസ്ഥാപ്രതിഭാഗദണ്ഡം	...	52
സീമവിവാദം	...	"
നിർണ്ണേതാക്കൾ	...	53
സീമഭേദനത്തിൽ ദണ്ഡം	...	"
പ്രനാശസേനയോദ്ധാവി	...	"
ക്ഷേത്രവിവാദം	...	"
ഗ്രാമവൃദ്ധസാമന്തന്മാർ നിർണ്ണേതാക്കൾ	...	"
ബഹുദപഹാരഭൂമിവിഷയം	...	54
തപോവനാദിവിവാദനിർണ്ണയം	...	"
മദ്യോപാധിപതം	...	"
വിവിരംഭികൾ	...	"
ഇവയുടെ ബാധകതാപം	...	55
ക്ഷേത്രായോധ്യപ്രദേശം	...	"
അന്യക്ഷേത്രോപദേശാദണ്ഡം	...	"
സേനാബന്ധത്തിന്റെ സ്വാമ്യം	...	"

അധികരണം പ്രായം	പ്രകരണം	വിഷയം	പുറം
10		തടാകസേതുബന്ധാഭിനിർമ്മാണം ...	56
		പ്രകൃയാപകൃയഭോക്തൃവിഷയം ...	”
		സേതുവിൽനിന്നും ജലാഹരണം ...	”
		വാസ്തുകം ...	57
		ഉദകമാഗ്നിനികേയദണ്ഡം ...	”
		അന്യക്ഷേത്രത്തിൽ സേവാഭിനിർമ്മാണദണ്ഡം ...	”
		ഉടമസ്ഥനിലെങ്കിൽ പ്രതിവിധി ചെട്ടേണ്ടവർ ...	58
		മാർഗ്ഗനിരോധദണ്ഡം ...	”
		കൃഷിചെയ്യാൻ അനുവദിക്കാത്തതിനുള്ള ദണ്ഡം ...	”
		കൃഷിചെയ്യാത്ത കർഷകദണ്ഡം ...	”
		ക്ഷേത്രത്തെ വിക്രയധനംചെയ്യേണ്ട വിധം ...	59
		ക്ഷേത്രത്തെ കൃഷിചെയ്യാൻ ഇട്ടാൽ ദണ്ഡം ...	”
		ഗ്രാമികഗമനവ്യവസ്ഥാ ...	60
		ഉപപ്രാകാരനിർമ്മാണം ...	”
		വിവിതാഭിദാനം ...	”
		ദക്ഷണത്തിനുള്ള കൂലി ...	61
		അനുമതിക്കൂടാത്ത ഗോചാരണത്തിൽ ദണ്ഡം ...	”
		പശുവാദികളുടെ ക്ഷേണപ്രതിഷേധം ...	”
		ഹിംസയിൽ ദണ്ഡം ...	”
	62	സമയാനപാകമ്സ്യത്രാത്ഥം ...	”
		കഷ്ടകൻ പ്രവർത്തിക്കാത്താൽ ദണ്ഡം ...	”
		ജ്ഞാതാമിടത്തു പൊൻകൊടാരതാഴികിൽ ദണ്ഡം ...	”
		ജനഹിതത്തിനുവേണ്ടി രാജാവു ചെയ്യേണ്ടത് ...	63
11.	63	ഗുണാദാനസ്യത്രാത്ഥം ...	64
		സംബന്ധം ...	”
		ധർമ്മവൃദ്ധി ...	”
		വ്യാവഹാരികവൃദ്ധി ...	”

അധികരണം പ്രകരണം വിഷയം പുറം

11	63	കാന്താരഗവുഡി
		സാമുദ്രവുഡി
		ധാന്യവുഡി
		പ്രക്ഷേപവുഡി
		മുഖ്യദിഗുണധാന്യവുഡി	...	65
		പലിശകൂടുതൽ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ ദണ്ഡം
		പലിശയില്ലാക്കടം
		പണം തിരിയേവാങ്ങിക്കാത്ത ഉത്തമണ്ണൻ
		ദണ്ഡം
		ദശവക്ഷോപേക്ഷിത ധനഗ്രഹണം	...	66
		മരിച്ചവന്റെ കടം തീർക്കേണ്ടവർ
		ജീവിതാദി പ്രാതിഭാവ്യങ്ങളിൽ കടം
		തീർക്കേണ്ടവർ
		കടം തീർക്കേണ്ട രീതി
		സാധ്യമല്ലാത്ത കടം	...	67
		സ്രീകൃതജ്ഞത്തിൽ ഭർത്താവുകൊടുക്കേ
		ണ്ടതു്
		ജ്ഞസാധനപ്രകാരം
		സംപ്രതിപത്തി
		അസംപ്രതിപത്തി
		സാക്ഷിസംഖ്യ
		ഏകസാക്ഷിനിഷേധം
		സാക്ഷ്യാനർഹന്മാർ	...	68
		പാതശ്വാദികളിൽ അപവാദം
		സ്വാമ്യാദികൾക്കു സാക്ഷ്യർഹത	...	69
		സാക്ഷ്യനയോഗവിധി
		ബ്രാഹ്മണാദികളെ വിചാരിക്കേണ്ടരീതി
		സാക്ഷികാലാവധി, ദണ്ഡം	...	70
		സാക്ഷിഭേദനിണ്ണമം
		ഔശനസപക്ഷത്തിൽ സാക്ഷിദണ്ഡം
		മാനവപക്ഷം	...	71
		ബാർഹസ്പത്യപക്ഷം
		കൗടല്യപക്ഷം

അധികരണം പ്രകാരം വിഷയം പുറം

12	64	അപഹാരത്തിൽ പ്രമാണം...	78
		കാരകൾ അശുചികൾ...	"
		കരണമീനമായ നിക്ഷേപം തെളി	
		കന്നവിധം...	"
		കൃഷ്ണകുന്ദനിക്ഷേപം...	"
		നിക്ഷേപം, പ്രയോഗവും ഇപ	
		കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ഭണ്ഡം...	79
		ഭൂമിയിലെ വരവിനെപ്പറ്റിയ	
		വിചാരം...	"
		നിക്ഷേപഭൂമിയിൽ മിഥഃസമവാ	
		യമാരാജിത്...	"
		പ്രമാണപത്രം...	"
13	65	ദാസകർമ്മകരകല്പസൂത്രം...	80
		ഉദാഹരണ വികൃതയാനാനന്തരം...	"
		അപ്രാപ്ത വ്യവഹാരവികൃതയാനം...	"
		ചെയ്കിൽ ഭണ്ഡം...	"
		ശ്രമം, വൈശ്വൻ ഇവരെ വികൃതയാനം	
		ചെയ്കിൽ ഭണ്ഡം...	"
		ക്ഷത്രിയനെ സ്വജനം വികൃതയാനം	
		ചെയ്കിൽ ഭണ്ഡം...	"
		ബ്രഹ്മണനെ " "	"
		അന്യർശ്രമദികളെ " "	"
		മേലാദികൾക്കു പ്രജാവികൃത	
		ധനത്തിൽ ദോഷഭാവം...	81
		അപത് കല്പം...	"
		അത്യാധാതവിധി...	"
		അന്യാധിതകവിധി...	"
		വിത്താപഹാരിദാസഭണ്ഡം...	82
		അധിതരെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കാൻ	
		പാടില്ലാത്തതു്...	"
		ദാസിയുടെ അന്യനിവൃത്തി	"

അധികരണം ലഘുനാമം	പ്രകാരണം	വിഷയം	പുറം
13	65	ഇഷ്ടമില്ലാത്തയാത്രാദി നമനഭണ്ഡം ...	83
		കന്യകാഗമനഭണ്ഡം ...	”
		അഭാസതപം ...	”
		നിഷ്ക്രയസപരൂപം ...	”
		ധനമില്ലാത്തവൻ കടംവീട്ടേണ്ടവിധം ...	”
		അഭിജാതമോചനവിധി ...	84
		എല്ലാങ്ങു കഴിയാത്തവരെക്കൊണ്ടു നീപുകൽ ചെയ്യിക്കിൽ ...	”
		ഒറ്റിവച്ചഭാസനെ തിരിച്ചു സ്വീകരിക്കാ ത്താൽ ഭണ്ഡം ...	”
		ഭാസഭൂപും ഓയാദഗാമി ...	”
		ഓയാദനില്ലങ്കിൽ യജമാനൻ ...	”
		ഭാസിയിൽ തനിക്കു പിറക്കുന്നമകൻ അഭാസൻ ...	85
		ഭാസ്യനിവൃത്തി ...	”
		കൽകരപദർത്ഥം ...	”
		ഉഴവൻ മുതലായവരുടെ വേതനം ...	”
		കാരുശിപ്തി ഇവരുടെകൂടി ...	”
		കൂടി കൊടുക്കാത്താൽ ഭണ്ഡം ...	86
		കൂടിവാങ്ങിച്ചിട്ട് ഇല്ലെന്നു പറഞ്ഞാൽ ഭണ്ഡം ...	”
		ആത്മരക്ഷണത്തിൽ കാരുശി പഠയുന്നകൂടി ...	”
		പുറമ്പുവിക്കുള്ള കൂടി ...	”
		കൂടികൊടുക്കാത്തതിനുകാരണം ...	”
14	66	പൂർവ്വാദ്ധ്യായസംബന്ധം.	87
		കൂടിവാങ്ങിച്ചിട്ടു വേലചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ഭണ്ഡം ...	”
		പൂർവ്വാക്കാപവാദം ...	”
		പരസ്സരവ്യവസ്ഥ ലംഘിച്ചാലുള്ള ഭണ്ഡം ...	”
		അകിൽ ആചാര്യമതം ...	”
		കൈടലമതം ...	88
		സംഘഭൂതകരുടെ പണി ...	”
		സംഭൂതസമുത്ഥാനം ...	89
		സംഘഭൂതകരുടെ വേതനവിഭജനം ...	”
		കഷ്ടകരവേദപദകരുടെ വേതനം ...	”
		സ്വസ്ഥനായി സംഭൂതസമുത്ഥാനത്തിൽ അനാഗതനഭണ്ഡം ...	”

[illegible]

അധികരണം പ്രകാരം	പ്രകാരം	വിഷയം	പുറം.
16	69	അസപാമിവിക്രയം	97
		സുതർത്ഥം ...	„
		അസപാമികപദാർത്ഥവിക്രയത്തിൽ ഭണ്ഡം ...	„
		നഷ്ടവസ്തുവിഷയം ...	98
		നഷ്ടഭൂമിയിൽ ത്രിപക്ഷാഭൂമി രാജഗാമി ...	„
		സപകരണത്തിൽ നിഷ്ക്രയവിധി ...	„
		നഷ്ടഭൂമി രാജാവുകാടുകേടേതാണെന്ന് ..	„
		അന്യദേശാദാതാ ധനവിധി ...	99
		അതിൽ അപവാദം ...	„
	70	സപസപാമിസംബന്ധം	„
		പത്തുവർഷാനുഭവംകൊണ്ട് സപതപനാശം ...	„
		അപവാദം ...	„
		ഇരുപതുവർഷാനുഭവംകൊണ്ടുള്ള വിശേഷം ...	„
		അപവാദം ...	„
		അവകാശക്രമം ...	100
		വ്യവഹാരവിഷയത്തിൽ ഭണ്ഡം ...	„
		സത്യാസാതിക്രമത്തിൽ ഭണ്ഡം ...	101
17	71	സാഹസം	„
		സുതർത്ഥം ...	„
		സംബന്ധം ...	„
		മന്നാദിസാഹസത്തിൽ മാനവപക്ഷത്തിൽ ഭണ്ഡം ...	102
		ഭൂതനസമതം ...	„
		കൗടല്യമതം ...	„
		ഫലാധികളിൽ ഉത്തമാധമഭണ്ഡം ...	„
		ആചാര്യപക്ഷത്തിൽ ബന്ധനഭണ്ഡം ...	103
		സാഹസകാരയിരഭണ്ഡം ...	„
		ബാഹ്സ്യമതം ...	„
		കൗടല്യമതം ...	„
		ഭണ്ഡവിഷയവ്യവസ്ഥ ...	104
		രൂപം, വ്യാജി, ഇവയുടെ സ്വരൂപം ...	„
		രൂപവ്യാജികൾ അധർമ്മിക്കുള്ള ഭണ്ഡം ...	„

അധികരണം പ്രകരണം വിഷയം പുറം

18 72 വാക് പാഠശ്ച

സുത്രാർത്ഥം ... 104

വാക് പാഠശ്ചം മൂന്നുവിധം ... ,

ഉപവാദം അഞ്ചുവിധം ... 105

ഭണ്ഡം ... ,

സ്തുതിനിമിത്തം ഭണ്ഡം ... ,

പ്രമാണാദികളിൽ അർദ്ധഭണ്ഡം ... ,

കഷ്ടാനാദാദികളിൽ പ്രമാണം ... 106

പ്രകൃത്യപവാദം ... ,

ശുഭോപവാദം ... ,

വൃത്യപവാദം ... ,

ജനപദോപവാദം ... ,

ഭർത്തൃനത്തിൽ ഭണ്ഡം ... 107

അശക്തൻ ഭർത്താവെന്നാണു പറഞ്ഞാൽ

ഭണ്ഡം ... ,

ഗ്രാമഭരണാദികൾക്കുള്ള ഭണ്ഡം ... ,

19 73 ഭണ്ഡപാഠശ്ച

സുത്രാർത്ഥം ... ,

തത്ത്വൈവിധ്യം ... 108

സ്വർത്തന ഭണ്ഡവിശേഷം ... ,

വിശിഷ്ടരിൽ ഭണ്ഡം ... ,

ഹീനരിൽ ഭണ്ഡം ... ,

പ്രമാണാദികൾക്കുണ്ടാകുന്ന അർദ്ധഭണ്ഡം ... ,

പീഡനാദികളിൽ സാമാന്യഭണ്ഡം ... 109

വിഴ്ത്തലിൽ ഭണ്ഡം ... ,

അഭിമാനനത്തിൽ ഭണ്ഡം ... ,

അവഗ്രർണ്ണനത്തിൽ ഭണ്ഡം ... ,

കഷ്ടാഭിതാഡനത്തിൽ ഭണ്ഡം ... 110

പാണ്യാദിഭംഗത്തിൽ ഭണ്ഡം ... ,

സക്ത്മാഗ്രീവാദിഭംഗത്തിൽ ... ,

പലർ ഒരുത്തനെ തകർത്തിൽ ഭണ്ഡം ... ,

കഴിഞ്ഞുപോയ കലഹത്തിൽ ആചാര്യമതം ... 111

കൗടല്യമതം ... ,

കലഹത്തിൽ ആചാര്യമതേന നിർണ്ണയം ... ,

അധികരണം പ്രകാരം വിഷയം പുറം

20 74 ഭൂതസമാഹാരം

കേരളചരിത്രം	... 111
പ്രാചീനകാലികളിൽ ഭണ്ഡം
സൂത്രാർത്ഥം	... 116
സംഗതി
പരാജിതഭണ്ഡം, ആചാര്യമതം
കേരളചരിത്രം
ഭൂതാലോചനകൃത്യം	... 115
അന്യോപധാനഭണ്ഡം
ഉപധിയിൽ സ്ത്രീഭണ്ഡം
ജനിച്ചവനത്തിൽ അധ്യക്ഷഭണ്ഡം
സമാഹാരത്തിൽ ഭൂതാലോചന
അതിൽ അപവാദം

21 75 പ്രകീർണ്ണകസൂത്രാർത്ഥം

യാചിതാഭിമാനഭണ്ഡം	... 116
പ്രതിവേശാനുവേശഗുഹസ്ഥനാരം	...
ക്ഷണിക്കാഞ്ഞാൽ ഭണ്ഡം
പ്രതിശ്രുതാഭിമാനികളിൽ ഭണ്ഡം	... 117
സ്വച്ഛന്ദവിധിവാഗ്ദാനഭണ്ഡം
ഭേദപിതുകാര്യങ്ങളിൽ ശാക്താഭി	...
ക്ഷണഭണ്ഡം
അപരിതപിതാഭിമാനഭണ്ഡം	... 118
കൂട്ടുകാരിൽ അർദ്ധഭണ്ഡം
അബദ്ധബന്ധത്തിൽ ഭോഷം
ബാലബന്ധനത്തിൽ ഭോഷം
അനുഗ്രഹാർത്ഥം
ധർമ്മസ്ഥർ നോക്കി കാഴ്ചം ചെല്ലേണ്ട	...
ആളുകൾ	... 119
സാക്ഷാദികൾ ബഹുമാന്യ
രാജാജ്ഞ
ധർമ്മസ്ഥർ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടരീതി

ശ്രീ കൈരടലീയം അത്ഥശാസ്ത്രം

ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടിയത്.

ധർമ്മസ്ഥീയം—തൃതീയമധികരണം.

ഓ, ഓ. പ്രക. വ്യവഹാരസ്ഥാപനം,

വിവാദപദനിബന്ധഃ *

ധർമ്മസ്ഥീയമെൻപിതു അധികരണം. ധർമ്മസ്ഥരാവോർ
ചതുർവ്ണ്ണാശ്രമമറിയുമവരൾ, അവരളെ അധികരിച്ചു ചൊല്ലിൻറ
തെൻപിതു അധികരണാത്ഥം. ഇതിനിൽ മുതൽ സൂത്രം 'വ്യവ
ഹാരസ്ഥാപനം' എൻപിതു. ഇരണ്ടാമതു 'വിവാദപദനി
ബന്ധഃ' എൻപിതു. ഇരണ്ടുമൊരു അദ്ധ്യായംകൊണ്ടു ചൊല്ലി
ൻറിതു. വ്യവഹാരമാവിതു വിവാഹസംയുക്താദികൾ മേൽചൊ
ല്ലപ്പടിൻറ ¹ പതിനെട്ടു. അതിനുടെ സ്ഥാപന ആവിതു ആദേ
യാനാദേയനിരൂപണമെൻപിതു മുതൽ സൂത്രത്തിനുടെ അത്ഥം.
വിവാദപദങ്ങളാവോ പൂർവ്വവാദിയുത്തരവാദിയുടെ വചനങ്ങൾ.
ഇവിറ്റിനുടെയ നിബന്ധനമാവിതു പൂജ്യദേശജാതിഗോത്രനാമാ
ദികൾ അനുക്രമത്തിനാലെഴുതുമതു, അതു ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു
ഇരണ്ടാം സൂത്രത്തിനൊള്ള അത്ഥം. അധികരണസംബന്ധമാ
വിതു ധർമ്മാപധാശുദ്ധരായുള്ള പുരുഷരെ ധർമ്മസ്ഥീയത്തിലും
കണ്ടുകശോധനയിലും നിറുത്തുക എൻറ കീഴ്ചൊല്ലിതു. ഇര
ണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ പെൺജാനപദങ്ങളുടെയ കാര്യങ്ങളാരാജ്യിതു

1. 'പതിനെട്ടു' ഖ. പാഠം.

* “വ്യവഹാരസ്ഥാപനം, വിവാദപദനിബന്ധഃ, വിവാഹസംയുക്തം,
ഭായവിഭാഗഃ, വാസ്തവം, സമയസ്ത്രോതപാകർമ്മ, ജ്ഞാദാനം, ഭൂപതിധികം,
ഭാസകർമ്മകർമ്മം, സംഭ്രമസമുത്ഥാനം, വിക്രീതക്രീതാനുശയഃ, ദത്തസ്ത്രോതപാ
കർമ്മ, അസ്വാമിവിക്രയഃ, സ്വസ്വാമിസംബന്ധഃ, സാഹസം, വാക്പാഠശ്ച,
ദണ്ഡപാഠശ്ച, ദൃതസമുപായം, പ്രകീർണ്ണകം ഇത്രയും ഭാഗം ക. ഗ. മാതൃക
കളിൽ കൂടുതലായി കാണുന്നു.

G. P. T. 1494. 300. 13-6-1117.

എൻറ കീഴ്ചൊല്ലിതു. അതു കാൽക്കളാലോ ആരാദനാലോ, എന്തെന്തവർക്കുടി ആരാവിതു, എവിടെയിരുന്നാരായിതു. എന്തും ഇപ്പർത്തം പ്രതിപാദിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിൻറതെൻ പിതു സംബന്ധം. പ്രകരണസംബന്ധമാവിതു അനുഷ്ഠാനക്രമലക്ഷണം.

ധർമ്മസ്ഥാസ്ത്രയസ്ത്രയോമാത്യാ ജനപദസന്ധിസംഗ്രഹണദ്രോണമുഖസ്ഥാനീയേഷു വ്യാവഹാരികാനന്തമാൻ കുർവ്വഃ

പ്രഥമസൂത്രവ്യാഖ്യാ ചൊല്ലിൻറതു, ധർമ്മസ്ഥാ എൻറ വാർ. ധർമ്മസ്ഥർ മുഖർ അമാത്യന്മാർക്കുടി (അന്തപാലസ്യ ഭിദ്യം?) ജനപദസന്ധിയിലും, സംഗ്രഹണമാവിതു ദശഗ്രാമിയിൽ പ്രധാനാധിഷ്ഠാനം, ദ്രോണമുഖമും, സ്ഥാനീയങ്കൾ പ്രസിദ്ധങ്കൾ, എൻറിച്ചൊന്നവിററിൽ വ്യാവഹാരികകളായുള്ള അത്ഥകളനുഷ്ഠിപ്പിതു.

തിരോഹിതാന്തരശാരണകാരണോപധ്യുപഹാരകൃതാംശു വ്യവഹാരാൻ പ്രതിഷേധയേയഃ. കർതൃ കാരയിതുശ്ച പൂർവ്വഃ സാഹസദണ്ഡഃ. ശ്രോതൃണാമേകൈകപ്രത്യർധദണ്ഡഃ. ശ്രദ്ധേയാനാം തു ദ്രവ്യവ്യവനയഃ.

അവിററിൽ നാദേയവ്യവഹാരങ്കൾ ചൊല്ലിൻറതു തിരോഹിതാദികൾ ആർ വ്യവഹാരകളയും നിഷേധിപ്പിതു. നിഷേധിപ്പിതെൻറവാർ - അപ്രവൃത്തേ പ്രവൃത്തി ഒഴിപ്പിതു പ്രവൃത്തമായുള്ളതിനെ വേണ്ടിക്കൊള്ളലാത്തവാർ ചെയ്തിതു. അവിററിൽ തിരോഹിതമാവിതു മറയിൽകൊടുക്കുമതും കൊള്ളുമതും. അതുവും സ്വാമദേശകാലക്രയാദ്രവ്യാദിഭേദത്തിനാൽ ബഹുപ്രകാരം. അവററിൽ സ്വാമാതിരോഹിതമാവിതു ഉടയവനിൻറിയെവച്ചു മറെറാരുത്തനവനുടയ ധനം വിനിയോഗം ചെയ്യുമതു. ദേശതിരോഹിതമാവിതു പരോക്ഷിസാക്ഷികമായിരുന്നതും, കാലതിരോഹിതമാവിതു ശതവർഷോപേക്ഷിതമായിരുന്ന ഗുണം വേണ്ടുമതു. ക്രിയാതിരോഹിതമാവിതു ഓല ദേശാന്തരത്തിൽക്കു ചെല്ലേ കടം വളച്ചുകൊള്ളുമതു. ദ്രവ്യതിരോഹിതമാവിതു ദ്വിപദചതുഷ്പദസ്ഥാവരങ്ങൾ ദേശാന്തരത്തു നില്ക്കുചെല്ലേ കാണാതെ വില്ക്കുമതു. സുവണ്ണാദികൾ പരീക്ഷിയാതെ വില്ക്കുമതു.

1. 'തെൻറപിഴയ' ഖ, പാഠം. 2. 'തെൻറയവ', 3. 'തെൻറയവ' ക, പാഠം.

ഇതു തിരോഹിതവ്യവഹാരകൾ. ഇനി അന്തരാഗാരകൃതമെന്റ വാറു ഇല്ലത്തകത്തു ഇരിന്നുചെയ്യും വ്യവഹാരങ്ങൾ, നക്തകൃതമാവിതു രാച്ചെയ്യും വ്യവഹാരങ്ങൾ * ഉപധിതമാവിതു കൂടവ്യവഹാരം. ഉപഹാരകൃതമാവിതു രഹസ്യത്തിൽ കൊടുക്കിൻറവനും കൊള്ളിൻറവനുമേ അറിയച്ചെയ്യും വ്യവഹാരം. ഇപ്പാറു വ്യവഹാരങ്ങളെയും പ്രതിഷേധിപ്പിതു. നിഷേധിക്കച്ചെയ്യേയുമ നഷ്ടിക്കിൽ ചെയ്യിൻറവനും ചെയ്യിക്കിൻറവനും പൂർവ്വസാഹസഭണ്ഡം. ശ്രോതാക്കൾക്കു പൂർവ്വസാഹസഭണ്ഡത്തിൽ പാതി ശുദ്ധയായുള്ളവരും ഇപ്പാറു വ്യവഹാരം ചെയ്താൽ കൊടുത്ത ധനമിളപ്പിതു, ഭണ്ഡമില്ല.

പരോക്ഷേണാധികണ്ഠഗ്രഹണമവതപ്യകരാ വാ തിരോഹിതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

പ്രതിഷിദ്ധവ്യവഹാരാപവാദമിതിച്ചൊല്ലിൻറതു. പരോക്ഷമായുള്ള ഗ്രഹാരാമാദികൾ പട്ടകലം വച്ചു ധനം കടൻകൊള്ളമതു തിരോഹിതമാകിലും വ്യവഹാരമാം. അവതപ്യകരരാവോരിവനടെ ധനംകൊണ്ടു ഇവൻ വ്യവഹരിച്ചാൽ കുററമില്ലയെന്റ ലോകരറിഞ്ഞിരിക്കുമവരും. അങ്ങനെ ഇരിക്കുമവരും സ്വാമിതിരോഹിതമായ് വ്യവഹാരം ചെയ്യുമതു വ്യവഹാരമേ, കുററമില്ല.

ദായനിക്കേപോപനിധിവിവാഹസംയുക്താഃ സ്ത്രീ-
ണാമനിഷ്ഠാസിനീനാം വ്യാധിതാനാം ചാമൃദ്ധസംജ്ഞാനാ-
മന്തരാഗാരകൃതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

ഇനി അന്തരാഗാരവ്യവഹാരങ്ങളിൽ പിഴ ഇല്ലാത്തവ ചൊല്ലിൻറതു. ദായം പകുക്കുമതു. നിക്ഷേപമാവിതു പണിചെയ്താൻ കൊടുക്കുമതു. ഉപനിധി ആവിതു നിക്ഷേപം വൈക്കുമതു. വിവാഹയുക്തമാവിതു സ്ത്രീധനം കൊടുക്കുമതു. പുറപ്പെടാത്ത സ്ത്രീകൾ ചെയ്യും വ്യവഹാരമും വ്യാധിപ്പെട്ടുകിടക്കുമവരളു ണർച്ചയുണ്ടായിരുന്നു ചെയ്യും വ്യവഹാരമുമിച്ഛുന്നവെല്ലാമന്തരാഗാരകൃതങ്ങളായാലും ചെല്ലും.

സാഹസാനുപ്രവേശകലഹവിവാഹരാജനിയോഗയു-
ക്താഃ പൂർവ്വരാത്രവ്യവഹാരിണാം ച രാത്രികൃതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ,

* അരണകൃതവ്യവഹാരത്തിൻറ വിചരണം മാതൃകകളിൽ കാണുന്നില്ല.

ഇനി രാത്രികൃതവ്യവഹാരങ്ങൾ പിഴുതുള്പ്പാത്തവു ചൊല്ലി
 ന്നിതു. സാഹസയുക്തമെന്റവാറു - നാട്ടാർധനം വലിയപ്പറിച്ചു
 കൊണ്ടു വ്യവഹാരം ചെയ്യുമതു. അനുപ്രവേശയുക്തമെന്റവാറു-
 നാട്ടാരില്ലത്തു കട്ടുകൊണ്ടു വ്യവഹാരം ചെയ്യുമതു. കലഹയുക്തമെ
 ന്റവാറു വാക്പാശ്ച്യമെന്റവാറു. വിവാഹം പ്രസിദ്ധം. രാജ
 നിയോഗയുക്തമെന്റവാറു നാഗരികവ്യാപാരയുക്തമെന്റവാറു.
 പൂർവരാത്രവ്യവഹാരികളാവോർ വേശ്യാശൈലധി¹കലാകലാഭി
 കൾ. ഇച്ചൊന്നവരുടെ വ്യവഹാരങ്ങൾ രാത്രികൃതങ്ങളാ ഇരി
 ക്കിലും വ്യവഹാരങ്ങളേ ആം.

സാർത്ഥവ്രജാശ്രമവ്യാധചാരണമധ്യേഷപരണ്യച-
 രാണാമരണ്യകൃതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

ഇനി അരണ്യകൃതവ്യവഹാരങ്ങളിൽ പിഴുതുള്പ്പാത്തവു ചൊ
 ല്ലിൻറിതു. ചാരത്തു²മായ്യാടിയിലുമാശ്രമത്തിലും വ്യാധരലും ചാര
 ണരിലും ഇവരളിലരണ്യപരമായുള്ളവരും അരണ്യത്തിലിരുന്നു
 ചെയ്യും വ്യവഹാരം സിദ്ധിക്കും.

ഗ്രന്ധജീവിഷു ചോപധികൃതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

ഇനി ഉപധികൃതങ്ങളായുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളിൽ പിഴുതു¹ല്ല;
 തവ ചൊല്ലിൻറിതു. ഗ്രന്ധജീവികളാവോർ കൂടഹിരണ്യസുവണ്ണ
 വ്യവഹാരികൾ. അവരളിലുപധികൃതവ്യവഹാരങ്ങൾ പിഴുതു¹ല്ല.

മിഥസ്സമവായേ ചോപഹപരകൃതാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

ഉപഹപരമായുള്ള വ്യവഹാരത്തിൽ പിഴുതുള്പ്പാത്തവു ചൊ
 ല്ലിൻറിതു. മിഥഃസമവായമെന്റവാറു-സൂരിപരുഷന്മാർ³ വെററ
 കൊടുക്കുമതു. ഗാന്ധവ്വവാഹാഭിവഴിമേലിരുവരയകിലും
 വ്യവഹാരമേ.

അഃരാത്രിയാ ന സിദ്ധ്യേയഃ. അപാശ്രയവദ്ഭിശ്ച
 കൃതാഃ, പിതൃമതാ പുത്രേണ, പിത്രാ പുത്രവതാ, നിഷ്കലേന
 ഭാത്രാ, കനിഷ്ഠേനാവിഭക്താംശേന, പരിമത്യാ പുത്രവത്യാ
 ച സൂരിയാ, ദാസാഹിതകാഭ്യാം, അപ്രാപ്താതീതവ്യവഹാരാ-
 ഭ്യാം. അഭിശസ്തപ്രവൃജിതവൃങ്ഗവ്യസനിഭിശ്ചാനൃത
 നിസൃജ്യവ്യവഹാരേഭ്യഃ.

1. 'കലാഭി', 2. 'മയ്പാടി', 3. 'വിറകോ' ക. പാഠം.

ഇച്ചൊന്ന വ്യവഹാരങ്ങളെൻറി മറു തിരോഹിതാദികൃതവ്യവഹാരങ്ങളൊൻറും ചെയ്യാ. ഇനി അപാശ്രയവത്തുള്ളവോർ പരതന്ത്രർ അവരളുടെയ. വ്യവഹാരങ്ങളും സിദ്ധിയെച്ചെയ്യാ. അവരളാവോർ. പിതാവു ഉളനായിരിക്കച്ചെയ്ത പത്രൻചെയ്യും വ്യവഹാരം സിദ്ധിയെച്ചെയ്യാ. പത്രൻ യോഗ്യനായ് കുടുംബഭരനായിരിക്കച്ചെയ്ത കുടുംബഭരനൻറിയെ ഇരുന്ന പിതാവു ചെയ്യും വ്യവഹാരം ചെയ്യാ. 1. ദായം കൂറീടുമതിൻമുൻ കനിപ്പൻ ചെയ്യും വ്യവഹാരം ചെയ്യാ. 2. ഭർത്താവുളനായിരിക്കച്ചെയ്ത സ്ത്രീകൾ ചെയ്യും വ്യവഹാരം ചെയ്യാ അടിയൻചെയ്യും വ്യവഹാരമുററിയാൾചെയ്യും വ്യവഹാരമു ചെയ്യാ. അപ്രാപ്തവ്യവഹാരാവോർ പതിനാറാണ്ടു പക്കില്ലാത്തവരും, അതീതവ്യവഹാര(രക്ഷാരിക)ളാവോർ. എഴുപത്തേഴാണ്ടു കടന്നവരും, അവരൾചെയ്യും വ്യവഹാരമു ചെയ്യാ. അഭിശസ്തനാവോൻ മഹാപാതകാദിദോഷമുടയവൻ. പ്രവ്രജിതരാവോർ സന്യസിച്ചവരും. വ്യംഗരാവോർ മുകുടധിരാദികൾ. വൃസനികളാവോർ ഭൃതസ്ത്രീമധുപാനസക്തമനസ്സുകൾ. ഇവരൾചെയ്യും വ്യവഹാരം ചെയ്യാ. ഇച്ചൊന്ന പിതൃമത്പത്രാദികൾ നിസൃഷ്ടവ്യവഹാരികളാകിൽ ചെയ്യാ. നിസൃഷ്ടവ്യവഹാരാദികളാവോർ പ്രധാനരാലേകപ്പെട്ടവരും.

തത്രാപി ക്രുദ്ധേനാർതേന മഃത്തനോന്മത്തേനാവഗൃഹീതന വാ കൃതാ വ്യവഹാരാന സിദ്ധ്യേയഃ. കർതുകാരയിതഃ ശ്രാതൃണാം പൃഥഗ് യഥോക്താ ഭണ്ഡാഃ.

ഏകപ്പെട്ടവരളിലും ക്രുദ്ധനായിരിക്കുമവരളും ആർത്തനമുന്മത്തനും മത്തനും, അപഗൃഹീതനാവോൻ ഭണ്ഡിക്കപ്പെട്ടവൻ ഇവരൾചെയ്യും വ്യവഹാരങ്ങൾ ചെയ്യാ. ഇച്ചൊന്ന വ്യവഹാരങ്ങളെചെയ്യുമവരളെയുംചെയ്യുകുമവനെയും സാക്ഷികളെയും വെച്ചേറെ യഥോക്തഭണ്ഡങ്ങൾ ഭണ്ഡിപ്പിതു.

സ്വേപ സ്വേപ തു വദ്യേ ദേശേ കാലേ ച സ്വകരണകൃതാ സംപൂർണ്ണചാരഃ ശുദ്ധദേശാ ഭൂമ്യുരൂപലക്ഷണപ്രമാണഗുണാഃ സർവ്വവ്യവഹാരാഃ സിദ്ധ്യേയഃ.

സ്വേപ സ്വേപ തു വർഗ്ഗേ എൻറവാര - എല്ലാജാതികളിലും തത്താന്തമുടയ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളവരൾക്കു ചെയ്യാ.

1. 'നിഷ്കലേന ഭ്രാതാ' എന്നതിനു അർത്ഥം കാണുന്നില്ല. 2. ഇവിടെ കുറച്ചുഭാഗം വിട്ടുപോയതായിരിക്കണം.

ദേശേ കാലേ ച എൻറവാർ - അരണ്യചരാദികരൂക്കരണ്യദേശാദി കളിലേയും വ്യവഹാരങ്ങൾ ചെല്ലും. രാത്രിവ്യവഹാരാദികരൂക്ക രാത്രിവ്യവഹാരമുണ്ടെല്ലും. ദിവാ വ്യവഹാരാദികരൂക്ക പകൽചെയ്യും വ്യവഹാരമു ചെല്ലും. സംപൂർണ്ണചാരങ്ങളായിരിപ്പിതെൻറവാർ - അർത്ഥപ്രത്യർത്ഥിസന്നിധി ഉണ്ടായ് പകൽ രാജമാർഗ്ഗത്തിൽച്ചെയ്യും വ്യവഹാരങ്ങൾ, ശുദ്ധസാക്ഷികരെയുമുടച്ചായ് കാണപ്പെട്ടിരുന്ന ഉരുവുമടയാളമു ഗുണങ്ങളെയുമുടച്ചായിരിക്കും വ്യവഹാരങ്ങൾ എല്ലാം ചെല്ലും.

പശ്ചിമം ചൈഷാം കരണമാദേശാധിവർജം ശ്രദ്ധേയം.

ഒരു വ്യവഹാരത്തിന്നു ഇരണ്ടു ജാതി ഓലയും സാക്ഷിയുമുള്ള വാകിൽ പിന്നെച്ചെയ്ത ഓലയും സാക്ഷിയും ബലവത്തുക്കളൊന്നി ഓലയുമുടോലയുമൊഴിച്ചു. ഒന്നി ഓലകളിലുമുടോലകളിലുമുണ്ടുള്ള കരണം പ്രമാണം.

ഇവർത്ഥത്തിൽ ശ്ലോകം—

“(ക്രി?ക്ര)യണാദിഷു സർവേഷു ബലവത്ത്വത്തരോത്തരാ
പ്രതിഗ്രഹാധിക്രീതേഷു പൂവപൂവാഗരീയസീ”
വ്യവഹാരസ്ഥാപനമാകിൻറ സൂത്രം മുടിഞ്ഞിതു.

സംവത്സരമൂലം മാസം പക്ഷം ദിവസം കരണമധി-
കരണമുന്നം വേദകാഃവേദകഃ യഃ കൃതസമർത്ഥാവസ്ഥ-
യോർദ്ദേശഗ്രാമജാതിഗോത്രനാമകർമ്മാണി ചാഭിലിഖ്യ
വാദിപ്രതിവാദിപ്രശ്നാനന്തമാനുപൂച്ഛാ നിവേശയേത്.
നിവിഷ്ടാംശ്വാഃവക്ഷേത.

വിവാദപദനിബന്ധഃ എൻപിതു സൂത്രം. സൂത്രാർത്ഥമും സംബന്ധമും അധികരണാരംഭത്തിലെ ചൊല്ലിതു. സംവത്സരമാവിതു രാജവർഷോപലക്ഷിതമാ ഇരുക്കുമതു. ഋതുവും മാസമുപക്ഷമു ദിവസമു പ്രസിദ്ധങ്ങൾ. കരണം ധർമ്മാർത്ഥവഴിമേലിരണ്ടുജാതി. അധികരണം സ്ഥാനീയാദി. ഋണം കടം കൊടുത്ത ധനം. വേദകനാവോൻ അഭിയോ(ജ്യ?ക്താ) അവേദകൻ അഭിയോ (ജ്യൻ) എൻറവാർ. കടൻകൊണ്ടവനും കൊടുത്തവനും കൃതമായിരുന്ന പുണയുമുടച്ചാഇരുന്നവരളെ കീഴ്ചൊന്ന സംവത്സരാദികളെയുമെഴുതി ഇരുവരുടെ ദേശമുമൂരും ജാതിയും

ശോഭനം നാമമം അവരളുടെ കർമ്മങ്ങൾ വാണിജ്യാദികളെയും ധർമ്മസ്ഥീയലേഖകരെഴുതുവിതു. വാദിപ്രതിവാദികളുടെ വചനങ്ങളുമതംഗൗരവങ്കളായുള്ളവം മുന്നമെഴുതി അർത്ഥലാലുക്കളായുള്ളവ പിന്നെ എഴുതി ഇവണ്ണം ക്രമത്തിലെഴുതുവി 1 ഉ വേണ്ട മതം വേണ്ടാതെ മറിവാനായ്.

ഇവണ്ണമെഴുതപ്പെടുന്ന വിവാദത്തെ ഉടയനായിരുന്ന വാദികളുടെ പരാജയകാരണം ചൊല്ലിൻറതു.

നിബദ്ധം *പാദമുത്സൃജ്യാന്യം *പാദം സങ്ക്രമാമരി. പൂർവ്വാക്തം പശ്ചിമേനാർഥേന നാദിസന്ധത്തേ. പരവാക്യമനദിഗ്രാഹ്യമദിഗ്രാഹ്യാവരിഷ്ടതേ. പ്രതിജ്ഞായ ദേശം നിർദ്ദിശേത്യുക്തേ ന നിർദ്ദിശരി. ഹീനദേശമദേശം വാ നിർദ്ദിശരി. നിർദ്ദിഷ്ടാദ് ദേശാദന്യം ദേശമുപസ്ഥാപയതി. ഉപസ്ഥിതേ ദേശേശ്വർഥവചനേ നൈവം ഇത്യപവ്യയതേ സാക്ഷിദിരവധൂതം നേച്ഛതി. അസംഭാഷ്യേ ദേശേ സാക്ഷിദിർമിഥഃ സംഭാഷതേ. ഇരി പരോക്തഹേതവഃ.

മൂന്നു താനെഴുതിച്ചതൊഴിയ മറെറാവാര കൊണ്ടു വന്തിരുക്കുമെൻറവാറു-ഭണ്ഡപാതച്ചുമെൻറഴുതിച്ചു വച്ചു വാക് പാതച്ചും ചൊല്ലും. മൂന്നു ചൊല്ലുമതിനോടുപിന്നെച്ചൊല്ലുമതൊ വ്യാതെ ഇരിപ്പിതെൻറവാറു കാച്ചും ചൊന്നും തരവേണ്ടുമെൻറ ഴുതിച്ചു പിന്നെ പൊന്നെ തരക്കടവിതെൻറ ചൊല്ലുവിതു. പര വാക്യമടുപ്പുമായിരുന്നതിന്നു ഭോഷം ചൊല്ലിട്ടു മിണ്ടാതെ ഇരി പ്പിതു. അൻറിയേ മൂന്നാൽ സാക്ഷി ഉളരെൻറ വിചാരിക്കിൽ ഒരുത്തരെത്താൻ ഇരുവരെത്താൻ ചൊല്ലുവിതു. അൻറിയെ സാക്ഷിയാതക്കില്ലാത്ത ബന്ധുസ്യാലാദികളെച്ചൊല്ലുവിതു. ചൊ ല്ലിയ സാക്ഷികളൻറിയെ മറ്റു ചിലരെക്കൊണ്ടു വന്നുകൂട്ടുവിതു. സാക്ഷികൾ വന്നുകൂടിയപ്പോഴ് മുന്നമെഴുതിച്ചു വച്ചവനെ ഇങ്ങി നെ താനെഴുതിച്ചതില്ലെൻറ പിശകുമതു. സാക്ഷികളെ വിചാ രിച്ചപ്പോഴ് അവരൾചൊല്ലുമർത്ഥം വായിയാതൊഴിവിതു. അ സംഭാഷ്യമായുള്ള ദേശത്തു സാക്ഷികളോടുകൂട വേറെ മന്ത്രിപ്പി തു. ഇവ പരാജയ ഹേതുക്കൾ.

1. 'ഉം ചെയ്യിതുവേ' ഖ. പാഠം. 2. 'കര. പ' ക. പാഠം.

* ഈ അടയാളമുള്ള പദത്തിനു പകരം 'വാദം' എന്നു ചേർക്കേണ്ടതായി തോന്നുന്നു.

പരോക്തദണ്ഡഃ പഞ്ചബന്ധഃ. സ്വയംവാദിദണ്ഡോ
ദശബന്ധഃ. പുരുഷഭൂതിരഷ്ടാംശഃ. പഥിഭക്തമർഹവിശേഷ-
ഃ തദഭയം നിയമോ ഭവേത്.

പരാജിതനായുള്ളവൻ വെച്ച അർത്ഥത്തിൽ അഞ്ചൊൻറു
ദണ്ഡം. പരാജിതൻ സാക്ഷിയിൻമുന്നതാനെ വാദിയാവാനാ-
കിൽ പത്തിലൊൻറു ദണ്ഡം. ഇവരളെ വിചാരിക്കിൻറ പുരു-
ഷൻ തോറവൻ ഒരു കാർഷാപണത്തിൽ എട്ടൊൻറു വ്യയം
കൊടുപ്പിതു. സാക്ഷികളെ വിളിക്കപ്പോകിൻറവരൾക്കു വഴിക്ക-
രിയും വിലെക്കു തക്കവാരു വൈപ്പിച്ചുകൊടുവിതു.

അഭിയുക്താ ന പ്രത്യഭിയുഞ്ജീത, അന്യത്ര കലഹ-
സാഹസസാർത്ഥസമവായേഭ്യഃ. ന ചാഭിയുക്തേഭ്യോ-
ഗോസ്തി.

ഒരുത്തൻ കടവിയനെൻറഭിയോഗിച്ചാലതു വിടുമതിൻ
മുന്നം പ്രത്യഭിയോഗം ചെയ്യാതുമൊഴിവിതു, കലഹസാഹസ
സാർത്ഥസമവായകളിൻറി. ഇവററിൽ പ്രത്യഭിയോഗമും പരവും.
ഒരുത്തനഭിയോഗിക്കച്ചെയ്തേ മററവനഭിയോഗിക്കവുമൊല്ലാ.

അഭിയുക്താ ചേത് പ്രത്യുക്തസുദഹരേവ ന പ്രതി-
ബ്രൂയാത്, പരോക്തഃ സ്വാത്. കൃതകായ്വിനിശ്ചയോ
ഹ്യഭിയുക്താ, നാഭിയുക്തഃ.

അഭിയോഗിച്ചവൻ അഭിയോഗിക്കപ്പെട്ടവനാൽ മററകുപ-
ട്ടവൻ അന്റയവന്നു പ്രതിത്തരം ചൊല്ലാതൊഴികിൽ തോറാ-
നാം. എന്തിന്നെൻറാൽ അഭിയോഗിക്കിൻറവൻ മുന്നമേ തന്നെ
ടെയ വഴക്കു വെല്ലുമാറു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു ചൊല്ലവിതു, അഭി-
യുക്തനതു വേണ്ടാ.

തസ്യ പ്രതിബ്രൂവതസ്മിരാത്രം സപുരാത്രമിതി
അത ഉദ്യംപ്രതിപണാവരാർധ്യം ദാദശപണപരം ദണ്ഡം
കുച്ഛാത്. ത്രിപക്ഷാഭൂർധമപ്രതിബ്രൂവതഃ പരോക്തദണ്ഡം
കൃതപായാസ്വസ്യ ഭവ്യാണിസ്വസുരോഭിയുക്താരം പ്രതി-
വാദയേദന്യത്ര വൃത്തുപകരണേഭ്യഃ. തദേവ നിഷ്ഠതരോ-
ഭിയുക്തസ്യ കുച്ഛാത്. അഭിയുക്തർനിഷ്പാതസമകാലഃ
പരോക്തഭാവഃ. പ്രേതസ്യ വ്യസന്നിനോ വാ സാക്ഷിവ-
ചനാഃ സാരം. അഭിയുക്താ ദണ്ഡം ദത്തപാ കർമ്മ കാര-

യേത്. ആധിം വാ സ കാമം പ്രവേശയേത്. രക്ഷോപ്ല-
രക്ഷിതം വാ കർമ്മണാ പ്രതിപാദയേദ് അന്യത്ര ബ്രാഹ്മ-
ണാദിതി.

അഭിയുക്തൻ മുൻറുനാൾ തുടങ്ങി ഏഴുനാളുകൾ പ്രത്യുത്തരം
ചൊല്ലുവല്ലാതൊഴിവോനാകിൽ മുൻറുപണം അധമമായ്
പന്നിരണ്ടു പണത്തോളവും ചെല്ലു; അപരാധത്തുകൾ തക്കവാറു
ഭണ്ഡം വയ്ക്കുകയവിതൻ, മുൻറുപക്ഷത്തളവും ചെല്ലു. മുൻറു
പക്ഷം കഴിഞ്ഞു ചൊല്ലുവല്ലായ്ക്കാൽ വഴക്കു തോററവൻ, കോയി
പുണ്ഡമും വച്ചു, മറെറാഴിഞ്ഞു ധനം അഭിയോക്താവിന്നു
കൊടുപ്പിതും ചെയ്യിതു; ഏതും വിത്തും വല്ലിയുമൊഴിയുകൾ ഏറ
മെൻറു തോന്നുകിൽ ഇവ കൊടുപ്പിച്ചു. അഭിയോക്താവിന്നു
ത്തരം ചൊല്ലുവാനഭിയുക്തൻ വരുമ്പോഴ് അഭിയോക്താവു
അവിടുത്തുനിൻറു പോവോനാകിൽ തോററാൻ. ചത്തവനുടയ
കടമും സാക്ഷികാട്ടി പുത്രാദികൾ കൊള്ളവും കൊടുക്കവും കടവി
യർ. അഭിയുക്തനുപായമില്ലയാകിൽ പരാജയഭണ്ഡം, അഭി
യോക്താവു താൻ വച്ച് അവനെക്കൊണ്ടു പണികൊൾവിതു;
അൻറായേ, അവനുടയ ബന്ധുക്കളാലൊത്തതരെ ഒററിയായ്
കൊൾവിതു. ²ഇരുവർക്കും വാസിക്കിലൻറിയെ രക്ഷോപ്ലരക്ഷി
തനായ് പണികൊൾവിതു ബ്രാഹ്മണരല്ലായ്ക്കിൽ; ബ്രഹ്മണരാ
കിൽ ഒണ്ടായപ്പോൾ കൊൾവിതു.

സമൃഗ് വ്യവഹാരദർശനം ചതുർണ്ണാശ്രമമായിരുന്ന ലോകത്തിന്നു യോഗ
ക്ഷേമകരണമെന്നമർത്ഥം ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു പ്രതിപാദിക്കിൻറിയു:—

ചതുർണ്ണാശ്രമസ്വായം ലോകസ്യാചാരരക്ഷണാത്
നശ്യതാം സർവധർമ്മാണാം രാജധർമ്മഃ പ്രവർത്തകഃ.

ചതുർണ്ണാശ്രമസ്വായം എൻറുവാറു. വണ്ണുകളാവോ ബ്രാ
ഹ്മണാദികൾ. ആശ്രമങ്ങളാവോ ബ്രഹ്മചര്യാദികൾ. നാലുവണ്ണ
ങ്ങളുമാശ്രമങ്ങളുമായിരുന്ന ലോകത്തിനടയ ആചാരം രക്ഷിക്കിൻറ
മയാൽ കെടുംവണ്ണമിരുന്ന ധർമ്മങ്ങളെല്ലാററിന്നും രാജധർമ്മം
പ്രവർത്തകമായിരുന്നതു.

ധർമ്മവ്യവഹാരശ്ച ചരിത്രം രാജശാസനം
വിവാദാർത്ഥശ്ചതുഷ്പാദഃ പത്വഥഃ പൂർവ്വബാധകഃ.

1. 'ഴിക്കി' 2. 'ഇവ' 3. 'ൺ ങ' ക. , പരം.

വ്യവഹാരം നാലു പാദങ്ങളായിരിപ്പിതു. അവിനാശിനിയായ സ്വരൂപമുള്ള ബലാബലമുള്ള ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന് എന്തുള്ള ശ്ലോകം കൊണ്ടു ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു:—(ധർമ്മം) വ്യവഹാരം, ചരിത്രം, രാജശാസനം എന്തിനു നാലും വ്യവഹാരത്തിനാലു പാദമാവാം. അവിനാശിനിയായ കീഴ്വേ മുൻറിനേയും ബാധിക്കും.

ഇതി ധർമ്മങ്ങളുടെ സ്വരൂപം ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു:—

അത്ര സത്യേ സ്ഥിതിതോ ധർമ്മോ വ്യവഹാരസ്തു സാക്ഷിഷു. ചരിത്രം സന്ദർശനം പാണ്ഡിത്യം രാജാമാജനം തു ശാസനം.

സത്യം ധർമ്മമാവിതു. വ്യവഹാരം സാക്ഷികളെക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചരിത്രമാവാതു പല സാക്ഷികളുടെ ഏകവാക്യത കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. രാജശാസനമാവിതു രാജാക്കളുടെ നിയോഗവചനം; ആജ്ഞ എന്തൊരു യഥാർത്ഥമണ്ഡപ്രണയനാദികം.

ഇതി സമ്യഗ് വ്യവഹാരമർത്ഥം ഭൂതാഭ്യുപാധകമെന്നമർത്ഥം രാജാജ്ഞാസ്വധർമ്മ ഇത്യാദി എന്തുള്ള ശ്ലോകംകൊണ്ടു ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു:—

രാജാജ്ഞാസ്വധർമ്മഃ സ്വർഗ്ഗായ പ്രജാ ധർമ്മേണ രക്ഷിതഃ. അരക്ഷിതർവാ ഭക്ഷപ്തർവാ മിഥ്യാഭണ്ഡമരോന്യഥാ.

രാജാജ്ഞാസ്വധർമ്മമർത്ഥം - രാജാവു, തന്നെയും ധർമ്മം ശസ്ത്രാജീവഭൂതരക്ഷണമാ ഇരുന്ന് സ്വർഗ്ഗത്തെ പ്രാപിക്കും - പ്രജകളെ ധർമ്മം പാഴാതെ രക്ഷിക്കിൽ. രക്ഷിയാതൊഴികിലും മിഥ്യാഭണ്ഡം പ്രയോഗിക്കിലും, നരകത്തിന്നാകും.

ഭണ്ഡസ്തുതി ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു; ഭണ്ഡം ഹിതാഭ്യുപാധകംകൊണ്ടു:—

ഭണ്ഡം ഹി കേവലോ ലോകം പരം ചേമം ച രക്ഷരി.

രാജാജ്ഞാസ്വധർമ്മം ച ശസ്ത്രം ച യഥാഭോഷം സമം ധൃതഃ.

ഭണ്ഡം താനേ പരലോകത്തെയും (ഇഹലോകത്തെയും) രക്ഷിക്കും; രാജാവാനാൽ പുത്രരിലും ശത്രുവിനിലും ഭോഷത്തുക്കു തക്കവാറു സമം പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടതു.

* അനുശാസനം ധർമ്മേണ വ്യവഹാരേണ സംസ്ഥയാ. ന്യായേന ച ചതുർഥേന ചതുരന്താം മഹീം ജയേത്.

നാലു വ്യവഹാരപാദങ്ങളിൽ മേലേവ കീഴ്വേവിരേ ബാധിക്കുമെന്തുകീഴ്ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു. അതിന്നുപവാദമില്ലാത്ത സംസ്ഥയേത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു:—

സംസ്ഥയാ ധർമ്മശാസ്ത്രേണ ശാസ്ത്രം വാ വ്യാവഹാരികം.

* ഈ ശ്ലോകത്തിനു പൂർവ്വോക്തം കാണുന്നില്ല.

യസ്തിന്നതേം വിരുധ്യേത ധമേണാത്ഥം വിനിർണ്ണയേത്.

സംസ്ഥയാവിതു ലോകാചാരം. ധമശാസ്ത്രമാവിതു മാനവാദിധമശാസ്ത്രമെൻറു ചൊല്ലിൻറിതു... .രാജവചനം. സംസ്ഥയിനാൽ താൻ ധമശാസ്ത്രത്തിനാൽ താൻ വ്യവഹാരനിണ്ണയകരമാ ഇരുന്ന രാജവചനം യാതൊരത്ഥത്തിങ്കൽ വിരോധിക്കപ്പെടിൻറിതു എൻറവാരു ലോകാചാരവും ധമശാസ്ത്രവും വിരോധിക്കിൽ ലോകാചാരം ഉപേക്ഷിച്ചു ധമശാസ്ത്രംകൊണ്ടു കാൽവിനിണ്ണയം ചെയ്തിതു.

ശാസ്ത്രം വിപ്രതിപദ്യേത ധമന്ത്യായേന കേനചിത്.

ശാസ്ത്രമും ന്യായമും ധർമ്മമും പ്രതി തമ്മിൽ വിരോധിക്കിൽ ന്യായം പ്രമാണം ശാസ്ത്രത്തിൻ കാട്ടിൽ; ശാസ്ത്രപാരം അപ്രമാണമെൻറവാരു.

ന്യായസൂത്ര പ്രമാണം സ്വാത് തത്ര പാരോ ഹി നശ്യതി.

‘കുടാലപാണിർച്ചിജ്ഞയഃ സേതുഭേത്താ സമീപഗഃ’

എൻറവചനമുണ്ടായിരിക്കച്ചെയ്തേയും കുടാലപാണിയായ് സമീപത്തിൽ നിൻറവൻ ശിശുവായിരിക്കിൽ അവൻ മുറിച്ചു തിരില്ലെ എൻറ കൊൾവിതു.

— സാക്ഷാദികളെ വ്യവഹാരസാധനങ്ങളാക്കുളീതു കീഴിൽ. അവിൻറിയെയും അഞ്ചു വ്യവഹാരസാധനങ്ങളുള എൻപിതു ‘ഭൃഷഭോഷ’ ഇത്യാദിശ്ലോകം കൊണ്ടു ചൊല്ലിൻറിതു.—

ഭൃഷഭോഷഃ സ്വയംവാദഃ സ്വപക്ഷപരപക്ഷയോഃ.

അനുയോഗാർജവം ഹേതുഃ ശപഥശ്ചാർത്ഥസാധകഃ.

ഭൃഷഭോഷനാവോൻ - കാണപ്പട്ട ഭോഷത്തെ ഉടയവൻ; അവനുമൊരത്ഥസാധകൻ എൻറവാരു. വേകിൻറ ഇല്ലത്തിനകത്തു തീ കൊള്ളി പിടിച്ചു നിൻറൊൻ ഇവൻ ചുട്ടോനെൻറു കൊൾവിതു. വഴുക്കാടിയെടുത്തു ഭേത്തന്മേൽ പുണ്ണുണ്ടായിരിപ്പിതു, മറവനായുധത്തിന്മേൽ തുധിരമുണ്ടായിരിക്കിൽ, അവനെ, ഇവനെ വെട്ടിയോനെൻറു അറിവിതു എൻറിജ്ഞാതി. സ്വയംവാദമാവിതു, ഞാനിതു ചെയ്തേനെൻറു ചൊല്ലുമതു. സ്വപക്ഷപരപക്ഷയോരനുയോഗാർജവമെൻറവാരു — അഭിയോക്താവു ജ്ജുവായിട്ടു അഭിയോജ്യനുക്കു ഭോഷമില്ലാമ തോൻറുമാറു അഭിയോഗിപ്പിതു. അതിന്നുഭാഹരണം:— ശാകടികൻ ചാട്ടി

നരകംകൊണ്ടു വഴിയിൽ വെച്ച് എങ്കൽ മുറിച്ചുനെയ്ത
അന്യായപ്പട്ടപ്പോൺ എന്തിന്നിവനടയ കാൽ മുറിച്ചുതെയ്ത
വിചാരിച്ചാൽ ഭയപ്പെട്ടു ശാക്തീകൻ മിണ്ടാതെ ഇരിന്നതുകണ്ടു
ഇവനൊരു മുകനോ എൻറു വിചാരിച്ചപ്പോൺ അഭിയോക്താവു
ചൊല്ലവിതു ചാട്ടിന്മേലേറിയിരുത്തെല്ലാതും കേൾക അകലനി
ല്ലെൻറു പല മുറിയും ചൊല്ലിൻറപ്പോൺ മുകനായിതില്ല.
ഇപ്പോൺ മുകനായിരുന്നോനെയ്ത അവൻ ദോഷമില്ലാത്തവൻ
ആജ്ഞവത്തിനാൽ ചൊല്ലമതു എൻറുവണ്ണം കണ്ടുകൊൾക.
ഹേതുവാവിതു കാരണം കാട്ടിച്ചൊല്ലിൻറുതു. ഇവൻ പാരദാരി
കൻ എൻറു അഭിയോഗിച്ചപ്പോൺ ഞാൻ നപുംസകൻ എൻറു
മറിയിച്ചാൽ പാരദാരികനല്ലാമസാധിക്കും. അഞ്ചാമതു ശപഥം.
അതുവും അർത്ഥസാധകം. അതുവും തുലാരോഹണാദി.

പരാജയകാരണകൾ പൂർവ്വോദ്ദേശ്യംകൊണ്ടു ചൊല്ലിൻറുതു.—

പൂർവ്വോത്തരാർത്ഥവ്യാഖ്യാതേ സാക്ഷിവക്തവ്യകാരണേ.
ചാരഹസ്താച്ച നിഷ്പാതേ പ്രദേഷ്ടവ്യഃ പരാജയഃ.

പൂർവ്വോത്തരാർത്ഥവ്യാഖ്യാതേ എൻറുവാറു— കള്ളനെയ്ത
ശങ്കിച്ചവനെവിടെയുണ്ടിതു, കിടന്നിരെയ്തൻറു വിചാരിച്ചാൽ കീഴും
മേലും ചൊല്ലമത്ഥം തമ്മിലൊപ്പാതെ ഇരിപ്പിതു. സാക്ഷിവക്ത
വ്യകാരണേ എൻറുവാറു— ഇന്നെടത്തുണ്ടിതു ഇന്നെടത്തു കിടന്നിതു
അതിന്നു സാക്ഷികാട്ടമവരൾ ഇവന്നു ബന്ധുക്കളായിരിക്കിലും;
ചാരഹസ്താച്ച നിഷ്പാതേ എൻറുവാറു— ബന്ധുനാശാരികനുടെ
സമീപത്തിൽനിന്നൊളിച്ചു പോവാനാകിലും അവൻ പരാജിത
നെയ്തുകൊൾവിതു. എൻറു വിവാദപദനിബന്ധനം എന്നും
സൂത്രവും മുതലദ്ധ്യായവും മുടിഞ്ഞിതു.

ഇതി കൗടലീയാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മശാസ്ത്രേ തൃതീയാധികരണേ

പ്രഥമോദ്യായഃ വിവാദപദനിബന്ധഃ,

ആദിതോദ്യായപഞ്ചാശഃ.

ഒൻ. പ്രക. വിവാഹസംയുക്തം—വിവാഹധർമ്മം സ്രീ-
ധനകല്പ ആധിപേദനികം.

വിവാഹസംയുക്തം എൻപിതു സൂത്രം. വിവാഹകളാ
വോ—ബ്രാഹ്മം പ്രാജാപത്യം ദൈവം ഗാന്ധർവ്വം ആസുരം രാക്ഷ
സം പൈശാചം ആഷം എൻറിജ്ജാതി എട്ടു. സംയുക്തമാവിതു
വിവാഹസംബന്ധം സ്രീധനകല്പകർമ്മാദികം. അപ്പൊല്ലിൻറി
തെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു വ്യാവഹാരികകളായുള്ള
അർത്ഥങ്ങളനുഷ്ഠിക്കുമാറു കീഴ്ചൊല്ലിതു. ഇപ്പോഴു് അന്ത വ്യവ
ഹാരങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ചാനായ് ചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സംബ
ന്ധം. അവിടെയും ജ്ഞാദാനപൂർവ്വകം വ്യവഹാരമെൻറു മനു
ചൊല്ലവിതു. വാസ്തുകപൂർവ്വകം വ്യവഹാരമെൻറു ഭാഗവൻ
ചൊല്ലവിതു. നിഷേധപൂർവ്വകം വ്യവഹാരമെൻറു ബൃഹസ്പതി
ചൊല്ലവിതു. ഇവീററിനെയ്ലാം ഗൃഹസ്ഥനാകിൽ ജ്ഞാദിദ്രവ്യ
വ്യവഹാരങ്ങൾക്കു അധികാരി ആവിതു. ആകിൻറുമെയാൽ
വിവാഹപൂർവ്വകം വ്യവഹാരമെൻറു കൌടില്യൻപക്കും. ഇവർത്ഥ
ത്തിൽ ശ്ലോകം:—

ജ്ഞമാദൈ മനുർബ്രൂതേ വാസ്തുകം ഭാഗ്വൈവ മുനിഃ.
ബൃഹസ്പതിസ്ത നിഷേധം വിവാഹം കടലാനപയഃ.

വിവാഹപൂർവ്വം വ്യവഹാരം.

വിവാഹപൂർവ്വം വ്യവഹാരം എൻറവാറു എല്ലാ വ്യവഹാ
രങ്ങളും വിവാഹപൂർവ്വങ്ങളായിരിപ്പിതു.

കന്യാദാനം കന്യാമലങ്ക്രത്യ ബ്രാഹ്മോ വിവാഹഃ.

എവു വിവാഹങ്ങളാവാൊ എങ്കിൽ കന്യാദാനം വിവാഹമാ
വിതു. കന്യയിനെ അലങ്കരിച്ചു ജാമാതാവിനെ വിളിച്ചു കൊടു
ക്കുമതു ബ്രാഹ്മവിവാഹമാവിതു.

സഹധർമ്മചത്വ പ്രാജാപത്യം.

കൂടിധർമ്മചരിപ്പേനെൻറു വേദമന്ത്രം ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുമതു
പ്രാജാപത്യം.

ഗോമിഥുനാദാനാദാർഷഃ.

കൊള്ളിൻറവനുടെ ഒരു കാളെയും ഒരു പശുവും കെണ്ടി
ട്ടു കൊടുക്കുമതു ആഷ്ടം.

അന്തർവേദ്യോമൃതപിജേ ദാനാദ് ദൈവഃ.

യാഗംചെയ്യുമിടത്തുവെച്ചു വേദിയിലാർത്ഥപിജ്യം ചെയ്യുമവനു
കന്യയിനെ കൊടുക്കുമതു ദൈവം.

മിഥസ്സമവായാദ് ഗാന്ധർവഃ.

ആരംഭിക്കാതെ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ കൂടുമതു ഗാന്ധർവ്വം.

ശുക്ലാദാനാദാസുരഃ.

കൈശ്രുലികൊണ്ടുകൊടുക്കുമതു ആസുരം.

പ്രസഹ്യാദാനാദ് രാക്ഷസഃ.

വലിയപിടിച്ചുകൊണ്ടു വേട്കുമതു രാക്ഷസം വിവാഹം.

സുപ്താദാനാത് പൈശാചഃ.

ഉറങ്ങുമ്പോഴു്താൻ മദിച്ചിരിക്കുമ്പോഴു്താൻ കൊണ്ടുവേ
ട്കുമവു പൈശാചമെൻപിതു.

പിതൃപ്രമാണാശ്ചതപാഃ പുഷ്പേ ധർമ്മാഃ. മാതാപിതൃ-
പ്രമാണാഃ ശേഷാഃ. തത്ര ഹി ശുല്കഹരൌ ഭൂമിതഃ.
അന്യതരാഭാവേന്യതരോ വാ.

ഇവെട്ടിലും ബ്രാഹ്മണം പ്രാജാപത്യവും ആഷ്ടമും ദൈവവും
പിതൃപ്രമാണമാകിൻറമെയാൽ നല്ല. മററവു അധർമ്മമെൻറമ
ത്ഥത്താൽത്തോൻറവിതു. ശേഷിച്ചവു മാതാപിതൃപ്രമാണം,
എന്തിന്നെന്നൻറാൽ തായും തമപ്പുനുംകൂടി മുൽകും കൊള്ളിൻറമെ
യാൽ. മാതാപിതാക്കളിലൊത്തരില്ലയായാലുള്ളവർ കൊറുവിതു.

ഭൂമിതീയം ശുക്ലം സ്ത്രീ ഹരേത. സപ്തേഷാം പ്രിത്യാ-
രോപണമപ്രതിഷ്ഠിതം.

പ്രീതി ഇരണ്ടാം ശുദ്ധമാവിതു. പ്രീതിഭാനം അപ്പെണ്ണിനു കൊടുപ്പിതു. എല്ലാബന്ധുക്കളും പ്രീതിയിനാൽ പൊലിച്ചുകൊടുക്കുമതു അപ്രതിഷിദ്ധം.

വൃത്തിരാബന്ധ്യം വാ സ്രീധനം. പരദപിസാഹസ്രാസ്ഥാപ്താ വൃത്തിഃ. ആബന്ധ്യാനിയമഃ.

വൃത്തിയും ആബന്ധ്യവും കൊടുപ്പിതു സ്രീധനം. വൃത്തി ആവിതു¹ ഇയക്കത്തിൻറെ കൊടുക്കുമതു. ആബന്ധ്യമാവിതു ആഭരണം. വൃത്തിയുടെ പരിമാണമാവിതു ഇരണ്ടായിരം കാഷ്ഠാപണം പരമാവധി. ഇതുകൊണ്ടെ മധ്യമായമങ്കളേയും കണ്ടുകൊൾക. ആബന്ധ്യത്തിന്നു നിയമമില്ല. ശക്തിക്കു തക്കളവ് സ്രീധനം.

തദാത്ഥപത്രസ്തനുഷാഭർമണി പ്രവാസാപ്രതിവിധാനേ ച ഭായ്യായാ ഭോക്തുമദോഷഃ. പ്രതിരോധകവ്യാധിഭർഭി-
ക്ഷഭയപ്രതീകാരേ ധർമകായ്ച്ചേ ച പത്നഃ. സംഭൂയ വാ ദമ്പതേ ദാർമിധുനം പ്രജാതയോസ്രീവർഷോപഭുക്തം ച ധർമിഷ്ടേഷു വിവാഹേഷു നാനയുഞ്ജീത. ഗാന്ധർവാസുരോപഭുക്തം സവൃദ്ധികമഭ്യേം ദാപ്യേത. രാക്ഷസപൈശാചോപഭുക്തം സേയം ദദ്യാത്. ഇതി വിവാഹധർമ്മഃ.

മക്കളെ ഭരിപ്പാനും മകന്റെ ഭായ്യയിനെ ഭരിപ്പാനും ഭർത്താവു വിയം കാണാതെ ദേശാന്തരത്തുപോയെടത്തും അതു കൊ²ണ്ടഴിക്കുമതിനു ദോഷമല്ല. പ്രതിരോധകരാവോർ വന്നു ചീഡിക്കുമവരും വ്യാധിഭർഭിക്ഷഭ്യേംകൾ പ്രസിദ്ധംകൾ. ഇ പ്രതിരോധകന്റെ പ്രതീകാരത്തിനായും ധർമകായ്ചാർത്ഥമായും സ്രീധനമഴിച്ചാൽ പുരുഷനു പിഴ ഇല്ല. ഇരുവരുംകൂട അഴിച്ചാൽ പിഴഇല്ലാമ ചൊല്ലിൻറിതു. രൊണംപെണ്ണം പിറന്നു ത്രിവർഷോപഭുക്തമായിരുന്ന ബ്രാഹ്മാദിവിവാഹംകൾ നാലിനാലും കൊണ്ട സ്രീധനമഴിച്ചു പിഴ ഇല്ല; ഇരുവരും കൂട അഴിക്കിൽ. ഗാന്ധർവാസുരവിവാഹാദിവഴിമേൽ കൊണ്ട സ്രീധനം വൃത്തിയുമലംകാരമുമായിരുന്നതു ഭർത്താവഴിപ്പോനാകിൽ പൊലിയോടുകൂട കൊടുക്കുകടവിയൻ. രാക്ഷസപൈശാചോപഭുക്ത

മായുള്ള സ്രീധനമഴിക്കിൽ കള്ളർപട്ടം ഭണ്ഡം പട്ടം. എൻറ വിവാഹധർമ്മം മുടിഞ്ചിതു. എൻറ ഭർത്താവുള്ളനാൾ സ്രീധനം കൊണ്ടിയ്കമാറു.

മൃതേ ഭർത്തരി ധർമ്മകാമാ തദാനിമേവാസ്ഥാപ്യാഭരണം ശുക്ലശേഷം ച ലഭേത. ലബ്ധ്വാ വാ വിന്ദമാനാ സവൃദ്ധി കമുദയം ദാപ്യേത. കുടമ്ബകാമാ തു ശപതൂരപതിദത്തം നിവേശകാലേ ലഭേത. നിവേശകാലം ഹി ദീർഘപ്രവാസേ വ്യാഖ്യാസ്യാമഃ.

ഭർത്താവു ചത്തപ്പോൾ ധർമ്മകാമായ് അപ്പോഴെ ആരേ ണ്കളും കഴിച്ചുവച്ചു ശുക്ലശേഷവും ¹ലാഭിപ്പിതു. അതുകൊണ്ടിട്ടു മറെറാരു ഭർത്താവിനോടു കൂട്ടുവോളാകിൽ കൊണ്ട വൃത്തിയും ആഭരണവും പൊലിയോടു കൂട കൊടുപ്പിതു. പുത്രകാമായിട്ടു ദേവരാദികളോടു കൂട്ടുവോളാകിൽ നിവേശകാലത്തു ശപതൂരനും ഭർത്താവും കൊടുത്തതു കൊള്ളാം. നിവേശകാലം ദീർഘപ്രവാസം ചൊല്ലിൻറതെൻറവാറു.

ശപതൂരപ്രതിലോമ്യേന വാ നിവിഷ്ടാ ശപതൂരപതി-
ദത്തം ജീയേത. ജ്ഞാതവസ്ത്വാദഭിമുഷ്ടായാ ജ്ഞാതയോ
യഥാഗ്രഹിതം ദദ്യൂഃ.

ശപതൂരപതിക്കും വാസിച്ചവണ്ണമൻറിയെ ഭർത്താവിനോടു കൂട്ടുവോളാകിൽ ശപതൂരപതികൾകൊടുത്തതവരൾക്കേ കൊടുക്കു ക്കടവിയർ. ചാൻവരളുടെ ദേശത്താക്കുണ്ടെന്തെ മറെറാരു ഭർത്താവു കൂട്ടിക്കൊൾവോനാകിൽ ചാൻവരൾ ഭർത്താവിന്നും ശപതൂര-
നും കൊണ്ടതു കൊടുപ്പിതു.

ന്യായോപഗതായാഃ പ്രതിപത്താ സ്രീധനം ശോപാ-
യേത.

ന്യായവഴിമേൽ ദേവരാജികളോടു കൂടിയവളുടെ സ്രീധനം കൂടിക്കൊള്ളിൻവൻ രക്ഷിപ്പിതു, താൻ അഴിപ്പിതല്ല എൻവാര.

പതിഭായം വിന്ദമാനാ ജീഃയത. ധർമകാമാ ഭഞ്ജീത.

പതിഭായമാവിതു ചോരും പട്ടവയും ഭർത്താവുകൊടുത്തതു. അതു മറെറാരു ഭർത്താവിനോടു കൂടുകിൽ കൊടുക്കപ്പെടേവിയരും. ധർമകാമയായിരിക്കിൽ പതിഭായം കൊണ്ടതു താനേകൊണ്ടാലു മുമ്പും.

പത്രവരീ വിന്ദമാനാ സ്രീധനം ജീഃയത. തത്തു സ്രാധനം പത്രാ ഹരേയുഃ.

മക്കൾ പിറന്നപ്പോഴ് മറെറാരു ഭർത്താവിനോടുകൂടുകിൽ സ്രീധനമില്ലെപ്പിതു. ആ സ്രീധനം മക്കൾ കൊൾവിതു.

പത്രഭരണാർഥം വാ വിന്ദമാനാ പത്രാർഥം സ്താസീ കുത്യാത്.

പത്രഭരണാർത്ഥമായ് മറെറാരു ഭർത്താവിനോടു കൂടുകിൽ ആ സ്രീധനം പത്രമാക്കായ് ചെയക്കുവിതു.

ബഹുപരഷപ്രജാനാം പത്രാനാം യഥാപിതൃഭത്തം സ്രീധനമവസ്ഥാപയേത്.

പല മക്കളേയും പല ഭർത്താക്കളേയും പെരുകിൽ അപ്പുവോ. രീതികൊണ്ടതു അപ്പുവോ. മക്കളെക്കു കൊടുപ്പിതു.

കാമകാരണീയമപി സ്രീധനം വിന്ദമാനാ പത്രസംസ്ഥം കുത്യാത്.

കാമകാരണീയമെൻപിതു താൻ വാസിപ്പുതുതാൻ ചെയ്യാം വണ്ണമുള്ള സ്രീധനമും മറെറാരു ഭർത്താവിനോടുകൂടുകിൽ പത്രന്നേ കൊടുപ്പിതു.

അപത്രം പരിശയനം പാലയന്തീ ഗുരുസമീപേ സ്രീ
ധനം ആ ആയുഷ്കന്ധാദ് ഭുഞ്ജീത, അപദർശം ഹി സ്രീ
ധനം. ഉർധ്വപം ദായാദം ഗച്ഛേത്.

മക്കളില്ലായ്കിൽ പതിവുതയായിരുന്നു ഗുരുവിന്റെ സമീ
പത്തിലിരുന്നു താനുള്ളതും സ്രീധനംകൊണ്ടുപയോഗിപ്പിതു. എ
ന്തിന്നെൻറാൽ ആപദർശമായ് സ്രീധനമിരിപ്പിതു. അനന്തരം
ഭർത്സാവിന്റെയ ദായാദികൾ കൊരവിതു.

ജീവനി ഭർത്താ മുതലായ ചത്രം ഭക്തിതരശ്ച സ്രീധനം
വിഭജേരൻ. അപത്രായാ ഭക്തിതരഃ. തദഭാവേ ഭർത്താ.

ഭർത്താവു ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോഴെ താൻ പ്ലയാപ്താകിൽ ആ
ൺമക്കളും പെൺമക്കളും കൂടിട്ടു കൊരവിതു. ആൺമക്കളി
ല്ലായ്കിൽ പെൺമക്കൾ കൊരവിതു. ആൺമക്കളും പെ
ൺമക്കളുമില്ലായ്കിൽ ഭർത്താവുതന്നെ കൊരവിതു.

ശുദ്ധമനഃപാലയമന്യദ് വാ ബന്ധുഭിർഭത്തം ബാധ
വാ ഹരേയഃ.

ധനം മറ്റുള്ള വിവാഹവഴിമേലാകിൽ സ്രീധനം ഭർത്താവു
കൊള്ളാല്ല. സ്രീയുടെ ബന്ധുക്കൾ കൊരവിതു. അനപാധേയ
മായി പിതാവിനില്ലത്തു നിന്നു കൊണ്ടുവന്നതു. മറ്റുമക്കൾക്കുടി
കൊടുത്തതല്ലാം മക്കളില്ലായ്കിൽ ബന്ധുക്കളേ കൊരവിതു.

ഇതി സ്രീധനകല്പഃ.

എന്നു സ്രീധനകല്പം ചൊല്ലിതു.

വർജ്ജസ്വീയോപപ്രജായമാനമപത്രം വിന്ധ്യം
ചാകാഭ ക്ഷേത, ദശ വിഷ്ടം, ദാദശ കന്യാപ്രസവിനീം

ഇനി ഇരണ്ടാം വിവാഹം ചെയ്വിതു. ഒരുക്കൽ പെ
റ്റിട്ടു പിന്നെ പെരാത്തവളേയും, വ്യാധ്യാദിദോഷമുണ്ടാലപത്രയാ
യിരിക്കുമവളേയും, മലടിയേയും, 'എട്ടാണ്ടു പാറ്റിതു. ചാപിള്ള
പെരുമവ' തിന്ദുവാവോൾ; അവളെപ്പതിററാണ്ടു പാറ്റിതു. പെ
ൺപെരുമവളേ പന്തിരാണ്ടു പാർപ്പിതു.

1. 'ൺ പെൺമക്കൾ കൊരവിതുമിരി' ക. പാഠം. 2. 'മീ' ല. പാഠം.
3. 'ത.രു' എന്നു വ്യാഖ്യാനപാഠം. 4. 'അ' ക. പാഠം.

തതഃ പുത്രാർഥി ദിതീയാം വിന്ദേത. അസ്യാതിക്രമേ ശുക്ലം സ്രീധനമർധം മാധി വേദനികം ദദ്യാത്. * ചതുർച്ചം ശരിപണപരം ച ദണ്ഡം.

പിന്നെ പുത്രാർത്ഥിരാകിൽ രണ്ടാം വിവാഹം ചെയ്യിതു. ഇച്ചൊന്ന കാലമതിക്രമിക്കിൽ മൂന്നു ശുക്ലമും സ്രീധനമും കൊടുത്തു രണ്ടാംവിവാഹം ചെയ്യിൻറതിന്നായും കൊടുത്തതില്ലാതി കൊടുപ്പിതു.

ശുക്ലം സ്രീധനമശുക്ലസ്രീധനായാസ്മത് പ്രമാണ മാധി വേദനികമനുരൂപം ച വൃത്തിം ദത്ത്വാ ബഹിരപി വിന്ദേത. പുത്രാർഥാ ഹി സ്രിയഃ.

ശുക്ലമും സ്രീധനമും കൊടുത്തു അതില്ലാത്തവർക്കു രണ്ടാം വിവാഹം ചെയ്യിൻറതിന്നാൽ ശുക്ലസ്രീധനത്തെയും കൊടുപ്പി തുണ്ടെയ്തു. മറ്റും വിവാഹത്തിനു തക്കവരും വർത്തനോപായമും കൊടുത്തു ചിലരേ വിവാഹം ചെയ്താലും പിഴയില്ലാ; പുത്രനിമിത്തം സ്രീകളാകിൻറമയാൽ.

താർഥസമവായേ ചാസാം യഥാവിവാഹം പുഷ്പാ ധാം ജീവത് പുത്രാം വാ പുഷ്പം ഗച്ഛേമഹേ.

തീർത്ഥസമവായേ എൻറവാരം - ഇച്ചൊന്ന സ്രീകൾ പല ഞാരുനാളേ ജതുപ്രാപ്തകളാകിൽ വിവാഹത്തിനു തക്കവരും മൂന്നു ചെയ്വിതു. എൻറവാരം ബ്രാഹ്മവിവാഹമുടയവളേ മൂന്നു ഗമിപ്പിതു. വിവാഹമെല്ലാക്കും മൊ... ..വിവാഹത്തെ യ്ക്കവളേ മൂന്നു ഗമിപ്പിതു. എല്ലാരിലും ജീവപുത്രയായുള്ളവരും പൊക്കർ മൂന്നു ചെയ്വിതു.

തീർത്ഥഗ്രാഹനാഗമനേ കുണ്ഡവതിർദണ്ഡഃ. പുത്രവതീം ധർമ്മകാമം വന്ധ്യം ഹിന്ദു നാരദസ്തം വാ നാകാമാമുപേയാത്, ന ചാകാമഃ പുരുഷഃ. കുഷ്ഠിനീമുന്മത്താം വാ ന ഗച്ഛേമഹേ. സ്രീതു പുത്രാർഥമേവംഭൂതം വോപഗച്ഛേമഹേ.

1. 'പോകിൽ മു' ഖ.

* ഈ വാക്യത്തിൽ മാതൃകയിൽ വ്യാഖ്യാനം കാണുന്നില്ല.

തീർത്ഥാടകരിലും അന്റേ ഭർത്താവിനിക്കിട്ടെല്ലാതൊഴികിൽ തൊണ്ണൂറോളം ഭാഗം. പുത്രവർത്തി എന്റോളം യോഗ്യരായുള്ള പുത്രൻ ഉടയവളെന്റോളം. ധർമ്മകാമയായുള്ളവർ പുത്രകാമത്വം ഉത്തോപവാസയായിരിക്കുമവർ. വന്ധ്യ മലടി. തിന്മ ചാലിച്ചവർ. നീരജസ്സ് തിന്മയിരിക്കു മാറിയവർ. ഇവരളേ അകാമകളാകിലും പുരുഷൻ അകാമനാകിലും ചെല്ലലാകാ. കഷ്ടിനിറയായുള്ളവളേയും ഉന്മത്തനേയും ചെല്ലലാകാ. പുരുഷൻ മത്തനാകിലും കഷ്ടിയാകിലും പുത്രത്വം സ്രീ ചെല്ലപ്പറും.

നീചാപം ചാലേക്കും ചാ പ്രസ്ഥിതോ രാജകീർത്തി
പ്രാണാഭിരന്താ പതിതസ്ത്വം ജ്ഞാതീഭാവം വിവാഹം.

ശ്ലോകാർത്ഥം: നീചതയിനെച്ചെന്റോളം, വിദേശത്തിന്നു പോയവൻ, രാജകീർത്തി=മുൻറുജാതി രാജപുരോഹിതൻ, ചാലാവിനോടു പ്രതിഗ്രഹം കൊള്ളുമവൻ, രാജയക്ഷ്യാവയവൻ ഇവരും ചാലം; പ്രാണാതിപത്താവാവോൻ കലകൊല്ലുമവൻ, പതിതൻ പാതകംകളിയവൻ, ജ്ഞാതീഭാവം നപുംസകൻ, ഇച്ചെന്ന ഭർത്താക്കളേ തൃജിപ്പിതു. സ്വതം മുടിയാതെ വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ വിവാഹധർമ്മം സ്രീധനകല്പമധിവേദനകാലം ത്യാജ്യരേയമത്യാജ്യരേയും ചൊല്ലിതു. ധർമ്മസ്ഥിതത്തിൽ രണ്ടാമല്ലായമും മുടിഞ്ഞിതു.

ഇതി കെരളീയർക്കുവേണ്ടി പ്രസ്ഥാനം തുടങ്ങിയതിന്നു
ഭിതീഭാവം/പ്രാണം, വിവാഹസംയുക്ത വിവാഹധർമ്മം
സ്രീധനകല്പം ആധിപതികം,
അഭിത ഏകാനക്ഷിതം.

1. 'പ്രാണാതിപത്തം' എന്നു ചൊല്ലും.

ഒൻ. പ്രക. വിവാഹസംയുക്തം.

ശുശ്രൂഷാഭർമ്മപാരുഷ്യഭേദാതിചാരോപകാരവ്യാപാരപ്രതിഷേധാശ്ച.

വിവാഹസംയുക്തത്തിലേ രണ്ടാമദ്ധ്യായം ചൊല്ലിൻതു.

സംബന്ധമാവിതു കീഴേ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവാഹവും സ്ത്രീധനാദികളും ചൊല്ലിയന. ഇപ്പോഴ് ചൊല്ലാതെ ഇരുന്ന വ്യവഹാരകാലഭർമ്മപാരുഷ്യാതിചാരാദികൾ ചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സംബന്ധം.

പാദശാഖർഷാ സ്ത്രീ പ്രാപ്താപ്താഹാരാഭാതി ഷേഡശാഖർഷഃ പമാൻ. അത ഊർധ്വമശുശ്രൂഷായാം പാദശാഖണം സ്ത്രീയാ ഭണ്ഡഃ പംസോ ഭിമുണ്ഃ.

പന്നിരാണ്ടു പുക്കു സ്ത്രീ വ്യവഹാരോഗ്യരാം; പതിനാറുണ്ടുപുക്കു പുരുഷനും വ്യവഹാരോഗ്യനാം. ഇക്കാലമതിക്രമിച്ചു സ്ത്രീ ശുശ്രൂഷിയാകിൽ പന്നിരാണ്ടു പണം ഭണ്ഡം. പുരുഷനും ഇതപത്തിനാലുപണം ഭണ്ഡം.

ഭർമ്മണ്ഡായാമനിർദ്ദിഷ്ടകാലായാമെൻറൊരു-കളംബഭേദത്തെ വാധികം യഥാപരുഷപരിമാപം സവിശേഷം ഭദ്യത് നിർദ്ദിഷ്ടകാലായാം തദേവ സങ്ക്ല്യായ ബന്ധം ച ഭദ്യത്. ശുദ്ധസ്ത്രീധനാധിവേദനികാനാമനാഭാണേ ച.

ഭർമ്മണ്ഡായാമനിർദ്ദിഷ്ടകാലായാമെൻറൊരു-കളംബഭേദത്തെതിൻകൽ നിയുക്തയായ്, ഇന്നിത്തന ധനം കൊണ്ടിന്നിത്തന വിധമെല്ലവെൻറ കാലനിർദ്ദേശമിൻറിയേ ഇരിക്കുമവരൾക്കു ചോരകളെയൊക്കെ കുറവു വാരാതെ അച്ചിട്ടതു ഇയംകിൻറ ജനത്തിന്നു ഉപകരണംകൾക്കു വേണ്ടമളവു മനക്കണക്കുകളു ഭട്ടേറക്കൊടുപ്പിതു. നിർദ്ദിഷ്ടകാലയായിരിപ്പോളാകിൽ അമഞ്ഞളവു കണക്കുകളു കൊടുപ്പിതു. വിവാദബെയ്യിൽ ബന്ധമും കൊടുപ്പിതു. ബന്ധമാവിതു സാധ്യദ്രവ്യത്തിലഞ്ചൊൻറു താനേറക്കൊടുപ്പിതു, പത്തൊൻറുതാൻ കൊടുപ്പിതു. ശുദ്ധസ്ത്രീധനാധ്യാവഹനികകൾ

കൊടാതൊഴികിലും ബന്ധം കൊടുക്കവേണ്ടും ചിശകകിൽ. അധ്യാവഹനികമാറിതു ഇരണ്ടാം വിവാഹം ചെയ്യുമ്പോഴു കൊടുക്കമതു. ബന്ധമാവിതുപൊലി അപവാദം.

ശപതൂരകലപ്രവിഷ്ടായാം വിഭക്തായാം വാ നാഭി
ഭയോജ്യം പതിഃ. ഇതി ഭർത.

ശപതൂരഗ്രന്ഥത്തിലിരിക്കിലും അൻറിയേ ഭൂകവൊൻറ
കുറിട്ടിരുന്നവളും ശുശ്രൂഷികം ത്താവിനെ വേണ്ടൊല്ലാ ഏൻറ.
ഭർമവിധാനം ചൊല്ലിതു.

നാണേ! വിനാണേ! നൃങ്ഗേ! അപിതുകേ! അമാതുകേ!
ഇത്യനിർഭേദേണ വിനയഗ്രന്ഥം. വേണദലരജ്ജു ഹസ്താ
നാമന്യതമേന വാ പൂഷ്യ ത്രിരാഘാതഃ. തസ്മാതിക്രമേ വാ
ഗ്ഭണ്ഡപാദഷ്ട ഭണ്ഡാഭ്യാമർധഭണ്ഡാഃ.

തദേവ സ്രിയ ഭർതാരി പ്രസിദ്ധമഭോഷായാ ഇഷ്ടാ
യാ ബാഹ്യാപിഹാരേഷു ഭാഷേ. അത്യയോ യഥാ നിർഭി
ഷ്ടഃ. ഇതി പാദഷ്ടം.

ഇനി പാദഷ്ടം ചൊല്ലിൻറിതു. നശിച്ചുപോ വിനശി
ച്ചുപോവോ നൃങ്ഗേ=തായില്ലാത്തോയേ തമ്മപ്പനില്ലാത്തോയേ.
ഏൻറിയുത്ഥകളും ശൊല്ലാതെ വാക്പാദഷ്ടം ശൊല്ലി വിന
യം ചെയ്തിതു. ഭണ്ഡപാദഷ്ടമും മൂളം ചൊലിതാൻ, കയി
റതാൻ കൈ താൻ കൊണ്ട മുൻറതുടെ പുറത്തോറവിതു.
ഇച്ചൊന്ന വാക്പാദഷ്ടമതിക്രമിക്കിലും ഭണ്ഡപാദഷ്ടമതി
ക്രമിക്കിലും കീഴ്ചൊന്ന വാക്പാദഷ്ടഭണ്ഡങ്കളിൽ പാതി
ഭണ്ഡം വയ്ക്കക്കടവിതരം. ഇച്ചൊന്ന ഭണ്ഡമേ ഭർതാവു
വേശ്വാദികളിൽ ഗമിച്ചുള്ള പൊറാമയാൽ ഭാര്യ കീഴ്ചൊന്ന
വാക്പാദഷ്ടം ചൊന്ന ഇവൻറിയെ അനുഷ്ഠിക്കിൽ സംപൂർണ്ണ
ഭണ്ഡം വേണ്ടമെൻറ. പാദഷ്ടംചൊല്ലിതു.

ഭർതാരം ദപിഷതീ സ്രീ സപ്താർത്ഥാനുഗമണ്ഡയമാനം
തദാനീമേവ സ്ഥാപ്യാഭരണം നിധായ ഭർതാരം അന്യരം
സഹ ശയാനമനുശയിത.

ഭിക്ഷുകൃന്വാധിജ്ഞാതികലാനാമന്യതമേ വാ ഭർതാ
വിഷൻ സ്രിയമേകാമനുശയിത.

1. തഷ്ടാ വിനാഷ്ടാ എന്നു വ്യാഖ്യാതപരം.

പേഷം ചെയ്തിൻറിതു. ഭർത്താവിനേ ഭക്ഷിക്കിൽ സ്രീയെ ഏഴു തീട്ടം പോമളവു പാപ്പിതു അലംകരിയാതെ ഒഴിവോളാകിൽ. അലംകരിപ്പോളാകിൽ അന്റേ തന്നുടെ സ്രീധനമുമാഭരണമും വച്ചു ഭർത്താവു മറെറാരുത്തിയോടുകിടക്കച്ചെതെ അരികെ കീഴ്ചാരിത്തിലിരിക്കിപ്പിതു. ഭർത്താവു ഭാര്യയേ ഭക്ഷിപ്പോനാകിൽ ഭിക്ഷുകിയടയ ഇല്ലത്തുതാൻ അത്ഥായി ആവോൻ സ്രീധനത്തുക പുണയായിരിക്കുമവൻ ഇല്ലത്തുതാൻ അന്റിയെ പെണ്ണിന്നു ചാർന്നവരളില്ലത്തുതാൻ ഒരു സ്രീയുടനെ കിടപ്പിതു.

ഭൃഷ്ടലിങ്ഗേ മൈമുനാപഹാരേ സവർണാപസ്പോപഗമേ വാ മിഥുനാദീ ദാദശപണം ദദ്യാത്.

അമോക്ഷ്യാ ഭർതൃരകാമസ്യ ദിഷ്യാദിഭ്യോ ഭാര്യായാശ്ച ഭർതാ പരസ്സരം ദേക്ഷാമോക്ഷഃ.

അവനവളോടു സംബന്ധം ചെയ്തതിന്നടയാളം ഒണ്ടായിരിക്കുമെന്തെ ഇല്ല. എന്റേ മറെപ്പോനാകിലും, നവണ്ണ എന്റവാമു തോഴി ഒറി അറിവോളാകിലും, ഇവൻ വളസം പറഞ്ഞതിന്നു പന്നിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം വയ്യിതു. ഭർത്താവന്ന സ്നേഹമില്ല എന്റേ ഭാര്യയേ വിടൊല്ലാ. ഭാര്യവു തനക്ക സ്നേഹമില്ലായ്കിൽ ഭർത്താവിനെ വിട്ടുപോകവൊല്ല. പരസ്സരം ഭക്ഷിക്കിൽ വിട്ടാലുമമയം.

സ്രീവിപ്രകാരാദ് വാ പരക്ഷശ്ചേവാക്ഷാമിച്ഛേദ് യഥാഗൃഹീതമസ്യൈവ ദദ്യാത്. പരക്ഷാവിപ്രകാരാദ് വാ സ്രീചേന്ദോക്ഷാമിച്ഛേദ്, നാസ്യൈവ യഥാഗൃഹീതം ദദ്യാത്. അമോക്ഷോ ധർമ്മവിവാഹാനാം. ഇതി ദേക്ഷഃ.

സ്രീ അംശായം ചെയ്താളെൻറിട്ടു പുരുഷൻ ത(ണ്ടി?)ള്ളി വിട്ടുവോനാകിൽ സ്രീയുടെ കൊണ്ടതു കൊടുത്തുവിടുവിതു. പുരുഷന്റെ അപരാധവഴിമേൽ സ്രീ പുരുഷനെ വിട്ടുവാൻ നിന്നെക്കിൽ സ്രീയുടെ കൊണ്ടതു പുരുഷൻ കൊടുക്കവേണ്ടാ. ധർമ്മമായുള്ള വിവാഹങ്ങളിൽ കൈവിടില്ലാ. എന്റേ പേഷം ചെയ്തി.

പ്രതിക്ഷിദ്ധാ സ്രീ ദർപമദ്യുക്തീഡായാം ത്രിപണം ഭണ്ഡം ദദ്യാത്. ദിവം സ്രീപ്രേക്ഷാവിഹാരഗമനേ ക്ഷപണോ ഭണ്ഡഃ. പുരുഷപ്രേക്ഷാവിഹാരഗമനേ ദാദശപണം. രാത്രൗ ദിഗുണം.

അതിചാരം ചൊല്ലിൻറിതു. വിലക്കച്ചെതെ സ്രീ
 ഭക്തിദയയും മദ്യദയയും പോകിൽ മുൻറുപണം ഭണ്ഡം.
 പകലെ സ്രീകൾ കൂത്താടുമെടത്തും സ്രീകളുജാനത്തിനുപോ
 മെടത്തും വിലക്കച്ചെതെ പോകിൽ ആറുപണം ഭണ്ഡം. പുരു
 ഷൻ കൂത്താടുമെടത്തും പുരുഷവിഹാരലവണവീഥികാഭിക്രിയ
 ഇവിറ്റിൽ വിലക്കച്ചെതെ പോകിൽ ആറുപണത്തിലിരട്ടി
 ഭണ്ഡം. ഇരാപ്പോകിലിരുമടംക.

സുപ്തമത്തപ്രവൃജനേ ഭർതൃരദാനേ ച ദ്വാരസ്യ
 ദ്വാദശപണം. രാത്രൗ നിഷ്കാസനേ ദ്വിമുണഃ.

ഭർത്താവു ഉറക്കച്ചെതേയും മദ്യച്ചിരിക്കച്ചെതേയും ഇല്ല
 തുനിൻറു പുറപ്പടുവോളാകിലും ഭർത്താവു വരുംപോൾ വാതി
 ലടച്ചുകൊണ്ടിരിക്കിലും പന്നിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. ഇരാവാകി
 ലിരുമടംക.

സ്രീപുണ്ഡരീകമേന്ദനാർഥേനാങ്ഗവിചേഷ്ടാ -
 യാം രഹോശ്ശീലസംഭാഷായാം വാ ചതുർവിംശതിപണം
 സ്രീയം ഭണ്ഡം, പുണ്ഡ്രം ദ്വിമുണഃ, കേശനീവീദനാനവാവ
 ലംബനേഷു പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം, പുണ്ഡ്രം ദ്വിമുണഃ.

സ്രീപുണ്ഡരീകം സംബന്ധാത്മമായി അങ്ഗവിചേഷ്ടി
 കൾ ചെയ്താലും രാമസ്യത്തിങ്കൽ അസത്യകൾ പറകിലുമിരു
 പത്തിനാലുപണം ഭണ്ഡം സ്രീക്കു. പുരുഷന്നിരുമടംക. തലമയിർ
 പിടിക്കിലും നീവി പിടിക്കിലും ഒന്നുപത്തിചെയ്താലും സ്രീക്കു
 പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. പുരുഷനു ഇരുമടംക.

ശൺകിരസ്ഥാനേ സംഭാഷായാം ച പണസ്ഥാനേ
 ശിവാഭണ്ഡം. സ്രീണാം ഗ്രാമമദ്ധ്യേ ചണ്ഡാലഃ പക്ഷാ
 ന്തര പഞ്ചശിവാ ഭൂമൗ. പണികം വാ പ്രഹാരം മോക്ഷ
 യേത്. ഇത്യതിമാനഃ.

ശൺകിരസ്ഥാനേ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ സംഭാഷണമാത്രത്താലെ
 സ്രീകൾക്ക് ഓരോ പണത്തിന്നുടയ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ഓരോ ശി
 വാപ്രഹാരം ഭണ്ഡം. എല്ലാം കാണെ ഗ്രാമത്തിന്നടുവിൽ സ്രീക്കു

ത്തിൽ നിന്നും ആനീതമാന ധനത്തുകയും ശുദ്ധത്തിന്നും സ്രീകു
സ്വാമ്യം വിട്ടും സ്രീകു ഇല്ലായാം. എൻറ വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ
'ഇരണാമല്ലായം മുടിഞ്ചിതു.

൫൯. പ്രക. വിവാഹസംയുക്തം-നിഷ്കൃതനം പദ്യനു-
സരണം ശുശ്രൂഷവാസം ദീർഘപ്രവാസശ്ച.

വിവാഹസംയുക്തത്തിലെ മുൻറാമല്ലായം ചൊല്ലിൻറിതു.
അല്ലായസംബന്ധമാവിതു—

രാജപിഷ്ടാപചാരാജാമാത്മാപക്രമണേന ച.
എൻറ ആത്മാപക്രമണഞ്ചൊല്ലീതു. നിവേശകാലം ദീർഘപ്ര-
വാസം ചൊല്ലുമെടത്തു ചൊല്ലവിതെൻറ കീഴ്ച്ചാല്ലീതു. അവി-
രണ്ടാ ചൊല്ലുവാനായ്കൊണ്ടു ഇവല്ലായം ചൊല്ലിൻറിതു.

പരികലാന്നിഷ്ഠിതായാഃ സ്രീയാഃ ഷട് പണോ
ദണ്ഡോന്യത്ര വിപ്രകാരാത്. പ്രതികിഡായം ദാദശ
പണം.*പ്രതിവേശഗൃഹാതിഗതായാഃ ഷട് പണം.

പതിഗൃഹത്തിൽ നിന്നും പ്രാപ്തവ്യവഹാരയായുള്ള സ്രീ
പറപ്പെട്ടു പോകിൽ ആറുപണം ദണ്ഡം, പതി ആട്ടുവിതും തക-
ർപ്പിതും ചെയ്താതെ. വിലക്കച്ചെയ്തെ പോകിൽ പന്നിരണ്ടു
പണം ദണ്ഡം.

പ്രാതിവേശികദിക്ഷുകവൈദേഹകാനാമവകാശദി-
ക്ഷാപണ്യാദാനേ ദാദശപണം ദണ്ഡം, പ്രതികിഡാനം
പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം. പരഗൃഹാതിഗതായാശ്ചതുർവിംശതി
പണം.

അയലില്ലത്തുള്ളവരും, ദിക്ഷുകനും - അമ്പനാവോൻ വൃത്ത-
രഹിതനായിരിക്കും പാഷണ്ഡി, വൈദേഹകൻ ഭൃഷ്ടവണിക്,
ഇച്ചൊന്നവരും തങ്ങളില്ലത്തു പുകവാട്ടാരാകിലും ദിക്ഷു കൊട്ട-
പ്പോരാകിലും പണ്യംകൾ കൊട്ടക്കിലും ഇവരൾക്കു പന്നിരണ്ടു
പണം ദണ്ഡം. വിലക്കച്ചെയ്തെ കൊട്ടക്കിൽ പൂർവ്വം സാഹസ
ദണ്ഡം. - അയലില്ലം കുടിഞ്ഞു മററാരില്ലത്തു പോവോളാകിൽ
ഇരുപത്തു രാജ പണം ദണ്ഡം.

1. 'മേൽ' എന്നു വായിക്കേണ്ടതു് 'കേ' എന്നാകുന്നു.
* 'ഇരുപത്തു' എന്നു വായിക്കേണ്ടതു് 'കേ' എന്നാകുന്നു.

പരഭായ്യാവകാശദാനേ ശത്രു ഭണ്ഡോന്യത്രാ-
പദ്ഭ്യഃ. വാരണാജനാനയോർനിർഭോഷഃ.

പുമതിയയിൻറവനെ(?) ആപണം ഭണ്ഡം, ആപത്തി
ലൻറി. വിലക്കച്ചെയ്തു പൂകിലും അറിയാതെ പൂകിലും ഇല്ലമുട
യനു ദോഷമില്ല.

പതിവിപ്രകാരാത പതിജ്ഞാതിസുഖാവസ്ഥഗ്രാമി
കാനപാധിഭിക്ഷുകീജ്ഞാതികലാനാമന്യരമമപര്യക്ഷം ഗൗരമ
ഭോഷ ഇത്യാചായ്യാഃ.

ഭർത്താവു തകർത്തു ഐതിയതു നിമിത്തമായ് പതിയടയ
ചാനോരില്ലത്തും സുഖാവസ്ഥനാവോൻ വിവാഹത്തുക്കു പുണെ
പ്പട്ടവൻ, ഗ്രാമികനാവോൻ ഗ്രാമമഹത്തമൻ, അനപാധിയാ
വോൻ സ്രീധനത്തുക്കു പുണെപ്പട്ടവൻ, ഭിക്ഷുകി ശാന്തയാവതും
ചെയ്തു ശുദ്ധവൃദ്ധമാരിയാ ഇരിക്കും ബ്രാഹ്മണി, ജ്ഞാതി ആ
വോൻ തനക്കു ചാൻവരൾ, ഇച്ഛാന്നപരമുടയ പുരുഷവർജ്ജ
മാ ഇരിക്കുമെടത്തു ചെല്ലമതുദോഷമില്ല എൻറചായ്യാന്മാർ പക്ഷം.

സപര്യക്ഷം വാ ജ്ഞാതികലം. കഃതാ ഹി. സാധപിജ
നന്യ മലം, സുഖമേതദവബോദ്ധ്യം ഇതി കൈടലഃ.

ജ്ഞാതികലം സപര്യക്ഷമായിരിക്കിലും ചെല്ലപ്പറമെൻറ
കൈടല്യൻ പക്ഷം. എന്തിന്നെൻറാൽ സാധപിയായുള്ള സ്രീ
ജനത്തിന്നു മലമില്ലയാകിൻറമയാൽ. മലമാവിതു-വൃഭിചാര
ഭോഷം. ദോഷജ്ഞാതം സാധപിജനത്തിന്നുടേ ഭർത്താവന്നമാക്കും
ഗ്രഹിപ്പാനെളിതെമ്പതു വാക്യശേഷം. ഇതു കൈടല്യൻ പക്ഷം.

പ്രേതവ്യാധിപൃസനഗർഭനിമിത്തമപ്രതിഷിദ്ധമേവ
ജ്ഞാതികലഗമനം.

പ്രേതനിമിത്തം എൻറവാറ. ചാവു നിമിത്തമായും വ്യാധി
നിമിത്തമായും വൃസനനിമിത്തമായും ചാൻവരളില്ലത്തുക്കു പോ
മതു പിഴ ഇല്ല.

തന്നിമിത്തം വാരയഃതാ ദാദശപരേണാ ഭണ്ഡഃ. തത്രാ-
പി ഗ്രാമാനാ സ്രീധനം ജീയേത, ജ്ഞാതയോ വാ മഹ-
മയനഃ ശുദ്ധശേഷം. ഇതി നിഷ്പതനം.

ഇവനിന്നിനിമിത്തം പോകിൻറവളെച്ചെരുകിൽ ഭർത്താവു പന്ത്രണ്ടുപണം ഭണ്ഡം കൊടുവിതു. ചാൻവളിലുംപുക്കു ഒരു ഹലം ചൊല്ലി ഒളിച്ചിരിപ്പോളാകിൽ സ്രീധനം ഭർത്താവു കൊള്ളപ്പെടും. ചാൻവരൾ ഒളിച്ചുകൊണ്ടിരിപ്പോരാകിൽ ശുദ്ധം ശേഷം ചാൻവരൾ പിടിക്കുവിതു. എൻറ നിഷ്കൃതം ചൊല്ലിതു.

പതിനാലാണിപ്പതു ഗ്രാമാന്തരഗമനേ ദ്വാദശ പണം ഭണ്ഡം സ്ഥാപ്യാദരണലോപശ്ച. ഗമ്യേന വാ പു-
സാ സഹപ്രസ്ഥാനേ ചതുർവിംശതിപണം, സർവധർമ്മലോ-
പശ്ചാന്യത്ര ഭർമ്മദാനരീതിഗമനാഭ്യം. പുനഃ പൂർവ്വം സാ-
ഹസഭണ്ഡം തുല്യം ശ്രദ്ധസം, പാപീയസോ മധ്യമഃ. ചണ്ഡൂർ-
ഭണ്ഡം. പ്രതിഷേധധർമ്മഭണ്ഡം.

ഇനി ഗമനം ചൊല്ലിൻറതു. പതിനാലാണിപ്പതു നിൻറ ഗ്രാമാന്തരത്തിന്നു പോകിൽ പതിനാലുപണം ഭണ്ഡം, സ്രീധന-
മുമാദരണമുപിടിക്കുവിതു. ഗമ്യനായുള്ള പുരുഷനോടുകൂടപ്പോ-
കിൽ ഇരുപത്തിനാലുപണം ഭണ്ഡം. പഞ്ചയജ്ഞാദിധർമ്മകളെ-
മൊഴിവിതു. ഭർമ്മദാനത്തിന്നു താൻ തീർത്ഥഗമനത്തിന്നു താൻ-
കൂടിപ്പോയാൽ പിഴ ഇല്ല. തീർത്ഥഗമനം ജ്ഞാതമെൻറവാറു.
അല്ലാത്തതതു പോകിൽ പുരുഷനു പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം
തുല്യജാതീയനാകിൽ. അധമനു മധ്യമം സാഹസഭണ്ഡം. ചാൻ-
വൻ കൊണ്ടുപോകിൽ ഭണ്ഡമില്ല. അവനും ഭർത്താവു വാമക്ക-
ച്ചെതെ കൊണ്ടുപോകിൽ പാതി ഭണ്ഡം.

പഥി വൃന്തരേ'ഗ്രാമദേശാദിഗമനേ മൈഥുനാത്മേന
ശങ്കിതപ്രവിഷിദ്ധാഭ്യം വാ പഥ്യനുസാരേണ സംഗ്രഹണം
വിദ്വാത്.

വഴിപോമെടത്തു വഴിവിട്ടകലപ്പോകിലും ഗ്രാമമായുള്ള
ദേശത്തു പോകിലും മൈഥുനനിമിത്തമെന്തരിക. സംഗ്രഹ-
ണം ശങ്കിതനോടും പ്രതിഷിദ്ധനോടും കൂട വഴിപോകിലും
സംഗ്രഹണമെന്തരിക. സംഗ്രഹണത്തിൽ ചൊന്ന ഭണ്ഡം
അതു കന്യാപ്രകർമ്മത്തിൽ ചൊല്ലും. സ്രീകർമ്മ കർണ്ണനാസാക്ഷി-
നേയും പുരുഷനു വധമും.

താലാവചരചാരണമത്സ്യബന്ധകലബ്ധകഗോപാ-
ലകശൈശ്വസികാനാമന്യേഷാം ച പ്രസൃഷ്ടസ്രീകാണാം
പഥ്യസസരണമദോഷഃ. പ്രതിക്ഷിലേ വാ നയതഃ പംസഃ
സ്രീയാ വാ ഗച്ഛന്ത്യാസു ഏവാർദ്ധദണ്ഡാഃ. ഇതി പഥ്യ
സരണം.

താലാവചര ശരജക്രിഡകരാവോർ വേദംപർ, ചാര
ണരാവോർ പാട്ടമവർ, മത്സ്യബന്ധകരാവോർ അണ്ടിളർ, ലുബ്ധ
കരാവോർ വ്യാധർ, ഗോപാലകർ ഇടയർ, ശൈശ്വധികർ ഈ
ഘവരേൻറിജ്ഞാതി മറ്റും മാലാകാരതാംബുലികകവാന്മാദികൾ
ആടവാണിയർ എല്ലാക്കാത്യന്തിക്കും അധിതൃതരായിരുന്ത കീഴ്
ചൊന്നവരുടെ സ്രീകളോടു വഴിയിൽ പോമതു ദോഷമില്ല.
അവിടത്തും വിലക്കച്ചെതെ പോകിൻറവരൾക്കും കൊണ്ടു
പോകിൻറവരൾക്കും കീഴ്ചൊന്ന ദണ്ഡത്തിൽ പാതാ
ദണ്ഡം. എൻറ പഥ്യസസരണം ചൊല്ലിതു.

ഈസപ്രവാസിനാം ശുഭദൈവശൃക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണാ
നാം ഭാര്യാഃ സംവത്സരോത്തരം കാലമാകാൻ ക്ഷേരൻ അപ്ര
ജാതാഃ, സംവത്സരാധികം പ്രജാതാഃ, പ്രതിവിഹിതാഃ ദപാശ
ണം കാലം. അപ്രതിവിഹിതാഃ സുഖാവസ്ഥാ ബിഭൃയുഃ, പരം
ചതപാരി വർഷാണുഷ്ടൗ വാ ജ്ഞാതയഃ. തദേതാ യഥാദത്ത
മാദായ പ്രമുഞ്ചയുഃ.

ഈസപ്രവാസികളെൻറവാറു കടക വരുവനെൻറ ചൊ
ല്ലി ദേശാന്തരത്തിന്നു പോയ് ശുഭദൈവശൃക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണന്മാ
രുടെ ഭാര്യകൾ സംവത്സരോത്തരം കാലം പാർപ്പിതെൻറവാറു.
ശുഭത്തി ഒരാണ്ടു പാർപ്പിതു, വൈശ്വരണദാണ്ടുപാർപ്പിതു,
ക്ഷത്രിയത്തി മൂവാണ്ടു പാർപ്പിതു, ബ്രാഹ്മണി നാലാണ്ടു
പാർപ്പിതു, മക്കൾ ചെററിലാക്കിൽ. മക്കൾ ചെററാരാകിൽ
ഒരാണ്ടു പാർപ്പിതു. ഇച്ചൊന്ന കാലാവധി ഭർത്താവു
വിയം വൈയാതെ പോയാൽ സ്രീധനംകൊണ്ടുണ്ടിരിക്കിൽ.
വിയം വച്ചു പോവാനാകിൽ ഇരുമടക്കു പാർപ്പിതു.
വിയം വച്ചു പോകാതെ ഒഴികിൽ സുഖാവസ്ഥർ ഭരിപ്പിതു,

നാലാണ്ടുതാൻ എട്ടാണ്ടു താൻ വണ്ണത്തിന്നു തക്കവാരും. സുഖം
വസ്ഥരാവോർ വിവാഹവ്യവസ്ഥയ്ക്കു 1പണെപ്പട്ടവരും. ഇച്ചൊ
ല്ലിയ കാലത്തിൽ പാണെ ഭർത്താവു കൊടുത്തതുകൊണ്ടു
ചാൻവരും ദേശത്തുക്കു പോവാൻ നന്നെപ്പോളാകിൽ വിട്ടു
വിട്ടു.

ബ്രാഹ്മണമധീയാനം ദശ വർഷാബ്രഹ്മജാതാ, ദപാദശ
പ്രജാതാ. രാജപുരുഷമാ ആയുഷ്കയോദാധാങ്ക്ഷേത.
സവണ്ണായ പ്രജാതാ നാപവാദം ലഭേത. കുടുംബഭാഗിലോ
പെ വാ സുഖാവസ്ഥർവിമുക്തായഥേഷ്ടം വിന്ദേത ജീ-
വിതാർത്ഥമാപദ്ഗതാ വാ.

ബ്രാഹ്മണൻ ദേശാന്തരത്തു പോയ് ഓ²തിച്ചുനിൽക്കിൽ
പെറുതില്ലയാകിൽ പതിററാണ്ടു പാപ്പിയു, പെററാളാകിൽ
പന്തിരാണ്ടു പാർപ്പിയു. രാജപുരുഷനായ പോയോനാകിൽ
അവനുളവു പാർപ്പിയു. അതിന്നുമേൽ തന്നോടു സമാനജാ
തീയന്നു താൻ ഉൽകൃഷ്ടജാതീയന്നു താൻ പിള്ള പെററാൽ അ
വരുംക്കു അപവാദമില്ലെൻറവാരും ഗർഭിണി എൻറ ചൊല്ലി
ഭണ്ഡാർമ അല്ല. തന്നോടു ചാനോക്കുപായമില്ലാത്തീയ്ക്കും ചെയ്തു
സുഖാവസ്ഥർ താങ്കൾ ഭരിക്കുകയായ കാലം ഭരിച്ചു വിട്ടാൽ
തന്നെക്കു വാസിപ്പോരോടു കൂടിയായാലായും. ജീവിതാർത്ഥമായും ആ
പത്തു കെട്ടുപ്പാനായുംതാൻ വാസിച്ചു ഭർത്താക്കളോടുകൂടിയായ
മയ്യും.

ധർമ്മവിവാഹാത് - കമാരി പരിഗ്രഹീതാരമന്നാവ്യായ
പ്രോക്ഷിതമശ്രൂയമാണം സപ്ത തീർത്ഥാന്യാകാങ്ക്ഷേത,
സംവത്തരം ശ്രൂയമാണം. ആഖ്യായ പ്രോക്ഷിതമശ്രൂയമാ
ണം പഞ്ചതീർത്ഥാന്യാകാങ്ക്ഷേത, ദശ ശ്രൂയമാണം. ഏക
ദേശദത്തശുദ്ധ്വം ത്രിണി തീർത്ഥാന്യശ്രൂയമാണം, ശ്രൂയ
മാണം സപ്ത തീർത്ഥാന്യാകാങ്ക്ഷേത. ദത്തശുദ്ധ്വം പഞ്ച
തീർത്ഥാന്യശ്രൂയമാണം, ദശ ശ്രൂയമാണം. തതഃ പരം
ധർമ്മസ്ഥർവിസൃഷ്ടായഥേഷ്ടം വിന്ദേത. തീർത്ഥാപരോ-
ധാ ഹി ധർമ്മവധ ഇതി കൌടല്യഃ.

1. 'പ' ക., 2. 'തി തില്ലെനാകിൽ', 3. 'ഉ അതി' ല. പാഠം.

ബ്രാഹ്മാദിവിവാഹവഴിമേൽ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ട പെൺ അഷ്ടതയോനി ആകിൽ ഭർത്താവു തന്നെക്കു ചൊല്ലാതെ ശോഭനരത്തിന്നു പോയവനെ അവൻ വാർത്ത കേളാക്കാൽ ഏഴു തീട്ടു പോമളവു പാർപ്പിതു. അവൻ വാർത്ത കേൾക്കിൽ രാണ്ടേക്കു പാർപ്പിതു. ചൊല്ലിപ്പോയവന്റെ വാർത്ത കേളാക്കാൽ അഞ്ചു തീട്ടത്തളവു പാർപ്പിതു. വാർത്ത കേൾക്കിൽ പത്തു തീട്ടത്തളവു പാർപ്പിതു. അമഞ്ഞ ശുല്കത്തിലേകദേശം കൊടുത്തു പോയവനെ മുൻറു തീട്ടത്തളവു പാർപ്പിതു. വാർത്ത കേൾക്കിൽ ഏഴുതീട്ടത്തളവു പാർപ്പിതു. ശുദ്ധ്വതികളെ കൊടുത്തു പോയവനെ വാർത്ത കേളാക്കാലും അഞ്ചു തീട്ടത്തളവും പാർപ്പിതു. ഇച്ചൊന്നുകാലത്തിൽമേൽപട്ടാൽ ധർമ്മസ്ഥരാ വിടപ്പട്ടു തന്നെക്കു വാസിച്ചു ഭർത്താക്കളോടു കൂടുവിതു. എന്തിന്നെന്റാൽ തീർഥോപരോധം ചെയ്താൽ ധർമ്മവധം വരുമെൻറു കൗടല്യൻ പക്ഷം. ഇപ്പതുതത്തിൽ ശ്ലോകം:—

പുത്രേണ ലോകാൻ ജയതി പുത്രേണാനന്യമശ്നതെ.

അഥ പുത്രസ്യ പൌത്രേണ നാകപുഷ്പ മഹീയതെ.

ദീർഘപ്രവാസിനഃ പ്രവൃജിതസ്യ പ്രേതസ്യ ച ഭാര്യ സപ്ത രീതിമാന്യാകാങ്ക്ഷേത, സംസ്വപരം പ്രജാരം തതഃ പരിസോദയം ഗച്ഛേരത്. ബഹുഷു പ്രയാണന്നാ ധാർമ്മികം ഭരണസമത്വം ക്നിഷ്ടമഭാര്യം ച. തദഭാര്യപ്രസാദയം സപിണ്ഡം കല്യാണം ച. അസന്നമേദേക്ഷാം. ഏകം ഏവ ക്രമം.

ദീർഘപ്രവാസം ചെയ്തവൻ പ്രേതൻ പ്രവൃജിതൻ എൻറിവരളുടെയ ഭാര്യ പെററതില്ലയാകിൽ ഏഴു തീട്ടു പാർപ്പിതു. പെററാളാകിലൊരാണ്ടേക്കു പാർപ്പിതു. അനന്തരം ഭർത്താവിനോടു ഉടപ്പിറന്നവനോടു കൂടുവിതു. ഉടപ്പിറന്നവരും പാർത്തളരാകിൽ അവന്നും മറ്റു ഇളയവനോടു കൂടുവിതു. അവൻ അധാർമ്മികനാകിൽ ധാർമ്മികനോടു കൂടുവിതു. എല്ലാതും ധാർമ്മികരാകിൽ ഭരണസമത്വമോടു കൂടുവിതു. എല്ലാതും ഭരണസമത്വരാകിൽ ക്നിഷ്ടമഭാര്യനോടു കൂടുവിതു. നേരുടെപ്പിറന്നോരില്ലാത്തകിൽ തായുടെപ്പിറന്നോ

രോട കൂട്ടവിതു. ചൈത്രമാസത്തിലുടപ്പിറന്നോൻ താനൊത്ത
രോട കൂട്ടവിതു, അവരളമില്ലാക്കാൽ സപിണ്ഡരോടകൂട്ടവിതു. അ
വരളമില്ലാക്കാൽ അക്ഷേപത്തിലുളോനോടകൂട്ടവിതു. ആസന്നനാ
യിരുന്നവനോട. ഇതു ന്യായം.

ഏതാനും ക്രമ്യ ദായാദാൻ വേദനെ ജാരകർമ്മം.

ജാരസ്രാദാതുവേത്താർ സംപ്രാപ്താർ സംഗ്രഹാത്യം.

ശ്ലോകാർത്ഥമാവിതു. ഇച്ഛുന്ന ദായാദനാർ ഒഴിഞ്ഞു
മരണാത്തരെ ഗമിക്കിലും ജാരനും സ്രീ വൃദ്ധിചാരിണിയായ
ജവളം സ്രീധനത്തിന്നു പുണപ്പെട്ടിൻറവനും ഇവളെകൊടു
ക്കിൻറവനും കൊള്ളിൻറവനും ഇന്നാൽവരും സ്രീസംഗ്രഹത്താൽ
ചൊന്ന ഭണ്ഡം ഭണ്ഡിക്കപ്പെടുവർ.

വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ മുൻറാമല്ലായമും ധർമ്മസ്ഥി
യത്തിൽ നാലാമല്ലായമും വിവാഹസംയുക്തമാകിൻറ സൂത്രം
മുടിഞ്ഞിതു.

നും പ്രക. ദായവിഭാഗം: ദായക്രമം.

ദായവിഭാഗം എൻപിതു സൂത്രം. ദായമാവിതു കടിയിൽ
സാധാരണമായുള്ള ഭൂവും, അതിനുടെ വിഭാഗമാവിതു കൂറിട്ട
അതു ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു
വിവാഹസംയുക്തത്തിൽ 'ഏതാനും ക്രമ്യ ദായാദാൻ' എൻറ കീഴ്
ദായം കൊള്ളു മവരളെ സൂത്രിച്ചിതു. അവിടുത്ത ആർ കൊറംവോർ
എങ്ങനെ കൊള്ളുമാരെനമർമ്മമറിയിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ചൊ
ല്ലിൻറതെൻപിതു സംബന്ധം.

അനീശ്വരാഃ പിതൃമന്തഃ സ്ഥിരപിതൃമാതൃകാഃ പത്രാഃ.
തേഷാമ് ഉപാധൗ പിതൃതൊ ദായവിഭാഗം പിതൃഭൂവ്യാണാം.
സ്വയമാജ്ഞിതമവിഭാജ്യമ് അന്യത്ര പിതൃഭൂവ്യാദൃശി
തേഭ്യഃ.

അനീശ്വരാഃ പിതൃമന്തഃ എൻറവാർ-തായും തമപ്പൻ
മുള്ള നാൾ ധനത്തിന്നു സ്വാമ്യരില്ല മക്കൾക്കു തായും തമ
പ്പൻമുടൈ മക്കൾ അവരളുള്ളവ പാർപ്പിതു. അനന്തരം അ
വരളുടൈ ധനംകൊണ്ടു കൂറിട്ടു കൊറംവിതു. തങ്ങൾ നേടി
യതു നേടിയവരും കൊണ്ടാലെയും, പിതൃധനംകൊണ്ടു നേടി
യില്ലായ്കാൽ. പിതൃധനംകൊണ്ടു നേടിയോരാകിൽ പകുപ്പിതു.

പിതൃഭവ്യാദവിഭക്തോപഗതാനാം പുത്രാഃ പൌത്രാ
വാ അ ചതുർത്ഥാദിത്വംഗഭാജഃ. താവദവിച്ഛിന്നഃ പിണ്ഡോ
വേതി. വിച്ഛിന്നപിണ്ഡാഃ സർവ്വേ സമം വിഭജേരൻ.

പിതൃഭവ്യം കൂരിട്ടുകൊള്ളാതെ മക്കൾ ചാവോരാകിൽ
അവർക്കും മക്കൾക്കും നാലു പുരുഷാന്തരത്തളവു കൂരി
ട്ടുകൊള്ളപ്പെടുവൻ. നാലു പുരുഷാന്തരത്തളവു പിണ്ഡം വിച്ഛി
ദിയാ. വിച്ഛിന്നപിണ്ഡരായപ്പോൾ എല്ലാവരും കൂരിട്ടുകൊൾ
വിതു.

അപിതൃഭവ്യാ വിഭക്തപിതൃഭവ്യാ വാ സഹജീവന്തഃ
പുനർവിഭജേരൻ. യതശ്ചോത്തിഷ്ഠേത സ ദപ്യംഗം ലഭേത.

പിതൃഭവ്യമില്ലാത്തവരും പിതൃഭവ്യം കൂരിട്ടുകൊണ്ടവര
ളും തങ്ങളിൽ കൂടി വാഴുകിൽ പിന്നെയുമേ കൂരിട്ടുവിതു. പെരു
കിൻറവൻ രണ്ടുകൂറു കൊൾവിതു.

ഭവ്യമപത്രസ്വ സോദയ്യാ ഭ്രാതരഃ സഹജീവിനോ
വാ ഹരേയഃ കന്യാശ്ച.

പുത്രനിൻറിയേ ചാകിൻറവനടയ ഭവ്യം നേരുപ്പിറന്നവ
രും കൊൾവിതു. അൻറിയേ കൂടിവാൻ നിൻറ ചാന്നോരാ
രേണം കൊൾവിതു.

രിക്ത്വം പുത്രവതഃ പുത്രാ ഭൂമിതരോ വാ ധർമ്മിഷ്ഠേക്ഷു
വിവാഹേക്ഷു ജാതാഃ. തദഭാവേ പിതാ ധരമാണഃ; പിത്രഭാ-
വേ ഭ്രാതരോ ഭ്രാതൃപത്രാശ്ച.

അൻറിയേ പുത്രരില്ലായ്ക്കിൽ ധർമ്മിഷ്ഠവിവാഹകളിലുള്ള
പെൺമക്കളേ കൊൾവിതു. പെൺമക്കളില്ലായ്ക്കിൽ ചത്തവന്റെ
തമപ്പൻ കൊൾവിതു. തമപ്പനില്ലായ്ക്കിൽ തമപ്പനുടപ്പിറന്നവരും
താൻ ഉടപ്പിറന്നവരും മക്കൾതാൻ കൊൾവിതു.

അപിതൃകാ ബഹവോ/പി ച ഭ്രാതരോ ഭ്രാതൃപത്രാശ്ച
പിതൃഃരക്തമംഗം ഹരേയഃ.

അപിതൃകരായുള്ള ഭ്രാതാക്കൾ പലരുളരാകിലും പിതാവിനു
ടെ രംഗമേ കൊള്ളലാവിതു. എൻറതിന്നു പൊരുളാവിതു:—
നാലർ ഭ്രാതാക്കൾ ഭായം കൂരിടാതെ ചത്ത(വ)രും ഒരുത്തനു മക്കൾ

നാൽവരും ഒരുത്തന്നു മക്കൾ മൂവരും ഒരുത്തന്നു മക്കളുരുവരും ഒരുത്തന്നു ഒരുത്തന്നുമാകെ പതിനാലരും പത്തുകൂടെത്തെട്ടുത്ത് പിതാവിനടയ ഒരുശമം കൊള്ളാവിത് എൻറവാറ് - സമുദായദ്രവ്യം കൊണ്ട് നാലു കൂടിട്ടുവിതു. കൂടിട്ടു ഒരുകൂറുകൊണ്ട് ഉടപ്പിറന്ന നാൽവരും പകത്തുകൊൾവിതു, മറേറവനാക്കൾ മൂവരും ഒരുകൂറുകൊണ്ടു, മറേറവനാക്കൾ ഇരുവരും മറേറ അംശംകൊണ്ടു പകത്തുകൊൾവിതു. മറേറവനൊരുത്തന്നും താനേ ഒരുശം കൊൾവിതു. ഭാഗ്യപത്രാശ്ച എൻറതിന്നു പൊരുളാവിത്:—നാൽവർ ഭാഗ്യക്കളിൽ ഒരുത്തൻ ചത്തവന്നു നാൽവർ മക്കൾ ഉള്ളായിട്ടു ഭാഗ്യക്കൾ മൂവരുംമാകെ എഴുപർക്കും ഏഴു കൂടെത്തെട്ടുത്ത് നാലംശം ചെയ്തു മുൻറശമം ഭാഗ്യക്കൾ കൊൾവിതു. മറേറ ഒരുശമം കൊണ്ടു ഭാഗ്യപത്രമാർ നാൽവരും പകത്തുകൊൾവിതു.

സോദശ്ചാണാമനേകപിതൃകാണാം പിതൃതോ ദായവിഭാഗഃ.

നേരുടപ്പിറന്നവരും പലർക്കു പല തമപ്പന്മാർ ഉള്ളാകിൽ തത്താന്നമുടയ പിതാക്കളടയ ധനം കൊൾവിതു.

പിതൃഭാഗ്യപത്രാണാം പൂർവ്വേ വിദ്യമാനേ നാപരമവലംബന്തഃ ജ്യേഷ്ഠ ച കനികൃമന്മഗ്രാഹിണഃ.

പിതൃഭാഗ്യപത്രാണാം പൂർവ്വേ വിദ്യമാനേ നാപരമവലം (ബ്രഹ്മതഃബന്തേ) ജ്യേഷ്ഠ ച കനികൃമന്മഗ്രാഹിണ(ഃ?) എൻറവാറ് - ഒരുത്തന്നു പല മക്കളുള്ളായിട്ടിരിക്കിൽ പിതാവും മക്കളും കൂടെ വാഴുമേടത്തു മക്കളിലൊരുത്തന്നു മക്കളുള്ളായിരുന്ത വിഷയത്തിൽ അമ്മക്കളേ ഉടയവൻ കടംബഭരണനിമിത്തമായ് കടം കൊണ്ടിട്ടു ചത്തുപോയേടത്തു കടം കൊടുത്തവൻ ആരെ ധനം വേണ്ടുമതെന്നും വിഷയത്തിങ്കൽ കടംകൊണ്ടവനടയ പിതാവുള്ളനാകിൽ അവനേ വേണ്ടുവിതു. പിതാവില്ലാക്കാൽ കടം കൊണ്ടവനടയ ഭാഗ്യക്കളേ വേണ്ടുവിതു. ഭാഗ്യക്കളില്ലായ്ക്കിൽ മക്കളേവേണ്ടുമതു, മക്കളിലും ജ്യേഷ്ഠനുള്ളനാകിൽ കനികൃമനേ വേണ്ടുപൊൻ.

ജീവദപിദാഗേ പിതാ നൈകം വിശേഷയേത്. ന ചൈകമകാരണാന്നിവിഭജത. പിതൃരസത്യത്വേ ജ്യേഷ്ഠഃ കനികൃമന്നഗ്രാഹിണീയഃ, അന്യത്ര മിഥ്യാവൃത്തഭ്യഃ.

പിതാവു താനിരിക്കച്ചെയ്ത മക്കൾക്കു ധനം കൂടിട്ടുകൊടുപ്പാനാകിൽ ഒരുത്തർക്കും വാശേഷിയാതെ ഒക്കുകൂറിട്ടു കൊടുപ്പാതു.

ഒത്തനേ കാരണമിൻറിയേ ഒഴിക്കുവാനാകാ. പിതാവിന്നു ധനമില്ലായ്യിൽ ജ്യേഷ്ഠന്മാർ കനിഷ്ഠന്മാരേ ഭരിപ്പിതു, അവരും മിഥ്യാവൃത്തരല്ലയാകിൽ.

പ്രാപ്തവ്യവഹാരാണാം വിഭാഗഃ. അപ്രാപ്തവ്യവഹാരാണാം ദേയവിശുദ്ധം മാതൃബന്ധുക്കു ഗ്രാമവൃദ്ധേക്കു വാസ്തവയേയർവ്യവഹാരപ്രാപണാൽ. പ്രോക്തിരസ്യ വാ.

ഭായം കൂറിടുവിതു പതിനാറുപ്രായം പകുപ്പോൺ. പ്രാപ്തവ്യവഹാരരല്ലാത്തവരുടെ അംശം പോമതുപോക്കി മിഥ്യായത്ത് മാതൃബന്ധുക്കളോടോർ തമ്മാമന്മാർ അവരൾകയ്യിൽത്താൻ; അപ്പുരിൽ വൃദ്ധരായുള്ളവരൾകയ്യിൽത്താൻ വൈപ്പിതു പ്രാപ്തവ്യവഹാരരാമളെക്കു. ദേശാന്തരത്തിന്നു പോയവരുടെ അംശമും മാതൃബന്ധുക്കൾ കൈയിൽ വൈപ്പിതു.

സന്നിവിഷ്ടസമമസന്നിവിഷ്ടേഭ്യോ നൈവേശനികം ഭല്യഃ, കന്യാഭൃശ്വ പ്രാദാനികം.

സന്നിവിഷ്ടസമമസന്നിവിഷ്ടേഭ്യോ നൈവേശനികം ഭല്യഃ എൻറവാറ - സന്നിവിഷ്ടരാവോർ = സ്ത്രീകളേ വിവാഹം ചെയ്തുകൊണ്ടവർ; വിവാഹം ചെയ്തുകാലത്തു അവരൾക്കു ചെൻറ വിയത്തിനുള്ളവുധനം അസന്നിവിഷ്ടരാവോർക്കു പൊതുവേ കൊടുപ്പിതു. അസന്നിവിഷ്ടരാവോർ = വച്ചുകൊണ്ടിട്ടിരിക്കുമവരുടെ മക്കൾ; വച്ചുകൊണ്ടതു നിമിത്തമായ് കൊടുപ്പിതു. കന്യാക്കൾക്കു വിവാഹത്തുക്കുവേണ്ടമുഖ്യം പൊതുവേ കൊടുപ്പിതു.

ഋണരിക്ഥയോഃ സമോ വിഭാഗഃ.

ഋണമാവിതു തമപ്പൻ കടം കൊണ്ടത്, റിക്ഥമാവിതു കടം കൊടുത്തത്. അപ്പിരണ്ടിലും ജ്യേഷ്ഠാംശമില്ല. ഒക്കെരുപ്പിതും കൊൾവിതുഞ്ചെയ്യിതു.

ഉദപാത്രാണുചി നിഷ്കിഞ്ചുനാ വിഭജേരൻ ഇത്യാചാത്യാഃ. മലമേതദിരി കൌടല്യഃ. സതോത്ഥസ്യ വിഭാഗോ നാസതഃ.

നീർകോരും കടംപോൽ പകുപ്പിതു, മററധനമില്ലാക്കാൽ എൻറാചാത്യാന്മാർ ചൊല്ലുവിതു. ഇതു മലമെൻറ കൌടല്യൻ പക്ഷം. എന്തിന്നെൻറാൽ ഉള്ളതെല്ലോ കൂറിലാവിതു്; ഇല്ലാത്തതു കൂറിലാവിതെൻറതിന്നു പൊരുളില്ല.

ഏതാവാനത്ത്: സാമാന്യസുസ്സൈതാവാനു പ്രത്യംശഃ
ഇത്യനുഭാഷ്യ ബ്രൂവൻ സാക്ഷികു വിഭാഗം കാരയേത്. ദുവി
ഭേതമന്യോന്യാപഹൃതമന്തർഹിതമവിജ്ഞാതോത്പന്നം വാ
പുനവിഭജേരൻ.

ഇനി ഓയാദം കൂറിടുമാറു ചൊല്ലിൻറിതു:—പൊതുവേ
ധനമിത്തിന ഉള്ളിതു. അതിനാലോരോത്തർക്കു ഇന്നത്തിന പടുവി
തെൻറു ചൊല്ലിച്ചെലവിച്ചു സാക്ഷികളടയ മുന്നിൽ പകുപ്പിതു.
പിഴയെക്കുറുപ്പകുത്തതും ഓരോരുത്തരേ ഒളിച്ചതും ദേശകാലാന്ത
ർഹിതമായിരുന്നതും അവിജ്ഞാതോത്പന്നമാവിതും ഇച്ചൊന്നവ
പിന്നെയും പകുപ്പിതു.

അദായാദകം രാജാ ഹരേത് സ്രീവൃത്തിപ്രേതകായ്
വർജമന്യത്ര ശ്രോത്രിയദ്രവ്യാത്. തത് ത്രൈവിദ്യേഭ്യഃ പ്ര
യച്ഛേത്.

ഓയാദം കൊടുവാൻഹരില്ലായ്ക്കിൽ രാജാവു കൊടുവിതു.
സ്രീ വർത്തിപ്പാനും പ്രേതകായ്ത്തക്കും വേണ്ടമതൊഴിച്ചു. ശ്രോത്രി
യനടയ ധനം രാജാവു കൊള്ളാല്ലാ. അതു ശ്രോത്രിയന്നേ
കൊടുപ്പിതു.

പതിതഃ പതിതാജ്ഞാതഃ ക്ലീബശ്ചാനംശാഃ ജഡോന്മ
ത്താസ്യകുഷ്ഠിനശ്ച. സതി ഭായ്യാത്മേ തേഷാമപത്യമതദപി
ധം ഭാഗം ഹരേൽ. ഗ്രാസാച്ഛാദനമിതരേ പതിതവർജാഃ.
തേഷാം ച കൃതദാരാണാം ലുപ്തേ പ്രജനനേ സതി
സൃജേയുർബാസ്യവാഃ പുത്രാംസ്തേഷാമംശാൻ പ്രകല്പയേത്.

പതിതന(ക്കു?) പതിതനിൽനിന്നു പിറന്നവനും ക്ലീബനും
ഇമ്മുവരും അംശാർഹരല്ല. ജളൻ ഉന്മത്തൻ അന്ധൻ കുഷ്ഠിതൻ
എൻറിവരൾക്കു മംശമില്ല. എൻറിജ്ഞാതികൾക്കു വിവാഹമു
ണ്ടായ് പുത്രർ പിറക്കിൽ അവരൾക്കു ജാതിഭേദമുണ്ടാകാതെ
വരുകിൽ അവരൾക്കു ഓയം കൊള്ളാം. മറ്റുള്ളവരിൽ പതിത
നൊഴിയെമറെറൊഴിഞ്ഞവരൾ ചോറും പുടവയും കൊള്ളപ്പെടുവർ.

“തേഷാഞ്ച കൃതദാരാണാം ലുപ്തേ പ്രജനനേ സതി,
സൃജേയുർബാസ്യവാഃ പുത്രാംസ്തേഷാമംശം പ്രകല്പയേത്”
ഇച്ചൊന്ന ജ്ജോന്മത്താദികൾ വിവാഹമെന്തെന്ന് അവരൾ

പുസ്തകമില്ലായ്മയിൽ ജ്ഞാതികളായ ക്ഷേത്രത്തിൽ ബന്ധുക്കൾ
പുത്രന്മാരേ അറിയിച്ചിട്ടു. അവരോട് അംശമു കൊടുപ്പിച്ച്.

ഇതി കൗടലീയാത്മശാസ്ത്ര ധർമ്മസ്ഥായേ തുരീയാധി
കരണേ പഞ്ചമോദ്ധ്യായഃ. ദായവിഭാഗേ ദായക്രമഃ, ആദി
തോ ദപിക്ഷഷ്ടിതമഃ.

എൻറ ദായവിഭാഗത്തിൽ മുതലദ്ധ്യായമും ധർമ്മസ്ഥിത
ത്തിൽ അഞ്ചാമദ്ധ്യായമും മുടിഞ്ഞിട്ടു.

നൂറ് പ്രക. ദായവിഭാഗം - അംശവിഭാഗം.

ദായവിഭാഗമാകിൻറ സൂത്രത്തിലേ ദായക്രമം ചൊല്ലി അ
ദ്ധ്യായാന്തരംകൊണ്ട് ജ്യേഷ്ഠാംശാദിക്രമം ചൊല്ലിൻറിതു. അതിന്നു
സംബന്ധമായിട്ടു. കീഴേ അദ്ധ്യായത്തിൽ പൊതുവേ ഉള്ള ധനു
ഇന്നത്തിന്ന അംശംതാൻ ഓരോത്തക്ക വരുവിതു ഇന്നത്തിന്ന എ
ൻറ അംശം പ്രസ്തുതമായിട്ടു. ഇപ്പോൾ ജ്യേഷ്ഠാംശമിന്നത്തിന്ന
കനിഷ്ഠാംശമിന്നത്തിന്ന എൻറമതു ചൊല്ലിൻറിച്ച് എൻപിതു
സംബന്ധം.

ഏകസ്രീപത്രാണാം ജ്യേഷ്ഠാംശഃ ബ്രാഹ്മണാനാമജാഃ,
ക്ഷത്രിയാണാമശപാഃ, വൈശ്യാനാം ഗാവഃ, ശൂദ്രാണാമവയഃ.

ഒരു സ്രീ(സ)വണ്ണയായുള്ളവരോട് പലമക്കളുള്ളരാകിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശം ആറ് ബ്രാഹ്മണക്ക്, ക്ഷത്രിയക്ക് കുതിര ജ്യേഷ്ഠാംശം, വൈശ്യക്ക് പശുവു, ശൂദ്രക്ക് ജ്യേഷ്ഠാംശം കൊററയാട്ടു.

കാണലിംഗാസ്പേക്ഷാം മധ്യമാംശഃ, ഭിന്നവണ്ണാഃ കനി
ഷ്ഠാംശഃ.

ഒരു കൺകുടങ്ങളും മുടവങ്ങളും മദ്ധ്യമാംശം കീഴ്ച്ചാണു
വിററിലേ; അവിററിലേ ഭിന്നവണ്ണങ്ങളായുള്ളവ കനിഷ്ഠാംശം.

ചതുഷ്വദാഭാവേ രത്നവജ്ജ്യാനാം ഭാഗം ദ്രവ്യാണാമേകം ജ്യേഷ്ഠം ഹരേത്. പ്രതിമുക്തസ്വധാപാശോ ഹി ഭവതി ഇത്യൗശനസോ വിഭാഗഃ.

ചതുഷ്വത്തുകളിലാകിൽ രത്നവർജ്ജിതകളായുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളിൽ പതവാരം കൊടുപ്പിതു. ജ്യേഷ്ഠാംശം കൊടുപ്പാൻ നിമിത്തമായിതു:— പിതുകാൽ ചെറുക്കുടവിയോനവൻ ഒഴുകിലുമവനു ഭോഷമുള്ളത് ആകിൻറമയാൽ. ഇതു ഔശനസം വിഭാഗം. ഇതു അപ്രതാപിദ്ധമാകിൻറമയാൽ കെട്ടലുണ്ണമനമതം.

പിതൃഃ പരിവാപാദ് യാനമാഭരണം ച ജ്യേഷ്ഠാംശഃ, ശയനാസനം ഭുക്തകാംസ്യം ച മധ്യമാംശഃ, കൃഷ്ണധാന്യായസം ഗൃഹപരിവാപോ ഗോശകടം ച കനിഷ്ഠാംശഃ. ശേഷം ദ്രവ്യാണാമേകദ്രവ്യസ്യ വാ സമോ വിഭാഗഃ.

ഇനി മറെറായ പ്രകാരം ചൊല്ലിൻറീതു:—പിതാവിനെയെ പരിച്ഛേദത്തിൽ യാനമും ആഭരണമും ജ്യേഷ്ഠാംശം, ശയനമും ആസനമും, ഭോജനാർത്ഥമായുള്ള കാംസ്യകളുമിവ മധ്യമാംശം, കൃഷ്ണധാന്യമായിട്ടു ഏറും വരകു ഏൻറീജ്ജാതി, ആയസം ഇരുമ്പു, ഗൃഹപരിവാ(ർപ)മായിട്ടു. ഗൃഹപരിച്ഛേദം മുസലോലുഖലത്തു പ്ലാലികയും രണ്ടേതു പൂണ്ട ചാടും കനിഷ്ഠാംശം. മറെറുള്ള ദ്രവ്യകൾ പലവുളവാകിലും ഒക്കെ കൂറിട്ടു കൊൾവിതു. ഒൻറാകിലും ഒക്കെ കൂറിട്ടുകൊൾവിതു.

അഭായാഭാ ഭഗിന്യഃ, മാതൃഃ പരിവാപാദ് ഭുക്തകാംസ്യഭരണഭാഗിന്യഃ.

ഭഗിനികൾ ഭായാർഹരല്ല. തായുടെ പരിവാപത്തിൽ ഉണ്ണും കാംസ്യപാത്രങ്ങളും (ആഭരണങ്ങളും) ഭഗിനികൾ കൊള്ളാം. മറെറുള്ള ധനംആൺ മക്കളൊക്കെ കൂറുകൊൾവിതു മാതൃധനത്തിൽ.

മാനുഷഹീനോ ജ്യേഷ്ഠസ്തുതായമംശം ജ്യേഷ്ഠാംശാപ്ലഭേത. ചതുർത്ഥമന്യായവൃത്തിർനിവൃത്തധർമ്മകാര്യാ വാ. കാമാചാരഃ സർവ്വം ജീയേത.

മാനുഷഹീനോ ജ്യേഷ്ഠ ഏൻറവാരും—ജ്യേഷ്ഠൻ നിർത്തുന്ന നാകിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശത്തിൽ മുൻറൊൻറ കൊൾവിതു. അന്യായവൃത്തിയാകിൽ നാലൊൻറ. ധർമ്മകാര്യങ്ങളുമൊഴിഞ്ഞു കാമചരണായിരിപ്പോനാകിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശം കൊള്ളാല്ലാ.

തേന മധ്യമകനിഷ്ഠൗ വ്യാഖ്യാതൗ. തയോർമ്മാനു
ഷോപേതോ ജ്യേഷ്ഠാംശാദർഭധം ലഭേത.

മധ്യമകനിഷ്ഠന്മാർക്കു തത്താസ്തമ്യയ അംശത്തിൽ മുൻറാം
കൂറു നില്ക്കുന്നതുകിൽ, അന്യായകവൃത്തിയതുകിൽ നാലാം അംശം,
നിവൃത്തധർമ്മകാർയ്യമായ് സേപക്ലാപാരമമായിരിക്കുമവർക്കു
ഏതുമില്ല. മധ്യമകനിഷ്ഠന്മാരിലൊരുത്തൻ പുരുഷകാരമേറെ ഉട
യനാകിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശത്തിൽ പാതിയും കൊണ്ടു താൻ കൊള്ളമതു
കൊണ്ടാലമയും. എൻറ ഏകസ്രീപത്രന്മാരുടെ ജ്യേഷ്ഠാംശവി
ഭാഗം ചൊല്ലിതു.

നാനാസ്രീപത്രാണാം തു സംസ്കൃതാസംസ്കൃതയോഃ
കന്യാകൃതക്രിയയോരഭാവേ ച, ഏകന്യാഃ പത്രയോയ്മ
യോർവാ പൂർവജന്മനാ ജ്യേഷ്ഠഭാവഃ.

ഒരുത്തൻ പലസ്രീകളിൽ മക്കളുള്ള; സ്രീകൾക്കു സംസ്കൃ
താസംസ്കൃതപരിപാലാക്കാൽ എൻറവാറു - സംസ്കൃതയാവോൾ ബ്ര
ഹ്മാദിവിവാഹാദിവഴിമേൽ വിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ടവർ. അസംസ്കൃ
തയാവോൾ ഗാന്ധർവ്വവിവാഹം ചെയ്യപ്പെട്ടവർ. എൻറിച്ചൊന്ന
വരുണ്ടുണ്ടുണ്ടുളളമില്ലായ്കിലും, കന്യയാവോൾ വിവാഹം ചെയ്തതിൽ
മുൻ അക്ഷതയോനി; കൃതക്ഷതയാവോൾ ക്ഷതയോനി ഇവ
ണ്ടുണ്ടുളളമുളളമില്ലായ്കിലും, ഒരുത്തി ഇരട്ടപെരുകിലും മൂന്നു മൂന്നു
പിറന്നവൻ ജ്യേഷ്ഠൻ. ഭേദമുണ്ടാകിൽ സംസ്കൃതപത്രനും കന്യാപ
ത്രനും പിന്നെപ്പിറക്കിലും ജ്യേഷ്ഠാംശമുടയവർ.

സുതമാഗധവ്രാത്യാഥകാരാണാമൈശ്വര്യേതോ വിഭാഗഃ
ശേഷാസ്മുപജീവേയഃ. അനീശപരാഃ സമവിഭാഗാ ഇതി.

സുതരാവോർ ബ്രാഹ്മണിയിൽ ക്ഷത്രിയൻ പിറക്കുമവരും,
മാഗധരാവോർ ക്ഷത്രിയത്തിൽ വൈശ്യൻ പിറക്കുമവരും,
വ്രാത്യരാവോർ അചരിതവ്രതനായുള്ള ബ്രാഹ്മണൻ സവണ്ണയിൽ
പിറക്കുമവരും, രഥകാരരാവോർ വൈശ്യരിലൊരു ഭേദം; ഇച്ചൊ
ന്നവർക്കു പല സ്രീകളിൽ പലമക്കളുള്ളതുകിൽ ഐശ്വര്യ
മുടയോനൊരുത്തനുള്ളതുകിൽ അവൻ കൊള്ളാം പിതൃധന
മെല്ലാം. മററവരും അവനേ ഉപജീവിപ്പിതു. വിശേഷിച്ചൊരു
ത്തനല്ലായ്കിൽ എല്ലാവരും കൂറിട്ടു കൊൾവിതു.

* 'കൃതക്ഷതയോഃ' എന്നു ഭാഷാപ്രാപ്തരീത്യാ പറയുന്നതോണം.

ചാതുർവ്വർണ്യപത്രാണാം ബ്രാഹ്മണീപത്രശ്ചതുരോഽംശാൻ ഹരേത്, ക്ഷത്രിയാപത്രസ്രീനംശാൻ, വൈശ്യാപത്രോ ദ്വാവംശൗ, ഷൂകം ശുഭ്രാപത്രം.

ബ്രാഹ്മണൻ നാലുവർണ്ണത്തിലും പുത്രരുള്ളരാകിൽ പത്തുകൂറിട്ട് നാലുകൂറു ബ്രാഹ്മണിമകൻ കൊടുവിച്ച്, മുൻകൂറു ക്ഷത്രിയത്തിമകൻ കൊടുവിച്ച്, ഇരണ്ടുകൂറു വൈശ്യത്തിമകൻ കൊടുവിച്ച്, ഒരുകൂറു ശൂദ്രത്തിമകൻ കൊടുവിച്ച്.

തേന ത്രിവർണദിവർണപത്രവിഭാഗഃ ക്ഷത്രിയവൈശ്യയോർവ്യാഖ്യാതഃ.

‘തേന ത്രിവർണദിവർണപത്രയോർവിഭാഗഃ ക്ഷത്രിയവൈശ്യയോർവ്യാഖ്യാതഃ’ എൻറവാറ - ബ്രാഹ്മണനെന്നെക്കണക്കേ ക്ഷത്രിയൻ മുൻകൂറു വർണ്ണങ്ങളിലും മക്കൾ ഉള്ളരാകിൽ അവനടയ ധനംകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠാംശം നീക്കി ആറുകൂറിട്ട മുൻകൂറു ക്ഷത്രിയത്തിമകനു കൊള്ളാം, ഇരണ്ടുകൂറും വൈശ്യത്തിപത്രന്മാർ കൊടുവിച്ച്, ഒരുകൂറു ശുഭ്രാപത്രന്മാർ കൊടുവിച്ച്. അപ്പുണ്ണമേ വൈശ്യനും (ആ? ഇ)രണ്ടുവർണ്ണങ്ങളിലും മക്കളുള്ളരാകിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശം നീക്കി മുൻകൂറു കൂറിട്ട ഇരണ്ടുകൂറു വൈശ്യത്തിമകൻ കൊടുവിച്ച്. ഒരുകൂറു ശൂദ്രത്തിമകൻ കൊടുവിച്ച്.

ബ്രാഹ്മണസ്യാനന്തരാപത്രസ്തല്യാംശഃ. ക്ഷത്രിയവൈശ്യയോർധ്വാംശഃ. തല്ല്യാംശോ വാ മാനുഷോഽപേതഃ.

‘ബ്രാഹ്മണസ്യാനന്തരാപത്രസ്തല്യാംശഃ’ എൻറവാറ - ബ്രാഹ്മണൻ സവർണ്ണത്തിലും ക്ഷത്രിയത്തിലുമേ മക്കളുള്ളരായിട്ട് വൈശ്യാശുഭ്രകളിലില്ലയാകിൽ ക്ഷത്രിയത്തിമക്കൾക്കു ജ്യേഷ്ഠാംശം നീക്കി മറ്റുള്ളത് ബ്രാഹ്മണിമക്കളോടൊക്കെ കൂറിട്ടുകൊള്ളാം. ക്ഷത്രിയൻ ക്ഷത്രിയത്തിയിലും (വൈശ്യത്തിയിലുമേ) മക്കളുള്ളരാകിൽ വൈശ്യാപത്രൻ ക്ഷത്രിയാപത്രരിൽ പാതികൊള്ളാം. അപ്പുണ്ണമേ വൈശ്യൻ രണ്ടുവർണ്ണത്തിലും മക്കളുള്ളരാകിൽ വൈശ്യത്തിമകൻ കൊള്ളുമതിൽ ജ്യേഷ്ഠാംശം നീക്കി പാതികൊള്ളാം. ശൂദ്രത്തിമകനുക്കു വൈശ്യാപത്രനോടൊക്കെക്കൊള്ളാം ഗുണവാനാകിൽ. അപ്പുണ്ണമേ വൈശ്യാപത്രനും ക്ഷത്രിയാപത്രനോടൊക്കെക്കൊള്ളാം ഗുണവാനാകിൽ.

തല്ല്യാതല്ല്യായോരേകപത്രം സർവം ഹരേദ് ബന്ധുഷ്ഠിഭിര്യത്. ബ്രാഹ്മണാനാം തു പാരശവസ്തുതീയമംശം

ലഭേത. ദാവാംശൈ സപിണ്ഡഃ ക്ഷേപ്തോ വാർത്സന്നഃ സ്വധാ
ദാനഹേതോഃ. തദഭാവേ പിതൃരാചാര്യോന്മേവാസി വാ.

സമാനജാതീയരിൽതാൻ . (അസമാനജാതീയരിൽതാൻ)
മകനൊരുത്തനേ ആയിട്ട് ഇരിക്കിൽ അവനെല്ലാം കൊടുവിത്ത്,
പിതാവിനടയ ഭർത്തവ്യജനത്തേയും അവനേ ഭരിപ്പിച്ച്. ഇതിന്നു
പവാദം - ബ്രാഹ്മണൻ ശുഭ്രത്തിയിലുള്ളനാമവൻ പാരശ്വവനെൻ
പോൻ. അവനേ പുത്രനാകിലും മുൻറാൻറു കൊള്ളാവിത്ത്;
ബ്രാഹ്മണഗൃഹം ക്ഷത്രിയനുമുപലക്ഷണാർത്ഥമെൻറ ചിലർ.
മറെറാഴ്ചയെ ഇരണ്ടുകൂറും സപിണ്ഡർ കൊടുവിത്ത്; സപിണ്ഡ
രില്ലയാകിൽ കല്യാൻ ആസന്നനായിരിക്കുമവൻ കൊടുവിത്ത്,
എന്തിനെൻറാൽ സ്വധാദാനം നിമിത്തമായ എൻറവാറ, ശ്രാ
ദ്ധാദികമ്കൾ ചെയ്യാനായി. കല്യാനമില്ലാത്തതിൽ പിതാവിനടയ
ആചാര്യൻതാൻ കൊടുവിത്ത്.

ക്ഷേത്രോ വാ ജനയേദസ്യ നിയുക്തഃ ക്ഷേത്രജം സുതം
മാതൃബന്ധുഃ സഹോത്രോ വാ തസ്മൈ തൽപ്രദിശേദ്ധനം.

ആരുമില്ലാത്തതിൽ നിയുക്തനാകുന്ന മാതൃബന്ധുതാൻ
സഹോത്രൻതാൻ ഇവരുടയ ക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ മകനേ ജനിപ്പിച്ച
വനടയ ധനമും അവന്നു കൊടുപ്പിച്ച്.

ദായവിഭാഗമും അംശവിഭാഗമും ആരാമദ്ധ്യായമും മുടി
ഞ്ഞിതു.

ഇതി കൌടലീചാർത്ഥശാസ്ത്ര ധർമ്മമീയ ഭൂതീയാധികരണേ ക്ഷേപ്തോദ്ധ്യായഃ
ദായവിഭാഗേ ശാഖവിഭാഗഃ, അഭിരസ്മിഷ്കൃതമഃ.

നം . പ്രക. ദായവിഭാഗം-പുത്രവിഭാഗം.

ദായവിഭാഗമാകിൻറ സൂത്രത്തിലേ ദായത്തിനടയ അംശ
ക്രമം ചൊല്ലി, ദായാഭവിശേഷപരിജ്ഞാനാർത്ഥമായ് പുത്രഭേദം
ചൊല്ലുവാനായ്ക്കൊണ്ടൊരുപെട്ടിൻറിത്. അതിന്നു സംബന്ധ
മായിട്ടു, 'ക്ഷേത്രോ വാ ജനയേദസ്യ നിയുക്തഃ ക്ഷേത്രജം സുതം'
എൻറ കീഴ്ചൊല്ലിതു. മറെറാരുത്തർക്കു പിറന്നു മറെറാരുത്തരും

യഥാ ധനം എന്തു കൊള്ളുമാറു, മക്കൾ തന്നെത്തന്ന ഭേദം അവരർക്കു ഗുണപ്രധാനമായെന്നതു, എൻറിവർത്തം പ്രതിപാദിപ്പാനാജ്ഞാണ്ടു ചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സംബന്ധം.

പരപരിഗ്രഹേ ബീജമത്സൃഷ്ടം ക്ഷേത്രീണ ഇത്യാചാര്യം.

പരപരിഗ്രഹേ ബീജമത്സൃഷ്ടമെൻറവര - പരനായ സ്രീകളിലുളരായ മക്കൾ ആ സ്രീകളുടെ ഭർത്താക്കളുടെ മക്കളേ. ബീജമത്സൃജിക്കിൻറവനായ മക്കളല്ല എൻറാചാര്യന്മാർ ചൊല്ലുവിതു.

മാതാ ഭസ്മാ യസ്യ രേതസ്യസ്യാപര്യം ഇത്യാചരേ. വിദ്യമാനമഭയം ഇതി കൌടല്യം.

തായ് തോല്പകണക്കേ. യാവനൊരുത്തനായതു ബീജം അവനായാനേ മകനെൻറു മറു ചീലർ ചൊല്ലുവിതു. ക്ഷേത്ര ബീജങ്ങളുൾണ്ടും വേണ്ടിൻറമയൽ ഇരുവർക്കും മകനെൻറു കൌടല്യൻപക്ഷം.

സ്വയംജാതഃ കൃത്രിയായാമൗരസഃ. തേന തുല്യഃ പുത്രികാപുത്രഃ. സഗോത്രണാന്യഗോത്രണ വാ നിയുക്തന ക്ഷേത്രജാതഃ ക്ഷേത്രജഃ പുത്രഃ. ജനയിതൂരസത്യന്യസ്ഥിൻ പുത്രേ സ ഏവ ദിവിതുകോ ദിഗോത്രോ വാ ദപയോരപി സ്വധാരിക്ഥഭാഗ് ഭവതി.

പുത്രഭേദങ്ങൾചൊല്ലിൻറതു. തനക്കു വിവാഹം ചെയ്തുകോണ്ടവഴിമേൽ പിറന്നവൻ ഔരസപുത്രനാവോൻ. അവനോടേ ഒക്കും മകളുടെ മകൻ പുത്രകരണമെന്നായിൽ. നിയോഗിക്കപ്പെട്ട സഗോത്രനാൽ താൻ(അന്യഗോത്രനാൽ താൻ) തന്നെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പിറക്കുമവൻ ക്ഷേത്രജൻ. അപ്പിറപ്പിക്കിൻറവന്നു മറു മക്കളില്ലായ്കിൽ അവനേ ഇരുവർ തമ്മുപനാരെയുമുടയവനുമായ് ഇരണ്ടു ഗോത്രമുടയനായ ഇരുവർക്കും ശ്രാദ്ധാദികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ത് ഇരുവരുടയ രിക്തമുമു കൊള്ളുപ്പോ.

ഇവർത്ഥത്തിൽ ശ്ലോകം—

ക്ഷേത്രീയാനമതം ബീജം യസ്യ ക്ഷേത്രേ പ്രരോഹതി. തദപര്യം ദപയോരേവ ബീജക്ഷേത്രീയയോർമതം.

തത്സംഗാ ബന്ധനം ഗൃഹേ പ്രവൃത്തസ്തു പ്രവൃത്തഃ. ബന്ധനോത്സൃജ്യാപവിദ്ധഃ സംസ്കൃതഃ പുത്രഃ. കന്യാ ഗർഭഃ കാന്തിനഃ സഗർഭോദ്ധായാഃ സഹോദ്ധവഃ. പുനർ ഭൂതായാഃ പൗനർദ്വഃ.

പ്രവൃത്തനാവോൻ ബന്ധുക്കളായ ഇല്ലത്തു വച്ചു ഭർത്താവു നിയോഗിച്ചാതെ മരൊരാത്തന്നു പിറക്കുമവൻ. അവനും ക്ഷേത്ര ജനോടൊക്കും. ബന്ധനോത്സൃജ്യാപവിദ്ധഃ എൻറവാറു- തായും തമപ്പനും കളഞ്ഞു മരൊരാത്തന്നവനേ സംസകാരം ചെയ്തുകൊൾകിൽ സംസ്കാരം ചെയ്തുകൊള്ളിൻറവനായ മകൻ അപവിദ്ധനെവോൻ. കന്യയായിരിക്കുന്നാൾ നില്ക്കുമവൻ കാന്തിനൻ. ഗർഭിച്ചിരിക്കുന്നാൾ കൊണ്ടവളായ മകൻ സഹോദ്ധവൻ. പുനർഭൂവിനായ മകൻ പൗനർദ്വൻ. അവർ മുൻറജാതി. കന്യക ക്ഷതയോനി ആവതിനുന്നേ ഭർത്താവു ചാ കിൽ രണ്ടാമതു സംസ്കാരം ചെയ്തുകൊടുക്കുമവളൊരുത്തി. തന്നട യ ഭർത്താവിനെക്കളഞ്ഞു മരൊരാത്തന്നോടു കൂടിപ്പിന്നെയും ഭർത്താ വിനോടെ കൂടുമവൾ ഇരണ്ടാംപുനർഭൂ. ഭർത്താവു ചത്തു ഭർത്താവിന്നു നേരുടൻപിറന്നവരളില്ലായ്കിട്ടു സപിണ്ഡന്നത്താൻ സവണ്ണത്താൻ കൊടുക്കുമവൾ മുൻറാംപുനർഭൂ.

സ്വയംജാതഃ പിതൃബന്ധനം ച ദായാദഃ. പരജാ തഃ സംസ്കർത്തുരേവ ന ബന്ധനം.

സ്വയംജാതനാവോനൈരസൻ. അവൻ പിതാവിൻറാ യും പിതാവിനായ ബന്ധുക്കൾദായയും കൊള്ളപ്പെടും. പര ജാതനായുള്ളവൻ സംസ്കർത്താവിനായ ധനമേ കൊള്ളാ വിതു, ബന്ധുക്കളായ ധനം കൊള്ളൊല്ലാ.

തത്സംഗാ മാതാപിതൃഭ്യാമദ്ഭിർഭൂത്താ ഭത്തഃ.

സ്വയംജാതനോടേ ഒക്കും മാതാപിതാക്കൾകൂടി നീരോ ടുകൂടി കൊടുക്കപ്പെട്ടവൻ (ഭത്തൻ); അവന്നുമല്ലാം കൊള്ളാം.

സ്വയം ബന്ധുഭിർവാ പുത്രഭാവോപഗത ഉപഗതഃ.

താനേ നിങ്കൾമകനെൻറ പുകുമവനും അൻറിയേ ബന്ധു കൾ കൊണ്ടുചെൻറ കൊടുക്കുമവനും ഉപഗതപുത്രനെവോൻ. ഇവനും ഔരസനോടേ ഒക്കുമെൻറ ചിലർ ചൊല്ലുവാതു.

പുത്രപ്രദായകൃതഃ കൃതകഃ. പരിശീതഃ കൃത ഇതി.

നീയെന്നടയ മകനെൻറു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടവൻ കൃതകനെൻപിതു. വിലയ്ക്കുകൊണ്ടവൻ കൃതൻ.

ഔരസേ തുത്പന്നേ സവണ്ണാസ്തുരീയാംശഹരാഃ. അസവർണ്ണാ ഗ്രാസാച്ഛാഭനഭാഗിനഃ.

ഇവരളുരായിരിക്കച്ചെയ്ത ഔരസനളനാവോനാകിൽ സവണ്ണനായുള്ളവന്നു മുൻറാൻറു കൊള്ളാം. ഔരസന്നു ഇരണ്ടു കൂറു കൊള്ളാം. അവരൾ അസവർണ്ണർകളാകിൽ ഗ്രാസാച്ഛാഭനമാത്രമായി.

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയഃ പാരനന്തരാ പുത്രാഃ സവർണ്ണാഃ, ഏകാന്തരാ അസവർണ്ണാഃ.

സവർണ്ണർകളാവോർ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയന്മാർ ഇരുവർക്കും; ബ്രാഹ്മണന്നു ക്ഷത്രിയാപുത്രൻ; ക്ഷത്രിയന്നു വൈശ്യാപുത്രൻ. അസവർണ്ണരാവോർ ബ്രാഹ്മണ(ന്നു) വൈശ്യാപുത്രൻ, ക്ഷത്രിയന്നു ശൂദ്രാപുത്രൻ.

ബ്രാഹ്മണസ്യ വൈശ്യായാമംബയഃ, ശൂദ്രായാം നിഷാദഃ പാരശവോ വാ. ക്ഷത്രിയസ്യ ശൂദ്രായാമഗ്രഃ. ശൂദ്രഃ ഏവ വൈശ്യസ്യ. സവർണ്ണാസു ചൈക്ഷാമചരിതവ്രതേ ഭ്യോ ജാതാ വ്രാത്യാഃ, ഇത്യനുലോമാഃ.

ബ്രാഹ്മണന്നു വൈശ്യയിൽ ജനിക്കുമവൻ അമ്പയ്യൻ എൻപോൻ. ബ്രാഹ്മണന്നു ശൂദ്രയിൽ ജനിച്ചവൻ നിഷാദന്നു പാരശവന്നു എൻപോൻ. ക്ഷത്രിയന്നു ശൂദ്രയിൽ ജനിക്കുമവൻ ഉഗ്രനെമ്പോൻ. വൈശ്യന്നു ശൂദ്രയിൽ ജനിക്കുമവൻ ശൂദ്രനേ. ബ്രാഹ്മണാദിനാലുവർണക്കൾക്കു സവർണ്ണകളിൽ (അ) ചരിതവ്രതകളായിത്തവരൾക്കു പിറക്കുമവരൾ വ്രാത്യരെമ്പോർ. എൻറിവരൾ അനുലോമരെമ്പോർ.

ശൂദ്രാദായോഗവക്ഷത്തചണ്ഡാലാഃ.

ഇനി പ്രതിലോമരെച്ചൊല്ലിൻറതു. ശൂദ്രന്നു വൈശ്യയിൽ ജനിക്കുമവൻ ആയോഗവനെമ്പോൻ. (വൈശ്യന്നു ശൂദ്ര

യിൽ? ശുഭ്രന്നു ക്ഷത്രിയയിൽ) ജനിക്കുമവൻ ക്ഷത്തനെന്നേവോൻ. ശുഭ്രന്നു ബ്രാഹ്മണിയിൽ ജനിക്കുമവൻ ചണ്ഡാലൻ.

വൈശ്യാന്മാഗധവൈദേഹികൗ.

വൈശ്യന്നു ക്ഷത്രിയയിൽ ജനിക്കുമവൻ മാഗധൻ. വൈശ്യന്നു ബ്രാഹ്മണിയിൽ ജനിച്ചവൻ വൈദേഹകനെന്നേവോൻ.

ക്ഷത്രിയാത് സുതഃ. പെരരാണികസ്പപന്യഃ സൂതോ മാഗധശ്ച ബ്രഹ്മക്ഷത്രാദ് വിശേഷരഃ.

ക്ഷത്രിയന്നു ബ്രാഹ്മണിയിൽ ജനിച്ചവൻ സുതനെന്നേവോൻ. മറ്റും പൂരാണം വായിപ്പോർ സുതന്നു മാഗധനുമെൻറിവരൾ പ്രതിലോമരല്ലാതോർ. (അവരളിൽ ബ്രാഹ്മണന്നു ജനിച്ചവൻ (ശുഭ്രൻ?) സുതൻ. ക്ഷത്രിയന്നു ജനിച്ചവൻ മാഗധൻ?)

൪) ഏതേ പ്രതിലോമാഃ സ്വധർമ്മാരിക്രമാദ് രാജ്ഞഃ സംഭവന്തി.

കീഴ്ച്ചൊല്ലിയ ധർമ്മപ്രതിലോമർ രാജാവു തന്നുടെ ധർമ്മത്തേ അതിക്രമിച്ചാൽ വരുവോ ചില - എൻറിവാറു രക്ഷാശൈലിലുത്താൽ വരുവോ.

ഉഗ്രാണൈഷാദ്യം ക്ഷുഭകഃ, വിപത്നയേ പലസഃ; വൈദേഹികായാമമ്ബഷ്ടാദ് വൈണഃ, വിപത്നയേ കശീലവഃ. ക്ഷത്തായാമഗ്രാച്ഛപപാകഃ. ഇത്യേതേന്ത്യേ ചാന്തരാളാഃ. കർമ്മണാ വൈണ്യോ രഥകാരഃ.

പർണ്ണന്നുരാളഞ്ചൊല്ലിൻറു. ഉഗ്രന്നു നിഷാദിയിൽ ജനിച്ചവൻ ക്ഷുഭകൻ, ഉഗ്രയിൽ നിഷാദന്നു ജനിച്ചവൻ പലസനെന്നേവോൻ. വൈദേഹയിൽ അംബഷ്ടന്നു ജനിച്ചവൻ വൈണനെന്നേവോൻ. അംബഷ്ടയിൽ വൈദേഹകന്നു ജനിച്ചവൻ കശീലവനെന്നേവോൻ. ക്ഷത്തയിൽ ഉഗ്രന്നുജനിച്ചവൻ ശപപാകനെന്നേവോൻ. എൻറിവരളും മറ്റുമനേകർ, ഇജ്ജാതിയേ അന്തരാളന്മാരേക്കണ്ടു കൊറുക. രഥകാരനമന്തരാളനെൻറു ചിലർ ചൊല്ലുവിതു. അതല്ല, വൈശ്യനേ കർമ്മവഴിമേൽ രഥ (കാര) നാവോൻ.

തേഷാം സ്വയോന്നൈവിവാഹഃ, പുർവാവരഗാമിത്വം വൃത്താനുവൃത്തം ച സ്വധർമ്മാൻ സ്ഥാപയേത്. ശുഭസധമാണോ വാ അനൃത ചണ്ഡാലേഭ്യഃ.

ഇച്ചൊന്ന അന്തരാളന്മാർക്കു തത്താണമുടയ സമാന ജാതിയിൽ വിവാഹമെൻറവാറു, നിഷാദന്നു നിഷാദിയിൽ, അംബഷുന്നു അംബഷുയിൽ വിവാഹം. പൂർവാവരഗാമിത്വമെൻറവാറു കല്പിപ്പതു, നിഷാദനംബഷുയേ ചെല്ലാത്തവാറു കല്പിപ്പിതു. വൃത്താനുവൃത്തമെൻറവാറു പണ്ടമഞ്ഞ ധർമ്മമിട വിടാതെ നിറുത്തുചിതും ചെയ്യിതു. ശുഭരുടെ ധർമ്മങ്ങളേ ചണ്ഡാലരൊഴിഞ്ഞു മറെറൊഴിഞ്ഞ അന്തരാളന്മാർക്കു കല്പിപ്പതു.

കേവലഃ ശിവം വർത്തമാനഃ സ്വർഗ്ഗമാപ്നോരി രാജാനരകമന്യഥാ.

കേവലമിച്ഛുന്നമിയങ്ങിയവൻ രാജാവു സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കും, അല്ലായ്കിൽ നരകം പ്രാപിക്കും.

സർവ്വേഷാമന്തരാളിനാം സ്ഥോ വിഭാഗഃ.

അതേയുമല്ല, അന്തരാളന്മാർക്കു ജ്യേഷ്ഠാംശമില്ല. സമഭാഗമേ, സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കുമൊക്കും വിഭാഗം.

ദേശസ്യ ജാത്യഃ സങ്ഘസ്യ ധർമ്മോ ഗ്രാമസ്യ വർദ്ധി യഃ ഉചിതസ്യസ്യ ഭേദൈവ ദായധർമ്മം പ്രകല്പയേത്.

ദേശം ജനപദാദി. ജാതി ബ്രാഹ്മണാദി. സംഘം കുലസമുദായം. ഗ്രാമമാവിതു ഉൾ. ഇച്ചൊന്നവിറ്ററിനു യാതൊരുധർമ്മമുചിതമായിട്ടുണ്ടുവിതോ അതിന്നുവളിച്ചുമേലേ ദായം കൂറിടുവിതു.

ധർമ്മസ്ഥിതിയിൽ ദായവിഭാഗമുദ്ദേശ്യമായുമു മടിഞ്ചിതു.

ഇതി കൗടലീയാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധികരണേ സപ്തമോഽധ്യായഃ. ഭായവിഭാഗേ പുത്രവിഭാഗഃ, ദായവിഭാഗഃ സമാപ്തഃ. അഭിതത്വേ ഭാഷ്യമിതമോഽധ്യായഃ.

ന.മ. പ്രക. വാസ്തുകം-ഗൃഹവാസ്തുകം.

വാസ്തുകമെൻപിതു സൂത്രം. വാസ്തുകമാവിതു ഗൃഹക്ഷേത്രാ രാമാദി സ്ഥാവരാന്തം. അതുചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു, കീഴ് ദായവിഭാഗം ചൊല്ലിതു. അവറ്റിൽ

ദിപാചതുഷ്ടകം വിഭക്തജായവരറിന്ന സംസ്കൃതമാകിൻറയാൽ വിവാദമാ. സ്ഥാവരങ്ങൾ വിഭക്തങ്ങളാകിലും തുടർന്നു കിടക്കുകകിൻറയാൽ അവരിൽ വരും വിവാദമൊഴിവാന്നായ്ക്കൊണ്ടു നിർണ്ണയിക്കുമാറു ചൊല്ലിൻറിതു, എൻപിതു സംബന്ധം.

സാമന്തപ്രത്യയ വാസ്തുവിവാദം. ഗൃഹം ക്ഷേത്രമാരാരും സേതുബന്ധസുടാകമാധാരോ വാ വാസ്തു.

സാമന്തപ്രത്യയ(യാ) വാസ്തുവിവാദം എൻറവാറു-സാമന്തമാവോ അ(ന)ന്തരഭൂമി. അവ പ്രമാണങ്ങളാവോ വാസ്തുവിവാദങ്ങൾക്കു. വാസ്തുവാവോ ഗൃഹം ക്ഷേത്രം ആരാമം സേതുബന്ധം തടാകം ആധാരം അതാവിതു ചെറുകൾ.

കണ്ണകീലായസസംബന്ധോന്മുഖം സേതു. യഥാ സേതുഭോഗം വേഴ്ത്തു കാരയേയ്.

കണ്ണകീലായസസംബന്ധോന്മുഖം വാ സേതു എൻറവാറു, കണ്ണങ്ങളാവോ കോടികൾ. കീലകളാവോ തൂൺ. ആയസസംബന്ധമെൻറവാറു-കോടിത്തൂൺ ചെമ്പുകൊണ്ടുകെട്ടി അത്തുണൊക്കെ നൽപിടിച്ചു സ്ഥായിഭൂവും കടപാലാദികൾ പുരയ്ക്കത്തോറും സേതു ചെയ്യിതു. അസ്സേതുവിന്നകപ്പെട്ടെത്തു് ഗൃഹം ചെയ്യിതു.

അഭൂതം വാ പരകല്യാണപക്രമഭാവരതി ത്രിപദീപാദേ ബന്ധം കാരയേയ്.

ഇച്ചൊന്ന സേതു പണ്ടുചെയ്തുവെച്ചതില്ലായ്യിൽ പരന്നടെ കല്പത്തിൽനിൻറു രണ്ടരതിതാൻ ത്രിപദിതാൻ അപക്രമിച്ചു നേമിബന്ധം ചെയ്യിതു.

അവസ്കരം ഭൂമുദപാനം വാ ന ഗൃഹാചിതമന്യത്ര, അന്യത്ര സുതികാകൃപാദാ നിർദ്ദശാഹാദിരി. തസ്യാ തിക്രമേ പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

അവസ്കരമാവിതു മറെറടം. ഭൂമാവിതു നീർപോമ്പഴി. ഉദപാനമാവിതു കിണറു. ഇമ്മുൻറമത്തെ നിലത്തൻറിയേ ഇല്ലത്തിങ്കൽ ചെയ്യലാകാ. സുതികാകൃപം വാസിപ്പെട്ടെത്തു് കണ്ടുകൊൾവിതു, പത്തുനാളെയ്ക്കു ചെററവളടയ സ്നാനോദകം വീഴ്വാന്നായ്. പത്തുനാൾ കഴിഞ്ചാൽ തുത്തുകളവിതു. ഇച്ചൊന്ന അവസ്കരാദികൾ അമത്തെ നിലത്തൻറിയേ അതിക്രമിച്ചു ചെയ്യിൽ പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

തേനേന്ധനാവശാരതനകൃതം കല്യാണകൃത്യേഷാചാചാ
മോദകമാഗ്നാശ്ച വ്യാഖ്യാതാഃ.

സൂതികാക്രമപര്യായാദി വിവരകീർത്തിതങ്ങളുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളും,
കല്യാണകൃത്യങ്ങളാലും ചൂഡാകരണോപനയനവിവാഹാദി
കൾ അതിന്നിമിത്തമായുള്ള ആചമനോദകമാഗ്നങ്ങളും ചൊ
ന്നോവില്പുന. അവയും കല്യാണം മുടിയുമളവെയ്ക്കു വാസിപ്പെടുത്തു
കണ്ടുകൊടുവിതു.

ത്രിപദീപ്രതിക്രാന്തമധ്യർധമരത്തിം വാ പ്രവേശ്യ
ഗാഢപ്രസൂതമുദകമാഗ്നം പ്രസ്രവണപ്രപാതംവാ കാരയേത്.
തസ്പ്രാതിക്രമേ ചതുഷ്പഞ്ചാശത് പണോ ദണ്ഡഃ.

ഇനി ഭൂമിവിധാനം ചൊല്ലിപ്പറിയതു. ത്രിപദിതാൻ ഒൻപതു
മുളന്താൻ പരന്ത പരകീയമായുള്ള ഭൂമിയേ വിട്ടു സ്വകീയം
ഭൂമിയിങ്കൽ തോടുകളെ തോട്ടിത്തോടേ നീർ മണിക്കഴിയുമാറു കല്പി
പ്പിതു. എൻറിവണ്ണം ഉദകമാഗ്നംചെയ്യിതു. പ്രസ്രവണപ്രപാത
മാവിതു ഒക്കെ ഒഴുക്കുമതു. അതു പരന്തയെ ഭൂമിക്കു മുവടിനിലത്താൻ
ഒൻപതുമുളന്താൻ അകലെ വീഴുമാറു ചെയ്യിതു. ഇച്ചൊന്ന ഉദക
മാഗ്നസ്ഥാനമതിക്രമിച്ചുചെയ്യിൽ ചെറുപ്പത്തുനാലുപണം ദണ്ഡം.

ഏകപദീപ്രതിക്രാന്തമരത്തിം വാ ചക്രിചതുഷ്പദസ്ഥാ
നമഗ്നിഷ്ടം ഉദജരസ്ഥാനം രോചനീം കട്ടനീം വാ കാര
യേത്. തസ്പ്രാതിക്രമേ ചതുർവിംശതിപണോ ദണ്ഡഃ.

ഒരടിതാൻ ഒരുമുളന്താൻ പരന്തയെ കടയത്തുക്കകലെ ചക്രി
സ്ഥാനമും ചതുഷ്പദസ്ഥാനമും. ചക്രി എൻറു ചാട്ടം ചക്കിനെയും
ചൊല്ലും. ചതുഷ്പദം ഗജാദി. അഗ്നിഷ്ടമാവിതു അടുപ്പു. ഉദജര
മാവിതു വലുതായുള്ള ജലപാത്രം. രോചനി ആവിതു അമ്മിക്കൽ.
കട്ടനി ആവിതു ഉരൽ. ഇവറ്റിനടയ സ്ഥാനമും പരകടയത്തിന്നു
ഒരടിതാൻ ഒരു അരത്തി താൻ വിട്ടുവച്ചു ചെയ്യിതു. ഇച്ചൊന്നത
തിക്രമിക്കിൽ ഇരുപത്തിനാലു പണം ദണ്ഡം.

സപ്തവാസുകയോഃ പ്രാക്ഷിപുകയോർവാ ശാലയോഃ
കിഷ്കരന്തരികാ ത്രിപദീ വാ. തയോശ്ചതുരങ്ഗുലം നീപ്രാ
ന്തരം സമാരൂഢകം വാ. കിഷ്കമാത്രമാണിദപാരമന്തരികാ
യം ഖണ്ഡപല്ലാതമസമ്പാതം കാരയേത്. പ്രകാശാതമ
മല്ലമുല്പം വാതായനം കാരയേത്. സംഭ്രൂയ വാ ഗൃഹസപാ
മിനോ യഥേഷ്ടം കാരയേയരനിഷ്ടം വാരയേയഃ.

ഇപ്പോൾ വാങ്ങുകയും എല്ലാ ഗൃഹപത്രികകളെയും സമാനമാക്കി വിതരണത്തിൽ പാർത്തുകൂട്ടുകിൽ കിഷ്കന്തൻ ത്രിപദിതൻ തമ്മിലിടവിട്ടു കിടപ്പിതു. അൻറിയേ ഗൃഹപത്രികകൾക്കൊരുപാടായിട്ട് ഇറയൊൻറ ഒൻറിയേവേരിക്കിടന്നാലും അമയം. ആണിപാറ കിഷ്കന്തൻ ആതരികയിങ്കൽ ഖണ്ഡസ് ഹൃദിതസം സ്കാരാത്ഥമായ് എപ്പോഴും ജനം പെരുമാറാത്തവാറു ചെയ്തിതു. വെളിച്ചത്തിനായ് മേലുട്ട വാതായനമും ചെയ്തിപ്പിതു. അതുപരം ചെയ്തു മുടിഞ്ഞപ്പോൾ മേവിതു. ഗൃഹപത്രികകളിൽ തമ്മിലെ കൂടി തങ്ങൾക്കു വാങ്ങിച്ചുളയും പുരയടയ ഇട വിട്ടവിതു, വാങ്ങി യാത്തതു വിലക്കുവിതു.

വാണലട്ടാശ്ചോർദ്ധമാവായുഭാഗം കടലുപ് ഹന്നമ വമർശഭിത്തി വാ കാശ്ചയത് വർഷബാധഭയാത്. തസ്യാ തിക്രമേ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

വാണലാടിയടയ മേലുട്ടാവായുഭാഗം പുൽകൊണ്ടുമേഞ്ഞു താൻ അമർശഭിത്തി പുൽകൊണ്ടുമേവിതുതാൻ ചെയ്തിതു, വർഷാ ബാധഭയമൊഴിവാനായ്. അതിക്രമിക്കിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. വാണലാടിയവിതു-ഗൃഹവരണ്ഡകമെൻറ ചിലർ ചൊല്ലു വിതു. അമർശഭിത്തിയായിതു തന്നഭിത്തി.

പ്രതിലോമപാപവായനബാധായാം ച, അന്യത്ര രാജമാഗ്നരഗ്നാഭ്യം.

പ്രതിലോ(കൻമി)പാപകൊണ്ടും വായനപാപകൊണ്ടും ബാധയെയ്തിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. രാജമാഗ്നനോക്കി ഇറു ചെയ്തിൽ ദോഷമില്ല.

വാതസോപാനപ്രണാളിനിശ്ശ്രബ്ധസ് കരഭാഗൈ ക്ഷമിർബാധായാം ഭോഗനിശ്ശ്രമേ ച.

പരനടയ ഭൂമിയിങ്കൽ വാതംചെയ്തിലും പട പട്ടത്തി(ലും) പ്രണാളി ചെയ്തിലും കോവേണിനാട്ടുകിലും പരഭൂമിയിലളിദും ചെയ്തിലും ഇപ്പോഴവുകൊണ്ടില്ലത്തിൻപുറത്തുട്ടു. ബാധിക്കിലും വലിഞ്ഞു മുറുപ്പുരിഷാദിചെയ്തിലും പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

പാശ്വപ്രമുദകേനോപഹ്വനതോ ദാദശപണ്ണോ മണ്ഡം. മുരൂപുരിഷോപഹ്വനതേ ദിഗ്ഗണ്ഡം.

പരന്തര ചവർ നീരട്ടി കുതിർത്തു കളകിലും പാദശപണം ഭണ്ഡം. ചവർമേൽ മുത്രപുരീഷാദികൾ ചെയ്തിലും ഇപത്തുനാലു പണം ഭണ്ഡം.

പ്രണാളീമോക്ഷോ വക്ത്രീ, അന്യഥാ പാദശപണോ ഭണ്ഡം.

പ്രണാളീമോക്ഷം മഴപെയ്യുന്നാളേ; അല്ലാത്തനാൾ വിട്ട കിൽ പാദശപണം ഭണ്ഡം.

പ്രതിക്ഷിദ്ധസ്യ ച വസതഃ. നിരസ്യശ്ചാവക്ത്രയ ണം, അന്യത്ര പാദശ്യസ്തേയസാഹസസംഗ്രഹണമിഥ്യാ ഭോഗേഭ്യഃ. സ്വയമഭിപ്രസ്ഥിതോ വർഷാവക്ത്രയശേഖരം ഭദ്യത്.

1. പുറം കൂലിക്കുകൊണ്ടുവൻ അമഞ്ഞകാലം തികഞ്ഞാൽ വിലക്കച്ചെയ്തേ ഇരിക്കിലും തികയുമുന്നേ വിലക്കുകിലും പണി രണ്ടുപണം ഭണ്ഡം; പാദശ്യം. സ്തേയം സാഹസം സംഗ്രഹണം മിഥ്യാഭോഗം എൻറീജ്ജാതി ഇല്ലായ്ക്കിൽ. പാദശ്യാദി പ്രസിലം. സംഗ്രഹണം സ്രീവിഷയമായുള്ളത്. മിഥ്യാഭോഗം ഗ്രഹസംസ്കാ രാദികൾ ചെയ്യാതെ ഒഴിയുമതു. ഇവുളവാകിൽ കാലാന്തികയും മുന്നേയും പുറപ്പെടുവിതു. ഒരാണ്ടെയ്ക്കും കൂലി കൊടുത്തു് അറുതി കൾ ഇരുന്നിട്ടു പോകിലും ഒരാണ്ടെയ്ക്കും കൊടുത്തു പോവിതു നാനേ പോവാനാകിൽ.

സാമാന്യേ വേഴ്ത്തി സാഹായ്യമപ്രയച്ഛതഃ സാമാ ന്യമപരസ്യതോ ഭോഗം ച ഗൃഹേ പാദശപണോ ഭണ്ഡം. വിനാശയതസ്സഭ്ദപിമുണഃ.

പൊതുവേള്ള ഇല്ലത്തിന്നു സാഹായ്യം ചെയ്യാതെ ഒഴി കിലും സാമാന്യമായുള്ളത് ഒരുത്തനേ വിലക്കുകിലും സാമാന്യ ഭോഗം നിഗ്രഹം ചെയ്തിലും പണിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. സാമാന്യ മായുള്ള ഗൃഹത്തിന്നു സ്കന്ദേച്ഛദാദികം കൊണ്ടു് കേടുചെയ്തിൽ ഇരുപത്തിനാലുപണം ഭണ്ഡം.

കോഷ്ടകാങ്ഗണവജ്ജാനാമഗ്നികുട്ടനശാലയോഃ വിവൃതാനാം ച സർവ്വേഷാം സാമാന്യോ ഭോഗ ഇക്യതേ.

കോഷുകമാവിതു നിവേശനദപാഠം. അംഗണം മുററം. വർജം മറവിടം. അഗ്നിശാല. കട്ടനശാല ഉരപ്പിര. ഇവെല്ലാം സാമാന്യഭോഗകരം.

ഇതി കൗടലീയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധികരണേ അഷ്ടമോദ്യായഃ. വാസ്തവേ ഗൃഹവാസ്തവം. ആദിതഃ പഞ്ചഷഷ്ഠിതമോദ്യായഃ.

വാസ്തവത്തിൽ പ്രഥമാദ്യായം മുടിഞ്ഞു ഇരണ്ടാമദ്ധ്യായം മുടിക്കുക.

നൃപ-പ്രക. വാസ്തവം-വാസ്തവികത.

വാസ്തവത്തിൽ പ്രഥമാദ്ധ്യായം മുടിഞ്ഞു ഇരണ്ടാമദ്ധ്യായം ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു. അതിന്നു സംബന്ധമാവിതു; മുതലദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ അറുപ്രകാരം വാസ്തവങ്ങളും ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു. പ്രധാനഭൂതമായിരുന്ന നേമിബന്ധനും പരസ്പരാന്തരാളരും അനുപപ്ലാതരും അവക്രയാദികളും ചൊല്ലിയത. ഇപ്പോൾ ഗൃഹത്തിന്നു മറ്റുമെല്ലാം വിക്രയാദികൾ ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു.

ജ്ഞാതിസാമന്തധനികാഃ ക്രമേണ ഭൂമിപരിഗ്രഹാൻ ശ്രേയമദ്ധ്യാഭവേയഃ, തതോന്യേ ബാഹ്യാഃ.

ജ്ഞാതികളാലോർ ഭായാദർ. സാമന്തരാലോർ അയലാളർ. ധനികരാലോർ കടംകൊടുത്തവരും. ഇമ്മുവരേ ക്രമത്തിനാൽ ഭൂമികൊൾവാനാർ. ഇവരല്ലാത്തവരും ബാഹ്യർ.

ബാഹ്യരും ചൊന്ന മുവരും കൊള്ളാകിൽ കൊള്ളപ്പെടുവാൻ.

സാമന്തചതപാരിംശത്കല്യാ ഗൃഹപ്രതിമുഖേ വേദശ്രാവയേയഃ. സാമന്തഗ്രാമവൃദ്ധാഷ്ട ക്ഷേത്രമാരാമം സേതുബന്ധം തടാകമാധാരം വാ മർച്ചാദാസ യഥാസേതുഭോഗം. 'അനേനാഷ്ടേണ കഃ ക്രേതാ' ഇതി ത്രിരാഷ്ടകിതമവ്യാഹതം ക്രേതാ ക്രേതും ലഭേതേ. സ്വർദ്ധയാ വാ മൂല്യവർദ്ധനേ മൂല്യവൃദ്ധിഃ സശുദ്ധ്വാ കോശം ഗച്ഛേത്, വിക്രയപ്രതിക്രോഷ്ടാ ശുദ്ധം ഭവ്യാത്.

ഇല്ലം വില്ലു നാൾ ഇല്ലത്തിന്നരികിലുള്ളതാണെന്നു നാലുതിനമേ വച്ചുകൊണ്ടില്ലത്തിന്നുണൽവച്ചു ചെലാവിപ്പിതു. വയൽവില്ലു നാൾ അമ്പലത്തുളവരളം ഗ്രാമവൃദ്ധനാക്കും കേൾക്കച്ചെലാവിപ്പിതു. തോട്ടമും കളമും ചിറയും ചെറുകുളവും ഇവറ്റിനടയ സീമയിൽ നിന്നു ചെലാവിപ്പിതു. വില്ലിന്റെതിനടയ നാലിരുന്നിയിലും ചൊല്ലി അതിൽവരും ഭോഗമും ചൊല്ലി. ഇവിടെയ്ക്കു കൊരവാക്കുളത്തിൽ കൊരവിനെന്റെ മുൻമുറയെ ചെലാവിച്ചു ജ്ഞാത്യാദി കളാലവ്യാഹരത്തിൽ പിന്നെ പുറവർ വില്ലെക്കൊള്ളപ്പെടുവർ. ജ്ഞാതികൾ കൊരവാൻ തുടങ്ങപ്പോൾ ചെലാവിച്ചു 1 വില്ലയിലേറച്ചെന്ന ധനം ശുദ്ധത്തോടുകൂട കോയിൽക്കു വെണ്ണിതു. വിശ്രയം പിശുനിച്ചു ഒട്ടായ്ക്കൊള്ളുവൻ ഇല്ലംവെണ്ണിതു.

അസാധിപ്രതികൂലം ചതുർവിംശതിപണോ ഭണ്ഡം. സപുരാത്രാഭ്യർത്ഥനദിസരതഃ പ്രതികൂലോ വിജീണിത. പ്രതികൂലാതികൂലമപസ്തനി ദിശതോ ഭണ്ഡം. അന്യത്ര ചതുർവിംശതിപണോ ഭണ്ഡം - ഇതി മാസ്യവിശ്രയം.

ഭൂമിക്കധികാരമന്റിതേ വില്ലുമവന്നു ഇരുപത്തുനാലു ചണ്ഡം ഭണ്ഡം. ഭൂമിയിലധികിയവൻ വ്യവഹാരഭൂമിക്കേഴുന്നാളി ചകം ചെ(ാ?)ല്ലാത്തൊഴികിൽ വിലക്കുകിലും വില്ലിതു. വിലക്കു ചെല്ലയ്ക്കു അതികൂലിച്ചു വില്ലിലും ഇരുത്തുപണം ഭണ്ഡം വാസ്യവികൽ. (വി?ദി)പദചതുഷ്ടാദികൾ വില്ലിലും ഇരുപത്തുനാലു ചണ്ഡം ഭണ്ഡം. ഏൻറിക്കനെ വാസ്യകവിശ്രയം ചൊല്ലിതു.

സീമാവിവാദം ഗ്രാമയോരഭേദം സാമന്താ പഞ്ചഗ്രാമീ ഭരണഗ്രാമീ വാ സേതുഭിഃ സ്ഥാപനൈഃ കൃത്രിമൈർവാ കല്പ്യാത്.

സീമാവിവാദബോധിനി. ഇരുണ്ടഗ്രാമങ്ങൾ തങ്ങളിലേ സീമ പിശകകിൽ അതിന്നു നിണ്ണയും പണ്ണമാറാവിതു. അരുക്കി പണ്ണ നാലഞ്ചു ഗ്രാമങ്ങൾ കൂടി സ്ഥാവരങ്ങളായുള്ള സേതുകളാ വൊ നദീശൈലവനപ്രദൃതികൾകൊണ്ടും, കൃത്രിമങ്ങളായുള്ള മോഷ്ടാഗാരഭസ്യകപാലാദികൾകൊണ്ടും വിവാദനിണ്ണയും ചെണ്ണിതു.

1. 'വില്ലയെക്കൊല്ലുവാനാകിൽ ചുരുക്കുന്ന' ല. പാഠം.

കർമ്മകുശോപാലവൃദ്ധകാഃ പൂർവ്വഭൂതിത്വം വാ, അ
ബാഹ്യാഃ സേതുനാമഭിജ്ഞാ ബഹവഃ ഏകോ വാ നിമിശ്യ
സീമസേതുൻ വിപരീതപക്ഷഃ സീമാനം നയയഃ. ഉദി
ഷ്ടാനാം സേതുനാമർക്കനേ സഹസ്രവണ്ഡഃ. രഭേവ
നീതേ സീമാപഹാരിണാം സേതുച്ഛിന്നിഭം ച കർമ്മാത്.

അരികത്തു ഗ്രാമങ്കളില്ലാത്തിൽ കർമ്മകുശോപാലം താൻ
വിവാദനിണ്ണം ചെയ്തിതു. അൻറിതേ 1 വാഴ്ന്നുവിട്ടവരും താൻ
(ഗോപാലവൃദ്ധന്മാർതാൻ) 2 ലുണ്ണന്മാർ താൻ പലർ കൂടിത്താൻ
ജ്ഞാതൻ താൻ സീമാസേതു അകത്തുനിന്നു കൈച്ചെല്ലുകിൽ
അവൻ വിവാദനിണ്ണം ചെയ്തിതു. സീമചെല്ലുമവരും സ്രീവേ
ഷാദിവിപരീതപക്ഷം ധരിപ്പിതും ചെയ്തു മാം യുദ്ധം ചി ചുവന്ന
കുറയുമുത്തു സുകുശോപം ചുറ്റുവെച്ചെയ്തു സീമനടത്തുവിതു.
ചൊല്ലിതേ സേതുക്കൾ കാണാതൊഴിവിൽ സഹസ്രവണ്ഡം. സീമ
കൂറിട്ടപ്പോൾ സീമ കളയുമവരും സഹസ്രവണ്ഡം. സേതു
മുറിക്കുമവരുംകും പൂക്കും അരികിൽ നല്ലുമവ വെട്ടുമവരുംകും
സഹസ്രവണ്ഡം ദണ്ഡം.

പ്രനഷ്ടസേതുഭോഗം വാ സിമാനം രാജാ യഥോ
പകാരം വിഭജേത്

പ്രനഷ്ടസേതുവായുള്ള സീമയും പ്രനഷ്ടഭോഗത്തേ ഉടയ
ക്ഷേത്രാദികളും രാജാവ് ഉപകാരത്തിന്നു തക്കവണ്ണം കുടികൾക്കു
കൂറിട്ടു കൊടുപ്പിതു.

ക്ഷേത്രാദിവാദം സാമന്തഗ്രാമവൃദ്ധാഃ കർമ്മഃ. രേക്ഷാം
പൈധീലാഭം യതോ ബഹവഃ. ശുചയോ/നമിതാ വാ
തതോ നിയച്ഛേദയഃ. മദ്ധ്യം വാ ഗുഹ്ണീയഃ. രഭേയം
പരോക്തം വാസ്തു രാജാ ഹരേത് പ്രനഷ്ടസ്വാമികം ച.
യഥോപകാരം വാ വിഭജേത്.

ഇനി ക്ഷേത്രവിവാദം ചൊല്ലിൻറിതു വരൽഭൂമി നിത്യ
മായ് പിശകടകിൽ ഭൂമി അരികത്തു ഭൂമിയുടേയവരും താൻ
ഗ്രാമവൃദ്ധർ താൻ കൂടി വിവാദനിണ്ണയ്ക്കെയ്തിതു. അവരും
പൈധീലാഭവികിൽ യാതൊരു കൂറു പലരുടേവരിതും ചെയ്തു ശുചി
കളുമായന്നമത്തരായിരിപ്പിതു അവരും ചൊന്നവണ്ണം ചെയ്തിതു:

1. 'അവിട്ടവർമാൻ' ക. 2. 'സുബകവൃദ്ധന്മാർ' ഖ.

കേരളകുടുംബത്തിരികിൽ മദ്ധ്യം ഗ്രഹിപ്പിതു എൻറവാറ ചമനാ
 ജ്ഞാവിതു. വിവാദം ചെയ്തിൻറവരൾ തമ്മുടെ സമാധിക്ക് വല്ലാ
 ക്കിൽ അർച്ചസ്തു രാജാവു കൊടുവിതു. ഭണ്ഡാഭിയത്തിനാലൊളി
 ച്ചുപോയ സ്വാമിയുടെ വാസ്തവ്യം രാജാവു കൊടുവിതു. കൊണ്ടിട്ടു
 പകാരത്തിന്നു തക്കവാറു പോയവൻ ധനത്തിന്നു ഹാരായുള്ളവര
 ളോടു കൂറിട്ടുകൊടുവിതു.

പ്രസാദാദാനേ വാസ്തനി സ്തേയദണ്ഡഃ. കാരണാ
 ദാനേ പ്രയാസമാജീവം ച പരിസംഖ്യായ ബന്ധം ദദ്യാത്.
 മത്യാദാപഹാരണേ പൂർവഃ സാഹസദണ്ഡഃ. മത്യാദാഭേദേ
 ചതുർവിംശരിപണഃ.

വാസ്തു ബലാൽകാരത്താൽ ഗ്രഹിക്കിൽ കട്ടാലുള്ള ഭണ്ഡം.
 ഭണ്ഡാഭികാരണവഴിമേൽ ക്ഷേത്രാപഹാരഞ്ചെയ്തിൽ ക്ഷേത്ര
 ണ്ണിൽചെയ്തു പ്രയാസമും ഭണ്ഡമും പൊലിയും കണക്കുകണ്ടു
 ഭൂമിയിൽനിന്നു വരും ഫലമും കണക്കുകണ്ടു ധനത്തിനുള്ളവരും
 സിദ്ധിച്ചാൽ വലിയക്കൊണ്ടവൻ ഭൂമിയുടയവരൾക്കു വിട്ടു കൊടു
 പ്പിതു. രണ്ടു ഭൂമിക്കുമതിരായിരിക്കുമിടം കൂട്ടിക്കൊരുകിൽ പൂർവ്വം
 സാഹസദണ്ഡം. അതിനാലേകദേശം ഹരിക്കിവിജ്ഞാപത്തിനാലു
 പണം ഭണ്ഡം.

തേന തപോവനവിവിതമഹാപഥശ്ശശാനദേവകല
 യജനപുണ്യസ്ഥാനവിവാദാ വ്യാഖ്യാതാഃ. ഇതി മത്യാദാസ്ഥാ
 പനം.

ഇതുകൊണ്ടേ തപോവനം വിവിതം മഹാപഥം ശ്ശശാനം
 ദേവസ്ഥാനം (യജനസ്ഥാനം) പുണ്യസ്ഥാനം എൻറിവററിന്റെ
 വിവാദനാശ്ശയം ചൊല്ലിയോർപ്പട്ടിതു, എൻറ മത്യാദാസ്ഥാ
 പനം ചൊല്ലിതു.

സർവ്വ ഏവ വിവാദാഃ സാമന്തപ്രത്യയാഃ. വിവിതസ്ഥ
 ലകേദാരക്ഷണഖലവേശ്ശവാഹനകോഷ്ഠാനാം പൂർവ്വം പൂർവ്വമാ
 ബാധം സഹേത.

ഏല്ലാവിവാദങ്ങൾക്കുമയലേ പ്രമാണമാകിൻറതാൽ
 വിവിതം സ്ഥലിയാവിതു, മയാൽ കേദാരം വയൽ ഷണ്ഡം വാഴ

വഴുതിന എൻറിങ്ങാതി ചലകളും വേഗം വാഹനകോഷമാ
വത്ര ഗോശാല അശുപശാല എൻറിവൈ ഏഴിലും മുന്നമുന്നമുള്ള
വൈ മേൽ മേലവററിനടയ ബാധ സഹിപ്പിതു എൻറവാ
വിവിതം കൊടുത്തു മയാൽ ¹ വേണ്ടാകിൽ വേണ്ടുവിതു.

**ബ്രഹ്മസോമാരണ്യദേവയജനപണ്യസ്ഥാനവജ്ഞാഃ സ്ഥ
ലപ്രദേശാഃ.**

ബ്രഹ്മസോമാരണ്യം ദേവസ്ഥാനം യജനസ്ഥാനം പണ്യ
സ്ഥാനമെൻറിവ ഒഴിയ മറുസ്ഥലപ്രദേശകൾ വയലാക്കുവിതു.
ഇപ്പൊന്ന നിലം വയൽക്കു യോഗ്യമാകിലും വയലാക്കലാകാ.

അധാരപരിവാഹകേദാരോപഭോഗാഃ പരക്കേത്ര
കൃഷ്ടബീജഹിംസായാം യഥോപപാദാരം മൂല്യം ദദ്യൂഃ. കേദാ
രാമസേതുബന്ധാനാം പരസ്തരഹിംസായാം ഹിംസാദപി
ഗുണോ ദണ്ഡഃ. പത്മാന്നിറിഷ്ടമധരതടാകം നോപരിതടാ
കസ്യ കേദാരമുദകേനാപ്താവായേത്. ഉപരി നിവിഷ്ടം നാ
ധരതടാകസ്യ പൂരാസ്താവം വാരയേദ് അന്യത്ര ത്രിവർക്കോ
പരതകർമ്മണഃ. തസ്മാതിക്രമേ പൂർവഃ സാമസദണ്ഡസ്മാ
കവാമനം ച.

കളംകത്തിയും പരീവാഹത്തോടുകത്തിയും വയൽ തിരുത്തി
യും പിറയടയ ക്ഷേത്രത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ബീജം കെട്ടുകിൽ കെട്ട
ത്തവന്നു... .. കേദാരാമകൾക്കു പരസ്തരം ഹിംസവരകിൽ
കെട്ടത്തതിനിരട്ടി ദണ്ഡം. മേലേക്കുള്ളത്താൽ വിളയും ഭൂമിയിൽ
പിന്നെ കുത്തിയ കീഴേക്കുള്ളത്തിൻ നീർപാച്ചലാകാ. മേലേക്കുള്ള
പിന്നെ ഉണ്ടാകിൻറതും കീഴേക്കുള്ളത്തുക്കുപായം നീർചെറുക്ക
ലാകാ. കീഴേക്കുള്ളത്തിൻ നീർചൊണ്ടു കരുമമൊഴിഞ്ഞു കിടക്കിൽ
പായിൻറ നീർ ചെറുക്കുപ്പറും. അതതിക്രമിക്കിൽ പൂർവ്വം
സാമസദണ്ഡം.

പഞ്ചവർക്കോപരതകർമ്മണഃ സേതുബന്ധസ്യ സ്വാ
മ്യം ലുപ്യേതാന്യത്രാപദ്ദ്യൂഃ.

ഐതാണ്ടപേക്കിക്കപ്പെട്ട സേതുബന്ധത്തിന്നു പരമ
ക്രാദി ആപത്തില്ലായ്യിൽ സ്വാമ്യം കെടും.

I. 'പണ്യാകിൽ പണ്യവിതു' ഖ. പാഠം.

ശ്ലോകാത്മമാവിതു. സേതുവിനിൽ നിൻറ തനക്കു മുറയ
 ല്ലാത്തനാൾ നീർ വിട്ടുകൊണ്ടുപോകിൽ ആരുപണം ഭണ്ഡം.
 പിറകു മുറെപ്പട്ടനാൾ അറിയാതെ ചെറുക്കിലുമാറുപണം ഭണ്ഡം.
 ധർമ്മസ്ഥിയിൽ ഒൻപതാമദ്ധ്യായം മുടിഞ്ഞിതു.

ഇതി കഴടലിയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിയേ തുതീയാധികര
 ണേ നവമോദ്ധ്യായഃ. വാസ്തവേ വാസ്തവിക്രയഃ സീമാവിവാദഃ
 ക്ഷേത്രവിവാദഃ മയ്യാദാസ്ഥാപനം ബാധാബാധികം. ആദിതഃ
 ഷട്ഷഷ്ടിതമോദ്ധ്യായഃ.

പ്രക. നൃപ, നൃപ. വാസ്തവം—വിവിതക്ഷേത്ര
 പഥഹിംസാ സമയസ്ഥാനപാകർമ്മ ച.

ഇനി വാസ്തവത്തിലേ മുൻറാമദ്ധ്യായം ചൊല്ലിൻറിതു. കീഴേ
 അദ്ധ്യായത്തിലേ ക്ഷേത്രാദികളുടെ സീമാനിർണ്ണയം ചൊല്ലിതു.
 1. ഇപ്പോഴുകമാർഗ്ഗം നിരോധം ചെയ്തിലും സമ്പ്രാദിഹിംസൈ
 ചെയ്തിലുമതിന്നു ഭണ്ഡം ചൊല്ലിൻറിതു.

കമ്മോദകമാർഗമുചിതം രന്ധതഃ കുർവതോന്റചിതം
 വാ പൂർവഃ സാഹസഭണ്ഡഃ.

കമ്മാത്മമായ് ചെയ്തിൻറ ഉദകമാർഗമുചിതമാകിൻറതു
 ചെറുക്കുമവന്നും അനുചിതമായിരുന്നതു ചെയ്യുമവന്നും പൂർവ്വം
 സാഹസഭണ്ഡം.

സേതുക്രൂപപുണ്യസ്ഥാനചൈത്ര്യഭവായതനാനി ച പ
 രഭ്രമൗ നിവേശയതഃ പൂർവാന്റവൃത്തം ധർമസേതുമാധാനം
 വിക്രയം വാ നയതോ നായയതോ വാ മധ്യമഃ സാഹസ
 ഭണ്ഡഃ ശ്രോതൃണാമുത്തമഃ അന്യത്ര ഭഗ്നോൽസൃഷ്ടാത .

സേതു ക്രൂപം പുണ്യസ്ഥാനം ചൈത്ര്യസ്ഥാനം ഭവായ
 തനം എൻറിവു പരഭ്രമിയിങ്കൽ ചെയ്യുമവന്നു പൂർവ്വം സാഹസ
 ഭണ്ഡം. പൂർവ്വപുരുഷന്മാർ ധർമ്മാത്മമായ് ചെയ്തിൻറ സേതു തൻ
 പുത്രാദികളൊറി വൈപ്പിതും വില്പിതും താൻ ചെയ്തിൽ മധ്യമം
 സാഹസഭണ്ഡം. സാക്ഷികേൾക്കുമവരൾക്കു ഉത്തമം സാഹസ
 ഭണ്ഡം. അസ്സേതു ഭഗ്നോൽസൃഷ്ടമല്ലാക്കാൽ.

സ്വാമ്യഭാവേ ഗ്രാമാഃ പുണ്യശീലാ വാ പ്രതികുഞ്ചുഃ.

ധർമ്മസേതുവിന്നു സംസ്കാരം ചെയ്യുമവൻ സ്വാമി ഇല്ലാത്തതിൽ പുണ്യശീലരായുള്ള ഗ്രാമങ്ങളും ഗണങ്ങളുംകൂടി സംസ്കാരം ചെയ്തിട്ടു.

പഥപ്രമാണം ദർശനവേദേശ വ്യാഖ്യാതം. ക്ഷുദ്രപത്ര മനുഷ്യപഥം. രഥപത്രം ദാദശപത്രം ദണ്ഡം. മഹാപത്ര പഥം ചതുർവിംശതിപഥം. ഹസ്തിക്ഷേത്രപഥം ചതുഷ്പത്യാശരപഥം. സേതുവനപഥം ഷട്ശതം. ശ്ലോകഗ്രാമ പഥം ദാശതം. ദ്രോണമുഖപഥം പത്യാശതം. സ്ഥാനീയരാഷ്ട്രവിവിധപഥം സാഹസ്രം. അതികർഷണേ ചൈക്ഷാ ദണ്ഡചതുർത്ഥാ ദണ്ഡാഃ. കർഷണേ പൂർവ്വോക്താഃ.

വഴിയുടെ പ്രമാണം ദർശനവേദശത്തിലേ ചൊല്ലിയിട്ടു. ക്ഷുദ്രപത്രങ്ങളും മനുഷ്യരും പരമാരും വഴി ഇരുമുളമുണ്ടായിരിക്കുമതു ചെറുക്കുമവരുംകൂടി പന്നിരണ്ടുപണം ദണ്ഡം. മഹാപത്രങ്ങളും തേരും പരമാരും തെരുവു നാനുമുളമുമെമുമുളമുകലമുണ്ടെച്ചായിരിക്കുമതു ചെറുക്കുമവന്നു ചതുർവിംശതിപണം ദണ്ഡം. ആനപരമാരുംവഴിയും വയലുപോംവഴിയുമടൈക്കുമവന്നു അയ്യത്തനാലുപണം ദണ്ഡം. സേതുപഥവും വനപഥവും ചെറുക്കുമവന്നു (അര) ആറുപണം ദണ്ഡം. ശ്ലോകപഥവും ഗ്രാമപഥവും ചെറുക്കുമവന്നു ഇരുആറുപണം ദണ്ഡം. ദ്രോണമുഖപഥമാവിതു എൺകോലകമായിരിക്കുമതു ചെറുക്കുമവന്നു അഞ്ഞൂറുപണം ദണ്ഡം. സ്ഥാനീയരാഷ്ട്രവിവിധപഥം ചെറുക്കുമവന്നു ആയിരം പണം ദണ്ഡം. വഴി ¹അമഞ്ചപ്രമാണങ്ങളിൽ കരൈക്കുമവന്നു കീഴ്ച്ചൊന്ന ദണ്ഡത്തിൽ നാലൊൻറു ദണ്ഡം. വഴി ഉഴുകിൽ കീഴ്ച്ചൊന്ന ദണ്ഡം തികയ വെച്ചിട്ടു കൊൾവിതു.

ക്ഷേത്രീകസ്ത്യാക്ഷിപതഃ ക്ഷേത്രമുപവാസസ്വ വാ രൂപജന്തോ ബീജകാലേ ദാദശപത്രം ദണ്ഡം, അന്യത്ര ദോഷോപനിപാതാവിഷ്ഠേഭ്യഃ.

ഉഴുവുകൊണ്ടവൻ വിതൈക്കാലത്തൊഴികിലും ഉഴുവുകൊടുത്തവൻ വിതൈക്കാലത്തു... ..വെങ്കിലും പന്നിരണ്ടുപണം

ഭണ്ഡം ദോഷോപനിപാതാവിഷയങ്ങളിലാകിൽ. ദോഷം ക്ഷേത്ര ദോഷം, ഉപനിപാതം രാജചോരാദിബാധകൾ.

കരദാഃ കരദേഷപാധാനം വിക്രയം വാ കർച്ച, ബ്രഹ്മ ദേയികാ ബ്രഹ്മദേയികേഷു. അന്യഥാ പൂർവ്വം സാഹസ ഭണ്ഡം, കരദസ്യ വാ കരദഗ്രാമം പ്രവിശതഃ.

ഇറുതുവരൾ മറുമിറയിടക്കടവിയർക്കേ വില്ലിതു മൊറിയെപ്പിതും ചെയ്തിതു. ബ്രഹ്മദേയികരും ബ്രഹ്മദേയികരേ വില്ലിതു. അല്ലായ്ക്കിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. ഇറയിടക്കടവിയൻ, ഇറുതാതെ ഉൾകളിൽ പുകിരിക്കിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

കരദം തു പ്രവിശതഃ സർവദ്രവേഷു പ്രാകാമ്യം സ്വാദ്, അന്യത്രാഗാരാത്. തദപ്യസ്മൈ ഭദ്യാത്.

അനാദേയമകൃഷ്ണതോ ഽന്യഃ പഞ്ചവർഷാണുപഭുജ്യ പ്രയാസനിഷ്ക്രയേണ ഭദ്യാത്.

ഇറുതുവരൾ ചെൻറ പൂ(ക)വോനാകിൽ തന്നടയ ഭവ്യ മെല്ലാററിന്നും സ്വാമി ധാന്യചതുഷ്ടദാദികളെല്ലാം കൊണ്ടു പോര പ്പെറും. ഇല്ലമുമിവനടയതേ ആയിരക്കുപ്പെറും. അകൃതഞ്ചെ (യ്യ?യ്യ)കൊണ്ടനാദേയം. അതുടയവൻ (വന?) സാമർഥ്യമിൻറിയേ ഉഴാതെ കിടക്കിൽ മറെറാരുത്തനയ്ക്കുണ്ടെക്കുഴുത്ത് അവിടെക്കിണരാക തോടാക അകഴ്വാൻ ചെൻറവിയംകൊണ്ടു വിടുവിതു.

അകരദാഃ പരത്ര വസന്തോ ഭോഗമുപജീവേയഃ.

ഇറ ഇടാത്തവരൾ മറെറാരു ഉൾകിൽ വസിക്കിൽ ക്ഷേത്ര ഭോഗമാത്രം ഉപയോഗിപ്പിതു. പുരയിടത്തുള്ള ഭോഗമും ഹിരണ്യകരഭണ്ഡം രാജാവു കൊടുവിതു.

ഗ്രാമാന്തേന ഗ്രാമികം വ്രജന്തമുപവാസാഃ പശ്ചായേണാൻതഗച്ഛേയഃ. അന്നന്തഗച്ഛന്തഃ പണാർധപണികം യോജനം ദദാഃ.

ഗ്രാമത്തിനായ് ഗ്രാമമഹത്തമൻ ഭേശാന്തരത്തിന്നു പോകിൽ അയ്യൂരിൽ കുടികളുടൻ പോവിതു. പോകാതൊഴിവോരാകിൽ ഒരു യോജനയ്ക്കൊൻററപ്പണം ഭണ്ഡം.

ഗ്രാമികന്യ ഗ്രാമാഭ്യന്തരപാരദാരികം നിരസ്യത-
ശ്ചതുർവിംശതിപണ്ണോ ഭണ്ഡഃ ഗ്രാമസ്ത്രോത്തമഃ.

ഗ്രാമമുഖ്യനായുള്ളവൻ ഗ്രാമത്തിൽ നിന്റെ കള്ളനേയും
(ഉ?) പാരദാരികനേയും മല്ലാത്തവനെപ്പറ്റപ്പെടുവിക്കിൽ ഉത്തമം
സാഹസഭണ്ഡം.

നിരസ്യസ്യ പ്രഃവശോ ഹൃദിഗമേന വ്യാഖ്യാതഃ.

ഭോഷമുണ്ടായ് പുറപ്പെടുകപ്പട്ടവൻ ഗ്രാമത്തിങ്കൽ വന്നു
പുകവോനാകിൽ പരഗ്രഹാദിഗമനത്തിങ്കൽ ചൊന്ന ഭണ്ഡമേ
ഭണ്ഡം.

സ്തംഭൈഃ സമന്തതോ ഗ്രാമാദ് ധനുശ്ശതാപകൃഷ്ടമു-
പസാലം കാരയേത്.

സ്തംഭേരൂ ഗ്രാമഞ്ചുഴല ഏകം നൂറു വില്പകലക്കോട്ടയായ്
ചെയ്യിതു.

പശുപ്രചാരാത്ഥം വിവീതമാലവനേനോപജീവയേയഃ.

പശുക്കൾ മേവാനായ് വാവിതം പുൽ മൂന്നുകൊണ്ടുവ
ജീവിപ്പാനായി വിടുവിതു.

വിവാതം ഭക്ഷയിതപാപസ്യതാനാമുഷ്ടമേഹിഷാണാം
പാദികം രൂപം ഗൃഹ്ണീയഃ. ഗവാശപഖരാണാം ചാർധ
പാദികം, ക്ഷുദ്രപശുനാം ഷോഡശഭാഗികം.

വിവീതത്തിൽ മേഞ്ഞുപോകിന്റെ ഉഷ്മേഹിഷാദികളോ
രോൻറിന്നു കാല്പണം കൊടുവിതു. വിവീതാലുക്കുൻ പശു
കുതിര കഴുത എൻറിവു മേഞ്ഞുപോകിൽ അരെക്കാൽ പണം
കൊടുവിതു. ക്ഷുദ്രപശുക്കൾ മേഞ്ഞുപോകിൽ മകാണി കൊടു
വിതു.

ഭക്ഷയിതപാ നിഷ്ണാനാമേത ഏവ ദിഗ്മുണോ
ഭണ്ഡഃ. പരിവസതാം ചതുർമുണഃ. ഗ്രാമദേവവൃഷാ വാ
അനിർദ്ദശാഹാ വാ ധേനുരക്ഷാണോ ഗോവൃഷാശ്ചാ
ഭണ്ഡഃ.

... .. ഇരായി കിടപ്പോരാകിൽ നാമ്പടങ്ങു ഭണ്ഡം കൊടു
വിതു. ഗ്രാമവൃഷകളും ദേവവൃഷകളും പത്തുനാൾ പക്കില്ലാത്ത

ധേനുവും വൃദ്ധക്കാളുകളും ഗോവൃഷങ്ങളും (കു?) പൂക്കു തിന്നപ്പെരും, ഭണ്ഡമില്ല.

സസ്യഭക്ഷണേ സസ്യോപചാരം നിഷ്പത്തിതഃ പരിസംഖ്യായ ദിഗുണം ദാപതേത്.

സസ്യം ഭക്ഷിപ്പിതാകിൽ യാതൊരുവു ദേശം ഭക്ഷിപ്പിതു, അതു വിളയുമതിലിരുമടങ്ങു കൊടുപ്പിതു.

സ്വാമിനശ്ചാനിവേദ്യ ചാരയതോ ദാദശപണം ഭണ്ഡഃ. പ്രമുഖാശ്ചതുർവിംശാപണം. പാലിനാമർദ്ധ ഭണ്ഡഃ. തദേവ ഷണ്ഡഭക്ഷണേ കർത്യാത്. വാടഭേദേ ദാഗു ണഃ. വേശ്ശവലവലയഗതാനാം ച ധാന്യാനാം ഭക്ഷണേ. ഹിംസാപ്രതീകാരം കർത്യാത്.

പശുവുടയവൻ ¹കെട്ടിവച്ചു നോക്കി നിൻറു തീര വോനാകിൽ പന്നിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡമും കൊടുത്തു ഭക്ഷിത ദിഗുണമും കൊടുപ്പിതു. വിട്ടടിച്ചു തീരവോനാകിൽ ഇരുപത്തു നാലുപണം ഭണ്ഡമും കൊടുത്തു ഭക്ഷിതദിഗുണമും കൊടുപ്പിതു. ഉഷ്ണമഹിഷാദികൾ ²പാലങ്കളാകിൽ ചൊന്നതിൽ പാതി ഭണ്ഡം. സസ്യഭക്ഷത്തിൽ ചൊന്ന ഭണ്ഡമേ ഷണ്ഡഭക്ഷത്തിലും ഭണ്ഡം. വേലി മുറിച്ചു പൂക്കു തിങ്കിൽ ഇരുമടങ്ങു ഭണ്ഡം. ഇല്ലത്തിലാക വയലിലാക കളത്തിലാക നെല്ലൊവു തിങ്കിൽ തിൻറതിലിരുമടങ്ങു കൊടുപ്പിതു; ഹിംസാപ്രതീകാരമുഞ്ചെയ്തിതു.

അഭയവനമുഗാഃ പരിഗൃഹീതാ വാ ഭക്ഷയന്തഃ സ്വാമി നോ നിവേദ്യ യഥാവധ്യാനുമാ പ്രതിഷേധാപ്യാഃ.

അഭയവനമുഗങ്ങളും വളത്തിൻറ മുഗങ്ങളും ... ഉടയവൻ വൻ ചൊല്ലിപ്പിന്നെ വയ്യങ്ങൾ വിലക്കുമാറു വിലക്കുവിതു.

പശവോ രശ്മിപ്രതോദാഭ്യാം വാരയിതവ്യാഃ. തേഷാ മന്യമാ ഹിംസായാം ഭണ്ഡപാരുഷ്യഭണ്ഡാഃ. പ്രാർത്ഥയ മാനാ ഭുജ്യാപരാധാ വാ സർവ്വോപായൈർന്നിയന്തവ്യാഃ. ഇതി ക്ഷേത്രപഥഹിംസാ.

പശുക്കളേ രശ്മിപ്ര(ദോഷം?തോദം) കൊണ്ടു മെത്തന്ന അടിപ്പിതു. അൻറിയ ഹിംസിക്കിലും നോക്കത്തകത്തിലും ഭണ്ഡപാ

അഷ്ടത്തിൽ ചൊന്ന ദണ്ഡമേ ദണ്ഡം. കുത്തുവാൻ വരുമവിറെറയും പണ്ടു ദൃഷ്ടാപരാധിയായുള്ളവരെറയും കെട്ടിയും പൂട്ടിയും വിലക്കു വിതു. വാസ്തുകമാകിൻറ സൂത്രം മുടിഞ്ചിതു.

കർഷകസ്വ ഗ്രാമമദ്യപേത്യാകുവ്തോ ഗ്രാമ ഏവാത്യയം ഹരേത്. കർമ്മാകരണേ കർമ്മവേതനാദ് ദപിഗുണം, ഹിരണ്യദാണേ പ്രത്യുശദപിഗുണം, ദക്ഷ്യപേയാദാണേ ച പ്രഥവണേഷു ദപിഗുണമംശം ദദ്യാത്.

സമയസ്യാനപാകർമ എൻപിതു സൂത്രം. സമയമാവിതു പലർകൂടി വരി കല്പിക്കിൻറ വ്യവസ്ഥ. അതിനുടെ അനപാകർമമാവിതു അ(നു)ല്പംഘനം അതുചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സൂത്രാത്ഥം. കർഷകനാവോൻ ഉഴവു കൂടിയവൻ. ഗ്രാമസമയത്തിൽ കൂടി അമഞ്ഞതു ചെയ്യാതൊഴികിൽ അവനേ അഗ്രാമമേ പിഴകൊടുവിതു. സമുദായസാധ്യമായുള്ള കർമ്മം ചെയ്യാതൊഴി (വിതു ? കിൽ) തൻകൂററിനു വരും കൂലിയിലിരുമടങ്ങു കൊടുപ്പിതു. ഗ്രാമകാതുംനിമിത്തമായെല്ലാം വൈയ്ക്കമ്പോഴ് ഹിര(ണ്യം) വയ്പുതൊഴിവോനാകിൽ മറെറവരും വച്ചതിലിരുമടങ്ങു ദണ്ഡം വൈപ്പിതു. ഗോഷ്ടീഭോജനാദികളിൽ ദക്ഷ്യപേയം കൊടാതൊഴിവോനാകിൽ ദപിഗുണമംശം കൊടുപ്പിതു.

പ്രേക്ഷായാമനംശദഃ സസപജനോ ന പ്രേക്ഷേത. പ്രച മന്നശ്രവണേക്ഷണേ ച സർവഹിതേ ച കർമ്മണി നിഗ്രഹേണ ദപിഗുണമംശം ദദ്യാത്.

കൂത്താടുമെടത്തു പൊൻകൊടാതൊഴികിൽ താന്നും തന്നുടെ സപജനങ്കളും കാണാതൊഴിവിതു. ഒളിച്ചുനിൻറ കാൺ പിതും കേൾവാനും ചെയ്യിലും സർവ്വഹിതമായുള്ള കാര്യത്തിന്നു നിഗ്രഹംചെയ്യിലും അംശദപിഗുണം കൊടുപ്പിതു.

സർവഹിതമേകസ്വ ബ്രൂവതഃ കുർവ്വരാജ്ഞാം. അകരണേ ദാദശപണോദണ്ഡഃ. തം ചേത് സംഭൂയ വാ ഹസ്വഃ പൃഥശേഷാമപരാധദപിഗുണോ ദണ്ഡഃ. ഉപഹന്തുഷു വിശിഷ്ടഃ.

സർവ്വഹിതമായുള്ള കാര്യമൊരുത്തൻ ചൊല്ലുകിൽ മറെറാഴിഞ്ഞ സമയികൾഅവനുടെ ആജ്ഞ ചെയ് വിതു. അതു ചെയ്യാതൊ

ഴികിൽ പന്നിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം. അൻറിയേ പൊറാമയാല
വനേ എല്ലാത്തുകൂടി കൊലേവാറാകിൽ ഓരോത്തരേ അപരാധ
ഭിഗുണം ഭണ്ഡം. കൊല്ലിൻറവരൾ വീശിപ്പുറമായ ഭണ്ഡം
വൈപ്പിതു.

ബ്രാഹ്മണതത്ത്വേഷാം ജ്ഞേഷു നിയമേത. പ്രഹ
വണേഷു ചേഷാം ബ്രാഹ്മണേനാകാമാഃ കുഷ്ടം. അംശം
ച ലഭേന്.

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യരിൽ ജ്ഞേഷുമായുള്ളതു നിയ
മിപ്പിതു. പ്രീതിഭോജനാദികളിലും ബ്രാഹ്മണൻ തങ്ങൾ വാസി
യാക്കാൽ വേണ്ടിൻറ സാധനം നേടക്കടവിയരല്ല.

തേന ദേശജാതികലസംഘാനാം സമയസ്യാനപാ
കം വ്യാഖ്യാതം.

ഇതുകൊണ്ടു ദേശജാതികലസംഘങ്ങളുടെ സമയസ്യാനപാ
കമ്വും ചൊന്നോരിൽ പട്ടിതു.

രാജാ ദേശഹിതാൻ സേതുൻ കുർവതാം പഥി സംക്രമാൻ
ഗ്രാമശോഭാശ്ച രക്ഷാശ്ച തേഷാം പ്രിയഹിതം ചരേത്.

രാജാ ദേശഹിതാൻ സേതുൻ കുർവതാം പഥി സംക്രമാൻ
ഗ്രാമശോഭാശ്ച രക്ഷാശ്ച തേഷാം പ്രിയഹിതം ചരേത്.

ഗ്ലോകാത്മാവിതു. രാജാവു ദേശങ്കരുകു ഹിതങ്കളാ
യുള്ള ചിറയിടുമവരൾക്കും വഴിയിൽ പാലമിടുമവരൾക്കും ഗ്രാമ
ത്തിന്നു ശോഭയും രക്ഷയും പണ്ണമവരൾക്കും പ്രിയഹിതങ്കളനു
ഷ്ടിപ്പിതു. സമയസ്യാനപാകമ്മാകിൻറ സൂത്രവും മുടിഞ്ചിതു.
പത്താമദ്ധ്യായമും മുടിഞ്ചിതു.

ഇതി കൌടലീയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസമീപേ തൃതീയാധികരണേ
ദശമോദ്ധ്യായഃ. വാസ്തവേ വിവിതക്ഷേത്രപഥഹിംസാ,
വസ്തുതം സമാപ്തം സമയസ്യാനപാകം ച. ആ
ദിതഃ സപ്തക്ഷേത്രമേഘോദ്ധ്യായഃ.

നന്മ. പ്രക. ജ്ഞാദാനം.

സപാദപണം ധർമ്മാ മാസവൃദ്ധിഃ പണ്ഡിതസ്വ. പഞ്ചപണം വ്യാവഹാരികീ. ദശപണം കാന്താരഗാണാം. വിംശതിപണം സാമുദ്രാണാം.

തതഃ പരംകത്തുഃ കാരയതുശ്ച പൂർവഃ സാഹസദണ്ഡഃ. ശ്രോത്രണാമേകൈകം പ്രത്യർധദണ്ഡഃ.

ജ്ഞാദാനമെൻപിതു സൂത്രം. ജ്ഞമാവിതു വർദ്ധിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു കൊടുക്കിന്റെ ധനം. അതുകൊള്ളുമാറു ചൊല്ലിന്റെതെൻപിതു സൂത്രാത്ഥം. സംബന്ധമാവാതു, ജ്ഞരിക്ഥത്തിൽ സമാനഭാഗം എന്റെ ജ്ഞം പ്രസ്തുതമാവാതു. അതു എത്തുന്ന നാളിൽ എത്തുന്ന പൊലിവിലിതു എന്നു മത്ഥം ചൊല്ലിയി (തന്ന?തില്ല). അതിപ്പോഴ് ചൊല്ലിന്റെതെൻപിതു സംബന്ധം. നൂറുപണങ്ങളിൽ ഒന്നുറകാൽപ്പണം പൊലിയുമതു ധർമ്മമായുള്ള മാസവൃദ്ധി; ഇത് പണയം വച്ചുനാൾ പൊലിയുമാറു. പണയമിൻറിയേ പൊലിയുമതു വ്യാവഹാരികീ. (അ?) അതു നൂററിൻ വായ് തികച്ചെയ്യു പൊലിയുമാറു കൊടുപ്പിതു. ശുഭ്രണം വൈശ്യനും നാലുപൊലിയക്കൊടുപ്പിതു. ബ്രാഹ്മണനു ഇരണ്ടു പൊലിയക്കൊടുപ്പിതു. ആടവികർക്കു തികൾ പത്തു പൊലിയക്കൊടുപ്പിതു. കലശമാടുമവരൾ ഇരുപതു പൊലിയക്കൊടുപ്പിതു. ഇതിലേറപ്പൊലികൊള്ളുമവനും കൊടുക്കുമവനും പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം. സാക്ഷികളോരോത്തക്കേ അർദ്ധദണ്ഡം.

രാജന്യയോഗക്ഷേമവഹേ തു ധനികധാരണികഃ യാശ്ചരിത്രമവേക്ഷേത.

രാജാവു വ്യസനാഭിഭൂതനായിട്ടു താൻ പരചക്രാഭ്യപഭൂതനായിട്ടുതാൻ യോഗക്ഷേമവഹനൻറിയേ ഇരക്കുന്നാൾ കൊടുക്കും ധനം കൊടുക്കുമവനും കൊള്ളുമവനും അമഞ്ഞുകൊള്ളുമാറുക്കു തക്കവാറു.

ധാന്യവൃദ്ധിഃ സസന്നിഷ്ഠത്താവുപാർദ്ധ്വം, പരം മൂല്യകൃതം വർധേത. പ്രക്ഷേപവൃദ്ധിർഭയാദർദ്ധം. സന്നിധാനസന്നാ വാർഷികീ ഭേദാ.

ഇനി ധാന്യവൃദ്ധി ചൊല്ലിൻറിതു. നെൽവിളയന്നാരും ഒൻറര പൊലിയക്കൊടുപ്പിതു. അതിലേറപ്പൊലിയ വേണ്ടുകിൽ വിലയിട്ടു പൊന്നാക്കിപ്പൊന്നിൻ പൊലിയമാറു കാൺപിതു. മുതലിലേററി എഴുതിയ പൊലി മുതൽപൊലിയമതിനിൽ പാതി പൊലിവിതു. പൊലത്തെകാലത്തു വേണ്ടാക്കാൽ പല വർഷം പൊലികിലും ഭാരാണ്ടെപ്പൊലിയേ കൊള്ളാവിതു.

ചിരപ്രവാസഃ സംസുംഭവവിഷ്ടോ വാ മൂല്യദചിമുണം ഭദ്യത്. അകൃതാ വൃദ്ധിം സാധയതോ വർദ്ധയതോ വാ മൂല്യം വാ വൃദ്ധിമാരോപ്യ ശ്രാവയതോ ബന്ധചതുർമു ണ്ണോ ഭണ്ഡഃ. - തുച്ഛശ്രാവണായാമഭൂതചതുർമുണഃ. തസ്യ ത്രിഭാഗമാദാനാ ഭദ്യത്, ശേഷം പ്രദാനാ.

ദേശാന്തരത്തിൽപ്പോയ് പല കാലമിരുന്ന വരുകിലും വലി യൊരുത്തരെപ്പിടിച്ചിരിക്കിലും എത്തിനയംകാലഞ്ചെ(യ്യി?ക്കി)ലും ഇരുമടങ്ങുപൊലിവിതു. പൊലി ഇൻറിയേ കൊടുത്തിട്ടു പൊലി വേണ്ടുകിലും ചുരുക്കുപ്പൊലിക്കു കൊടുത്തുപെരുക്കുപ്പൊലി വേണ്ടു കിലും പൊലി മുതൽമേലേററിച്ചെലാവികിലും ചെയ്കേണ്ട തിൽ നാനടംക ഭണ്ഡം. തുച്ഛശ്രാവണമെൻപിതു ചുരുക്കു കൊടുത്തുപ്പെരുപ്പിലാവിരിക്കിലുമതു; അതു തുച്ഛമായ് ചെലാവിക്കി ന്ററിനിൽ നാനടംക ഭണ്ഡം. അതിനിപൊരു ഭാഗം കടം കൊള്ളിൻറവൻ കൊടുപ്പിതു. മുൻറഭാഗം കൊടുക്കിൻറവൻ കൊടുപ്പിതു.

ദീർഘസത്രവ്യാധിമുരുകലോപരദ്ധം ബാലമസാരം വാ നണ്ണമനു വർദ്ധേത. മൂച്യമാനമുണമപ്രരിഗൃഹ്ണതോ ദാദശചണ്ണോ ഭണ്ഡഃ. കാരണാപദേശേന നിവൃത്തവൃദ്ധിക മസ്യത്ര തിഷ്ഠേത്.

ദീർഘസത്രത്തിത്താൻ വ്യാധിയിനാത്താൻ അവരുലാനാ യിരിക്കിൽ അവൻ ബാലനായിരിക്കിലുമ(സാ)രനായിരിക്കിലും ജ്ഞം വർദ്ധിയാ. കട¹ൻതീരച്ചെയ്തേ കൊള്ളാതെഒഴികിലും പന്നി രണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. കാരണാപദേശഞ്ചൊല്ലിക്കൊള്ളാതൊഴിവോ നാകിൽ അവന്നു മറെറാരത്തൻ കൈയിൽ കൊടുത്തു വച്ചാൽ പൊലി ഇല്ല.

ദശവർഷോപേക്ഷിതമുണമപ്രതിഗ്രാഹ്യമന്യത്രബാല
വൃദ്ധവ്യാധിതവ്യസനിപ്രോക്ഷിതദേശത്യാഗരാജ്യവിഭുമേഭ്യഃ.

ദശവർഷോപേക്ഷിതമായിരുന്ന ഋണം വേണ്ടപ്പോൾ ബാലവൃദ്ധ(വ്യാധിത) വ്യസനിപ്രോക്ഷിതദേശത്യാഗരാജ്യ¹വിഭുമേഭ്യഃ ഉപയോക്താക്കൾ. ഇവിടെ വഴിമേലുപേക്ഷിക്കിലും കടം വേണ്ടപ്പോൾ.

പ്രേതസ്വ പത്രാഃ ക്ഷീഭം ദദ്യുഃ. ദായാദാ വാരിക് മഹരാഃ. സഹഗ്രാഹിണഃ പ്രതിഭവോ വാ. ന പ്രാതിഭാവ്യമന്യത്. അസാരംബാലപ്രാതിഭാവ്യം. അസംഖ്യാതദേശകാലം തു പത്രാഃ പൗത്രാ ദായാദാ വാരിക് മഹരാഃ ഹരമാണാ ദദ്യുഃ.

ചത്തവൻകടം മക്കൾ തീർപ്പിട്ടു. മക്കളില്ലായ്കിൽ ദായാദികൾഇവൻധനം കൊണ്ടവരൾ തീർപ്പിട്ടു. കൂടിക്കൊണ്ടവൻ താൻ പുണൈപ്പട്ടവൻ താൻ തീർപ്പിട്ടു. കാഴ്ച പുണൈപ്പട്ടവൻ കടംകൊണ്ടവൻ ചത്താൽ ധനം കൊടുക്കവേണ്ട. ധനം കൊടുപ്പാൻ പുണൈപ്പട്ടവൻ അസാരനാകിൽ ധനം കൊണ്ടവൻ ചത്താൽ അവനെക്കൊണ്ടു ധനം കൊടുപ്പിപ്പുതല്ല. പുണൈപ്പട്ടവനും പുണൈക്കൊണ്ടവനായ അഭാവാരഹൻ ബർലനാകിൽ പുണൈപ്പട്ടവനായ പത്രൻ താൻ പൗത്രൻ താൻ ഹിക് മഹരാ കൊള്ളിൻ ദായാദർ താൻ ദേശകാലസംഖ്യവൈധാതെ ആമളവുന്തെടിക്കൊടുപ്പിട്ടു.

ജീവിതവിവാഹഭൂമിപ്രാതിഭാവ്യമസങ്ഖ്യാതദേശകാലം തു പത്രാഃ പൗത്രാ വാ വഹേയഃ.

ജീവിതപ്രാതിഭാവ്യമാവിതു ഉയിർപ്പുണൈപ്പട്ടമതു. വിവാഹപ്രാതിഭാവ്യമാവിതു സ്ത്രീധനത്തിന്നു പുണൈപ്പട്ടമ(വൻ?തു.) ഭൂമിപ്രാതിഭാവ്യമാവിതു ഭൂമി വിലക്കുക്കൊള്ളുമെടത്തു ഭൂമിക്കു ഞഴുപ്പുണൈപ്പട്ടമതു. ഇച്ചൊന്ന പുണൈയാൾ ചാകിൽ പത്രൻ താൻ പൗത്രൻ താൻ അമഞ്ഞ ജാതി രക്ഷിപ്പിട്ടു.

നാനർണ്ണസമവായേതു നൈകം ദൈവ യുഗപദഭി വദേയാതാം അന്യത്ര പ്രതിഷ്ഠമാനാത്. തത്രാപി ഗൃഹീതാനു പൂർവ്വാ രാജശ്രോത്രിയഭവ്യം വാ പൂർവ്വം പ്രതിപാദയേത്.

പലരിടെക്കടം കൊണ്ടാൽ കടം കൊടുത്തവനൊരുത്തൻ വളച്ചിരിക്കച്ചെതെ മറെറവൻ വളെക്കപ്പെറാൻ, അവൻ ദേശാന്തരത്തിന്നു പോകിന്റേറാനല്ലാക്കാൽ. ദേശാന്തരത്തിന്നു കരയേറിപ്പോകിലെല്ലാവും വളെക്കപ്പെറുവർ. എല്ലാവും വളെക്കിലും മൂന്നും കൊടുത്തവനടയിതു മൂന്നൽ തീർപ്പിതു, രാജഭവ്യം ശ്രോത്രിയഭവ്യമൊഴിച്ചു. അവു പിന്നെക്കൊരുകിലും മൂന്നും കൊടുക്കവേണ്ടും.

ഭമപത്ര്യാഃ പിതാപത്രയോഃ ഭ്രാതൃണാം ചാവിഭക്താനാം പരസ്സരകൃതമുണമസാധ്യം.

ഭത്താവും ഭാര്യായും തമ്മിൽ കൊള്ളും കടമും തമപ്പനും മകനും തമ്മിൽ കൊള്ളും കടമും ഉടപ്പിറന്നവർ തമ്മിൽ ദായം കൂറിയും മൂന്നെ കൊള്ളും കടമും ഇവ സാധ്യമല്ല.

അഗ്രാഹ്യാഃ കർമ്മകാലേഷു കർഷകാ രാജപുരുഷാശ്ച. സ്ത്രീ വാ പ്രതിശ്രാവിണീ പതികൃതമുണം അന്യത്ര ഗോപാലകാർധസീതികേഭ്യഃ.

കടംകൊരുകിലുമുഴുവരെ കർമ്മകാലത്തിൽ വളെക്കപ്പെറാൻ. രാജപുരുഷന്മാരേയും വളെക്കപ്പെറാൻ. (ഭൂ?)തൊടുന്നാർ സ്രിയും ഞാൻ തരുവനെൻറ ചെലാവിയായ്കിൽ ഭത്താവു കടവായതു തീരക്കടവായല്ല. ഗോപാലസ്ത്രീകളുമദ്ധ്വസീതിസ്ത്രീകളുമൊഴിയ. ഇവരും ചെലാവിയാക്കാലും ഭത്താവു കൊണ്ടതു തീരവേണ്ടും.

പതിസു ഗ്രാഹ്യഃ സ്ത്രീകൃതമുണമപ്രതിവിധായ് പ്രോക്തിത ഇതി.

വിയം വയ്യാതെ പോവോനാകിൽ.

സംപ്രതിപത്താവുത്തമഃ. അസംപ്രതിപത്തേ തു സാക്ഷിണഃ പ്രമാണം. പ്രാത്യയികാഃ ശുചയോനമതാ വാ ത്രയോവരാർധ്യാഃ പക്ഷാനമത്തേ വാ ദ്വേഃ ഗുണം പ്രതി, ന രേപവൈകഃ.

ഇനിക്കടം സാധിക്കുമാറു ചൊല്ലിൻറിതു. കടംകൊടുത്തവൻ ചൊല്ലുമതു കൊണ്ടവൻ സംവദിപ്പോനാകിൽ ഉത്തമം പക്ഷം. സംവദിയായിൽ സാക്ഷികൾ ചൊല്ലുമതു കേട്ടതെരുവിതു. സാക്ഷികളെൻറ ഓലൈക്കും ഉപലക്ഷണാർക്കും.

സാക്ഷികൾ നേരാംവണ്ണമിരിപ്പിതു. സഭ്യത്വത്തായിരിപ്പിതു. കടംകൊണ്ടവനും കൊടുത്തവനും അനന്തമായിരിപ്പിതു. സാക്ഷികളും ചുരുക്കുകിലും മൂവരുള്ളതായിരിപ്പിതു. കൊണ്ടവനും കൊടുത്തവനും സമ്മതിക്കിലിരുവരെയുമായും. ഒരുത്തൻ സാക്ഷിയാകുകയാകാം.

പ്രതിഷ്ഠിയാഃ സ്വാലസഹായാനപർമിധനികധാരണികവൈരിന്ദ്രഗൃഹഭണ്ഡാഃ. പൂർവ്വേ ചാവ്യവഹായ്യാരാജശ്രോത്രിയഗ്രാമഭൂതകുക്ഷിപ്രണിനഃ. പതിതചണ്ഡാലകുന്തിതകർമ്മാണാം/സ്വബധിരമൃകാഹംവാദിനഃ സ്രീരാജപുരുഷാശ്വ. അന്യത്ര സ്വവർഗ്ഗേഭ്യഃ.

പ്രതിഷ്ഠിയാസാക്ഷികളേ ചൊല്ലിൻറിതു. ബന്ധുഭാതുപത്രാദികളും ഇവർ സാക്ഷിക്കർഹരല്ല. സ്വാലനും, സഹായനും, അനപർമിധാവോൻ യാവൻ കടംകൊണ്ടൊന്നെൻറു ചൊല്ലുമ്പനും, കടൻ കൊണ്ടവൻ കൊടുത്തവനും, ശത്രുക്കളും, വ്യൗഗനും, ഭണ്ഡിക്കപ്പെട്ടവനും, കീഴ്ചൊന്ന പിതൃമാതൃപുത്രാഃ എൻറുള്ള അപ്യവഹാരികളും സാക്ഷിക്കർഹരല്ല. രാജാവ് ശ്രോത്രിയൻ ഗ്രാമഭൂതകൻ, കുക്ഷി പ്ര(ഷാ?)ണികൻ പുതിയ പൺപെട്ടവരും പതിതർ ചണ്ഡാലർ കുന്തിതകർമ്മാക്കൾ അന്ധർ ബധിരർ മൂകർ അഹംവാദികൾ(സ്രീകൾ) രാജപുരുഷൻ എൻറിച്ചെന്നവരളും സാക്ഷിക്ക യോഗ്യരല്ല. സ്വവർഗ്ഗത്തിന്നൻറി തത്താത്തമുടയ വർഗ്ഗത്തിന്നു പരം.

പാരുഷ്യഃസ്ത്രയസൗഗന്ധേഷു തു വൈരിസ്വാലസഹായവർജ്ജാഃ. രഹസ്യാവ്യവഹാരേഷേപകാ സ്രീ പുരുഷ ഉപശ്രോതാ ഉപദൃഷ്ടാ വാ സാക്ഷീ സ്വാഭാ രാജതാപസവർജ്ജാഃ.

പാരുഷ്യം സ്ത്രേയം സാഹസം സംഗ്രഹണം ഇവരിൽ വൈരിസ്വാലസഹായരൊഴിയ മറ്റവരും സാക്ഷിപ്പെടവമയം. രഹസ്യാവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ഒരു സ്രീയുമായും സാക്ഷി. ഒരു പുരുഷനും സാക്ഷിയാകപ്പെടും. ചെലാവിയാക്കിലും കണ്ടും കേട്ടും നിൻറവരളും സാക്ഷിയാകപ്പെടുവാൻ, രാജാവും തപസ്യിയുമൊഴിയ.

സ്വാമിനോ ഭൂത്യാനാമുത്പിഗാചായ്യാഃ ശിഷ്യാണാം മാതാപിതരൗ പുത്രാണാം ചാനിഗ്രഹേണ സംക്ഷ്യം ക്ഷ്യം. തേക്കാമിതരേ വാ. പരസ് പരാഭിയോഗേ ചൈഷാമുത്തമാഃ പരോക്താ ദശബന്ധം ദദ്വരവരാഃ പഞ്ചബന്ധം. ഇതി സാക്ഷ്യധികാരഃ.

സ്വാമി ഭൂത്യാനാമുത്പിഗാചായ്യാഃ ശിഷ്യാണാം മാതാപിതരൗ പുത്രാണാം ചാനിഗ്രഹേണ സംക്ഷ്യം ക്ഷ്യം. വാസിക്കിൽ തായും തകപ്പണം മക്കൾക്കു സാക്ഷിപടപ്പെടുവർ. ഇവണ്ണമേ ഭൂത്യാദികളും സ്വാമ്യാദികൾക്കു സാക്ഷിയാകപ്പെടുവർ. ഇച്ചൊന്ന സ്വാമ്യാദികൾക്കും ഭൂത്യാദികൾക്കും പരസ്പരമഭിയോഗമുണ്ടാകിലുത്തമർ തോൽക്കിൽ തോററയ നത്തിൽ പതവാരം സ്വാമിക്കു കൊടുപ്പിതു. ഭൂത്യാദികൾ തോൽക്കിലഞ്ചൊൻറു കൊടുപ്പിതു.

ബ്രാഹ്മണോദകമ്ഭാഗ്നിസകാശേ സാക്ഷിണഃ പ്രതി ഗൃഹ്ണീയാത്. തത്ര ബ്രാഹ്മണം ബ്രൂയാത്—സത്യം ബ്രൂഹീതി. രാജന്യം വൈശ്യം വാ—മാ തവേഷ്ടാപുത്തഫലം, കപാലഹസ്തഃ ശത്രുകലം ഭിക്ഷുത്വീ ശച്ഛേരീതി. ശുഭ്രം—ജന്മമരണാന്തരേ യദ് വഃ പുണ്യഫലം തദ രാജാനം ശച്ഛേരീ. രാജന്യം കിലബ്ധിഷ്ഠം യഷ്ടമാൻ അന്യഥാ വാദ. ദണ്ഡശ്ചാനബന്ധഃ പശ്വാദപി ജ്ഞായേത യഥാ ഭൂഷ്ടശ്രുതം. ഏകമന്ത്രാഃ സത്യമവഹരതേതി.

സാക്ഷികൾക്കുമാറു ചൊല്ലിൻറിതു. ബ്രാഹ്മണരേയും ഉദകുംഭമും അഗ്നിയും മൂന്നൽവച്ചുകൊണ്ടു സാക്ഷികളേ വിചാരിപ്പിതു. ബ്രാഹ്മണരേ വിചാരിക്കുമാറു—സത്യമേ ചൊല്ലു എൻറു വിചാരിപ്പിതു. രാജാവിനേയും വൈശ്യനേയും ചൊല്ലുമാറാവിതു—നിങ്ങൾ ചെയ്തു പുണ്യഫലങ്ങൾ സിദ്ധിയാതെ പോക; ഓടുപിടിച്ചു ശത്രുകലത്തിലയും പൂവിൻ വളസം പറകിൽ, എൻറു വിചാരിപ്പിതു. ശുഭ്രനേ വിചാരിക്കുമാറാവതു—നിങ്ങൾ ജന്മമരണങ്ങളിടെച്ചെയ്തു പുണ്യഫലമത്തനയും രാജാവിന്നാവിതു. രാജാവു മരണത്തളവും ചെല്ലച്ചെയ്തു പാപം നിങ്ങൾക്കാവിതു; നിങ്ങൾ വളസം പറകിൽ. കാലാന്തരത്തിലിതു വളസമെൻറ റികിലും ദണ്ഡം

പടക്കടവിയർ. ആകിൻറമെയാൽ എല്ലാഭം കൂടിസ്സംവദിച്ചു പരമാത്മം ചൊല്ലവിൻ എൻറ ചൊല്ലവിതു.

അനവഹരതാം സപ്തരാത്രാദൃദ്ധം ദ്വാദശപണ്ണോ ഭണ്ഡഃ. ത്രിപക്ഷാദൃദ്ധമഭിയോഗം ദദ്യുഃ.

ഏഴുനാളിലകം ചൊല്ലാതൊഴിവോരാകിൽ മേലോരോ നാളിൽ പന്നിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം. ത്രിപക്ഷത്തളവും ചൊല്ലാതൊഴികിൽ സാക്ഷികൾ അഭിയോഗദ്രവ്യവും ഭണ്ഡമും പതവാർത്തോടുകൂടക്കൊടുപ്പിതു.

സാക്ഷിഭേദേ യതോ ബഹവഃ ശുചയോ/നമതാ വാ തതോ നിയചീഹയഃ. മധ്യം വാ ഗൃഹ്ണീയഃ. തദ് വാ ദ്രവ്യം രാജാ ഹരേത്. സാക്ഷിണശ്ചേദഭിയോഗാദൃനം ബ്രൂയരതിരിക്തസ്യാഭിയോക്താ ബന്ധം ദദ്യാത്. അതിരിക്തം വാ ബ്രൂയസ്യദതിരിക്തം രാജാ ഹരേത്. ബാലിശ്യാദഭിയോക്തത്വ്വാദഃശൂന്യം ഭർല്ലിഖിതം പ്രേതാഭിനിവേശം വാ സമീക്ഷ്യ സാക്ഷിപ്രത്യയമേവ സ്യാത്.

സാക്ഷികളിരുക്കൂറാകിൽ യാതൊരു കൂറു പലരാവിതു അന്നു മതരാവിതും ചെയ്വിതു അവരൾ ശുചികളായിരിപ്പിതു; അവർകൾ ചൊന്നവണ്ണം ചെയ്വിതു. ഇരണ്ടു കൂറും സാക്ഷി ഒക്കിൽ രണ്ടുകൂറും സമം പോവിതു. അതുമല്ലാക്കാൽ പിശകിൻറർത്ഥം രാജാവു കൊൾവിതു. സാക്ഷികൾ കടമുടയവൻ അഭിയോഗിച്ചതിൽ കുറയച്ചൊല്ലുവോരാകിൽ അഭിയോക്താവു അധികമഭിയോഗിച്ചതിലഞ്ചൊൻറ രാജാവിനു കൊടുപ്പിതു. അഭിയോഗിച്ചതിൽ ഏറ സാക്ഷികൾ ചൊല്ലുകിൽ ഏറ ഉള്ളതു രാജാവു കൊൾവിതു. അതിന്നപവാദം. അഭിയോക്താവു അറിയാമയാൽ പിശ്ചെക്കച്ചൊല്ലുകിലും കൊൾകിൻറവരൾ പിശ്ചെക്ക കൊൾകിലും ഏഴുതിൻറവൻ പിശ്ചെക്ക ഏഴുതിയോനാകിലും ഏഴുതിൻറവനു ചാർന്നോർ ചത്തിട്ടു ശോകത്താൽ പിശ്ചെക്കെഴുതുകിലും ആർത്തു സാക്ഷി ചൊല്ലിയതേ ചെയ്വിതു.

സാക്ഷിബാലിഃശ്ചേഷ്ടപവ പുഥഗനുയോഗേ ദേശകാലകാന്താണാം പൂർവ്വമധ്യമാത്തമാ ഭണ്ഡാ ഇത്യൗശനസാ.

സാക്ഷികളായ ബാലിശ്യത്തിനാൽ ഓരോത്തരേ വേറിട്ട കേരംകുറുപ്പോൺ ദേശകാലകാൽപ്പങ്ങൾ വിസംവദിക്കച്ചൊല്ലുവോരാകിൽ ദേശകാലകാൽപ്പങ്ങൾക്കു യഥാസംഖ്യം പൂർവ്വമധ്യമോത്തമദണ്ഡം എൻറു ഔശനസന്മാർ ചൊല്ലുവിതു.

കൂടസാക്ഷിണോ യമത്ഥമഭൂതം വാ കർമ്മഭൂതം വാ നാശയേയസ്യഭൂതഗുണം ഭണ്ഡം ദദ്യുരിതി മാനവാഃ.

കൂടസാക്ഷികൾ യാതൊരത്ഥം ഇല്ലാതിതു ചൊല്ലുവിതു. ഉള്ളതിൽ കുറയച്ചൊൽവാനും ചെയ്തിതു, അപ്പുറത്തിൽ പതിനടക്കു ഭണ്ഡം കൊടുപ്പിതെൻറു മാനവർ ചൊല്ലുവിതു.

ബാലിശ്യാദ്. വാ വിസംവാദയതാം ചിത്രോ ഘാത ഇതി ബാർഹസ്യത്യാഃ.

ബാലിശ്യത്തിനാൽ വിസംവാദം പറയുമവരളെ ചിത്രവധം ചെയ്തിതു എൻറു ബാർഹസ്യത്വർ ചൊല്ലുവിതു.

നേരി കൌടല്യഃ. യുവാ ഹി. സാക്ഷിണഃ ശ്രോതവ്യാഃ. അശുണ്ഡപതാം ചതുർവിംശതിപണോ ഭണ്ഡഃ, തതോർദ്ധമധ്യവാനാം.

അല്ലവെൻറു കൌടല്യൻ. അല്ലവെൻറു വിശേഷപരം വാക്യം, പ്രതിഷേധപരമാല്ലെ. വിശേഷമാവാതു—യുവസാക്ഷികളേ സാക്ഷപടക്കടവിയോർ അവരൾ വിളിച്ചാൽ വാരാന്തൊഴികിൽ ഇരിപത്തുനാലുപണം ഭണ്ഡം. (അ?)യുവസാക്ഷിയാവോർ ചതപരിംശത്ക്കലികൾ. അയുവരാവോർ ചതപരിംശൽക്കലയില്ലാത്തവരൾ; അവരളേ വിളിക്കു വാരാന്തൊഴികിൽ പതിനാളുപണം ഭണ്ഡം.

ദേശകാലവിഭൂതസ്ഥാൻ സാക്ഷിണഃ പ്രതിപാദയേത്, ഭൂതസ്ഥാനപ്രസാരാൻ വാ സ്വാമിവാക്യേന സാധയേത്.

ശ്ലോകാത്ഥമാവിതു—ദേശത്തിന്നും കാലത്തിന്നും ഭൂമൻറിയേ ഇരുന്ന സാക്ഷികളേ അത്ഥിതാൻ കൊണ്ടുവന്നു ചൊല്ലുപ്പിതു. ഭൂതസ്ഥരേയും വിളിക്കു വാരാന്തവരളേയും സ്വാമിവാക്യംകൊണ്ടു സാധിപ്പിതു.

ഇതി കെരളചരിത്രാർത്ഥശാസ്ത്രം ധർമ്മസ്ഥിതിയേ തുരീയാധികരണേ
ഏകാദശശ്ലോകഃ ജ്ഞാദാനം. അഭിരോദ്യക്ഷകൃതിമഃ.

ജ്ഞാദാനമാകിൻറ സൂത്രമും ധർമ്മസ്ഥിതിയിൽ
പതിനൊൻറമധ്യായമും മുടിഞ്ഞിതു.

പ്രക. നൃപ. ഔപനിധികം.

ഔപനിധികമെൻപിതു സൂത്രം. ഉപനിധിയാവിതു നൃപസം
നീക്ഷേപമെൻറ പശ്ചാതം. അതിനേ അധികരിച്ചു ചൊല്ലി
ൻറതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു—ജ്ഞം കണക്കെ
ഉപനിധി ആമതും വിപ്രതിപത്തിചെയ്തിൽ; ആകിൻറമയാൽ
ജ്ഞപ്രസങ്ഗാനന്തരം ഉപനിധിചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സം
ബന്ധം. ഉപനിധിഗ്രഹണമും ആധിയുമാദേശമും അനപാധിയും
ഉപലക്ഷിക്കിൻറതു.

ഉപനിധിഃ ജ്ഞേന വ്യാഖ്യാതഃ. പരചക്രോടവി
കാഭ്യാം ദുർഗരാഷ്ട്രവില്പോപേ വാ, പ്രതിരോധകൈര്യാ
ഗ്രാമസാർത്ഥവ്രജവില്പോപേ, ചക്രയുക്തേ നാശേ വാ,
ഗ്രാമമധ്യാശ്വദകാബാധേ വാ, കിഞ്ചിദമോക്ഷ്യമാണേ
ക്ഷപ്രമനിർഹാതുവർജമേകദേശമുക്തദുഃഖ വാ, ജപാലാ
വേഗോപതലേ വാ, നാവി നിമഗ്നായാം മുക്തിതായാം വാ
സ്വയമുചക്രയോ നോപനിധിമദ്യാഭവേൽ.

ഉപനിധി ജ്ഞംകൊണ്ടു വ്യാഖ്യാതമായിതെൻറുള്ള അതി
ദേശത്തിന്നു പൊരുളാവിതു—യഥാ - ജ്ഞംകൊണ്ടവൻമകൻ
താൻ തീർപ്പിതു. വിപ്രതിപത്തിആകിൽ സാക്ഷിപ്രശ്നാദിക
ളെല്ലാം കീഴേ കണക്കെ. ഇനി ഉപനിധി കൊടുക്കവേണ്ടോ
പിഴയും ചൊല്ലിൻറതു. പരചക്രത്തിനാൽ താൻ ആടവിക
രാൽ താൻ ദുർഗരാഷ്ട്രവില്പോപമുണ്ടാകിൽ കൊടുക്കവേണ്ടാ.
പ്രതിരോധകന്മാരാൽ ഗ്രാമവില്പോപം താൻ സാർത്ഥവ്രജവ
ിലോപം താൻ വരകിൽ കൊടുക്കവേണ്ടാ. (ജപാലാവേഗോപ
തലനാകിലും(?) ചാടിന്മേലിട്ടു ചാടുകൊടുക്കിലും ഗ്രാമമധ്യത്തി
ങ്കൽ അഗ്നികാദിബാധയുണ്ടാകിലും വേണ്ടിക്കൊള്ളാതൊഴി
കിലും ചെറുതുമിഞ്ചിക്കിലും ക്ഷപ്രമനിർഹാതുവായുള്ളതു കൊടുക്ക

വേണ്ട. ജാലാവേഗേപരലാകിലും വേണ്ട. തോണി മുഴുകിലും കൊടുക്കവേണ്ട. തോണി കള്ളർ കൊണ്ടുപോക കിലും കൊടുക്കവേണ്ട

ഉപനിധിഭോക്താ ഭേദകാലാനുരൂപം ഭോഗവേ തനം ദദ്യാത്. പാദശപണം ച ദണ്ഡം. ഉപഭോഗനി മിത്തം ¹നഷ്ടം വിനഷ്ടം വാദ്യവഹേത്, ചതുർവിശതി പണശ്ച ദണ്ഡഃ. അന്യഥാ വാ നിഷ്കതനെ. ²പ്രേതം വ്യസ നഗതം വാ നോപനിധിമദ്യാവഹേത്.

ഉപനിധികൊണ്ടു താനഴിപ്പാനാകിലും ഭേദകാലാനുരൂപം ഉപഭോഗവേതനം കൊടുപ്പിതു. പന്തിരണ്ടുപണം ദണ്ഡം കൊരം വിതും ചെയ്യിതു. ഉപഭോഗനിമിത്തമായ് കൊണ്ടുപോന്ന നഷ്ടമായതും വിനഷ്ടമായതും കൊടുക്കവേണ്ട. ഇരുപത്തുനാലു പണം ദണ്ഡം. ഉപഭോഗവഴിമേലൻറിയേ കരയേറിപ്പോമെടുത്തു. ചത്തവനും വ്യസനഗതനും കൊടുക്കവേണ്ട.

ആധാനവിക്രയാപവ്യയനേഷു ചാസ്യ ചതുർമ്മണ പഞ്ചബന്ധോ ദണ്ഡഃ. പരിവർത്തനെ ⁴നിഷ്കതനെ വാ മൂല്യസമം.

ഉപനിധികൊണ്ടു പണയംവെയ്ക്കിലും വില്ക്കിലും മറക്കിലും വച്ചതിൽ നാമ്പടങ്കു കൊടുപ്പിതും ചെയ്തു കൊടുക്കുമതിലഞ്ചൊൻറ കൊടുപ്പിതു. നിഷേധം പകർക്കിലും കടത്തുകിലും മൂല്യസമം കൊടുപ്പിതു.

തേന ആധിപ്രണാശോപഭോഗവിക്രയാധാനാപഹാരാ വ്യാഖ്യാതഃ.

നാധിഃ സോപകാരഃ സീദേത്, ന ചാസ്യ മൂല്യം വർധേത. നാരപകാരഃ സീദേന്മൂല്യം ചാസ്യ വർധേതാ നൃത്ര ¹നസക്താത്.

1. 'നഷ്ടം വാദ്യവഹേത്.' P. S. S. and M. S. S.

2. 'പ്രേതവ്യസന' M. S. S.

3. 'ഭവേത്' P. S. S. and M. S. S.

4. 'നിഷ്കതനെ' P. S. S.

1. 'അന്യത്ര നിസക്താത്' എന്ന ഭാഗം P. S. S., M. S. S.-കൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല.

ഉപനിധികളാണോ ആയി കിളികിലും അതുകൊണ്ടുപോലോ
ഗിക്കിലും വില്പിക്കിലും (റെറിവെല്ലിക്കിലും) ഇല്ലാത്ത ചൊല്ലുകിലുമുപ
നിധിക്കു് ചൊന്നവിധാനമെ വിധാനം. ആയിക്കൊണ്ടു പണി
കൊറുകിൽ പൊലിച്ചതുതന്നെയും. പണികൊള്ളാക്കാൽ പൊലി
വതും അറവിതും ചെയ്യും. പണികൊറുകിലും അറിവിതുമെ
യും, പറഞ്ഞതുകൊറുകിൽ.

ഉപസ്ഥിതസ്ത്വം ധിമപ്രയത്നം ഭാദശപണോ
ഭണ്ഡം. പ്രയോജനാസന്നിധാനേ വാ ഗ്രാമവൃദ്ധേഷു സ്ഥാ
പയിതാ നിഷ്ക്രയമായിം പ്രതിപദ്യേത. നിവൃത്തവൃദ്ധി
കോ വാധിസ്തുത കാലമുതലുപസ്തത്രൈവാവരിഷ്ടേത, അ
നാശവിനാശകരണാധിഷ്ഠിതോ വാ. ധാരണകസന്നിധാ
നേ വാ വിനാശഭയാഭിഗതാർത്ഥം ധർമ്മസ്ഥാനജ്ഞാതോ വി
ശ്രീണീത. ആധിപാലപ്രത്യയോ വാ.

ആധി വച്ചവൻ ധനം കൊണ്ടു് ചെൻറപ്പോൺ കൊ
ടാത്തൊഴികിൽ പണിമണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. ആധികൊണ്ടവൻ
അവിടത്തില്ലായ്യിൽ ഗ്രാമവൃദ്ധന്മാർ കൈയിൽ താൻകൊണ്ടമുത
ലും പൊലിയും വൈച്ച, ഒറ്റിവച്ചതും വേണ്ടിക്കൊള്ളപ്പെടും.
അൻറിയെ ആധി കൊള്ളവല്ലാക്കാലം മുതൽവച്ചാൽ പൊലിയാ.
ആധി കാലാന്തരത്തിൽ കെട്ടമെൻറ തോൻറകിൽ താൻ മുതൽ
കൊണ്ടുചെൻറ കാലത്തിലേ പലരറിയ വില ഇട്ടു വൈച്ചിതു. ആ
ധികെട്ടപ്പോൺ ആധിയേൻറവരടയ മുതൽ കൊറുവാൻ അവിട
ഇല്ലായ്കിൽ ആധി ഇളവാത്തവാരും കെടാത്തവാരും ചെയ്തുവ
ച്ചവൻ ചൊന്നവിടത്തു രക്ഷിച്ചു വൈച്ചിതു. കെട്ടമെൻറ തോ
ൻറകിൽ ധർമ്മസ്ഥന്മാർ ചൊല്ലി വില ഏറ വിററുകൊറുവിതു.
അൻറിയെ ആധിക്കു പുണൈപ്പട്ടവൻ വിൽക്കു എങ്കിൽ വില്പിച്ചു.
രക്ഷിക്കു എങ്കിൽ രക്ഷിച്ചിതു. ആധിവച്ചവൻവരുമുളവും.

സ്ഥാവരസ്തു പ്രയാസഭോഗ്യം ഫലഭോഗ്യം വാ. പ്ര
ക്ഷേപവൃദ്ധിമുല്യശുദ്ധമാജീവമുല്യക്കയേണോപനയേത്.

സ്ഥാവരമായുള്ള ആധി ആവിതു ഭൂമിവൃക്ഷാദികൾ, മണ്ട
ജാതി പ്രയാസഭോഗ്യവും ഫലഭോഗ്യവും. പ്രയാസഭോഗ്യമാവിതു
ആധികൊണ്ടവൻ ഉഴുതുപണിക്കൊള്ളമതു. ഫലഭോഗ്യമാവിതു

1. 'ധാരണസന്നിധാനേ' M. S. S. 2. 'ചെൻറപ്പോൾ' ല. പാർ
3. 'മുല്യം ശുദ്ധമാജീവം മുല്യ' P. S. S.

ആധിപത്യവന്നേ ഫലം ചെയ്തു കൊടുക്കുമതു. സ്ഥാവരമായുള്ള ആധി വില്ക്കുവുമൊല്ലാ, സ്ഥാവരം വച്ചുകൊണ്ടതു മുതൽ പൊലി വീരും ചെയ്യാ. പ്രക്ഷേപവൃദ്ധി ആവിതു വാണിയം ചെയ്തു ലാഭത്തിൽ പാതി കൊടുപ്പാൻ ചൊല്ലിക്കൊള്ളുമതു. അവൻ ലാഭത്തിൽ പാതി അൻറിയേ ചെലക്കുകൊരവോനാകിൽ ലാഭം തന്നെ വരംകൂറ നീക്കി താൻ കൊടുത്ത മുതലളവും കൊണ്ടാൽ ചണ്ഡം വച്ചതു കൊടുപ്പിതു.

അനിസ്തൃഷ്ടോപഭോക്താ മുല്യശുദ്ധമാജീവം ബന്ധം ച ദദ്യാത്. ശേഷമപനിധിനാ വ്യാഖ്യാതം.

വച്ചവൻ ചൊല്ലാതെ ആധികൊണ്ടുപഭോഗിപ്പോന്നാകിൽ അതിന്നു വരം കൂലി മുതലിലും നീക്കി മിശ്ശുകിൽ ഉടയവനക്കു കൊടുപ്പിതുംചെയ്ത് രാജാവിന്നു ദണ്ഡമും കൊടുപ്പിതു. ശേഷമപനിധികണക്കേ.

ഏതേനാഭേശോ/നപാധിശ്ച¹ വ്യാഖ്യാതം. സാത്ത്വേ നാനപാധിഹസ്തോ വാ പ്രദിഷ്ടാം ഭൂമിമപ്രാപ്തോരൈർ ഞാൻ സ്തൃഷ്ടോ വാ നാനപാധി²മദ്യാവഹേത്. അന്തരെ വാ ഭൂതസ്യ ദായാഭോ/വി നാ³ദ്യാവഹേത്. ശേഷമപനിധിനാ വ്യാഖ്യാതം.

ആധി കണക്കേ ആദേശമും അനപാധിയും. ആദേശമാവിതു ഇലാനംകൊണ്ടുപോയ അവൻ കയ്യിൽ കൊടുക്കെൻറ ഒരു അൻ കൈയ്യിൽ കൊടുക്കുമതു. അനപാധി ആവിതു ഇതുകൊണ്ടു പോന്നു ഇന്നവിടത്തു കടത്തിത്തരുകവെൻറ കൊടുക്കുമതു. ഇവ്വ രണ്ടും ആധികണക്കേ കണ്ടുകൊരുക. അനപാധി കൊണ്ടുപോരിൻറവൻ ചൊന്നഭൂമിക്കു ചെൽവതിന്നുണെ ചാത്തിനോടു കൂടപ്പരിച്ചുകൊരുകിൽ അനപാധി കൊടുക്കവേണ്ടാ. ചൊന്നഭൂതത്തു ചെൽവതിൻമുണെ ഇടരെ ചാകിൽ ദായാദനം കൊടുക്കവേണ്ടാ. ശേഷമപനിധികണക്കേ.

യാചിതകമവക്രീതകം വാ യഥാവിധിം ഗൃഹ്ണീ യന്യഥാവിധിമേവ അർപയേയഃ. ഭൂക്ഷോപനിപാതാഭ്യാം ദേശ്കാലാവരോധി ദത്തം നഷ്ടം വിനഷ്ടം വാ നാഭ്യാഭവേയഃ. ശേഷമപനിധിനാ വ്യാഖ്യാതം.

1 and 2. 'അദ്യാവേത്' P. S. S. and M. S. S. 3. കാലോപ T. S. S.

ഇരുന്ന കൊണ്ടുപോമതും കൂലിക്ക (കൊണ്ടുപോമതും) കൊണ്ടുപോയവണ്ണമേ കൊടുപ്പിതു. ദേവോപനിപാതവഴിമേലുള്ള വാകിൽ-ദേവം ഭൂഷാമസ്ത്വാദിപ്പാളുകളാൽ വരും ഭയം, ഉപനിപാതം ചോരാഗ്നികോദിയം, ഇവറ്റിൻവഴിമേൽ കള്ളകിലും കൊടുക്കവേണ്ടാ. ദേശാവരോധമാവിതു ഇദ്ദേശത്തിനിന്നു പുറപ്പെട്ടൊരാണെന്നതു, കാലാവരോധമാവിതു ഇന്നത്തിന്ന നാളെക്കു പുറപ്പെട്ടൊരാമെന്നതും ചെറുക്കുമതു. ഇരണ്ടിൻവഴിമേലും കളയുമതും കൊടുക്കവേണ്ടാ. ഇവിറ്റാലൻറിയേ കെട്ടുകിൽ കൊടുക്കവേണ്ടാ. ശേഷമുപനിധികണക്കേ.

വൈയാ¹വൃത്യവിക്രയസ്തു - വൈയാ²വൃത്യകരാ യഥാ ദേശകാലം ³വിക്രീണാനാം പണ്യം യഥാ⁴ജാതം മൂല്യമുദയം ച ദദ്യുഃ. ശേഷമുപനിധിനാ വ്യാഖ്യാതം.

വൈയാവൃത്തികരാവോർ കർമ്മകരൻ, അവരും അമഞ്ഞ ദേശത്തും കാലത്തും വിറ്റു³ അമഞ്ഞയനവും ലാഭമും കൊണ്ടുചെൻറു കൊടുപ്പിതു. വില കുറയ വിൽക്കിലും കുറഞ്ഞവണ്ണം കൊടുപ്പിതു. ശേഷമുപനിധികണക്കേ.

ദേശകാലാതിപാതനെ വാ പരിഹീണം സംപ്രദാന കാലികേന അ⁵പ്ലണ ⁶മൂല്യമുദയം ച ദദ്യുഃ.

തങ്ങളുടയ ദോഷത്താൽ ചൊന്നദേശത്തും കാലത്തും വില്പവല്ലാതൊഴിഞ്ഞിട്ടു ചുരിങ്ങി വില്പിൽ അമഞ്ഞവണ്ണമേ കുറഞ്ഞതിട്ടുകൊടുപ്പിതു.

യഥാസംഭോക്തിതം വാ വിക്രീണാനാ ⁷നോഭയേമധിഗച്ഛേയഃ. മൂല്യമവ ദദ്യുഃ. അപ്ലപതനെ വാ പരിഹീണം യഥാപരി⁷ഹീണം മൂല്യമുനം ദദ്യുഃ.

- 1 and 2. 'ഘൃത്യ' T. S. S. 3. 'വിക്രീണാനാം' M. S. S.
4. 'ജാതമൂല്യം' P. S. S. and M. S. S. 5. 'മൂല്യം' M. S. S.
6. 'നോഭയം' 7. 'ഹീണമൂല്യം' } P. S. S. and M. S. S.

വിലയ്മഞ്ഞുകൊണ്ടുപോയതിനിലേറവില്ലാരാകിൽ അമഞ്ഞുകൊടുത്തേറിയതു താൻ കൊടുവിതു. കുറകിലിട്ടുകൊടുപ്പിതു.

സാംവ്യവഹാരികേഷു വാ പ്രാത്യയികേഷുപരാജവാച്യേഷു ഭൂഷോപനിപാതാഭ്യാം നഷ്ടം വിനഷ്ടം വാ മുല്യമപി ന ഭല്യഃ. ദേശാലാന്തരിതാനാം തു പണ്യാനാം ക്ഷയവ്യയചിശുദ്ധം മുല്യമഭയം ച ഭല്യഃ. പണ്യസമമായനാം ച പ്രത്യംശം. ശേഷമപനിധിനാ വ്യാഖ്യാതം. ¹ഏതേന വൈയാഘ്രവൃവിക്രയോ വ്യാഖ്യാതഃ.

സാംവ്യവഹാരികളുമായ് ... രാജാവിനാലവാച്യതയായിരിക്കുമവരളിൽ കൊടുത്ത ചരക്കു ഭൂഷോപനിപാതവഴിമേൽ കെട്ടുകിലും മുതലും കൊടുക്കവേണ്ടാ. ദേശാന്തരത്തും കാലാന്തരത്തും വില്പാൻ കൊടുക്കും ചരക്കു ക്ഷയമും വ്യയമും നീക്കിക്കൊടുപ്പിതു. പലവരങ്ങളുവാകിൽ പ്രത്യംശം കെട്ടുപ്പിതു എൻറവാറു-ദേശാന്തരത്തുകൊണ്ടുപോയ ചരക്കു മാറു ചരക്കു കൊണ്ടുപോന്താൽ വ്യാപാരം ചെയ്തുപോയവൻ കൊണ്ടുപോയവരക്കും തന്നെയ ചരക്കിന്നു തക്കവാറു ഇരുത്തവന്നു കൂറിട്ടുകൊടുപ്പിതു ശേഷം ഉപനിധികണക്കേ. ഇതുകൊണ്ടേ കണ്ടുകൊടുവിതു വൈയാഘ്രവൃകരന്മാർ ദേശാന്തരത്തിൽ പോയി വിറ്റു വരുമാറം.

നിക്ഷേപശ്ലോപനിധിനാ. തമന്വേന നിക്ഷിപ്തമന്യസ്യാപ്തയതൊ ഹീയേത. നിക്ഷേപാപഹാരെ പുച്ഛാപദാനം നിക്ഷേപ്താരശ്ച പ്രമാണം. അശുചയൊ ഹി കാരവഃ, നൈഷാം ⁵കരണപുഷ്പാ നിക്ഷേപധർമ്മഃ. കേരണഹീനം നിക്ഷേപമപവ്യയമാനം ശ്രദ്ധദിത്തിന്യസ്താൻ സാക്ഷിണോ നിക്ഷേപ്താ രഹസ്യപ്രണിപാതേന പ്രജ്ഞാപയേത്, വനാതൊ വാ ⁷മദ്യപ്രഹവണവിശ്വാസേന.

1. 'വ്യയമലമുച്യം' M. S. S. 2. 'തത' M. S. S. 3. 'ഏവ' T. S. S. 4. 'രത്തിൽപോയി വിറ്റു വരുമാറം നിക്ഷേപ, ക. പാഠം. 5 and 6. 'കാരണം' M. S. S. 7. 'മദ്യപ്രവഹണം' P, S, S. and M. S. S.

നിക്ഷേപമാവിതു—കാരുക്കളെക്കൊണ്ടു പണിചെയ്യിച്ചു തരുവാൻ സ്വർണ്ണാഭാഷ്ണാദികളിൽ കൊടുക്കു ധനം, അതുചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിക്ഷേപമൊരുത്തൻ വച്ചതൊരുത്തൻ കൊടുത്തു നിക്ഷേപം വച്ചവൻ കൊടുപ്പിതു. നിക്ഷേപമില്ലയെന്ന് മുന്നഞ്ചെയ്ത പണി അവിശുദ്ധമായിത്തീർന്നതുകൊണ്ടു നിക്ഷേപക്കരപൊൽകൊണ്ടു തെരുവിതു. എന്നിന്നെന്റാൽ കാരുക്കൾ വളസം പറവിതു. കാരുക്കളിൽ ധനം പണികിട്ടുമ്പോൾ സാക്ഷി വച്ചിട്ടില്ലാത്ത നിക്ഷേപദ്രവ്യം കാരുക്കൾ ഇല്ല എന്ന് ചൊല്ലുകിൽ ഗ്രന്ഥിത്തിന്യസ്കരായ് സാക്ഷികളെ വച്ചു രഹസ്യപ്രണിപാതാദികൾ ചെയ്തു കേൾപ്പിച്ചു. വനാന്തരത്തിൽ മദ്യപ്രഹവണം ചെയ്തു മദിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ സാക്ഷികൾ ഗ്രന്ഥരായിരുന്നവരുടെ കേൾപ്പിച്ചു.

രഹസി വൃദ്ധോ വ്യാധീതോ വാ വൈദേഹികഃ കശ്ചിത് കൃതലക്ഷണം ദ്രവ്യമസ്യ ഹിസ്തേ നിക്ഷിപ്യാപഗച്ഛേത്. രസ്യ പ്രതിദേശേന പുത്രോ ഭാതാ വാ ഭിഗമ്യ നിക്ഷേപം യാചേത. ദാനേ ശുദ്ധിഃ, അന്യഥാ നിക്ഷേപം സ്തേയദണ്ഡം ച ദദ്യാത്.

അൻറിയെ (വൈദേഹകൻ) വൃദ്ധൻ താൻ വ്യാധിതൻ താൻ രഹസ്യത്തിൽ പണിചെയ്യാൻ കൊടുപ്പിതു. കൃതലക്ഷണമായിരുന്ന ദ്രവ്യം കൊടുത്തുപോയാൽ കാലാന്തരത്തിൽ അവൻ ചാൻവരൾ ചേണ്ടുവിതു കൊടുപ്പോനാകിൽ ശുദ്ധൻ. അതു മില്ലയെമ്പോനാകിൽ നിക്ഷേപവും സ്തേയദണ്ഡവും കൊടുപ്പിതു.

*പ്രവൃജാഭിമുഖോ വാ ശ്രദ്ധേയഃ കശ്ചിത് കൃതലക്ഷണം ദ്രവ്യമസ്യ ഹിസ്തേ നിക്ഷിപ്യ പ്രതിഷ്ഠേത. തരഃ കാലാന്തരാഗതോ യാചേത. ദാനേ ശുചിരന്യഥാ നിക്ഷേപം സ്തേയദണ്ഡം ച ദദ്യാത്. കൃതലക്ഷണേന വാ ദ്രവ്യേണ പ്രത്യാനയേദേനം. ബാലിശജാതീയോ വാ രാത്രൗ രാജദായികാഭിക്ഷണഭീതഃ സാരമസ്യ ഹിസ്തേ നിക്ഷിപ്യാപഗച്ഛേത്. സ ഏനം ബന്ധനാഗാരഗതോ യാചേത. ദാനേ ശുചിഃ, അന്യഥാ നിക്ഷേപം സ്തേയദണ്ഡം ച ദദ്യാത്.

1. 'തയനെ തം' M. S. S. 2. 'ബന്ധനം' അതാർ P. S. S.

* 'പ്രവൃജാ.....ദദ്യാത്'-എന്നതുപയോഗമുള്ള മൂന്നു വാക്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു കാണുന്നില്ല.

അൻറിയേ കൃതലക്ഷണമായിരുന്നതു അവനില്പത്തു കണ്ടു കൊണ്ടാലുമമയം. അൻറിയേ ബാലിശജാതീയനെൻറവാറു മുർവ പ്രായനെൻറവാറു രാത്രിയിങ്കൽ രാജാവിനെ ഭയപ്പെട്ടതാൻ എൻറചൊല്ലി സാരഭവ്യം രത്നാഭരണാഭി വച്ചിട്ടു പോവിതു. അന്നു രാജാവിനാൽ കെട്ടപ്പെട്ടിരുത്തായ് വേണ്ടിപ്പോകവിതു. കൊടുപ്പാനാകിൽ ശുചി, കൊടാക്കാൽ നിക്ഷേപമുറ സ്നേഹഭണ്ഡമുറ കൊടുപ്പിതു.

അഭിജ്ഞാനേന ചാസ്യ ഗൃഹേ ജനമഭയം യാചേത. അന്യരാദാനേ യഥോക്തം പരസ്യാത്.

അൻറിയേ കാരുവിന്നടയ അടയാളം ചൊല്ലി മുന്നം കൊടുത്ത നിക്ഷേപമുറ പിന്നെ ഇരാവച്ചപ്രയോഗഭവ്യമുറ അവ നില്പത്തിൽ ഇരണ്ടും വേണ്ടുവിതു. അവനിൽ പ്രയോഗഭവ്യം കൊടുത്ത നിക്ഷേപഭവ്യം കൊടാത്തൊഴിവോനാകിലും (പിഴയില്ല?) രണ്ടും കൂട കൊടാത്തൊഴികിലും (കൊടുക്കിലും?) കള്ളർ പട്ടം ഭണ്ഡം.

ദ്രാഗഭോഗാനാമാഗമം ചാസ്യാനയഞ്ചിത. തസ്യ ചാർത്ഥ സ്യ വ്യവഹാരാപലിങ്ഗനമഭിയോക്തൃത്വംസാമർത്ഥ്യം.

ഇവരുടെ ഉപഭോഗഭവ്യകളുടെ വരവുമാരായ്വിതു. അവനവനിൽ വരവു ചൊന്നാൽ അതവണ്ണമോ അല്ലയോ എന്നു മതുറിവിതു. നിക്ഷേപം വച്ചുനെൻറ ചൊല്ലിൻറവരുടെ അർത്ഥസാമർത്ഥ്യമാരാജിതു.

ഏതേന മിഥസ്സമവായോ വ്യാഖ്യാതഃ.

ഇന്നിക്ഷേപഭവ്യംകൊണ്ടു മിഥസ്സമവായമാരാജിതു. നീക്കം നേടേത്തു ള്ലാഭാനഗാസ്ഥവിവാഹാഭികളുമാരാജിതു. ഇവ മില്ല എൻറചൊല്ലിൽ ഗ്രന്ഥസാക്ഷാഭിപ്രയോഗമിവണ്ണമാരാജിതു. ശ്ലോകം:—

തസ്മാത്സാക്ഷിമദച്ഛന്നം ക്ഷ്യാത്സമുഗപിഭാഷിതം. സ്വപദൈ വാ ജന കാൽ ഭേദകാലാഗ്രവണ്ണതഃ.

ഇതി കൌടലീയാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിയേ തൃതീയാധികരണേ ദാദശോദ്യായഃ ശുപനിധികം; ആദിതഃ ഏകോനസപ്തതിതമഃ.

ആകിൻറമെയിനാൽ ഒരു കാര്യം ചെയ്തിൽ അക്കാര്യം സാക്ഷിമത്തുമായ് അച്ഛന്നമുമായ് സമൃദ്ധായ് ചൊല്ലവിതും ചെയ്ത് കിടപ്പിതു. ദേശമും കാലമും എണ്ണ(മു)മുരുവുഞ്ചിദ്ധാവിച്ചു കിടപ്പിതു, സ്വജനത്തിനോടും പരജനത്തിനോടും.

ധർമ്മസ്ഥിതിയിൽ പന്തിരണ്ടാമധ്യായമും
ശുപനിധികമും മുടിഞ്ഞിതു.

പ്രക. നൃ. ദാസകർമ്മകരകല്പഃ.

“ദാസകർമ്മകരകല്പഃ” എൻപിതു സൂത്രം. ദാസരാവോർ പിറന്നുള്ളടിയാർ, കർമ്മകരരാവോർ— ഉഴവുഴിയിക്കുമവരളും ഗോപാലകരുമെൻറജ്ഞാതികൾ. അവരളുടെ കല്പമാവിതു ഒറ്റിവൈക്കുമാറും ഭരിക്കുമാറുമെൻറജ്ഞാതികൾ ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു, ദാസാഹിതകാഭ്യാമപ്രാപ്തവ്യവഹാരാഭ്യാമെൻറുള്ള ഗ്രന്ഥത്തിൽ മനുഷ്യരെ ആധിപത്യം വരുമാറു ചൊല്ലിതു. വിക്രീതക്രിതാനുശയസൂത്രത്തിൽ മനുഷ്യരെ വില്ക്കുമാറു ചൊല്ലിതു. അതുണ്ണം ഗ്രഹക്ഷേത്രചതുഷ്പദങ്ങളെക്കണക്കേ മനുഷ്യരേയും വിൽക്കുമാറു ചൊന്നെടത്തിപ്പോൾ ആരെ വിൽക്കുവമൊറ്റിവൈയ്ക്കുവുമാവിതെന്നു മതവിവാദനായ്ക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സംബന്ധം.

ഉദാദാസവജ്ജ്വലായുപ്രാണമപ്രാപ്തവ്യവഹാരം ശുഭ്രം വിക്രയായാനം നയതഃ സ്വജനസ്യ ദാദശപണോ ദണ്ഡഃ. വൈശ്യം ദപിമുണഃ, ക്ഷത്രിയം ത്രിമുണഃ, ബ്രാഹ്മണം ചതുശ്ശുണഃ. പരജനസ്യ പൂർവ്വമധ്യമോത്തമവധാ ദണ്ഡാഃ ക്രേതശ്ചോതൃണാം ച. .

ഉദാദാസരാവോർ ആഹാരമില്ലയായിട്ടിരുന്നവർക്കു ചോറും പുടവയും കൊടുത്തു രക്ഷിച്ചുകൊള്ളപ്പട്ട ഭട്ടമവരും. അവർക്കു ഞൻറിയേ) ആയ്(പ്രമാ?പ്രാ)ണം ഇരിക്കുമവരളെ അപ്രപ്തവ്യ

വഹാരമമായിരിക്കും ശുഭ്രരെ ചാൻ ജനം വില്ക്കുകൊണ്ടു പോകിലുമൊറ്റിവൈയ്ക്കുകൊണ്ടുപോകിലും പണിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. ഇങ്ങനെ ഇങ്ങനെ വൈശ്വനെ വില്ക്കുകൊണ്ടുപോകിലും (ഒറ്റിവൈയ്ക്കുകൊണ്ടുപോകിലും) ഇരുപത്തുനാലുപണം ഭണ്ഡം. ക്ഷത്രിയനെ സ്വജനം കൊണ്ടുപോയ് വിൽക്കിൽ (ഒറ്റിവൈയ്ക്കിൽ) മുപ്പത്താറുപണം ഭണ്ഡം. ബ്രാഹ്മണനെ സ്വജനം കൊണ്ടുപോയ് വിൽക്കിൽ, (ഒറ്റിവൈയ്ക്കിൽ) നാല്പത്തുപണം ഭണ്ഡം. പിറർ ശുഭ്രദികളെ കൊണ്ടുപോയ് വിൽക്കിൽ, (ഒറ്റിവൈയ്ക്കിൽ) പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. വൈശ്വനേയും ക്ഷത്രിയനേയും വിൽക്കിൽ, (ഒറ്റിവൈയ്ക്കിൽ) മദ്ധ്യമ (ഉത്തമ)സാഹസ ഭണ്ഡം. ബ്രാഹ്മണനെ വിൽക്കിൽ, (ഒറ്റിവൈയ്ക്കിൽ) വധം. ഈ വിൽക്കിൻവരൾ പട്ടം ഭണ്ഡമേ വിലക്കു കൊള്ളുവാനും സാക്ഷിപ്പടിൻവരും.

ശ്ലേച്ഛാനാമദോഷഃ പ്രജാം വിക്രേതുമധാതും വാനം ത്രേപയാശ്വസ്യ ദാസഭാവഃ.

ശ്ലേച്ഛരാവോർ ചോനകരം പല്ലവരും, അവരൾ ആൾ വിറർ (വിലക്കു?ഒറ്റി)കൊടുത്തും പിഴ ഇല്ല. അവരൾമേൽ പിറന്നജനത്തെ വിലക്കു കൊള്ളപ്പെറ്റാർ, ആയ്ക്കു ദാസ(ഭാവ) മില്ല.

അഥവാശ്വമാധായ കലബന്ധനം 1ആയ്യാണാമാപദം നിഷ്ക്രയം ചാധിഗമ്യ ബാലം സാഹായദാതാർ വാ പൂർവ്വം നിഷ്ക്രീണീരൻ.

അൻറിയെ മറ്റുചില ആരിയന്മാർക്കു ദ്രോഹം വരുവിതു താൻ കടിക്കേ ദ്രോഹം വരുവിതു താൻ ചെയ്യിൽ ഒരാളുനെ ഒറ്റിയായ് വച്ചിട്ടു അതിനുവേണ്ടമു(വ)ധനം നേടിക്കൊണ്ടു മൂന്നു ബാലനായുള്ള വനെച്ചൊൻറുകൊൾവിതു. ബാലനില്ലായ്യിൽ മൂന്നു സാഹായദാതാവിനെച്ചൊഴ്വിതു.

സകുദാത്മാധാതാ നിഷ്ഠൂരിതഃ സീദേത്. ദ്വിരന്വേനാഹിതകഃ. സകുദുഭയേ പരദിക്കയാഭിമുഖേ.

തന്നെത്താനേ ഒറ്റിവൈച്ചിട്ടു ധനംകൊണ്ടു ഒളിച്ചോട്ടു വോനാകിൽ പിന്നെ ചൊൽചൊരാൻ. മറെറാരുത്തനാലൊറ്റിവൈയ്ക്കുപ്പെട്ടവൻ രണ്ടുതട്ടെ ഒളിച്ചുപോവോനാകിൽ ചൊൽ

പെറാൻ. താനൊറ്റിവയ്ക്കുപുട്ടവനും പിറരാലൊറ്റിവയ്ക്കുപുട്ടവനും ഇരുവരും പരവിഷയം നോക്കിപ്പോവാൻ നിന്നെക്കിലും തെക്കൽ പോകിലും ചൊൽപെറാൻ.

* വിത്താപഹാരിണോ¹ ഡാ ഭാസസ്യായുഭാവമഹര തോ²ർധഭണ്ഡം. നിഷ്പതിതപ്രേതവ്യസനിനാമാധാരാ മൂല്യം ഭജേത.

പിറത്തുള്ള ടിയാൻ ആയുനായുള്ള തൻസ്വാമിയുടെ ധനം കൊണ്ടുപോകിൽ! കള്ളക്കു ചൊന്ന ഭണ്ഡത്തിൽ പാതി ഭണ്ഡം. ഒറ്റിക്കൊണ്ടവൻ ദോഷത്തിനാലൊളിച്ചുപോകിലും ചാകിലും ദീർഘരോഗാദികളുള്ളവാകിലും വച്ചവൻ അശുഭപെരുംവില കൊള്ളക്കുചെയ്യൻ.

പ്രേതവിൻമുത്രോച്ഛിഷ്ട¹ഗ്രാഹണമാഹിതസ്യ നഗ്ന²സ്താപനം ഭണ്ഡപ്രേക്ഷണമതിക്രമണം ച സ്രീണാം മൂല്യ നാശകരം. ധാത്രീപരിചാരികാർദ്ധസാരികോപചാരികാണാം ച മോക്ഷകരം. സിദ്ധമുപചാരികസ്യാഭിപ്രജാതസ്യ അപക്രമണം.

ആഹിതരെക്കൊണ്ടു ശവമും വിൻമുത്രക്കളെയും വിലക്കിലും, ഒറ്റിസ്രീകളേക്കൊണ്ടു നഗ്നരായിരുന്നു നീരാട്ടിക്കിലും തകർക്കിലും അവരളെ ഉപഭോഗിക്കിലും മുതൽ പിഴകും. ധാത്രീ പരിചാരിക, അർദ്ധസീതിക ആവോൾ കർഷകസ്രീ, (ഉപചാരിക) ഇവരളെ, ഒറ്റിവൈക്കുപുട്ടവരളെക്കൊണ്ടു ശവപുരിഷോഷ്ണിഷ്ഠാ (ധ?പന)യനാദികൾചെയ്ത(ജീ?ത്രിഷ്ണി)ൽ ചൊൻറൊരെപ്പുട്ടവൻ. ഉപചാരികനാവോൻ ഭാസിക്കു ചോര കൊടുത്തു ഭാസിയുടെയ സ്വാമിനെ അതേ കൂലിയായ് പണിചെയ്യുമവൻ. അവന്നു ഭാസിയിൽ പ്രജ ഉണ്ടായാൽ കാലം തികയാതേയും പോകപ്പെടും.

1. 'ഗ്രാഹിണം' M. S. S. 2. 'സ്താപനം' M. S. S. and P. S. S.

* 'ഭാസന്റെ ധനം അപഹരിക്കുകയോ അവന്റെ ആത്മപത്ത് അപഹരിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവൻ' അർദ്ധഭണ്ഡം. (ആത്മന്റെ വിശുദ്ധധാനങ്ങളിൽ പരജ്ഞതിന്റെ പകുതി ഭണ്ഡം)

ചൊല്ലി പ്രസിദ്ധീകരണം അർത്ഥശാസ്ത്രം.

ഇവിടെ 'വം' എന്ന ശബ്ദം കാണുന്നതുകൊണ്ടു ഇപ്രകാരമതും പരജ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നു തോന്നുന്നു.

'വിത്താപഹാരിണം' സ്വാമിയുടെ വിത്താപത്തെ അപഹരിച്ച ഭാസനും 'ഭാസസ്ത്വ' ഗർഭഭാസന്റെ, 'ആയുഭാവം' അപഹാരതഃ' ഭാസ്യഭാവത്തിൽ നിന്നും മോചിപ്പിക്കാത്ത യജമാനനും' എന്നു അർത്ഥം.

ധാത്രിമാഹിനികാം വാകാമാം സ്വവശാമധിഗച്ഛതഃ
പൂർവ്വഃ സാഹസഭണ്ഡഃ, പരവശാം മധ്യമഃ. കന്യാമാഹി
നികാം വാ സ്വയമന്വേന വാ ഭുജയതഃ മൂല്യനാശഃ
ശുല്കം തദ്ഭിഗുണശ്ച ഭണ്ഡഃ.

ധാത്രി ആഹിതയാകിൽ മനമിൻറിയെ ഇരിക്കച്ചെന്തേ
ഗമിപ്പോനാകിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം. ഭർതൃവശയായിരു
ന്നവരളെ ഗമിക്കിൽ മധ്യമം സാഹസഭണ്ഡം. കന്യക ആഹിത
യായിരുന്നവളെ താനേ താൻ, മറെറാരുത്തരെക്കൊണ്ടു താൻ
ഭുജിക്കിൽ മുതൽ കെട്ടും, പെണ്ണിനു ശുല്കമും കൊടുത്തു ശുൽക്ക
ഭിഗുണം രാജാവിന്നു ഭണ്ഡമും കൊടുപ്പിതു.

ആത്മവിക്രയിണഃ പ്രജാമായുതാം വിദ്വാത്. ആത്മാധി
ഗതം സ്വാമികർമ്മാവിരുദ്ധം പഃഭൂത. *വിത്വം ച ദായം.
മൂല്യേന ചായുതപം ഗച്ഛേഛത്. തേനോദരദാസാഹിതകൌ
വ്യവൃത്തം.

തന്നെ വില്ക്കു മതിന്നുമുന്നെ പിറഞ്ഞതു അടിയാനാകാം. തന്നെ
പിററുവൻ താൻനേടിയ ധനം സ്വാമിക്കു കരുമം കെട്ടാതെ
തേടീതാകിൽ താനേ കൊള്ളപ്പെടും. മുതൽകൊടുത്തു തന്നെ
ച്ചൊൻറുകൊള്ളവും പെരും. ഇതുകൊണ്ടു ഉദരദാസാഹിത
ന്മാരെയും ചൊല്ലുയ്ക്കാരാൽപ്പെട്ടിതു. അവരളും താംതാങ്കൾ തേടി
ക്കൊള്ളവും താങ്കളേച്ചൊൻറുകൊള്ളവും പെരും.

പ്രേക്ഷപാനരൂപത്വാസ്യ നിഷ്ക്രയഃ

ആത്മവിക്രയിയായുള്ളവൻ തന്നെച്ചൊല്ലുംപോൺ തന്ന
ക്കുച്ചൊൻറവായം താൻകൊണ്ടു മുതലും കൊടുത്താട്ടു ചൊല്വിതു.

ഭണ്ഡപ്രണീതഃ കർമ്മണാ ഭണ്ഡമുപനയേൻ.

ഭണ്ഡപ്രണതനാവോൻ ഭണ്ഡപ്പട്ടവന്നക്കു ധനമില്ലയാ
യിട്ടു ¹ചെയ്തെടുത്തവൻ. അവൻ പണിചെയ്തു ചെങ്കുപ്പിതു.

അയ്യപ്രാണോ ധപജാഹൃതഃ കർമ്മകാലാനരൂപേണ
മൂല്യാർദ്ധേന വാ വിമുച്യേത.

1. 'കൈ വൈയ്ക്കപ്പെ' ക. പാഠം.

* ഈ വാക്യത്തിൽ ഭുജകാണുന്നില്ല.

അയ്യപ്പപ്രാണനാഭോൻ അഭിജാതൻ. അവൻ യുദ്ധത്തിൽ പിടിച്ചുകൊള്ളപ്പെട്ടവൻ തന്നെയ കരുമത്തക്കും കാലത്തക്കും തന്നെ വിലയിട്ട വിലയിൽ പാതി കൊടുത്തു ചൊൻറുകൊൾ വിതു.

ഗൃഹജാതദായാഗതലസ്സക്രീതാനാമന്യതമം ഭാസമൂനാ ഷ്ടവർഷം വിബന്ധുമകാമം നീച കർമ്മണി വിദേശ ഭാസീം വാ സഗർഭാമപ്രസിവിഹിതഗർഭഭർമ്മണ്യാം വിക്ര യാധാനം നയതഃ പുഷ്പം സാഹസദണ്ഡഃ, ക്രോതശ്രോത ണാം ച.

ഭാസൻ ഗൃഹജാതൻ താൻ ദായഗതൻതാൻ ലസ്സൻ ക്രീത നെൻറിന്ത നാലപരിലൊരുത്തൻ, എട്ടാണ്ടു ചോവിയ്ക്കയെന്തൊരു ബന്ധുക്കളുമായിരിക്കുമവനെക്കൊണ്ടു നീചമായിരുന്ന കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിരിക്കിലും ഭേദാന്തരത്തിൽ കൊണ്ടുപോയ് വില്പാൻ നിന്നെ ക്കിലും, ഭാസി ഗർഭിണിയായിരുന്നവളെ ഇരുന്നൂറുവർഷം വേണ്ടു ധനം കൊടുത്തൊ കൊണ്ടുപോയ് വില്പിപ്പിലും ²പൂർവ്വം സാഹസ ദണ്ഡം. വിലക്കുകൊള്ളിൻറവരും സാക്ഷിപ്പടിൻറവരും പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

ഭാസമനുരൂപേണ നിഷ്ക്രയണായ്മകുച്ഛതാ ദാദ ശപണോ ദണ്ഡഃ. സംരോധശ്ചാകാരണാൽ. ഭാസദ്രവ്യസ്വ ജ്ഞാതയോ ദായാദാഃ. തേഷാമഭാവേ സ്വാമീ.

ഒറിവച്ച ഭാസനെ അനുരൂപമായുള്ള ധനം കൊടുത്തു ചൊൻറുകൊള്ളായ്ക്കിൽ പന്തിരണ്ടുപണം ദണ്ഡം. ഭാസനു ചാൻവരൾ വളച്ചുവച്ചുവനെച്ചൊല്ലിപ്പിതു. ഭാസനുടെയ ധനത്തിന്നു ചാൻ ഭാസന്മാർ ദായം കൊൾവോർ. ചാ ന്നോരില്ലായ്ക്കിൽ സ്വാമി കൊൾവിതു.

സ്വാമിനഃ ³സ്വപന്ത്യാം ഭാസ്ത്യാം ജാതം സമാതൃകം അദാ സം വിദ്വാത്. ഗൃഹ്യാ ചേൽ കുടുംബാർത്ഥചിന്താനി, മാതാ ഭ്രാ താ ഭഗിനീ ചാസ്ത്യാഃ അദാസാഃ സ്വ്യാഃ. ഭാസം ഭാസീം വാ നി ഷ്ക്രീയ പുനവിക്രയാധാനം നയതോ ദാദശപണോ ദണ്ഡഃ, അന്യത്ര സ്വയംവാദിഭ്യഃ. ഇതി ഭാസകല്പഃ.

1. (പിരിഞ്ഞി) എന്നുകൂടി ഉണ്ടെങ്കിൽ 'വിബന്ധും' എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം യോജിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു.

2. (ഒറിവെങ്കിലും) എന്നിരുന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നു തോന്നുന്നു.

3. 'തസ്ത്യാം', M. S. S. 'അസ്ത്യാം' P. S. S.

തന്നടയ ഭാസിയീൽ തന്നക്ക മകൻ പിറക്കിൽ പിറന്ന പ്രജയുമവരൾ താനുമടിയാരല്ല. അവളില്ലത്തിന്നു കുഡുംബമു മതമമു കുറികൊണ്ടിരിപ്പോളാകിൽ അവളുടപ്പിറന്നോരും തായു മടിയാരല്ല.

ഭാസനെയും ഭാസിയെയുഞ്ചൊൻറുകൊണ്ടിരണ്ടാമതു വിൽ കിൽ പന്തിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം, താങ്കളെ ചൊല്ലാക്കാൽ. ഭാസ കല്പം മുടിഞ്ചിതു.

കർമ്മകരസ്വ കർമ്മസംബന്ധമാസന്നാ വിദ്യുഃ യഥാ സംഭാഷിതം വേതനം ലഭേത. കർമ്മകാലാനുരൂപമസംഭാഷി തവേതനഃ. കർമ്മകഃ സന്യാനാം, ഗോപാലകു സപ്പിഷാം, വൈദേഹകഃ പണ്യാനാം ആത്മനാ വ്യവഹൃതാനാം, ദശ ഭാഗമസംഭാഷിതവേതനേന ലഭേത. സംഭാഷിതവേതനസ്തു യഥാസംഭാഷിതം.

കർമ്മകരകല്പഞ്ചൊല്ലിൻറതു. കർമ്മകരരാവോർ കർഷക ഗോപാലകന്മാർ, അവരൾ പണി മററരികത്തു പണിചെയ്യുമവ രൾ അറിവിതു. അവരളമഞ്ഞ കൂലിയും കൊടുവിതു. കൂലി അമയാത്തവരൾ കർമ്മത്തിന്നും കാലത്തിന്നും തക്കവാറു കൊടു വിതു. അതു് എത്തനഎൻറാൽ ഉഴുവൻ നെല്ലിൽപതവാരംകൊടു വിതു, ഇടയൻ നെയ്യിൽ പതവാരം, വൈദേഹകൻ പണ്യക ളിൽ പതവാരം. ഇതു അസംഭാഷിതവേതനംകൊള്ളുമാറു. അമ ണ്ണുകൊറുകിൽ അമഞ്ഞതു പിഴയാതേ കൊള്ളപ്പെറും.

കാരുശില്പികശീലവചികിത്സകവാഗ്ജീവനപരി ചാരകാദിരാശാകാരികവഗ്ഗ്നു യഥാസ്യസുദിധഃ കര്യാൻ, യഥാ വാ കുശലാഃ കല്പയേയുഃ തഥാ വേതനം ലഭേത. സാ ഷിപ്രശ്വയഃമവ സ്യാൽ. സാക്ഷിണാമഭാവേ യതഃ കർമ്മ ത നോനയഞ്ജിത.

കാരുശില്പികശീലവചികിത്സകവാഗ്ജീവനപരിചാരകാദി കൾ പരരെ ആശുപുട്ടനിൽക്കും വർഗ്ഗക്കാർക്കു കൂലി മററ അ ജ്ഞാതികൾ ചൊല്ലുമളവുതാൻ, മററക(ശീ?ശ)ലരായുള്ളവരൾ കല്പിക്കുമാറുതാൻ കൂലികൊടുവിതു. കൂലിയിൽ വിപ്രതിപത്തിയു ളാകിൽ സാക്ഷികളെ വിചാരിപ്പിതു. അവരൾ ചൊന്നവണ്ണം

കൊടുപ്പിതു. സാക്ഷികളില്ലാകിൽ പണ്ടു പണിചെയ്തവിടുത്തു കൊണ്ടുവെക്കുക കൊടുപ്പിതു.

വേരനാദാനേ ദശബന്ധോ ദണ്ഡഃ ക്ഷിപ്തോ വാ. അപവയമായന ദാദശപദ്ധോ ദണ്ഡഃ പഞ്ചബന്ധോ വാ.

കൂലി കൊടുത്തൊഴികിൽ അമഞ്ഞുള്ള കൂലിയിൽ പത വാരം താനാദ പണ്ഡിതൻ ദണ്ഡം. കൊണ്ടിട്ടില്ലെന്ന്റചൊല്ല കിൽ പന്തിരണ്ടുപണം ദണ്ഡംതാൻ കൂലിയിലൊന്നൊന്ന്റതാൻ ദണ്ഡം.

നദീവേഗജപാലാസ്മേനവ്യാഘാതപരദഃ സർവ്വസ്വപുത്രദാരാത്മദാനനാത്തസ്ത്രാതാരമാഹുയ നിസ്കിണ്ണഃ കശലപ്രദിഷ്ടം വേതനം ദദ്യാത്. തേന സർവ്വത്രാത്തദാനാനുശയവ്യാഖ്യാതഃ.

നദീവേഗത്തിനാൽ താൻ, ജലപ്രവാഹത്താൻ, കള്ളരാൽ താൻ, വ്യാജക്കുളാൽ താൻ ഉപദ്രവനായിട്ടു തന്നെ രക്ഷിക്കുമവരക്കു തന്നടയ സർവ്വസ്വവും പുത്രരെയും ദാരകളെയും കൂട കൊടുപ്പാൻ ചൊല്ലി, തന്നെ ഒരുത്തൻ രക്ഷിച്ചു തനക്കു ദ്രോഹമൊഴിഞ്ഞപ്പോൾ രക്ഷിച്ചവനെ വിളിച്ചു രക്ഷിച്ചതിന്നു കശലർ ചൊന്ന കൂലി കൊടുപ്പിതു. മറ്റുത്തദാനാനുശയകളെല്ലാമും ഇവണ്ണമേ.

പ്രഭുത പുണ്യലി ഭോഗം സങ്ഗമഃസ്ത്രാപലിങ്ഗനാത് അരിയാചണ്ണാ തു ജീയേത ദൈർഘ്യമവ്യവഹരണേന വാ.

ഇതി കൗടലീയാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതിയേ തുതീയാധികരണേ ത്രയോദശോദ്ധ്യായഃ ദാസകർമ്മകരകല്ലെദാസകല്പഃ, കർമ്മകരകല്ലെ

സപാമ്യധികാരഃ ആദിതഃ സപ്തതിതമാദ്ധ്യായഃ.

ശ്ലോകാർത്ഥമാവിതു — പുണ്യലിക്കു ഭോഗംകൊള്ളലാം സംഗമിച്ചതിന്നു അടയാളം കാട്ടുവോളാകിൽ. താൻപെരുമളവൻറിയേ പെരുകവേണ്ടുകിലും കഥകഴിഞ്ഞുകാലം കഴിക്കിലും ഒന്നപരിഷ്കാരികൾ ചെയ്യാതേ ഒഴികിലും കൂലി പെറാൾ.

ദാസകർമ്മ(കര)കല്പമാകിൻ സൂത്രമും ധർമ്മസ്ഥിതിയിൽ പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായമും മുടിഞ്ഞിതു.

1. ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം ശമോശാസ്ത്രികളുടെ തത്ത്വജ്ഞയിൽ വേറെ വിശദത്തിൽ കാണുന്നു.

നേരി ¹കൗടല്യഃ. കൃതസ്യ വേതനം, നാകൃതസ്യാസ്മി. സചേദല്ലമപി കാരയിപഃ ന കാഃയേത്, കൃതമേവ അസ്യ വിദ്വാത്. ദേശമാലാരിപാതനേന കർമ്മണാമന്യഥാകരണേ വാ ²നാസകാമഃ കൃതമനന്മന്യേത. സംഭാഷി.ഭാദധികക്രിയാ യാം ³പ്രയാസം ന മോഹം ക്ഷ്യാത്.

അല്ലവെൻറ കൗടല്യൻ പക്ഷം. പണിചെയ്തതിന്നേ കൂലി ഉള്ളീതു, ചെയ്യാത്തതിന്നു കൂലി ഇല്ല. അതിനിൽ വിശേഷമുണ്ടു്. കരുമഞ്ചെറുതു ചെയ്യിട്ടു സ്വാമി കുറവായൊഴികിൽ അപ്പണിക്കു തികയശ്രദ്ധി കൊള്ളപ്പെടും. അമഞ്ഞപണി അമഞ്ഞദേശത്തും അമഞ്ഞകാലത്തും പണി ചെയ്യാതെ ഒഴികിൽ തനക്കുവാസിയാക്കാൽ കൂലി കൊടാതൊഴിയപ്പെടും. അമഞ്ഞപണിയിലേറച്ചെയ്കിൽ ഒട്ടു കൂലി ഏറക്കൊടുപ്പിതു.

തേന സങ്ഘാഭൂതാ വ്യാഗ്യാതാഃ. തേഷാമാധിഃ സപ്തരാത്രമാസീത. തത്ത്വാനുവൃതപസ്ഥാപയേത്. ⁴കർമ്മനിഷ്ഠാകം ച. നചാനിവേദഭർത്തുഃ സങ്ഘഃ ⁵കിഞ്ചിത് പരിഹരേദ്, ⁶ഉപനഃയദ് വാ. തസ്യാതിക്രമേ ചതുർവിംശതിപഃണോ ഭണ്ഡഃ. സംഘഃ പരിഹൃതസ്യാർദ്ധഭണ്ഡഃ ഇതി ഭൂതകാധികാരഃ.

ആത്തനെക്കൊണ്ടു സംഘഭൂതന്മാർ പണിയും ചൊന്നോരിൽ പെട്ടിതെൻറിയൻറിട്ടിതു. പണിചെയ്കവുഞ്ചെയ്യിക്കവും പെറീരെൻറുള്ള ഒട്ടുപണി എഴുനാളെക്കേ ആവിതു. എഴുനാൾ കഴിഞ്ഞാൽ മറ്റു ചിലരെക്കൊണ്ടു പണികൊള്ളപ്പെടും. സംഘത്തിലൊത്തനെ ഭോഷമിൻറിയേ കളയപ്പെറാർ. കളകിൽ ഇരുപത്തുനാലുപണം ഭണ്ഡം. കളയപ്പെട്ടവൻ സ്വാമിക്കു ചൊല്ലാതേ പോകിൽ പന്തിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം.

ഭാസകരകർമ്മകല്പം എന്നും, സൂത്രം. മുടിഞ്ചിതു.

1. കൗടല്യഃ M. S. S. and P. S. S. 2. ന സ കാമഃ M. S. S. 3. 'പ്രയാസാൻ മോഹം' M. S. S. പ്രയാസം മോഹം P. S. S. 4. കർമ്മനിഷ്ഠാകം പൂർവ്വസംഘകൃതകർമ്മപരിമാണം എന്നു T. S. S. 5. 'കിഞ്ചിദ്'. M. S. S. and P. S. S. പഠം. 6. അപനഃയേത് M. S. S. and P. S. S.

സംഭ്രംസമുത്ഥാനം സമീപമുത്ഥാനമാത്രം വാ യഥാ സംഭ്രംസമുത്ഥാനം വേതനം സമം വാ വിഭജനം.

“സംഭ്രംസമുത്ഥാനം” എൻപിതു സൂത്രം. പലർക്കു കർമ്മത്തിൽ പ്രവൃത്തിക്കുമാറു ചൊല്ലിൻതെൻപിതു സൂത്രാത്മം സംബന്ധമാവിതു കർമ്മകർമ്മം ഇരണ്ടു ജാതികൂടിക്കൊണ്ടു പണം ചെയ്യുമവരും തങ്ങൾക്കു പണം ചെയ്യുമവരും. കൂടിക്കു പണം ചെയ്യുമവരുടെയ വിയാപാരയോഗ്യം. ഇപ്പോൾ തങ്ങൾക്കു പണിചെയ്യുമാറു ചൊല്ലിൻതെൻപിതു സംബന്ധം. സംഭ്രംസമുത്ഥാനം സമീപമുത്ഥാനം. സംഭ്രംസമുത്ഥാനം(താ) കൂടാവാൻ. കൂറുവാണിയത്താൻ കൂറുവുതാൻ ചെയ്യുമവരും. അവരും യഥാസംഭ്രംസമുത്ഥാനത്താൻ വേതനസമത്താൻ കൂറു കൂടാവാൻ.

കർമ്മകർമ്മം വാ സമ്പ്രദായപരമപ്രവൃത്തി സാന്നാത്തരേ സമ്പ്രദായപരമപ്രവൃത്തി കർമ്മം പ്രവൃത്തി ഭവ്യം. പുരുഷോപസ്ഥാന സമഗ്രമംഭം ഭവ്യം. സംസിദ്ധേ തുല്യപണ്യേ സമ്പ്രദായ തദാനീകര്യം പ്രവൃത്തി ഭവ്യം. സാമാന്യം ഹി പഥി സിദ്ധിശ്ചാസംഭവം.

കർമ്മകർമ്മം വൈദേശികരും സമ്പ്രദായപരമപ്രവൃത്തി പര്യവസാനത്തിനിടയേ കൂറുവുതാൻ വ്യാധിപ്പെട്ടകിൽ അവൻ ചെയ്യുകർമ്മത്തിന്നു തക്കവു അംശം കൊടുപ്പിതു. മറെറാരെ നന്നെക്കൊണ്ടു താൻ മറ്റുപണം ചെയ്കിൽ അംശം തികയ കൊടുപ്പിതു. കൂറുവാണിയം ചെയ്യുമവരും ദേശാന്തരത്തിന്നു പോകവെണ്ണി ചരക്കു വായനാചെയ്യവെണ്ണി ചരക്കു വായനത്തിൻ മേലേറ്റി അതുവിട്ടുവാനിരിക്കുംപോൾ, കൂറുവോനൊരുത്തൻ നോയ പട്ടകൽ അവനടയചരക്കു വരുമതു ഇറക്കിക്കൊടുപ്പിതു. വഴിയിൽവരും സിദ്ധികളിരണ്ടുവരുക്കുമൊക്കമാകാൻതെൻ.

പ്രകാരം തു കർമ്മനി സ്വസ്ഥസ്വാപക്രമത്തോ ദാദ ശപണം ഭവ്യം. ന ച പ്രമാമൃതപക്രമം.

കൃഷ്ണാദികർമ്മം തുടങ്ങി സ്വസ്ഥനായിരിക്കച്ചെതെ തന്നെക്കൊണ്ടുപോക്കുവാനാകിൽ പന്നിരണ്ടുപണം ഭവ്യം. അതു കൊടുത്തു കർമ്മമുതലിയപ്പെടാൻ.

1. ‘യുതപണ്യേ’ M. S. S.

2. ‘വേണ്യം’ ക. പദം.

1. ചോരം തപയ്ക്കുവാനും കർമ്മം പ്രത്യംശേന ഗ്രാഹയേത്, ദ്വാരം പ്രത്യംശമഭയം ച. പുനഃ സ്പേയേ പ്രവാസനമസൃത്രം ഗ്രാമേന ച. മഹാപരാധേ തു ദൃക്യവദായരേത്.

കള്ളൻ അഭയംകൊണ്ടു തന്നോടു കൂടി കരംക്കിൻറവനോടു അശം കൊടുവാനായ് അമഞ്ഞു കേൾപ്പിതുവെണ്ണ, കൂടിക്കൂട്ടവരല്ലേ കാട്ടിക്കൊടുക്കിൽ അമഞ്ഞംശമും കൊടുത്തു അഭയമും കൊടുപ്പിതു. പിന്നെ എങ്ങാക്കിലും കരംക്കൽ കൊൽവാതു. ദേശാന്തരത്തിൽപോയ് കരംക്കിലും കൊൽവിതു. പ്രകാശവയവെണ്ണതാൽ മഹാപരാധമെൻറ തോൻറകിൽ ദൃഷ്ടരെക്കണ്ടാക്കേ ഉപാശ്ശവധം ചെയ്വിതു.

യാജകാഃ സ്വപ്രചാരദ്രവ്യവർജം യഥാസംഭാഷിതം വേതനം 4. സമം റിദഭേരൻ.

യാജകരാവോർ ഋതപിക്കരം. അവരും തങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്തിനു ആവശ്യവിധിക്കിൻറ ദ്രവ്യമൊഴിയ മറെറൊഴിഞ്ഞ ധനം യഥാസംഭാഷിതം കൂറിടുവിതു താൻ, കക്കത്താൻ കൂറിടുവിതു.

അഗ്നിഷ്ടോമാദിഷു ച ക്രതുഷു ദീക്ഷണാദുർദ്ധപം യാജകഃ സന്നഃ പഞ്ചമമംശം ലഭേത. സോമവിക്രയാദുർദ്ധപം ചതുർത്ഥമംശം, 5. മധ്യമോ പസദപ്രവർഗ്ഗോദാസനാദുർദ്ധപം 6. തൃതീയമംശം, 7. മധ്യാദുർദ്ധപമർദ്ധമംശം, സത്യേ പ്രാതസ്സവനാദുർദ്ധപം പാദോനമംശം. 8. മാധ്യന്ദിനാത് സവനാദുർദ്ധപം സമഗ്രമംശം ലഭേത, നീതാ ഹി ദക്ഷിണാ വേന്തി, ബുദ്ധസ്തൃതിസവനവർജം. പ്രതിസവനം ഹി ദക്ഷിണാ 9. ദീയന്തേ. തേനഹർഗ്ഗണദക്ഷിണാ വ്യാഖ്യാതാഃ.

അഗ്നിഷ്ടോമാദികർമ്മത്തിൽ യാജകൻ ദീക്ഷാകർമ്മം ചെയ്തു വെച്ചു നോയ്ക്കുവേനാകിൽ അഞ്ചൊൻറംശത്തിൽ കൊൾവിതു. സോമവിക്രയവെണ്ണ നോയ്ക്കുകിൽ താൻ പെരുമംശത്തിൽ.

1. "ചോരം" എന്നഭാഗത്തിൽ 'വാളർ ശാമശാസ്ത്രി'കളുടെ തർജ്ജിമയിൽ ചേരെ വിധത്തിൽ കാണുന്നു. Translation page 210. 2. 'പൂർവ്വം' M. S. S; 3. 'ഗ്രാമം' M. S. S. and P. S. S; 4. 'സമം വം' M. S. S. and P. S. S; 5. രേഷാപ്രാപ്താനരീത്യാ 'പ്രവർഗ്ഗോദാസനാദുർദ്ധപം' തൃതീയമംശം മദ്ധ്യമോപസദളുർദ്ധപമർദ്ധമംശം' എന്നുവിരിക്കാം പാഠമെന്നു തോന്നുന്നു. 6. 'ദിതീയ' M. S. S; 'ദിതീയമംശം ലഭേത' P. S. S. and Ms. 2537; 7. 'മയം' M. S. S. and Ms. 2537; 'മായം' P. S. S; 8. 'മദ്ധ്യന്ദിനാത്' P. S. S; 9. 'ദീയന്തേ' M. S. S.

നാലൊൻറു പെരുവിതു. പ്രവർഗ്ഗോപാസനമാകിൻറ കർമ്മം മുടിച്ചു നോയ്ക്കുകിൽ മുൻറാം കൂറു സിദ്ധിക്കും. മധ്യമോപസരണമാകിൻറ കർമ്മം മുടിഞ്ഞു നോയ്ക്കുകിൽ രണ്ടാം കൂറു പെരുമെൻറ വാറു പാതി പെരും. സൗന്ദര്യകർമ്മത്തിൽ പ്രത്യേസ്സവനം മുടിച്ചു വച്ചു നോയ്ക്കുകിൽ നാലൊൻറു കുറയക്കൊള്ളാവിതു. മധ്യനിസവനം മുടിച്ചു നോയ്ക്കുകിൽ തികയക്കൊള്ളാം. അതിനാൽ എല്ലാ ഭക്ഷിണകളും പ്രാപിതമാം ബൃഹസ്പതിസവനമൊഴിയ. ബൃഹസ്പതിസവനത്തിൽ പ്രതിസവനം ഭക്ഷിണാഭാനം.*

¹സന്നാനാമാദശാഹോരാത്രാചീഹേമണ്ണഭുതാഃ കർമ്മ കർമ്മം. അന്യേ വാ സ്വപ്രത്യയാഃ. കർമ്മണ്യസമാപ്തേ തു യജമാനഃ സീദന്, ഋതപിജഃ കർമ്മ സമാപ്തൗ ²ഭക്ഷിണാം ഹരേയഃ.

നോയ്ക്കുകിൻറവരൾ പത്തഹോരാത്രത്തിനകമേ മറ്റു ചിലരെക്കൊണ്ടു താങ്കൾ ചെയ്യിപ്പിതു. അൻറിയേ യജമാനൻ സ്വപ്നമോ മറ്റുചിലരെക്കൊണ്ടു കർമ്മം മുടിപ്പിതു. യജമാനൻ മുറുന്നേ യജമാനൻ നോയ്ക്കുവാനാകിൽ ഋതപിജർ കർമ്മം മുടിപ്പിതു.

³അസമാപ്തേ തു കർമ്മണി യാജ്യം യാജകഃ വാ തൃജതഃ പൂർവഃ സാഹസദണ്ഡഃ.

കർമ്മം മുടിക്കുന്നേ യാജ്ഞെന്താൻ (യാജകനെന്താൻ) പരിഹരിക്കിൽ പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

അനാഹിതാഗ്നിഃ ശതമൂരയജപാ ച സഹസ്രമഃ
സുരാപോ വൃക്ഷലീഭിന്താ ബ്രഹ്മഹാ മരുതലഗഃ.
അസത്പ്രതിഗ്രഹേ യതഃ സ്മൃതഃ ക്ഷിപിതയാജകഃ
അദോഷസ്വക്തുമന്യോന്യം കർമ്മസങ്കരനിശ്ചയാന്.

ഇതി കൈരടലീയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധികരണേ ചതുർദ്വശോദ്ധ്യായഃ. ദാസകർമ്മകരകല്പേ ഭൂതകാധികാരഃ. സംഭ്രയസമുത്ഥാനം ആദിത ഏകസപ്തതിമഃ.

* 'തേനാഹർഗ്ഗണഭക്ഷിണം പ്രാഖ്യതാം' എന്ന ഭാഗത്തിൻറ പ്രാഖ്യതാം കാണുന്നില്ല.

1. 'സന്നാനാം...' എന്ന ഭാഗത്തിൻറ പ്രാഖ്യതാം ശാമാശാസ്ത്രികളുടെ തർജ്ജിമയിൽ വേദേ ചിധത്തിൽ കാണുന്നു. Page 211.

2. 'ഭക്ഷിണം ഹരേയഃ' എന്നതിൻറ ഭാഷ കാണുന്നില്ല. 'കർമ്മ സമാപ്തൗ ഭക്ഷിണം തത്ത്വം ഹരേയഃ' ശ്രീമദ്വം Page 90. Vol. II.

3. 'അ സമാപ്തേ ച' Ms. 2537.

ദോഷമൊണ്ടായിട്ടു പരിഹരിക്കുമവരളെച്ചൊല്ലിൻറിയു. ശതമുവായിട്ടു അനാഹിതഃഗ്നിയായിട്ടിരുക്കുമവനും, സഹസ്രമുവായിട്ടു യാഗഞ്ചെയ്യാതെ ഇരിക്കുമവനും, സുരാപനും, വൃഷലഭിത്താവും, ബ്രഹ്മഹ്മാവും, ഇരുതട്ടുഗ്നനും, അസത്പ്രതിഗ്രഹം കൊള്ളുമവനും, സ്നേഹനും, കന്നിതയാജകനും, ഇവരളെപ്പരിഹരിക്കിൽ ദോഷമില്ല, കർമ്മസങ്കരണിശ്ചയവഴിമേൽ.

ധർമ്മസ്ഥീയത്തിൽ സംഭവബദ്ധതാമയമു. പരിതഃലാമദ്ധ്യയമും മുടിഞ്ചിയും.

നൂ ൭. പ്രക. വിക്രീതക്രീതാനുശയഃ.

വിക്രീയ പണ്യമപ്രയച്ഛതോ ദാദശപണോ ഭണ്ഡഃ അന്യത്ര ദോഷോപനിപാതാവിഷ്ഠേഭ്യഃ.

‘വിക്രീതക്രീതാനുശയഃ’ ഏൻപിതു. സൂത്രം. വിക്രീതം വിററതു. ക്രീതം വിവൈക്കുകൊണ്ടതു ഇച്ചിരണ്ടിനടയ അനുശയമാവിതു വിസംവാദം. അതു വിഷയഭേദവഴിമേൽ പ്രതിപാദിക്കിൻറിയെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു അദ്ധ്യക്ഷപ്രചാരത്തിൽ ക്രയവിക്രയവിധി ചൊല്ലിതു. അനുശയമും അനുശയഭണ്ഡമും ചൊല്ലിതില്ലതുകിൻറയൊൽ അതു ചൊല്ലിൻറിയെൻപിതു സംബന്ധം. ചരക്കു വില്പാൻ തെരിയാമ കൊണ്ടുതാൻ മുതൽക്കൊണ്ടിട്ടു താൻ പരക്കു കൊടാതൊഴികിൽ പന്തിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം, ദോഷോപനിപാതാവിഷ്ഠേഭ്യഃകളില്ലാത്തതിൽ.

പണ്യദോഷോ ദോഷഃ. രാജചോരാഗ്നുദ(കചാധ? കാപാത) ഉപനിപാതഃ. ബഹുഗുണഹീനമാത്തകൃതം വാവിഷ്ഠേ.

ദോഷമാവിതു പണ്യദോഷഃ. ഉപനിപാതമാവിതു രാജചോരാഗ്നുദകാപാതം. അവിഷ്ഠേഭ്യഃവിതു¹ബഹുഗുണഹീനമാവിതു താൻ, ആത്തകൃതം താൻ. ഇവില്ലാക്കാൽ ഭണ്ഡം.

വൈദേഹികാനാമേകരാത്രമനുശയഃ. കർഷകാണാം ക്രീതാരത്രം. ഗോരക്ഷകാണാം പഞ്ചരാത്രം. വ്യാമിശ്രാണാമുത്തമാനാം ച വർണാണാം വൃത്തിവിക്രയേ സപ്തരാത്രം.

1. ‘ഗുണഹീനം താൻ’ ഭ. പാഠം.

2. ‘വിവൃത്തിവിക്രയേ’ എന്ന് P. S. S. and Mysore പരിച്ഛിദ്ധം Ms. 2537-യും കാണുന്നു. ഡാക്ടർ ഹർമാശാസ്ത്രികളുടെ രജിമയിൽ ‘നല്ല സാധനങ്ങളേയും ചീഞ്ഞുസാധനങ്ങളേയും കൂട്ടിക്കലർത്തി വ്യാപാരം ചെയ്യാൽ’ എന്നർത്ഥം കാണുന്നു.

വാണിയ(കുടുംബം) ഒരു നാളെക്കു മീളപ്പെടുവർ. ഉഴവർ
നെൽവിററതു മുൻറനാളെക്കു മീളപ്പെടുവർ. ഹോരക്ഷകന്മാർ
പശു അഞ്ചുനാളിലകം മീളപ്പെടുവർ. വ്യാമിത്രകളായുള്ള വണ്ണ
കളുമുത്തമവണ്ണകളും തങ്ങളുടെ വൃത്തിഹേതുകമായിരുന്ന ഭൂമി
വിൽക്കുംപോൺ ഏഴുനാളകം മീളപ്പെടുവർ.

ആതിപാതികാനാം പണ്യാനാമന്യത്രാവിക്രേയമിത്യ
വിരോധേനാനുശയോ ദേയഃ. രസ്യോതിക്രമേ ചതുർവിംശതി-
പണോ ദണ്ഡഃ, പണ്യദശഭാഗോ വാ.

ആതിപാതികകളായുള്ളവു കുലീരദധികസുമാദികൾ, അ
വ (തിരിയാമ?കിരിയം) മീളപ്പെടുവർ. ഇച്ചൊന്ന
നാൾകഴിച്ച് മിറവാൻ നിന്നെക്കിലിപത്തുനാലുപണത്താൻ
ചരക്കിൽ പാതിവാരം താൻ ദണ്ഡം.

ക്രിതപാ പണ്യമപ്രതിഗ്രഹണതോ ദ്വാദശപണോ
ദണ്ഡഃ, അന്യത്ര ദോഷോപനിപാതാവിഷഹ്യേഭ്യഃ. സമാന
ശ്ചാനുശയഃ വിക്രേതരനുശയേന.

(തിരിയാമ?കിരിയം) ചെയ്തു കൊള്ളാതെ ഒഴികിൽ പന്തി
രണ്ടുപണം ദണ്ഡം, ദോഷോപനിപാതാവിഷഹ്യകളൊഴിച്ച്.
കൊടുത്തവനക്കു ചൊന്ന അ(വ?വി)ധിയേ മീളുവാനും കൊണ്ട
വനക്കും.

വിവാഹാനാം തു ത്രയാണാം പുഷ്പേണാം വിണ്ണാനാം പാ
ണിഗ്രഹണാസിദ്ധമുപാവാത്തനം. ശുഭാണാം ച പ്രകമ്മണഃ
വൃത്തപാണിഗ്രഹണയോരപി ദോഷമുപശായികം ദൃഷ്ട്വാ
സിദ്ധമുപവാത്തനം. 1ന തേപവാദിപ്രജാതയോഃ.

ബ്രാഹ്മണക്കുത്രിയവൈശ്യന്മാർ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുമ
ളവു മീളപ്പെടുവർ. ശുഭൻ യോനിക്കുതി ചെയ്യുമളവെക്കും
മീളപ്പെടുവൻ, പാണിഗ്രഹണം ചെയ്താലും ശുപശായികദോഷം
കൈബുയോനിക്കുതിയുണ്ടാകിലും ഒഴിയപ്പെടുവർ.

1. ഈ വാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം ക. ഖ. മാതൃകകളിൽ കാണുന്നില്ല.
T. S. S. 80. Part II. Page 92. 'ജനിതപ്രജയോരപാവാത്തനം
നാഷ്ടവ' എന്ന വ്യാഖ്യാനം കാണുന്നു. ഡാക്ടർ ശാരദാശ്രീകളുടെ തർക്കി
കയിൽ (Page 212) അഭിപ്രായമന്മാർ ചൂന്നപദത്തിന് 'സത്കലപ്രസൂത
ന്മാർ സമാചാരപരന്മാർ പ്രണതം കാണുന്നു.

കന്യാഭാഷാമെഴുപശായികമനാഖ്യായ പ്രയുക്തഃ ക്ഷണവതിർഭണ്ഡഃ *ശുദ്ധസ്രീധനപ്രദാനം ച.

കന്യാഭാഷാമെഴുപശായികമെല്ലാതെ കൊടുക്കുമെന്നു ക്ഷണവതിർഭണ്ഡം ഭണ്ഡം.

വരയിതർവാ വരഭാഷാമനാഖ്യായ വിന്ദതേ ദപിതഃ; ശുദ്ധസ്രീധനനാശയ.

കൊള്ളിൻവൻ തനക്കള ഭാഷാമെല്ലാതെ കൊൾകി വിന്ദമകു ഭണ്ഡം; ശുദ്ധസ്രീധനനാശമു വര.

ദപിപദചതുസ്തപദാനാമു കണ്യാവ്യാധിതാശുചീനമസാഹസപാസ്വശുചീനമാഖ്യാനേ ദാദശപണോ ഭണ്ഡഃ.

(ദപിപാത്തുകളും) ചതുഷ്ഠാത്തുകളും കണ്യാവ്യാധിതാശുചികളായിരുന്നവിന്റെ ഉത്സാഹികൾ ശുചികൾ സ്വസ്ഥകളെൻറ വിൽക്കിൽ പന്തിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം.

ഈ ത്രിപക്ഷാദിതി ചതുസ്തപദാനാമുപാദാത്തനം, ഈ സംവത്സരാദിതി മനുഷ്യാണാം, താവാഹി കാലേന ശക്യം ശൈവാശൈവേ ജ്ഞാതുമിതി.

(ചതുഷ്ഠാത്തുകളെ) നാല്പത്തഞ്ചു നാളകം മൂളവുമ്പെറവർ മനുഷ്യരെ കൊണ്ടകം മീളപ്പെറവർ, അത്തന്നനാൾ കൂടിയവരളായ ശൈവാശൈവമറിവുതായിടും.

ദാതാപ്രതിഗ്രഹിതാ ച സ്വതാഃ നോപഹന്തേ യഥാ ദാനേ ക്രയേ വാനശയം തഥാ ക്ഷയഃ സദാസദഃ.

1. 'പ്രയച്ഛതഃ കന്യാ' Ms. 2537.

* ഈ വാക്യത്തിന്റെ ഭാഷാ കാണുന്നില്ല. ഡാക്ടർ ഗണപതിശാസ്ത്രികളുടെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ 'ശുദ്ധസ്രീധനയോർമുഹീരയോഃ പ്രത്യർപ്പണം ച' എന്നു കാണുന്നു. Page 92.

2. T. S. S. (P. 92) മൂലത്തിലും Ms. 2537-ലും 'കണ്യാവ്യാധിത' എന്നു കാണുന്നു. വ്യാഖ്യാനത്തിൽ 'കണ്യാവ്യാധിതാശുചീനം ഉത്സാഹസപാസ്വശുചീനമാഖ്യാനേ ഉത്സാഹസപസ്ഥമശുചിതപകമനേ' എന്നതിന്നു പരഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ അർത്ഥം 'കണ്യാ' എന്ന പദത്തിനോടാണ് യോജിക്കുന്നത്. Mysore പതിപ്പിലും 'കണ്യാ' എന്ന പദം കാണുന്നു.

3. 'കേരളചരിത്രം' Ms. 2537.

ഇതി കൈരടലിയാത്മശാസ്ത്ര ധർമ്മസ്ഥിയേ തുതീയാധി
കരണ പഞ്ചദശോദ്ധ്യായഃ വാക്രതക്രതാനുശയഃ, ആദിതോ
പ്രസപ്തതിരമഃ.

ശ്ലോകാത്മം സുബോധം.

ധർമ്മസ്ഥിയിൽ വിക്രീതക്രീടാനുശയമാകിന്റെ സൂത്രം
പരിശുദ്ധമായതും മുദ്രിതം.

പ്രക. സുവ — ൭൦ ഭത്തസ്യാനപാകമ്, അസ്ഥിവി
ക്രമഃ, സ്വസ്ഥിസംബന്ധഃ.

“ഭത്തസ്യാനപാകമ്” എൻപിതു സൂത്രം. വായാൽ കൊ
ട്ടപ്പാൻ ചൊല്ലിട്ട കൊടാതെ കഴിയുവവിഷയം ചൊല്ലിൻറിതെ
ൻപിതു സൂത്രാത്മം. സംബന്ധമാവിതു ക്രയവിക്രയത്തിലനുശയ
വിഷയം ചൊല്ലിതാകിൻറമെയൊലിപ്പോൺ ധർമ്മാത്മകാമ
ഭാനവിഷയമായനുശയം ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സംബന്ധം.

ഭത്തസ്യാപ്രദാനം ഗുണഭാനേന വ്യാഖ്യാതം.

കൊട്ടപ്പാൻ ചൊന്ന ധനം കൊടാതെ ഒഴികിൽ കടൻക
ണക്കോ സാക്ഷാദികളേക്കാട്ടി വേണ്ടിക്കൊടുവിതു;

ഭത്തമവ്യവഹായമേകത്രാനുശയേ വർത്തത. സർവ
സ്വം പുത്രദാരമാത്മാനം പ്രദായാനുശയിനഃ 1 പ്രയച്ഛേത്.
ധർമ്മാനമസാധുഷ്ടകർമ്മസു ചൈവപഘ്നാരികേഷു വാ. 2 അത്ഥമഭ
നമനുപകാരിഷു അപകാരിഷു വാ, കാമദാനമനർഹേഷു ച.
യഥാ ച ദാതാ പ്രരിത്രഹീതാ ച നോപഹരതേ സ്യാത്, 3
തഥാനുശയം ക്ഷുലാഃ ക്ലയേയഃ.

അനുശയവിഷയമായനുശയം ചൊല്ലിതു ആകിൻറമെയൊ
ലിപ്പൊരു കൊട്ടപ്പാൻ ചൊല്ലിയ ധനം അവ്യവഹായ്വുമാകിൽ
കൊട്ടക്കമവൻ അനുശയിക്കപ്പെരും, കൊള്ളമവന്നനുശയമില്ല.
സർവസ്വം പുത്രദാരകൾ ആത്മാവെൻറിത്തനയും കൊട്ടപ്പാൻ
ചൊല്ലിട്ട അനുശയിയാകിൽ കൊടാതൊഴിയപ്പെരും. ധർമ്മാനം

1. 'പ്രയച്ഛേത്' Ms. 2537. 2. 'അത്ഥമനുപകാരിഷു'
Ms. 2537.

കൊടുപ്പാൻ ചൊല്ലി അസാധ്യക്കളെൻപതറിഞ്ഞാൽ അനർഹനെൻപിതറിഞ്ഞാൽ അത്ഭുതം കൊടാതൊഴിയപ്പെടും. ഗോരക്ഷാദികർമ്മം ചെയ്യാൻ പറഞ്ഞിട്ടു അവരും ഔപചാരികരെൻപതറിഞ്ഞാലൊഴിയപ്പെടും. ഔപചാരികരാവോർ ചോരപരദാരികരും. ഉപകാരം നിമിത്തം ധനം കൊടുപ്പാൻ പറഞ്ഞിട്ടു അനുപകാരം—(അപകാരി) എൻ പതറിഞ്ഞാലൊഴിയപ്പെടും. കാമനിമിത്തം അത്ഭുതം കൊടുപ്പാൻ ചൊല്ലി അനർഹനെൻപതറിഞ്ഞാൽ അത്ഭുതം കൊടാതൊഴിയപ്പെടും. യാതൊരു ജാതി അനുഷ്ഠിച്ചാൽ ദാതാവിന്നും പ്രതിഗ്രഹീതാവിന്നുമുപഹതിവാരാതൊഴിവിതു, അതുണ്ണം കശലരനുശയം കല്പിച്ചിതു.

ദണ്ഡഭയോദാക്രോശഭയോദനർഥഭയോദ് വാ ഭയദാനം പ്രതിഗ്രഹണതഃ സ്വേയദണ്ഡഃ പ്രയജ്ഞതത്വ. രോഷദാനം പരഹിംസായാം, രാജ്ഞാമുപരി ദർപദാനം ച, തത്രോത്തമോ ദണ്ഡഃ.

ദണ്ഡഭയത്തിനാൽ താൻ അനന്തമഭയത്തിനാൽ താൻ ആക്രോശഭയത്തിനാൽ താൻ കൃത്യാഭിചാരശീലാദികളുടെ ഭയം കൊള്ളുമവനും കൊടുക്കിൻറവനും സ്വേയദണ്ഡം. രോഷദാനം പിറരെക്കൊൽവാൻ ധനം കൊടുക്കുമതു. രാജ്ഞാമുപരി ഭുപ്താനമാവിതു ഗുത്താദികളിൽ രാജാവു കൊടുക്കും പുജയീലേറക്കൊടുക്കുമതു. ഇവ്വിരണ്ടിന്നുത്തമസാഹസദണ്ഡം.

²പ്രാതിഭാവ്യം ദണ്ഡശുദ്ധ്യശേഷമാക്ഷികം സൗരീകം കാമദാനം ച നാകാമഃ പത്രോ ദായാഭോ വാ രികഥഹരോ ദദ്യാത്.

പ്രാതിഭാവ്യം ³മുതലെന്നുള്ളതു. വൃഥാജാനത്തിന്നു ദണ്ഡശേഷമും, ശുദ്ധ്യശേഷമും, മൂലം ചൊരുതു തോററതും, കരം കടം കൊണ്ടു കടിച്ചതും, കാമദാനം നടന്നർത്ഥകാദികൾക്കു കൊടുത്തതും. ഇത്തനയുമിഹനന്നന്തരം മേക്കളം ദായാദികളും തരുകൾക്കു വാസിയാക്കാൽ കൊടുക്കവേണ്ടാ.

1. 'ശാസനർത്ഥഭയോദ്' Ms. 2537.

2. 'പ്രാതിഭാവ്യദണ്ഡം' Ms. 2537.

3. 'പുണ്ണെപ്പട്ടയ' ക. പാഠം.

ഇതി ദത്തസ്യാനപാകം.

ദത്തസ്യാനപാകമമാകിൻ സൂത്രം മുടിഞ്ചിതു.

അസ്വാമിവിക്രയസ്തു, നഷ്ടാപഹൃതമാസാദ്യ സ്വാമീ
ധർമ്മസ്ഥന ഗ്രാഹയേത്. ദേശകാലാതിപത്തേവാ സ്വയം
ഗൃഹീതേപാപഹരേത്. ധർമ്മസ്ഥ സ്വാമിനമനുയഞ്ജീത-
കതസ്തേ ലബ്ധമിതി. സ ചേദാചാരക്രമം ദർശയേത, ന
വിക്രേതാരം, ത്സ്യ ഭവ്യസ്യാദിസദ്ഗുണ മച്ഛേത. വി-
ക്രേതാ ചേദ് ദശ്യേത, മൂല്യം സ്തേയദണ്ഡം ച. സ ചേദ-
പസാരമധിഗച്ഛേദപസാരോപസാരക്കയാദിതി. ക്ഷയേ
മൂല്യം സ്തേയദണ്ഡം ച ദദ്യത.

“അസ്വാമിവിക്രയഃ” എൻപിതു സൂത്രം. അസ്വാമി
(സ്വാമി)അല്ലാത്തവൻ വിററതു അസ്വാമിവിക്രയമാവിതു, അതും
അതിന്നു വേണ്ടിൻറ ദണ്ഡമും ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സൂത്രാന്തം.
നഷ്ടാപഹൃതമായുള്ള ഭവ്യം ഉടയവൻ കണ്ടുകൊണ്ടാൽ
ധർമ്മസ്ഥക്കച്ചൊല്ലി അവരളെ വിളിപ്പിതു. ദേശകാലാതിപത്തി
വരുമെടത്തു താനേ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ് പുകൾമമയും. ധർമ്മ-
സ്ഥനും അപ്പോഴ് കൊണ്ടുവരിൻറവനെ വിചാരിപ്പിതു ഇതെങ്ങ
കൊണ്ടതെൻറു താൻ. വിലക്കു കൊണ്ടെടത്തു, താൻ വിററവനെ
ക്കാട്ടവല്ലാത്തൊഴികിൽ താൻ കൊണ്ടുവന്ന ഭവ്യം കൊടുത്തൊഴി-
വിതു ചോരദണ്ഡമില്ല. വിക്രേതാവിനെക്കാണിൽ വിലക്കുകൊ-
ണ്ടുവന്നു മുതലും കൊടുത്തു സ്തേയദണ്ഡമും കൊടുപ്പിതു. വിററ-
വൻ താനും മറ്റും ചിലരിടെ വിലയ്ക്കു കൊണ്ടിതെൻറു സാക്ഷി-
കാട്ടുകിൽ സ്തേയദണ്ഡമില്ല. കട്ടുകൊണ്ടു വിററവനളവും
ചെയ്യിതു. അവൻ മുതലും കൊടുത്തു സ്തേയദണ്ഡമും കൊടു-
പ്പിതു.

1. നാഷ്ടികശ്ച സ്വകരണം കൃതം നഷ്ടപ്രശ്നാഹരം
ലഭേത. സ്വകരണാഭാവേ പഞ്ചബന്ധോ ദണ്ഡഃ. തച്ച
ഭവ്യം രാജധർമ്മം സ്മാത്.

1. നാഷ്ടികം. നഷ്ടവസ്തുവിഷയം. എന്നു T. S. S. P. S. S.
and Mysore പതിപ്പുകളിലും, “നാഷ്ടികം ച സ്വകരണം” എന്നു Ms.
2537 ലും കാണുന്നു.

ധനമിളന്നവൻ കണ്ടുകൊണ്ടവൻ സാക്ഷാദികളെക്കൊണ്ടു തന്നെയിതാക്കിക്കൊണ്ടുപോകപ്പെടുവിതു. കാട്ടാതെ കൊണ്ടു പോകിലഞ്ചൊൻറ ഭ്രൂവും ഭണ്ഡം. അഭ്രൂവും രാജാവിനുടെ യിതാം.

നഷ്ടാപഹൃതമനിവേദ്യോത്കർഷ്തഃ സ്വാമിനഃ പൂർവ്വഃ സാഹസഭണ്ഡഃ.

നഷ്ടാപഹൃതമായുള്ളഭ്രൂവും ധർമ്മസ്ഥർക്കു ചൊല്ലാതെ കൊണ്ടുപോകിൽ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

ശുദ്ധസ്ഥാനേ നഷ്ടാപഹൃതോത്പന്നം തിഷ്ഠേത്. ത്രിപക്ഷാഭർദ്ധപമനദിസാരം രാജാ ഹരേത്.

ശുദ്ധസ്ഥാനത്തിൽകളഞ്ഞു കണ്ടുകൊണ്ടതു നാല്പത്തഞ്ചു നാളെക്കു അവിടെ ഇരിന്നു ഉടയവനെക്കാണാത്തതിൽ അഭ്രൂവും രാജാവു കൊടുവിതു.

സ്വാമീ വാ സ്വകരണേന പഞ്ചപണികം ദപിപദ-
രൂപസ്യ നിഷ്ക്രയം ദദ്യാത്. ചതുഷ്പണികമേകവുരസ്യ,
ദപിപണികം ഗോമഹിഷസ്യ, പാദികം ക്ഷുദ്രപശുനാം,
രത്നസാരഫല്ഗുകപ്യാനാം പഞ്ചകം ശതം ദദ്യാത്.

ഉടയവൻ വരികിൽ(?) ഭാസീഭാസാദികൾ ദപിപദം ഭാസീ
ഭാസാദികൾക്കു അഞ്ചുപണം കൊടുത്തു വിട ചു കൊടുവിതു. ഏക
വുരമശപവരളഷ്ടകൾക്കു നാലുപണം കൊടുത്തു വിടീച്ചുകൊടു
വിതു. ഗോമഹിഷകൾക്കു രണ്ടുപണം കൊടുപ്പിതു. ക്ഷുദ്രപശു
ക്കൾക്കു കാല്പണം കൊടുപ്പിതു. രത്നസാരഫല്ഗുകപ്യകൾക്കു
തൊറിലഞ്ചു കൊടുപ്പിതു.

പരചക്രാടവീഘ്¹തം തു പ്രത്യാനീയ രാജാ യഥാസ്വം,
പ്രയച്ഛേത്, ചോരഹൃതമവിദ്യമാനം സ്വഭൂവ്യേദ്യഃ പ്ര-
യച്ഛേത് പ്രത്യാനേതുമശക്തോ വാ. സ്വയം ഗ്രാഹണാ-
ദ്യഹരം പ്രത്യാനീയ തന്നിഷ്ക്രയം വാ പ്രയച്ഛേത്.

പരചക്രത്തിനാൽ താൻ ആടവികരാൽ താൻ കൊണ്ടു
പോകപ്പടകിൽ രാജാവു കൊണ്ടുവന്നു കൊടുപ്പിതു, എത്രം
രാജാവു കൊള്ളപ്പെറാൻ. കള്ളർ കൊണ്ടുപോയതു കണ്ടുകൊടുക്ക

വല്ലായ്കിൽ രാജാവു തന്ധനത്തിൽ കൊടുപ്പിതു. കള്ളർടെ കൊണ്ടു കേൾപ്പാനരിതായിരിക്കിൽ ധനം കട്ടം കവന്നു കൊണ്ടു പോന്നവരുടെ വില്പക്കുകൊണ്ടു കൊടുപ്പിതു.

പരവിഷയയാദാ വിക്രയേണാനീതം യഥാപ്രദിഷ്ടം രാജ്ഞാ ഭഞ്ജിതാനുത്രാജ്യാണദുവ്യഭ്യോദേവബ്രാഹ്മണ-
തപസവിദുവ്യഭ്യശ്ച. ഇത്യസ്വാമിവിക്രയഃ.

പരവിഷയത്തിൽനിന്നു വിക്രയിച്ചു കൊണ്ടുപൊരും ധനം കൊണ്ടുപൊരുമവരൾ രാജാവിനുടെ ആജ്ഞയാലനുഭവി-
പ്പിതു. പരവിഷയത്തിൽനിന്നും ആയുപ്രാണരായുളളവരൾ ധനവും തപസവിദുവ്യബ്രാഹ്മണരുടെ ധനവും കവന്നുകൊണ്ടതും അവരൾക്കു കൊടുപ്പിപ്പിതു.

അസ്വാമിവിക്രയമാകിൻ സൂത്രം മുടിഞ്ഞിതു.

സ്വസ്വാമിസംബന്ധസ്തു ഭോഗാനുവൃത്തിരച്ഛി-
ന്നഭേദാനാം യഥാസ്വം ഭൂയാണാം.

സ്വസ്വാമിസംബന്ധഃ എൻപിതു സൂത്രം. ഉടയവൻ
തന്നുടെ ഭൂവൃത്തിനോടു ന്യായാധിഗമാദിലക്ഷണമായുള്ള സംബ-
ന്ധം ചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം. സംബന്ധമാവിതു
കള്ളർകൊണ്ടതുകണ്ടപ്പൊഴു് തന്നുടെതെന്പോൻ കരണം കാട്ടി
കൊണ്ടുപോവാഞ്ചൊല്ലിതു. അതു കാട്ടിക്കൊണ്ടു പോമാറു
ചൊല്ലിൻറിതെൻപിതു സംബന്ധം. സ്വസ്വാമിസംബന്ധം ചൊ-
ല്ലിൻറിതെൻപിതു വാക്യശേഷം. സാക്ഷികളില്ലായകിൽ ഭൂവു-
കൾക്കു അനുസന്ധിച്ചുള്ള അനുഭവം പ്രമാണം.

യത് സ്വം ഭൂവുമന്യൈർഭജ്യമാനം ദശ വർഷാബ്ദ-
പേക്ഷേത, ഹീയേതാസ്യ അന്യത്ര ബാലവൃദ്ധവ്യാധിതവ്യസ-
നിപ്രോഷിതഭേദശത്യാഗരാജ്യവിഭ്രമേഭ്യഃ.

തന്നുടെ ധനം മറ്റൊരാളുടേ പതിറ്റാളുനഭവിക്ക
ച്ചെയ്തേ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കിൽ അവനിളേക്കും, ബാലവൃദ്ധവ്യാധി-
തവ്യസനിപ്രോഷിതഭേദശത്യാഗരാജ്യവിഭ്രമാദികളില്ലാക്കാൽ.

വിംശതിവർഷോപേക്ഷിതമനുവസിതം വാസ്തു നാനയു-
ഞ്ജിതം.

ഇരുപതിനാണ്ടു തുടർച്ചയിൻറിയേ ഇരുന്ന വാസ്തവം തുടർച്ചപ്പെടാൻ.

ജ്ഞാതയഃ ശ്രോത്രിയാഃ പാഷണ്ഡാ വാ രാജ്ഞാമസന്നി-
ധൗ ¹ പരവാസ്തവ വിവസന്തോ ന ഭോഗേന ഹരേയഃ
ഉപനിധിമാധിം നിധിം നിക്ഷേപം സ്രിയം സീമാനം
രാജശ്രോത്രിയഭൂയാണി ച.

ജ്ഞാതരികൾ ശ്രോത്രിയർ പാഷണ്ഡർ എൻറിവരൾ രാജാ-
വിരുടെ സന്നിധി ഇല്ലാതപ്പെട്ടാൽ പരവാസ്തവ കൊണ്ടുരുഭവിക്കിലും
അനുഭവം പ്രമാണമാക്കി ധരിക്കപ്പെടാൻ. ഉപനിധി ആധി-
നിക്ഷേപം സ്രീ സീമ രാജഭൂവും ശ്രോത്രിയഭൂവും ഇവ അനു-
ഭവം കാട്ടിപ്പറിക്കപ്പെടാൻ.

അശ്രമിണഃ പാഷണ്ഡാ വാ മഹത്യവകാശേ പരസ്വ-
രമബ്ധാധമാനാ വസേയഃ. അല്പാം ബാധാം സഹേരൻ. ചൂല്പാ-
ഗതോ വാ വാസപത്യായം ഭദ്യാത്. അപ്രദാതാ നിരസ്യത.

അശ്രമികളും പാഷണ്ഡികളും വിസ്തീർണ്ണമായുള്ള നില-
ത്തിൽ വസിപ്പിതു പരസ്പരബാധ ഇൻറിയെ. അല്പമുപഭവം
സഹിപ്പിതും ചെയ്തിതു. മൂന്നും വന്നിരിക്കുമവൻ പിന്നെ വരു-
മവരൾക്കു ഇളക്കുകാമിടം കൊടുപ്പിതു ഭൈക്ഷം കൊള്ളുകാമിടം
കാട്ടുവിതു. അതു ചെയ്യാത്തവനെക്കളവിതു.

വാനപ്രസ്ഥയതിബ്രഹ്മചാരിണാമാചാര്യശിഷ്യധർമ്മ-
ഭാരസമാനതീർത്വാ റിക്ഥഭാജഃ ക്രമേണ.

വാനപ്രസ്ഥയതിബ്രഹ്മചാരികളടയ (അഭാവ?അഭാവ-
ത്തിൽ) ഭൂവും ആചാര്യൻ ശിഷ്യൻ ധർമ്മഭാരതാവു സമാൻതീർത്വ
ഒൻറിവരൾ ക്രമത്താൽ കൊൾവിതു.

വവദാപദേഷു ചൈവ്യാം യാവന്തഃ പണാദണ്ഡാഃ
താവരീരാത്രിഃ ക്ഷപണാദിഷ്ടേകാഗ്നികായ്വമഹാ (കൃച്ഛ്രം?)

1. വസ്തു Ms. 2537

2. “മഹാകൃച്ഛ്രം വർദ്ധതാനി മഹാകൃച്ഛ്രം ചാത്രായണപ്രാജാപത്യം
ഭിക്തം പ്രശസ്തവൃതം തൈർവർദ്ധതാനി ശ്രേയോഭോജനാനി” എന്നു T. S. S.-ൽ
പ്രാജ്ഞാനിയിരിക്കുന്നു.

‘മഹാകൃച്ഛ്രം വർദ്ധതാനി’ എന്നു P. S. S. Mysore പതിപ്പുകളിലും
Ms. 2537 പാറ്റകൾ കാണുന്നു.

കുച്ഛവ(ർധ്വന്ത)നാനി രാജന്യരേയഃ. അഹിരണ്യസു-
വണ്ണാഃ പാഷണ്ഡാഃ സാധവഃ, തേ യഥാസ്ഥപമാസ-
പ്രതൈരാധായേയഃ, അന്യത്ര പാരുഷ്യസ്യേയസാഹസസം-
ഗ്രഹണേഭ്യഃ. തേഷു യഥോക്താ ദണ്ഡാഃ കാശ്ചാഃ.

ഇവരും പിശകി വരുവാരാകിൽ യാതൊരുവു പണ-
ത്തോറവൻ ഭണ്ഡപ്പട്ടവിതു, ഓരോപണത്തിന്നോരോനാളാമാറു
ഉപവാസം ക്ഷപണം, അഭിഷേകം, അഗ്നികാർത്ഥം മോമം, മഹാ
(കൃച്ഛ്രകൃച്ഛ)വർത്തനം നീർ നില ഇവ രാജാവിനു നന്നെക്കായ്
ചെയ്തിതു. ഹിരണ്യസുവണ്ണകളിൽറിയേ ഇരിക്കും പാഷണ്ഡികൾ
തന്നെക്കമഞ്ഞിരിക്കുമുപവാസപ്രതാദികളേക്കൊണ്ടു ആരാധിപ്പിച്ച്
രാജാവിനു നിലവിന്നായ്, പാരുഷ്യസ്യേയസാഹസസംഗ്രഹണക-
ളില്ലയാകിൽ. ഇവുളവാകിൽ യഥോക്തദണ്ഡം ഭണ്ഡിപ്പിതു.

പ്രവൃജ്യാസ വൃഥാചാരാൻ രാജാ ദണ്ഡേന വാരയേത്
ധമോ ഹ്യധമോപഹതഃ ശാസ്താരം ഹന്തുപേക്ഷിതഃ.

ഇതി കൌടലീയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധിക-
രണേ ഷോഡശോദ്ധ്യായഃ ഭത്തസ്യാനപാകമ് അസ്ഥാമിവിക്രയഃ
സ്ഥസ്ഥാമിസംബന്ധഃ ആദിതഃ സപ്തതിതമഃ.

സുമോധം.

സ്ഥസ്ഥാമിസംബന്ധമാകിൽ സൂത്രമുപരിതാരാമധ്യായമുടിക്കിതു.

പ്രക. ൭൧. സാഹസം.

സാഹസമെൻപിതു സൂത്രം. സാഹസമാവിതു ബലാൽകാർ-
ത്താൽ പരരുടെയ അത്ഥം വരിച്ചുകൊള്ളുമതു. അതു ചൊല്ലി-
ൻറിതെൻപിതു സൂത്രാത്ഥം. സംബന്ധം കീഴെ അധ്യായത്തിലെ
പ്രസ്തുതമായി അതിന്നുടയ സ്വരൂപമുണ്ടെന്നു ചൊല്ലിൻറി-
തെൻപിതു സംബന്ധം.

സാഹസമന്വയവത് പ്രസക്തേ നിരന്വയേ സ്യേ-
യമപവ്യയനേ ച.

സാഹസമാവിതു അനപയവത്തായുള്ള പ്രസ(വ ?ഭ)കർമ്മം എൻറവാർ ബഹുസാധാരണമായുള്ള ദ്രവ്യമൊത്തൻ വലിയ (പ്രിഷ്ഠകൊള്ളമതു.) നിരനപയമാവിതു നാട്ടാടയ ധനം വലിയ പ്രിഷ്ഠകൊള്ളമതു.

1 രത്നസാരഫലഗുണപ്രാപ്തം സാഹസേ മൂല്യസമോ ഭണ്ഡ ഇതി മാനവാഃ, മൂല്യദപിതൂണ ഇത്യേതദനസാഃ. യഥാ പരാധ ഇതി കൌടല്യഃ.

..... മൂല്യദപിതൂണം ഭണ്ഡമെൻറ ഔശനസ്ർ ചൊല്ലുവിതു അപരാധത്തിനു തക്കവാറെൻറ കൌടല്യൻപക്ഷം.

പുഷ്പഫലശാകമൂലകന്ദപകപാനചർമ്മവേണമുദ്ഭാണ്ടാദിനാം ക്ഷുദ്രകദ്രവ്യാണാം ദാദശ²പണാവരശ്ചതുർവിംശതി പണപരോ ഭണ്ഡഃ.

പുഷ്പഫലശാകമൂലകന്ദപകപാനചർമ്മഭാണ്ടം, വേണഭാണ്ടം, മുദ്ഭാണ്ടം എൻറിച്ചൊന്ന ക്ഷുദ്രകദ്രവ്യങ്ങളുടെ സാഹസത്തിങ്കൽ പന്നിരണ്ടുപണമധമം. ഇരുപത്തുനാലുപണമുത്തമം.

കാളായസകാഷ്ഠജ³ജുദ്രവ്യക്ഷുദ്രപശു³പടാദീനാം സ്ഥൂലകദ്രവ്യാണാം ചതുർവിംശതിപണാവരോ⁴ഷ്ടചതപാരിംശത്പണപരോ ഭണ്ഡഃ. താമ്രവൃത്തകംസകാചദന്തഭാണ്ടാദീനാം സ്ഥൂ⁴ലകദ്രവ്യാണാം അഷ്ടചതപാരിംശത്പണാവരഃ കണ്ണവതിപേരഃ പൂർവ്വഃ സാഹസഭണ്ഡഃ. മഹാപശുമനുഷ്യക്ഷേത്രഗൃഹഹിരണ്യസുവണ്ണസുക്ഷമവസ്ത്രാദീനാം സ്ഥൂലകദ്രവ്യാണാം ദപിശതാവരഃ പഞ്ചശതപരഃ മധ്യമഃ സാഹസഭണ്ഡഃ.

കാളായസകാഷ്ഠജജുദ്രവ്യം ക്ഷുദ്രപശുപടമെൻറിച്ചൊന്ന സ്ഥൂലകദ്രവ്യങ്ങളുടെ സാഹസത്തിങ്കൽ ഇരുപത്തുനാലുപണം

1. 'രത്ന.....മാനവാഃ' ഇതിനു ഭാഷ കാണ്ണില്ല.

2. പണോവാദഃ

3. 'പടാദീനാം' M. S. S. and P. S. S.

Dr. ശാമശാസ്ത്രികളുടെ തർജ്ജിമയിൽ 'പട' ശബ്ദമോണം സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു.

4. 'സ്ഥൂലകദ്രവ്യാണാം' M. S. S. and P. S. S.

5. 'അവരം'

6. 'പരം' P. S. S. and Ms. 2537.

ഭണ്ഡം. താമ്രം വൃത്തം കംസം കാചം ഭന്തഭാണ്ഡം എൻറി ജ്ഞാതി സ്ഥൂലദ്രവ്യങ്ങളുടെ സാഹസത്തിങ്കൽ നാല്പത്തെട്ടുപണം ഭണ്ഡം (അധമം) പൂർവ്വസാഹസമുത്തമം അതാവിതു തൊണ്ണൂററു രൂപണം ഭണ്ഡം. മഹാപശുമൃഗക്ഷേത്രമനുഷ്ഠാരണ്യവസ്രാദിസ്ഥൂലദ്രവ്യങ്ങളുടെ സാഹസത്തിങ്കൽ ഇരുനൂറ്റുപണം ഭണ്ഡം. ഉത്തമമഞ്ഞൂറ. ഇതിന്നു പേർ മദ്ധ്യമസാഹസഭണ്ഡം.

സ്രീയം പുരുഷം വാദിഷ്ഠ്യ¹ ബധ്നതോ ബന്ധായതോ ബന്ധം വാ മോക്ഷയതഃ പഞ്ചശതാദിഃ സഹസ്രപര ഉത്തമഃ സാഹസഭണ്ഡം ഇത്യാചാത്യാഃ.

സ്രീയെത്താൻ പുരുഷനെത്താൻ വലിയക്കെട്ടുകിലും കെട്ടിക്കിലും കെട്ടിയവരളെ വിടുകിലും അഞ്ഞൂറുപണം ഭണ്ഡം. ഉത്തമമായിരം. ഇതു ഉത്തമസാഹസഭണ്ഡം. ആചാതുന്മാരുടെ പക്ഷം.

യഃ സാഹസം പ്രതിപത്തേതി കാരയതി സ ദധിഗുണം ഭദ്യാത്. യാവധിരണ്യമപയോക്ഷ്യതേ താവദ് ദാസ്യം മീരി സ ചതുശ്ശണം ഭണ്ഡം ഭദ്യാത്. യ ഏതാവധിരണ്യം ദാസ്യമീരി പ്രമാണമുദിശ്യ കാരയതി സ യഥോക്തം ഹിരണ്യം ഭണ്ഡം ച ഭദ്യാദ് ഇരി ബാർഹസ്സത്യാഃ.

യാവനൊരുത്തൻ, സാഹസം ഞാ(രനലിന്റെ ? നേററ) നെൻറ ചെയ്യുമവൻ സാഹസഞ്ചെയ്തവനിയിലിരുമടക്കു ഭണ്ഡം. അതിന്നു വേണ്ടും ധനം ഞാൻ പടിന്റേനെൻറ ചൊല്ലി ചെയ്തിക്കുമവൻ സാഹസഞ്ചെയ്തവനിൽ നാമടക്കു ഭണ്ഡം. ഞാനിന്നത്തന്ന ധനംതരുവേനെൻറ സാഹസം ചെയ്തിൽ അമഞ്ഞ ധനമും കൊടുത്തു ഭണ്ഡമും കൊടുപ്പിതു എൻറ ബാർഹസ്സത്യാർ ചൊല്ലുവിതു.

സ ചേത് കോപം മദം മോഹം വാപദിശേത്, യഥോക്തവദൃണ്ഡ മനം കുത്യാദിതി കൌടല്യഃ.

സാഹസഞ്ചെയ്തിൻറവൻ കോപമദമോഹവശത്തിനാൽ ഞാനിതു ചൊല്ലിതെന്പൊന്നാകിൽ കത്താവിനളു ഭണ്ഡമെൻറ കൌടല്യൻ പക്ഷം.

ഭണ്ഡകർമ്മസു സർവ്വേഷു രൂപമഷ്ടപണം ശതം

1 ശതാവരേഷു വ്യാജീഞ്ച 2 ജാനീയാത് പഞ്ചകം ശതം.

എല്ലാഭണ്ഡകർമ്മങ്ങളിലും ആരപണം ഭണ്ഡം വിധി ചെയ്തതുമെണ്മക്കൊരവിതൂ, അതിന്നു രൂപമെൻപിതു പേർ ആറിലോ അഞ്ചുകൊരവിതൂ വ്യാജീ എൻറ.

പ്രജാനാം ദോഷബാഹുല്യാദ് രാജ്ഞാം വാ ഭാവദോഷതഃ രൂപവ്യാജ്യാവധർമ്മിഷ്ടേ ധർമ്മാ തു പ്രകൃതിഃ സ്മൃതാ.

ഇതി കേരളചരിത്രാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധിക രണേ സപ്തദശോദ്ധ്യായഃ സാഹസം, ആദിതശ്ചതുഃസപ്തതി തമഃ.

ഇവിരണ്ടും പ്രജകൾക്കു ദോഷബാഹുല്യമുണ്ടാക്കിൻറമയാൽ രൂപവ്യാജികൾ (അ) ധർമ്മിഷ്ടരിടെ കൊരവിതൂ. അല്ലാത്ത റിടെ യഥോക്തഭണ്ഡമേ. ഇവർത്ഥത്തിൽ ശ്ലോകം:—

പ്രജാനാം ദോഷബാഹുല്യാദ് രാജ്ഞാം വാ ഭാവദോഷതഃ രൂപവ്യാജ്യാവധർമ്മിഷ്ടേ ധർമ്മാ തു പ്രകൃതിഃ സ്മൃതാ.

ധർമ്മസ്ഥിതത്തിൽ സാഹസമെൻറ സൂത്രമും പതിനേഴാ മദ്ധ്യായവും മുടിഞ്ചിതൂ.

പ്രക. ൭൨. വാക് പാരുഷ്യം.

“വാക് പാരുഷ്യം” എൻപിതു സൂത്രം. വാക് പാരുഷ്യ മാവിതു വക്തവ്യവചനം. അതുവും അതിന്നു വിധിക്കിൻറ ഭണ്ഡ മും ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു സൂത്രാർത്ഥം.

വാക് പാരുഷ്യമുപവാദഃ കത്സനമഭിഭർത്സനമിതി.

അതു മുൻറജാതി ഉപവാദം, കത്സനം, അഭിഭർത്സനം എൻറ. അങ്ഗവൈകല്യാഭിവാചനം, ഉപവാദം, കഷ്ടോന്മാദാഭി വചനം കത്സനം, ഘാതാഭിഭയോപദർശനം അഭിഭർത്സനമാവിതു.

1. 'ശതാത് പരേത' T. S. S.

2. 'വിദ്വാത് പഞ്ചപണം' Ms. 2537.

3. 'മുപവാദഃ' M. S. 2537

ശരീരപ്രകൃതിശുഭവൃത്തിജനപദാനാം ശരീരോപവ ;
ദേന കാണവഞ്ജാദിഭിഃ സത്യേ ത്രിപണോ ദണ്ഡഃ.
മിഥ്യോപവാദേ ക്ഷത്¹പണോ ദണ്ഡഃ.

വാക്പാഠശ്ചത്തിനു വിഷയമഞ്ജുജാതി - ശരീരം, പ്രകൃതി,
ശുഭം, വൃത്തി, ജനപദമെൻറ. ഒരു കൺകരുടൻ മുറിപല്ലനെൻറി
ങ്ങനെ പരമാർത്ഥം ചൊല്ലികിൽ മുൻറപണം ദണ്ഡം. വളസി
മേ പരകിലാറുപണം ദണ്ഡം.

ശോഭനാക്ഷി²ദന്ത ഇതി കാണവഞ്ജാദീനാം സ്തുതിനി
ന്ദായാം ദാദശപണോ ദണ്ഡഃ.

കരുടനെ കണ്ണഴുകിയവാനെൻറും (മുറിപല്ലനെ) പല്ലഴ
കിയവാനെൻറും സ്തുതിനിന്ദ ചെയ്യിൽ പന്ത്രണ്ടു പണം
ദണ്ഡം.

കഷ്ടോന്മാദകൈശ്വബ്യാദിഭിഃ കത്സായാം ച. സത്യമി
ഥ്യാസ്തുതിനിന്ദാസു ദാദശപണോത്തരം ദണ്ഡാസ്തുല്യേ ക്ഷ.
വിശിഷ്ടേഷു ദപിമുണഃ. ഹീനേഷ്വർധദണ്ഡഃ. പരസ്രീഷു
ദപിമുണഃ. പ്രമാദമദമോഹാദിഭിർധദണ്ഡാഃ. കഷ്ടോന്മാദ
യോശ്ചികിടുകാഃ സന്നിക്തേഷുഃ പമാംസശ്ച പ്രമാണം.
ജീബദാഃവ സ്രിയഃ മുത്രമേ³നഃ അപ്സ വിജ്ഞാനി
മജ്ജനം ച.

കഷ്ടോന്മാദകൈശ്വബ്യാദികൾ ചൊല്ലിക്കുടസചെയ്യിൽ പന്തി
രണ്ടുപണം ദണ്ഡം. മെച്ചാകിൽ, വളസമാകിൽ ഇരുപത്തു
നാലു പണം ദണ്ഡം. സ്തുതിനിന്ദയിൽ മുപ്പത്താറു പണം
ദണ്ഡം. ഇച്ചൊന്ന ദണ്ഡം സമാനരിൽ. തമ്മിൽ വിശിഷ്ടരെ
നോക്കി വാക്പാഠശ്ചം ചെയ്യിൽ ഇരുമടംക ദണ്ഡം. ഹീന
രെ വാക്പാഠശ്ചം ചെയ്യിൽ അർദ്ധദണ്ഡം. ഇച്ചൊന്നതേ
ദണ്ഡം പരസ്രീകളെ നോക്കിച്ചെയ്യിൽ ഇരുമടംക. പ്രമാദമദ

1. "പണം ശോഭ" ms. 2537.

2. 'മന്ത' P. S. S.

3. 'മേന' P. S. S' M. S. S. and ms. 2537

മോഹാദികളാൽ ചൊല്ലുകിൽ അർത്ഥമുണ്ടാം. കഷ്ടാനുഭവങ്ങളെ വെൻപതറിവിതു വൈദ്യരെക്കൊണ്ടുമാസന്നപുരുഷരെക്കൊണ്ടും. ക്ലീബനെന്നു മതറിവിതു സ്ത്രീകളെക്കൊണ്ടും മൂത്രത്തിൽ നര ഇല്ലാമെന്നുണ്ടും. *

1 പ്രകൃത്യപവാദേ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രാന്താ വസായിനാമപരേണ പുഷ്പസ്യ ത്രിപണോത്തരാ ഭണ്ഡാഃ, പുഷ്പേണാപരസ്യ ദപിപണാധരാഃ. കബ്രാഹ്മണാദിദിശ്വ കസായാം.

ഇനി പ്രകൃത്യോത്പാദപവാദം ചൊല്ലിയിരിക്കുന്നു. ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രാന്താ(വാസി?വസായി)കളിൽ ശൂദ്രനെയുണ്ടാക്കുന്നെങ്കിലും, ശൈശ്വനെ ശൂദ്രനെയെങ്കിലും, ക്ഷത്രിയനെ വൈശ്യനെയെങ്കിലും, ബ്രാഹ്മണനെ ക്ഷത്രിയനെയെങ്കിലും, ത്രിപണോത്തരാ ഭണ്ഡം. ക്ഷത്രിയനെ ബ്രാഹ്മണനെയെങ്കിലും, ശൂദ്രനെ, ക്ഷത്രിയനെയെങ്കിലും ഇങ്ങനെയിരിക്കട്ടെ. ചൊൽകിൽ ദപിപണാവരം ഭണ്ഡം, (ക)ബ്രാഹ്മണനെന്റും (ക്ഷ)ക്ഷത്രിയനെന്റും ഭർത്സിക്കിലിട്ടുണ്ടു മേ ഭണ്ഡം.

തേന ശൂതോപവാദാ വാഗ്ജീവനാനാം, കാരു (ശിപ്പി) കശീലവാനാം വൃത്തുപവാദാഃ, പ്രാഗ്ഘൃണക ഗാന്ധാരാദീനാം ച ജനപദോപവാദാ വ്യാഖ്യാതാഃ.

പ്രകൃത്യപവാദം കണക്കെ ശൂതോപവാദങ്ങളും വാഗ്ജീവനകാരുശിപ്പികശീലവനാരോ (പ്രതി?) വൃത്തുപവാദ(മു. പ്രാഗ്ഘൃണകമാവിതു ചണ്ഡാലരാഷ്ട്രം. അതു വിഷയമായും ഗാന്ധാരവിഷയമായുള്ള ജനപദോപവാദമു ചൊന്നോരിൽ പട്ടതു.

* “അപ്സാദിക്യാനിമജ്ജനം ച” എന്ന ഭാഗത്തിൽ ഭാഷ കാണുന്നില്ല. ശ്രീമദ്വ്യാഖ്യാനത്തിൽ “ക്ലീബഭാവേസ്യയഃ, മൂത്രഫേനഃ അനുപലഭ്യമാനോ മൂത്രഫേനഃ, അപ്സാദിക്യാനിമജ്ജനം ച പ്രമാണം.” കൊച്ചി പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ Page 337.

“സ്ത്രീകളെക്കുറിച്ചും ഉപോയിടുന്നാൽ മൂത്രത്തിൽ ഫേനം ഉണ്ടാകാണുകയും, മലം വെള്ളത്തിൽ താഴ്ന്നുപോകയും ചെയ്യും”

“The scum of urine, or the low specific gravity of faeces in water (the sinking of faeces in water) shall furnish the necessary evidence”. Dr. Sama Sastry's Translation Page 218.

1. “പ്രകൃത്യോ” M. S. S.

2. “പാദഃ” M. S. S.

3. “പാദം” M. S. S. and P. S. S.

യഃ പരം 'ഏവം തപാം കരിഷ്യാമി' ഇതി കരണേനാഭി
ഭർത്സയേൽ, അകരണേ, യസ്യസ്യ കരണേ ഭണ്ഡഃ
തതോർദ്ധഭണ്ഡം ഭദ്യത്.

കുസനം ചൊല്ലി അഭിഭർത്സനം ചൊല്ലിൻറിതു. യാവ
നൊരുത്തൻ പിറരെ കാൽമുറിപ്പാൻറാൻ കൈമുറിപ്പാൻറാൻ
ചൊല്ലുവാൻ അവൻ അതു ചെയ്യാനുള്ള ഭണ്ഡത്തിൽ പാതി
ഭണ്ഡം.

അശക്തഃ കോപം മദം മോഹം വാപദിശേത്, ദ്വാദശ
പണ്ണം ഭദ്യത്.

അശക്തനാവിതും ചെയ്തു കോപ (മദ) മോഹവഴിമേൽ
ഞാൻ ചൊല്ലിതെന്തോനാകിൽ പന്നിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം.

ജാതവൈരാഗ്യഃ ശക്തശ്ചാപകർത്തും യാവജ്ജീവികാ
വസ്ഥം ഭദ്യത്.

ജാതവൈരാഗ്യമായിരുന്നവൻ ചൊല്ലുകിൽ ജീവനാവ
സ്ഥയളവും വേണ്ടു ധനം കൊടുപ്പിതു.

സ്വദേശഗ്രാമയോഃ പൂർവ്വം മദ്ധ്യം ജാതിസംഘയോഃ
ആക്രോശാദ് ദേവചൈത്യാനാമുത്തമം ഭണ്ഡമർഹതി.

ഇതി കൌടലീയാർത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥീയേ തൃതീയാധി
കരണേ അഷ്ടാദശോഽധ്യായഃ. വാക്പാഠശ്ചം, ആദിതഃ പഞ്ച
സപ്തതിതമഃ.

സ്വദേശഗ്രാമയോഃ പൂർവ്വം മദ്ധ്യം ജാതിസംഘയോഃ
ആക്രോശാദ്ദേവചൈത്യാനാം ഉത്തമം ഭണ്ഡമർഹതി.

ധർമ്മസ്ഥീയത്തിൽ വാക്പാഠശ്ചമാകിൻറ സൂത്രമും പതി
നെട്ടാമദ്ധ്യായമും മുടിഞ്ചിതു.

എൻ പ്രക. ഭണ്ഡപാഠശ്ചം.

ഭണ്ഡപാഠശ്ചമെൻപിതു സൂത്രം. (ഭണ്ഡപാഠശ്ചം) ആവിതു
ഭണ്ഡഹസ്താഭിപ്രഹരണം. അതു ചെല്ലിൻറതെമ്പിതു സൂത്രാർത്ഥം.

1. 'ഭണ്ഡഃ' ms. 2537.

2. 'പണം ഭണ്ഡം' P. S. S. and ms. 2537.

ദണ്ഡപാതാഷ്ട്രം സ്പർശനമവഗ്രഹണം പ്രഹരമിതി.

ദണ്ഡപാതാഷ്ട്രമാവിയു മുൻറ ജാതി - സ്പർശനം, അവഗ്രഹണം പ്രഹരകമെൻറ. സ്പർശനം തൊടുമതു. അവഗ്രഹണമാവതോക്കമതു. പ്രഹരം തകർക്കമതു.

നാഭേരധഃകായം ഹസ്തപങ്കജസ്ഥപാംസഭിരിതി സ്പൃശതസ്രിപണോ ദണ്ഡഃ.

നാഭിക്കു കീഴ് (കയ്യ്) ചേറു വെണ്ണീറു പുഴി ഇവറാൽ ഒൻറുകൊണ്ടു തീണ്ടുകിൽ ത്രിപണം ദണ്ഡം.

തൈരേവാമേദ്ധ്യേ പാദീഷ്ഠീവികാഭ്യാം ച ഷട്പണം. മർദ്ദിമുത്രപുരീഷാദിഭിർഭാദശപണം. നാഭേരപരിഭിമുണാം, ശിരസി ചതുശ്ശണം സമേഷു.

ഇവൈ അശുദ്ധകളായുള്ളവകൊണ്ടു സ്പർശിക്കിലും പാദം കൊണ്ടുതാൻ ഉമിനീർകൊണ്ടുതാൻ സ്പർശിക്കിലും (ആറുപണം ദണ്ഡം. മർദ്ദിമുത്രപുരീഷാദികൊണ്ടു സ്പർശിക്കിൽ) പന്തിരണ്ടുപണം ദണ്ഡം. നാഭിക്കുമേൽ ഇവകൊണ്ടു സ്പർശിക്കിലിരുമടക്കു. ശിരസ്സിൽ സ്പർശിക്കിൽ നാനടക്ക. ഇദണ്ഡം തമ്മിൽ കുലമൊക്കുമവരൾക്കു.

വിശിഷ്ടേഷു ഭിമുണാം. ഹീനേഷു അദ്ധ്യധണ്ഡാം. പരസ്രീഷു ഭിമുണാം. പ്രമാദമദമോഹാദിഭിരർദ്ധധണ്ഡാം.

ഉത്തമർ മേലിടുകിൽ ഇച്ചൊന്നതേ ഇരുമടക്ക. ഹീനരിലർദ്ധം. പരസ്രീകളിൽ ഇരുമടക്ക. പ്രമാദമദമോഹാദിവഴിമേൽ അർദ്ധധണ്ഡം.

പാദവസ്രഹസ്തകേശാവലംബനേഷു ഷട്പണോത്തരാ ദണ്ഡാം.

പാദഹസ്തവസ്രകേശങ്കൾ പിടിക്കിൽ ഷട്പണോത്തരം ദണ്ഡം.

പീഡനാവേഷ്ടനാജനപ്രകർഷണാധ്വസനേഷു പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡഃ. പാതയിതപാപക്രമരോദ്യദണ്ഡാം.

പീഡിക്കിലുമാവഴിനയ്ക്കെയിലും ഇഴുക്കിലും തേക്കിലും ഇവന്മേലേറി ഇരിക്കിലും പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം. പിടിച്ചു നിൽത്തു വീഴ്ത്തിപ്പോകിൽ അർദ്ധദണ്ഡം.

ശുഭോ യേനാങ്ഗേന ബ്രാഹ്മണമഭിഹന്യാത് തദസ്യ ച്ചോദയേത്. അവഗ്രൂർണേ നിഷ്ക്രയഃ, ¹ സ്പർശേർധദണ്ഡഃ. തേന ചണ്ഡാലാശുചയോ വ്യാഖ്യാതാഃ.

ബ്രാഹ്മണനെ ശുഭൻ യാതൊരങ്ഗം തൊട്ടിതു ചേച്ചു തപ്പട്ടു അച്ചുങ്ഗങ്ങളെ ഭേദിപ്പിതു. ഓങ്ങുവാനാകിൽ ഏകാംഗ വധനിഷ്ക്രയത്തിൽ ചൊന്ന ദണ്ഡം. സ്പർശമാത്രത്തിൽ അർദ്ധ ദണ്ഡം. ഇതുകൊണ്ടു ചണ്ഡാലാദികളുടെയ ദണ്ഡഞ്ചൊല്ലിയോ റിൽപ്പെട്ടിതു.

ഇനി അവഗ്രൂർണനംചൊല്ലിൻറിതു.

ഹസ്തേനാവഗ്രൂർണേ ത്രിപണാവരോ ദ്വാദശപണപരോ ദണ്ഡഃ. പാദേന ദപിമുണഃ. ² ഭുഖോത്പാദനേന ദ്രുവുണ പൂർവ്വഃ സാഹസദണ്ഡഃ. പ്രാണാബാധികേന മധ്യമഃ.

കൈകൊണ്ടോങ്ങുകിൽ (അധമം) മുൻറു പണം, ഉത്തമം പണിരണ്ടു പണംദണ്ഡം. കാൽ കൊണ്ടോങ്ങുകിൽ ഇരുമടംക. ഭുഖോത്പാദനമായുള്ള ദ്രുവ്വം കൊണ്ടോങ്ങുകിൽപൂർവ്വം സാഹസ ദണ്ഡം. പ്രാണബാധാകരംകൊണ്ടോങ്ങുകിൽ മധ്യമം സാഹസ ദണ്ഡം.

കാഷ്ഠലോഷ്ടപാഷാണലോഹദണ്ഡരജ്ജു ദ്രവ്യാണാമ ന്യതമേന ഭുഖമശോണിതമുത്പാദയതശ്ചതുരവിംശരിപ ണോ ദണ്ഡഃ. ശോണിതോത്പാദനേ ദപിമുണഃ, അന്യത്ര ഭുഷ്ടശോണിതാത്.

കാഷ്ഠലോഷ്ടപാഷാണലോഹദണ്ഡങ്ങളാലൊൻറു (നാൽ) താൻ രജ്ജു ദ്രവ്യംകൊണ്ടു (താൻ) ഉതിരും പായാത്തവാര തകർക്കിൽ ഇരുപത്തുനാലു പണം ദണ്ഡം. ഉതിരും പായത്തക്ക വാര തകർക്കിൽ ഇരുമടംക, കാഷ്ഠാദിഭുഷ്ടവ്രണകളില്ലാകിൽ.

-
1. 'സ്പർശേന'	} M. S. S.
2. 'ഭുഖോത്പാദനേന'	
3. 'ഉപാദയതഃ'	

മൃതകല്പമശോണിതം ഏതോ ഹസ്തപാദപാരഞ്ചികം
വാ കുച്ഛഃ പൂർവ്വഃ സാഹസദണ്ഡഃ. പാണിപാദദന്തഭം
ഗേ കർണനാസാമേദഃന ബ്രണവിദാരണേ ച, അന്യത്ര
ഭൃഷ്ടപ്രണേഭ്യഃ.

അധിരം പോകാതെ ചാകത്തക്കകീലും ഹസ്തപാദാദികൾ
സന്ധിവിശ്ലേഷണയ്ക്കെയ്ക്കിലും പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം. പാണി
പാദദന്തകൾ ഭേദം ചെയ്കിലും കണ്ണനാസാക്ഷേപം ചെയ്കി
ലും ബ്രണവിദാരണം ചെയ്കിലും പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം,
ഭൃഷ്ടപ്രണമൊഴിയ.

സക്ത്മിശ്രീവാഭഞ്ജനേ നേത്രഭേദനേ വാ വാക്യചേ
ഷ്ടാഭോജനോപരോധേഷു ച മധ്യമഃ സാഹസദണ്ഡഃ. സമ
ത്മാനവ്യയശ്ച. ¹വിപത്തൗ കണ്ടകശോധനായ നീയേത.

എലുംപ മുറിക്കിലും കഴുത്തു മുറിക്കിലും നേത്രഭേദംചെ
യ്കിലും വാക്യചേഷ്ടാഭോജനംകൾക്കുപരോധംചെയ്കിലും
മധ്യമം സാഹസദണ്ഡം. അതു നന്റാവാനുള്ള വിയമും
കൊടുപ്പിതു. ചാവോനാകിൽ കൊൻറവനെ കണ്ടകശോധന
ത്തിന്നു കൊണ്ടുപോവിതു.

മഹാജനസന്ധ്യകം ² ഏതഃ പ്രത്യേകം ദിഗ്മണോ
ദണ്ഡഃ.

പലർകൂടി ഒത്തുതന്നെ തകർക്കിലോരോത്തക്ക് ഇരുമടംക
ദണ്ഡം.

“പയ്യങ്കിതഃ³ കലഹോന്മഥപ്രവേശോവാ നാഭിയോജ്യഃ”
ഇത്യാചായ്യാഃ.

കീഴ്കഴിഞ്ചകലഹവും അന്മഥപ്രവേശമഭിയോഗിപ്പുതല്ല
എൻറാചായ്യാന്മാർ ചൊല്ലുവിതു.

“നാസ്യപകാരിണോ മോക്ഷഃ” ഇതി കൗടല്യഃ.

അപകാരം ചെയ്തവനെ എപ്പോഴാകിലുമഭിയോഗിപ്പു
തെൻറ കൗടലിജൻ പക്ഷം.

1. 'ഭേദകാലാതിപത്തൗ' M. S. S. and P. S. S.

2. 'ഏതതോ പ്രത്യേകം' M. S. S., P. S. S. and ms. 2537.

3. 'തം കലഹേ' M. S. S. 'തഃകലഹേ' P. S. S.

അദ്ധ്യായം ൧൯]

൭൩, പ്രകാരം ഭണ്ഡപാഠകൃത്.

11

“കലഹേ പൂർവ്വാഗതോ ജയതി; അക്ഷമാണോ ഹി പ്രധാവതി” ഇത്യാചാത്യാഃ.

കലഹത്തിങ്കൽ എന്നുമന്ത്യായപ്പട്ടമവനടയിതു ജയം. അവൻ ക്ഷമിക്കക്കല്ലാമയാൽ അന്ത്യായപ്പെട്ടിൻറിയെൻറ ആചാത്യാന്മാർ ചൊല്ലുവിതു.

“ന” ഇതി കൌടല്യഃ. പൂർവ്വം പശ്വാദ്വാഗതസ്യ സാക്ഷിണഃ പ്രമാണം. അസാക്ഷികേ ഛാതഃ കലഹോപ ലിങ്ഗനം വാ.

അല്ലെവെൻറ കൌടല്യൻ പക്ഷം. മൂന്നും വരികിലും (പിൻ വരികിലും) സാക്ഷിയേ പ്രമാണം. സാക്ഷി ഇല്ലാക്കാൽ തകർ പ്രമാണം, അതില്ലാക്കാൽ അടയാളം കണ്ടെറിവിതു.

ഛാതാദിയോഗമപ്രതിബ്രൂവതസുഹൃദോ വ പശ്വാ ത്കാരഃ. കലഹേ ദ്രവ്യമപഹരതോ ദേശപ ണാ ഭണ്ഡഃ.

തകർത്താനെൻറ അന്ത്യായപ്പെട്ടതിന്നു പ്രത്യുത്തരം മറ്റൊ വനവൻ ചൊല്ലാതൊഴികിൽ തോററാൻ. ഇരുവർ കലഹി ക്കച്ചെതെ ഇടയെ അപരധനമെടുത്തുകൊണ്ടു പോകിലിരുന്തൊ പണം ഭണ്ഡം.

ക്ഷുദ്രകദ്രവ്യഹിംസായാം തച്ച താവച്ച ഭണ്ഡഃ.

ക്ഷുദ്രദ്രവ്യഹിംസയിലതും പിന്നെയുമത്തനയും ഭണ്ഡം.

സ്ഥൂലകദ്രവ്യഹിംസായാം തച്ച ദ്വിഗുണശ്ച ഭണ്ഡഃ

സ്ഥൂലകദ്രവ്യം ഹിംസിക്കിൽ അതും അതിലിരുമടക്കം ഭണ്ഡം.

വസ്ട്രാഭരണഹിരണ്യസുവണ്ണഭാണ്ഡഹിംസായാം തച്ച പൂർവ്വശ്ച സാഹസഭണ്ഡഃ.

വസ്ട്രാഭരണഹിരണ്യസുവണ്ണഭാണ്ഡകൾ ഹിംസചെയ്കി ലതും പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡവും.

1. “വാഭിഗതസ്യ” P. S. S. and ms. 2537

2. “ദ്വിഗുണശ്ച ഭണ്ഡഃ” എന്നു വ്യാഖ്യാനസൂത്രമായ പാഠമെന്നു തോന്നുന്നു,

“കലഹത്തിങ്കൽ വച്ച് ദ്രവ്യത്തെ അപഹരിക്കുന്നവനു പത്തു പണം ഭണ്ഡം” കൊച്ചി പ്രസിദ്ധീകരണം page 342.

“A Person stealing anything under the tumult of a quarrel shall be fined 10 panas” Dr Sama Sastry's Tra, Page 221.

പരകുഡ്യമഭിപ്രായേണ ക്ഷോഭയതസ്രിപണോ ദണ്ഡഃ,
 മോദനഭേദേണ ക്ഷപ്തപണഃ, ¹ പാതനഭഞ്ജനേ ദാദശ
 പണഃ പ്രതീകാരശ്ച.

പരകുഡ്യം പാദാദികൊണ്ടടിക്കിൽ മുൻറുപണം ദണ്ഡം.
 മോദിക്കിലും ഭേദിക്കിലും ആറുപണം ദണ്ഡം. വീഴ്ത്തിക്കളകിലും
 മുറിച്ചുകളകിലും പന്തിരണ്ടുപണം കൊടുത്തു എടുത്തും കൊടു
 പ്പിതു.

ഭുഖോത്പാദനം ദ്രവ്യമന്യവേഷ്ണി പ്രക്ഷിപതോ
 ദാദശപണോ ദണ്ഡഃ. പ്രാണാബാധികം പൂർവ്വം സാഹസ
 ദണ്ഡഃ.

ഭുഖോത്പാദകമായുള്ള ദ്രവ്യം പരഗ്രഹത്തിലിടുകിൽ
 പന്തിരണ്ടു പണം ദണ്ഡം. പ്രാണാബാധികമായുള്ള ദ്രവ്യം പരഗ്ര
 ഹത്തിലിടുകിൽ പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

ക്ഷുദ്രപശുനാം കാഷ്ഠാദിദിർഭുഖോത്പാദനേ പണോ
 ദപിപണോ വാ ദണ്ഡഃ. ശോണിതോത്പാദനേ ദപിഗുണഃ,*

ക്ഷുദ്രപശുക്കൾക്കു കാഷ്ഠാദികളെക്കൊണ്ടു ഭുഖമുണ്ടാക്കു
 കിൽ ഒരുപണം താൻ രണ്ടുപണം താൻ ദണ്ഡം. രുധിരംപെ
 തുകിൽ ഇരുമടങ്ങു. പുൺവചുതായിരിക്കിൽ നാമടങ്ങു. കൈതാൻ
 കാൽ താൻ മോദിക്കിൽ നാല്പത്തുപണം ദണ്ഡം. വരാംഗം
 മോദിക്കിലും കൊൽകിലും മദ്ധ്യമസാഹസദണ്ഡം. പുണ്ണാഴ
 വാൻ വ്യയമം കൊടുപ്പിതു. ചാവുതാകിൽ പശുവുപെറും
 വിലയും കൊടുത്തു പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡം.

1. “പാതനഭഞ്ജനേ ദാദശപണഃ.” എന്നർത്ഥം P. S. S., M. S. S.,
 and Dr. Sama Sastry's Translation ms. 2537. ഇവകിൽ കാണു
 ന്നില്ല. കൊച്ചി പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ “വിഴ്ത്തുകയോ ഭഞ്ജിക്കുകയോ ചെയ്യു
 ന്നവൻ” പന്തിരണ്ടു പണം ദണ്ഡം വിധിക്കുകയും” ത്രിമുഖപ്രാപ്താനത്തിൽ “പാ
 തനഭഞ്ജനേ ദാദശപണ ഇതി ക്ഷപിത പവ്യതേ” എന്ന പദത്തെ പ്രാപ്താ
 നിക്കുന്നില്ല.

2. ‘മന്യ’ P. S. S. and M. S. S.

* ഏതദ്വപരി “വൃണവിദാരണേ ചതുർഗുണഃ ശാഖാംഗമോദനേ അഷ്ട
 പതപാരിംശത്പണഃ ഖിംഗസ്യമോദനേ മുഷ്ണേ ച മദ്ധ്യമഃ സാഹസദണ്ഡഃ
 സമുത്ഥാനപ്രയത്നേ മരണേ മോമുഖ്യം പൂർവ്വം സാഹസദണ്ഡഃ” ഇത്യേതാ
 വാൻ ഗുണഃ പഠനീയോ ഭാതി.

ഏതസമാനാത്മകമായ പദ്യം. യാജ്ഞവൽക്യസ്തുതിയിൽ കാണുന്നു.
 231, 232.

മഹാപശുനാമേതേ 1 ക്ഷേപവ സ്ഥാനേഷു ദിഗുണോ
ഭണ്ഡം, സമത്മാനവ്യയത്വം.

ഇച്ഛാന്ന സ്ഥാനത്തിൽ മഹാപശുക്കൾക്ക് ഇരുമടക്കു
ഭണ്ഡവും കൊടുപ്പിതു, പുണ്ണാഴിവാൻ വ്യയമം കൊടുപ്പിതു.

2 പുരോപവനവനസ്സതിനാം പുഷ്പഫലചായാ
വതം പ്രരോഹചേ മദനേ കുട്പണം. ക്ഷുദ്രശാഖാചേ മ
ദനേ ദ്വാദശപണം. പീനശാഖാചേ മദനേ ചതുർവിം
ശതിപണം. സ്തന്ധവധേ പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം, സമുച്ഛി
ത്തേ മധ്യമം.

പുരത്തിലുമുപവനത്തിലുമുള്ള വനസ്സതികൾ പൂവും കായും
നിശ്ചലമുടയവഹിനയ പ്രരോഹം മേദിക്കിൽ ആറുപണം
ഭണ്ഡം. ക്ഷുദ്രശാഖാക്ഷേപനെയെങ്കിൽ (ആര്യപന്തിരണ്ടു) പണം
ഭണ്ഡം. വലിയശാഖാക്ഷേപനെയെങ്കിൽ ഇരുപത്തിനാലുപണം
ഭണ്ഡം. സ്തന്ധവധം ചെയ്തിൽ പൂവും സാഹസഭണ്ഡം. സമു
ച്ഛേദിക്കിൽ മദ്ധ്യമം സാഹസം ഭണ്ഡം.

പുഷ്പഫലചായാവദ്ഗുലീമലതാസ്തപർധഭണ്ഡം.
പുണ്യസ്ഥാനതപോവനശ്ശാന്നദൃമേഷു ച.

പൂവും കായുമുള്ള ഗുലീമലതാദികൾക്കു അർദ്ധം ഭണ്ഡം.
തണ്ണീർപന്തലിലും തപോവനത്തിലും ശ്ശാന്നത്തിലുമുള്ള ഭൂമ
കൾക്കുമേർദ്ധഭണ്ഡം.

സീമവൃക്ഷേഷു ചൈത്രേഷു ദൃമേഷു പാലക്കിരേഷു ച
ത എവ ദിഗുണാ ഭണ്ഡാം കായ്യാ രാജവനേഷു ച.

ഇതി കൌടലീയാത്മശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥിതേ തൃതീയാധി
കരണേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ഭണ്ഡപാഠ്യം, ആദിതഃ
ഷട്സപ്തതിതമഃ,

ഇച്ഛാന്ന സീമവൃക്ഷാദികളിൽ കീഴ്ചൊന്ന പ്രരോഹക്ഷേ
പാദി ചെയ്താൽ കീഴ്ചൊന്നഭണ്ഡമിരുമടക്കം. രാജവനങ്ങളിലുമിവ
ണ്ണമേ.

ഭണ്ഡപാഠ്യമാകിൽ സൂത്രമം ധർമ്മസ്ഥിതത്തിൽ
പഞ്ചാശതപതമധ്യായമം മുടങ്ങിതു.

1. 'ക്ഷേപസ്ഥാനേഷു' M. S. S.

2. 'പുരോവനസ്സതിനാം' M. S. S.

പ്രക. ൧൪, ൧൫. ഭൂതസമാഹാരം,
പ്രകീർണകാനി.

ഭൂതസമാഹാരമെൻപിതു സൂത്രം. ഭൂതമാവിതു അക്ഷരം
കണികാലയേതനദ്രവ്യംകൊണ്ടു പൊരുവിക്കുമതു. ഇവറ്റി
ലുള്ള വ്യവഹാരനിർണ്ണയമും ഭണ്ഡമും ചൊല്ലിൻറതെൻപിതു
സൂത്രാർത്ഥം.

ഭൂതാധ്യക്ഷോ ഭൂതമേകമഖം കാരയേത്. അന്യത്ര ദിവ്യ
തോ ദ്വാദശപണ്ണോ ഭണ്ഡഃ ശ്രദ്ധാജീവിജ്ഞാപനാർത്ഥം.

ഭൂതാധ്യക്ഷൻ ഭൂതമെല്ലാമൊരിടത്തു പെരുമാറുചെയ്തിതു.
അമഞ്ഞനിലത്തൻറിയേ പൊരുമവൻ പന്നിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം.
ഒരിടത്താകിൻറതു ശ്രദ്ധാജീവികളെ അറിവാൻ. അവരളാവോർ
ചോരസാഹസികാദികൾ. അവരളെ ചൂതിലറിയാവിതു.

ഭൂതാദിയോഗേ ജേതുഃ പൂച്ചഃ സാഹസഭണ്ഡഃ. പരാ
ജിതസ്യ മധ്യമഃ. ഖാലിശജാരിയോ മ്യേഷ ജേതുകാമഃ
പരാജയം ന ക്ഷമത ഇത്യാചാർത്ഥഃ. നേരി കൌടല്യഃ. പരാജി
തശ്ചേദ് ദ്വിഗുണഭണ്ഡഃ ക്രിയേത. ന കച്ഛന് രാജാനമഭി
സരിഷ്യതി. പ്രായശോ കി കിതവാഃ കൂടഭേവിനഃ.

മൂതുപൊരുതനിമിത്തം കള്ളക്കവറകൊണ്ടു വെൻറുകൊണ്ടു
നെൻറ അഭിയോഗാക്ഷിൽ ജയിച്ചവന്നുക്കു പൂച്ചും സാഹസഭണ്ഡം.
തോററവൻ മധ്യമം സാഹസഭണ്ഡം. മുർവനായിട്ടു താൻ ജയി
ച്ചാൻ ചെൻറ തോററതു സഹിക്കില്ലാമയാൽ അവന്നു അന്യായ
പ്പടാൻറതു ആകിൻറമെയാൽ ഭണ്ഡാധികൃമെൻറ ആചാർത്ഥമാർ
ചൊല്ലുവിതു. അല്ലവെൻറ കൌടല്യൻ. പരാജിതൻ ഭണ്ഡമേറ
വിധിക്കിൽ രാജാവന്നന്യായപ്പെടുവോരില്ല. ആകിൻറമെയാൽ
പരാജിതൻ ഭണ്ഡമാരും ചെയ്യുവേണ്ടമെൻറ കൌടല്യൻപക്ഷം.
പെരും(പാലം) എല്ലാം കിതവന്മാർ കള്ളച്ചൂതുപൊരുവിതു.
ആകിൻറമെയാൽ.

തേഷാമധ്യക്ഷാഃ ശുദ്ധാഃ കാകണീരക്ഷാശ്ച സ്ഥാ
പയേയഃ.

1. 'യ' M. S. S.
2. കക്ഷാക്ഷാശ്ച P. S. S. and M. S. S.

കാകണ്യക്കാരണമന്യോപധാനേ ദ്വാദശപണ്ണോ
ഭണ്ഡം. കൂടകർണി പുഷ്പം സാഹസഭണ്ഡം, ജിതപ്രത്യാ
ഭാനം. ഉപധൗസ്ത്യേയഭണ്ഡം.

ജ്യോതിഷന്മാർ കവരും പരയലകം ശുദ്ധമാക്കി വൈ
പ്രീത. കാകണ്യയും അക്ഷരവും അലുക്കൻ ചെമ്പുവരറിൽ
മറുപിലവിനെ കൊണ്ടിട്ടുവെയ്ക്കിൽ പന്നിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം.
കള്ളക്കവരും കള്ളപ്പരയലകംകൊണ്ടുചെയ്തിൽ പൂർവ്വം സാഹസ
ഭണ്ഡം, വെൻറവെലയുമില്ല. ഉപധിയാവിതു പരയലകി
നിഖാൻററാജിക്കിലും ഏറ ഇടകിലും പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

ജിതദ്രവ്യാദധ്യക്ഷഃ പഞ്ചകം ശതമാദദീത, കാകണ്യ
ക്കാരലാശലാകാവക്രയമുകഭൂമികർമ്മക്രയം ച. ദ്രവ്യാണം
മാധാനം വിക്രയം ച കർമ്മാത്. അക്ഷഭൂമിഹസ്തദോഷാണാം
പ്രാപ്തിഷേധനേ ദപിതൂണോ ഭണ്ഡം.

മുതുവെൻറ ദ്രവ്യത്തിൽ തുററാലഞ്ച അലുക്കൻ കൊരം
വീതു. കാകണ്യ പരയലക, അക്ഷരം കവരും, അരലാ പട്ട, ശലാക
വാർപകത്തുംകൊൽ ഇവറിന്നു കൂവിയും ഉദകഭൂമികർമ്മകർമ്മ
കൂവിയും കൊരംവീതു. മൂതിൽ പഞ്ചകം വെയ്ക്കിൻറ ദ്രവ്യം
വില്പിതമേപ്പിതുമ്പെയ്ക്കിതു അക്ഷദോഷമും ഭൂമിദോഷമും ഹസ്തദോ
ഷമും വിവക്കാതെ ഒഴികിൽ ഇരുമടംക ഭണ്ഡം.

തേന സമാഹപയോ വ്യാഖ്യാതഃ അന്യത്ര വിദ്വാംശില
സമാഹപയാദിതി.

ജ്യോതിഷം സമാഹപയമും ചൊല്ലിയോരിൽപട്ടിതു.
അവിററിലും ഭണ്ഡാദികളിവുണ്ണമേ വിദ്വാസമാഹപയ(മു?മംശി
പ്രസമാഹപയവും) ഒഴിയ അവിററിൽ ഭണ്ഡമില്ല. ജ്യോതിഷ
ഹപയം മുടിഞ്ചിതു.

പ്രകീർണ്ണകം തു, യാചിതകാവക്രിതകാഹിതകനിഷേ
പകാണാം യഥാദേശകാലമദാനേ, യാമച്ഛായാസമുപ
വേശസംസ്ഥിതിനാം വാ ദേശകാലാതിപാതനേ, ഗുല്മന്തര

ദേവം ബ്രാഹ്മണം സാധയന്തഃ പ്രതിവേശാൻവേശയോരപരി നിമന്ത്രണേ ച ദാദശപണോ ഭണ്ഡഃ.

പ്രകീർണ്ണകമെൻപിതു സൂത്രം. പ്രകീർണ്ണകമാവിതു വിഷ്ണുപുത്രം പരിശിഷ്ടത്തേയും ചൊല്ലാം. അതിനിൽ ചെറുതു വിവാഹാദി(?)സംയുക്താദികളുടെയ ശേഷം, ചെറുതു അദ്ധ്യക്ഷപ്രചാരകളെക്കുറിച്ചുവന്നു. അതു ചൊല്ലിൻതെൻപിതു സൂത്രം. പ്രകീർണ്ണകം ചൊല്ലിൻതെൻപിതു വാക്യശേഷം. യാചിതകം - ഇരുന്നുകൊണ്ടു, അവക്രിതകമാവിതു - കൂലിക്കുറുകൊണ്ടു. ആഹിതകം - പണയം കൊണ്ടു. നിക്ഷേപമാവിതു - പണിചെയ്യാൻ കൊണ്ടു. ഇവ അമഞ്ഞദേശത്തും കാലത്തും കൊടാക്കാൻ പണിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. ഇന്നത്തിന രാമം ചെൻറതാൻ ഇന്നകാലത്തു ഇന്നോടത്തു ഇന്നകാൽത്തിനായി കൂട്ടംകൂട്ടവിതു എൻറ സംവദിച്ചു കൂടാകിൽ പണിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം. ഇതു സമയസ്യാനപാകമശേഷം. ബ്രാഹ്മണനെ ഗൃഹദേവതാദേവതാദിയിൽ പണിരണ്ടുപണം ഭണ്ഡം. പ്രതിവേശാൻവേശകളാലോ ഒൻറിച്ചിട്ടയില്ലാത്ത അയലിലും. അവനിൽ ശ്രോത്രിയരെ ഒഴിഞ്ഞു അശ്രോത്രിയരെ നിമന്ത്രിക്കിൽ പണിരണ്ടു പണം ഭണ്ഡം. നിമന്ത്രിക്കിൽ. ഇതു സമയസ്യാനപാകമശേഷം.

സന്ദിഷ്ടമത്ഥമപ്രയച്ഛന്തോ, ഭ്രാതൃഭായോ കസ്യന ലംഘയതോ, രൂപാജീവാമന്യോപരഭാംഗം ഗച്ഛന്തഃ, പരവക്തവ്യം പഞ്ചം ക്രീണാനസ്യ, സമദം ഗൃഹമദ്ഭിന്ദതഃ, സാമന്തചതപാരിംശാർക്കല്യാബാധാമാ ചരതശ്ചാഷ്ടചതപാരിംശാർപണോ ഭണ്ഡഃ.

സന്ദിഷ്ടമായുള്ള അർത്ഥം കൊടാതെ ഒഴികിലും, ഭ്രാതൃഭായുവിനെ കൈക്കൊണ്ടു പാടിക്കിലും, രൂപാജീവത്തെ മറെറാരുത്തനിടയോളായിരുന്നാൾ ചെ(യ്യാ?ൽകി)ലും നാല്പത്തു

1. 'അനുപ്രവേശയോഃ' P. S. S. and M. S. S.

2. 'കൊടുത്തതു' ല. പാഠം.

3. 'അതയ' M. S. S.

പണം ഭണ്ഡം. ഇതു സാഹസശേഷം. പരവർത്തവ്യമായുള്ള ചരക്കു വീൽക്കിൽ നാല്പത്തെട്ടു പണം ഭണ്ഡം. ഇതു അസ്ഥി വിശ്രയമായുള്ളശേഷം. കോയിൽ കെട്ടിയ വാതിൽ തുറന്നുകൊൾകിൽ നാല്പത്തെട്ടുപണം ഭണ്ഡം. ഇതു സാഹസശേഷം. അയലത്തുള്ള കടി നാല്പതുക്കും ചായ ചെമ്പ്കിൽ നാല്പത്തെട്ടു പണം ഭണ്ഡം.

ഇതു വാസ്തുകശേഷം.

കലനീവിഗ്രാഹകസ്യാപവ്യയനെ, വിധവാം ഛന്ദവാസിനീം പ്രസക്യാധിചരതഃ ചണ്ഡാലസ്യാർത്ഥം സ്പൃശതഃ പ്രത്യാസന്നമാപദ്യനമിധാവതോ, നിഷ്കാരണമമിധാവനം കർത്തം ശാക്യാജീവകാദീൻ വൃഷലപ്രവൃജിതാൻ ദേവപിതൃകായ്ഷേഷ ഭോജയതഃ ശത്ര്യാ ഭണ്ഡം.

കലസാധാരണമായുള്ള നീവി ഭരതനെ കൊണ്ടിട്ടില്ല എന്നുവെന്നും, സ്വപ്നനചാരിയായുള്ള വിധവയെ വലിയഗമിക്കിലും, ചണ്ഡാലൻ മേൽകലത്തിലുള്ളവരെ ഭരതീണ്ടുകിലും, ആലത്തുണ്ടാമിളകണ്ട ചാരനിൻറ രക്ഷിയാതെ മഴിയുമവനും, നിഷ്കാരണമമിധാവനമായിട്ടു ചെമ്പിലും, ശാക്യാജീവകാദികളാവോർ-ശാക്രതം ക്ഷപണകതം എൻറിക്കാതികൾ, വൃഷലപ്രവൃജിതരായിരിക്കുമവരെ ദേവപിതൃകായ്ക്കളിൽ ഉരട്ടുമവനും ആവണം ഭണ്ഡം.

ശപഥവാക്യാനയോഗമനിസ്തഷ്ടം കർത്തം, യുക്തകർമ്മ ചായുക്തസ്യ, ക്ഷുദ്രപശുവൃക്ഷാണാം പാണ്ഡുപാപഘോതിനോ, ദാസ്യം ഗർഭമൈഷധേന പാതയതശ്ച പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

ശപഥവാക്യാനയോഗംകളിമേകാതെ ചെയ്യുമവനും നിയുക്തബ്ധയും കർമ്മമനിയുക്തനായ ചെയ്യുമവനും ക്ഷുദ്രപശുഗൃഹകളായ പാണ്ഡുപം കെട്ടിക്കുമവനും, ദാസീഗർഭം മരുന്നുകൊടുത്തഴിക്കുമവനും പൂർവ്വം സാഹസഭണ്ഡം.

പിതാപത്രയോർദമപത്യോർഭ്രാതൃഭഗിന്യോർമാതൃലഭോഗിനേയയോഃ ശിഷ്യാചാര്യയോർവ്യാ ചരസ്സരഥപതിതം

തൃജതഃ, സാർവാഭിപ്രയാതം ഗ്രാമമധ്യേ വാ തൃജതഃ പൂർവ്വഃ
സാഹസഭണ്ഡഃ. കാന്താരേ മധ്യമഃ തന്നിമിത്തം ഭൂഷയത
ഉത്തമഃ. സാഹസ്രസ്ഥായിഷ്ഠപന്യേഷ്ഠപഥേഭണ്ഡഃ.

പാതാപത്രനാമം ദമ്പതികളും ഭ്രാന്തഭഗിനികളും മാതൃപു
രാഗിനേയനാമം, ശിഷ്യാചാര്യനാമം, പതിതരൻറിയേ ഭരത
നെ കളയുമവരർക്കും ചാരേന്താടു കൂടപോരിൻറവനെ വ്യാധ്യാഭി
നിമിത്തത്താൽ ഉന്മൂലനടുവിചൊഴിച്ചുവെച്ചുപോകിലും പൂർവ്വം സാഹ
സഭണ്ഡം. കാട്ടിൽ കളഞ്ഞുപോകിൽ മദ്ധ്യമം സാഹസഭണ്ഡം.
കളഞ്ഞതിൻവഴിയേ അവനെ സിംഹവ്യാധ്യാഭികൾ കൊൽകി
മുത്തമം സാഹസം ഭണ്ഡം. കളകിൻറവനോടു കൂടപോരിൻറവ
രർക്കും അർദ്ധഭണ്ഡം.

പുരുഷമബന്ധനീയം ബധ്നതോ ബന്ധയതോ ബ
ന്ധം വാ മോക്ഷയതോ ബാലമപ്രാപ്തവ്യവഹാരം ബധ്ന
തോ ബന്ധയതോ വാ സഹസ്രഭണ്ഡഃ. പുരുഷാപരാധവി
ശേഷേണ ഭണ്ഡവിശേഷഃ കാത്യ.

പുരുഷർ ബന്ധയോഗ്യനല്ലാത്തവനെ ബന്ധിക്കിൽ (ബന്ധി
പ്പിക്കിൽ) ബദ്ധനായിരിക്കുമവനെ വിട്ടുപോക്കുമവനും ബാലൻ
അപ്രാപ്തവ്യവഹാരനായിരിക്കുമവനെ കെട്ടിൻറവനും കെട്ടിക്കി
ൻറവനും ആയിരും പണം ഭണ്ഡം. പുരുഷാപരാധവിശേഷവഴി
മേൽ ഭണ്ഡവിശേഷം കണ്ടുകൊൾക.

തീർഥകരസ്തുപസദീ വൃധിതഃ ക്ഷത്രിപിപാസാധപ
ക്താസ്തീരോജനപദോ ഭണ്ഡഃ പദീ നിഷ്ഠിഞ്ചനശ്ചാനു
ഗ്രാഹ്യഃ.

തീർഥകരനാവോൻ ദാനശീലൻ. അവനും തപസ്യയും
വൃദ്ധനും വൃധിതനും ക്ഷത്രിപിപാസാക്താനും അദ്ധപക്താനും

1. 'സാഹസാഭി' M. S. S. and P. S. S.
2. 'ഭണ്ഡഃ' M. S. S. and P. S. S.
3. 'ഭണ്ഡഃ' }
4. 'ഭണ്ഡഃ' } P. S. S. and M. S. S.

ദേശാന്തരത്തിൽനിന്നു വന്നവനും പലതുകൾ ഭണ്ഡിക്കപ്പെട്ടവനും ഉപായമില്ലാത്തവനും വ്യവഹാരത്തിലനുഗ്രഹിക്കവേണ്ടും.

ദേവബ്രാഹ്മണതപസ്വിസ്രീബാലവൃദ്ധവ്യാധിതാനാമനാമാനാമനഭിസരതാം ധർമ്മസ്ഥാഃ കാതൃണി കർത്യഃ. ന ച ദേശകാലഭോഗച്ഛലേനാരിഹരേത്യഃ.

ദേവബ്രാഹ്മണതപസ്വിബാലവൃദ്ധന്മാർക്കും വ്യാധിതന്മാർക്കും അനാഥന്മാർക്കും കാതൃകൾ ന്യായപ്രാപ്തകളായിരുന്നവ ധർമ്മസ്ഥന്മാർ അവരും വാരാക്കാലം താങ്കളേ ചെമ്പിതു. ദേശകാലഭോഗച്ഛലം കൊണ്ടവരളെ വഴക്കു തോല്പിയാതുമൊഴിവിതു.

പൂജാ വിദ്യാബുദ്ധിപൗരൂഷാഭിജനകർമ്മാതിശയതത്ത്വപരകാഃ.

പുരുഷരെ വിദ്യാ ബുദ്ധി പൗരൂഷം അഭിജ്ഞം കർമ്മാതിശയം എൻറിവററിൻവഴിമേൽ യഥായോഗ്യം പൂജിപ്പിതും ചെയ്തിതു.

ഏവം കാതൃണി ധർമ്മസ്ഥാഃ കർത്യരച്ഛലദർശിനഃ
സമാഃ സർവേഷു ഭാവേഷു വിശ്വാസ്യാ ലോകസംപ്രിയാഃ.

ഏവം കാതൃണി ധർമ്മസ്ഥാഃ കർത്യരച്ഛലദർശിനഃ
സമാഃ സർവേഷു ഭാവേഷു വിശ്വാസ്യാ ലോകസംപ്രിയാഃ.
ശ്ലോകാത്ഥം സുബോധം.

ഇതി കൌടലീയാത്ഥശാസ്ത്രേ ധർമ്മസ്ഥീയേ തുതീയാ
ധികരണേ റിംശോദ്യായഃ ഭൂതസമാഹാരം
പ്രകീർണ്ണകാന്തി ആദിതഃ സപ്ത
സപ്തതിതമോദ്യായഃ ധർമ്മ
സ്ഥീയം തുതീയാധികര
ണം സമാപ്തം.

പ്രകീർണ്ണമാകിൻ സൂത്രമും ഇത്യാതാമബ്ധായമും മുടിഞ്ചിതു.
ധർമ്മസ്ഥീയമും മുടിഞ്ചിതു.

APPENDIX I.

അർദ്ധാനുകൂലനിക.

		പുറം.
1	അതിയാപ്തം തു ജീയേത	86
2	അത്ര സത്യ സ്ഥിതോ ധർമ്മഃ	10
3	അഥ പുത്രസ്തൃ പൗത്രേണ	31
4	അഭോഷസ്തൃ ക്തുമന്യോസ്തൃ.	91
5	അനാഹിതാഗ്നിഃ ശതമുഃ	91
6	അനുയോഗാർജവം ഹേതുഃ	11
7	അനുശാസലി ധർമ്മേണ	10
8	അരക്ഷിതർവ്യാ ക്ഷേപ്തജ്ഞാ	10
9	അസത് പ്രതിഗ്രഹേ യുക്തഃ	91
10	ആക്രോശാദു പദൈകത്യാനാം	107
11	ഉചിതസ്തസ്യ തേജൈവ	46
12	ഇണമാദൈ മനുർബ്രൂതേ	13
13	ഏതാനത് കൃത്യ ദയാഭാൻ	32
14	ഏവം കാത്യായി ധർമ്മസ്ഥാഃ	119
15	കോഷ്ടകാംഗണവജ്ജാനാം	50
16	കൃത്യന്താദിഷു സർവ്വേഷു	.6
17	ക്ഷേത്രീനാനമതം ബീജം	42
18	ക്ഷേത്രേ വാ ജനയേദസ്യ	41
19	ഗ്രാമശോഭായേ രക്ഷായേ	63
20	ചതുർവൃണ്ണാശ്രമസ്യായം	9
21	ചരിത്രം സംഗ്രഹേ പുസ്തകം	10
22	ചാരഹസ്താശ്ച നിഷ്ഠാതേ	12
23	ജാരസ്ത്രീഭൗതവേത്താരഃ	32
24	ത ഏവ ചിഹ്നാണാ ഭണ്ഡാഃ	113
25	തഥപത്നം ദാമോദരേവ	42
26	തസ്യാത്സാക്ഷിമദപ്തമരണം	79
27	തേഷാം ച കൃതജ്ഞാനാം	36
28	ഭണ്ഡകർമ്മസു സർവ്വേഷു	104
29	ഭണ്ഡോ ഹി കേവലം ലോകം	10
30	ഭാതാ പ്രതിഗ്രഹിതാ ച	94
31	ഭാനേ ക്രമേ വാസ്തവം	94
32	ഭൂതസ്ഥാനപ്രസാരാൻ വാ	71
33	ഭൂതഭോഷഃ സ്വയംവാദഃ	11
34	ഭേദകാലാവിഭൂതസ്ഥാൻ	71
35	ഭേദസ്ത ജാത്യാ സംഹസ്ത	46
36	ധർമ്മശ്ച വ്യവഹാരശ്ച	9
37	ധർമ്മോ ഹ്യധർമ്മോപഹതഃ	101
38	നശ്വരം സർവ്വധർമ്മാണാം	9

അർദ്ധാൻതമനിക—(ഉടർച്ച).

		പുറം.
39	നീചത്വം പരദേശം വാ	20
40	നൃായസ്തുത്ര പ്രമാണം സ്വതഃ	11
41	നൃായേന ച ചതുർത്ഥന	10
42	പുത്രേണ ചോകാൻ ജയതി	31
43	പൂർവ്വോത്തരാനിപ്രാപ്തോ	12
44	പ്രജാനാം ഭാഗബാഹുല്യം	104
45	പ്രതിഗ്രഹാധിക്രിതേഷു	6
46	പ്രവൃദ്ധാസു വൃഥാചാരാൻ	101
47	പ്രണാഭിഹന്താ പതിതഃ	20
48	ബൃഹസ്പതിസ്ത നിഷ്കുപം	13
49	മാതൃബന്ധുഃ സഹോദരോ വാ	41
50	യസ് മിന്നതം വിഷ്വദ്യുത	11
51	രാജദിക്രാതിചാരാലോ	25
52	രാജാ ഭേദഹിതാൻ സേതുൻ	63
53	രാജന്തഃ സ്വധർമ്മഃ സ്വഗ്നായ	10
54	രാജന്താ പുത്രേ ച ശത്രുൗ ച	10
55	രൂപാശ്ചാഭാവധർമ്മിഷ്ട	104
56	ഖഭേത പുണ്യേപി ഭേദേന	86
57	വാദോ വാ ദതായമന്യേഷാം	56
58	വിവാദാർത്ഥമന്യത്ര ജ്ഞാദഃ	9
59	വിദ്വാന്നാം ച സർവ്വേഷാം	50
60	ശതാവരേഷു വ്യാജീം ച	104
61	ശാസ്ത്രം വിപ്രരിപദ്യേത	11
62	സമാഃ സർവ്വേഷു ഭാവേഷു	119
63	സംസ്ഥയാ ധർമ്മശാസ്ത്രേണ	10
64	സീമവൃക്ഷേഷു കൈവ്യേഷു	113
65	സുരപോ വൃക്ഷലഭേന	91
66	സുജയേർജ്ജുനാസ്വപാഃ പുത്രാൻ	36
67	സേതുഭ്യോ മുഞ്ചതസ്തോയം	56
68	സ്രീധനംനിതമുപ്കാനാം	25
69	സ്വദേശഗ്രാമയോഃ പുച്ഛം	107
70	സ്വേ പദോ വാ ജനേന കര്യം	79

Appendix II A.

M. S. S. മുഖപാഠത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ

[മൈസൂർ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥാവലി.]

Page	Line	
2	6	സംഗ്രഹശ്ലോകം
3	19	വിവാഹയുക്താഃ
4	10	ചാരാണാം
„	26	പിതൃമാതാ പുത്രേണ പിതാ
5	19	അപഗൃഹീതേന
6	9	ശ്രദ്ധേയഃ
7	9	നാഭിസംബല്യതേ
„	12	നിർദ്ദിഷ്ടാഭ്യേതദന്ത്യദേശം
„	13	അത്ഥംവചനം
8	2	അക്ലാപഃ
„	„	അത്ഥംവിശേഷതഃ
„	17	അഭിനിയോക്താ
9	24	രാജാ ധർമ്മപ്രവർത്തകഃ
10	7	സത്യസ്ഥിതഃ
„	32	സംസ്ഥാപനഃ
11	1	വിനിയമേയത്
„	21	പക്ഷാപര
14	9	ശുദ്ധഭാനാത്
„	24	അഭിപ്രീതം ശുദ്ധം
15	4	വൃത്തിരാബല്യം
„	5	അബല്യാനിയമഃ
„	11	പ്രവാസാപ്രതിവിധാനം
18	23	നിന്ദം
19	8	ശുദ്ധസ്മിധനമശുദ്ധസ്മിധനഃ
„	25	സാധുഃ
22	27	അന്യം കാമയമാനഃ
„	31	ദിഷത്സ്മിധം
23	23	(ഇതിദേഷഃ) ഇല്ല

Page	Line	
24	14	മൈഥുനാഭേന്ദ്രസാഗ
"	15	രഹസ്തീയ
"	24	പക്ഷാന്തരം
"	26	ഇത്യുതിചാരാഃ
25	23	രാജദിഷ്ടാന്തി
26	20	പണ്യഭാഗ്വേ
"	21	ഗതരയാം
27	6	പ്രതിവിപ്രകരോത്
"	7	അന്യതമം പുരുഷം
29	1	തരലപചാര
"	2	പ്രസുഷാസ്ത്രീകാണാം
30	6	അപ്രജാതാഃ
"	7	പ്രജാതാഃ
"	28	അന്തരഃപരം
32	5	ജാതകർമ്മണി
"	15	ഭാവവിഭാഗ്വേ
33	10	ഋദ്ധ്യം
35	14	പ്രഭാതികം
36	11	കർമ്മവർദ്ധം
"	18	ജാതാഃ
"	22	അംശം
37	8	അംശവിഭാഗ്വേ (പരം)
38	1	നമഃ ശാസ്താഭാഗ്വേ
"	9	ജ്യേഷ്ഠഃ
"	10	കൃഷ്ണം യാത്യാ.
"	27	അനായവൃത്തിഃ
39	11	ക്രിയാഭാഗ്വേ.
41	23	പുത്രവിഭാഗ്വേ (പരം)
43	19	പരം ജാതഃ
45	17	കടകഃ
46	1	പൂർവ്വപര
"	11	വർണ്ണമാതാഃ
"	18	ജാത്യാ സംഖ്യ
47	20	അഭൂതവാക്കരകീയാഭവികൃത്യ
"	21	വാചാഭാഗ്വേ

Page	Line	
47	25	അവസ്തുരൂപം
"	"	പാത
48	1	തേന ബന്ധാവ
"	8	പ്രതിഛിന്താ
"	9	പ്രസുഖം പ്രഹരം വാ
"	22	നിപ്രാപ്തം
49	11	അഹാർയുക്തോക്തപ്രപ്തമനമവമദ്ഭക്തി.
"	12	വർഷാബാധാഭയാൽ
51	26	ത്രിരാഷ്ട്രകീതവീതമവ്യാപ്തം
"	27	സ്വർഗ്വരയോർവ്വ
52	23	സാമന്താഃ
53	1	അഹ്വേഃ
54	27	അബാധം
55	10	കേദാരോപധ്വജാകരഃ
56	4	വിക്രമ പ
"	4	വാതപ്രവൃത്തിമനസി
"	5	വപാനം സസ്യപർണ്ണ
"	21	അവക്രയവിഭാഗഭോത
"	30	അപാരെ
"	31	പാതര
60	1	പാരദാരം
"	14	ഉപജീവേയഃ
"	17	അവസ്തുതാനം
"	28	അഭണ്ഡഃ
61	7	സ്വാമിനശ്ച നിവേദ്യ
"	21	ഗൃഹീതം ഭക്ഷയന്തഃ
62	5	വേതനദിഗുണം
"	6	ഹിരണ്യദാതം
63	5	ഭ്യേഷം
"	6	അകാമഃ
"	15	സംക്രമാത്
64	3	കാന്താരകാണ്ഡം
"	23	അപേക്ഷേത
"	28	ഉപാർജ്ജവരം

Page	Line	
65	7	ചിരപ്രവാസഃസ്തംഭ
„	8	സായയത്തോ വാ മുഖ്യം
„	10	മുഖ്യാചാര്യശ്ചൈവ
„	21	ഉപവൃദ്ധം
66	28	തൈക്കോ രാജ
„	30	രാജശ്ചൈവ
67	14	പ്രതിശ്രാവണീ
68	6	സഹായാബദ്ധധനിക
„	8	ഭരതകൃഷ്ണ
„	10	സ്വയംഭൂതഃ
69	2	ചാതിഗ്രഹണസാക്ഷ്യം
„	4	അവിരാഃ
„	14	പരിഗൃഹ്ണീയാത്
„	17	ശത്രുഞ്ചലം ഭിതാ
„	„	ശ്രദ്ധേ
70	29	പുനരവതരണ
71	5	അഭൂതം വാ നാശയേയഃ
„	14	സ്രവം ഹി സാക്ഷിഭിഃ ശ്രോതവ്യം
72	16	അമോക്ഷയമാണ

Appendix II B.

P. S. S. മൂലപാഠത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ.

[പഞ്ചാബ് സംസ്കൃതഗ്രന്ഥാവലി]

Page	Line	
2	6	സംഗ്രഹമേകാണ
3	19	വിവാഹയുക്താഃ
4	10	ചാമണാം
5	19	അപഗൃഹീതേന
6	9	പശ്ചിമം തേപകാം.
7	12	നിർദ്ദിഷ്ടോദ്ദേശാത്
„	13	അത്ഥപചനം
8	2	അഷ്ടാംഗഃ
„	2	അത്ഥവിശേഷതഃ
„	31	വചനമസാരമഭിധേയാങ്കരാം ദണ്ഡയിതപാ
9	1	അധിവാസകാമം
„	24	രാജാ ധർമ്മപ്രവർത്തകഃ
14	13	സപ്തമത്താദാനാത്
„	24	അഭിപ്രീതിയം ശുദ്ധ്വം
15	4	വൃത്തിരാബദ്ധ്യം
„	5	അബദ്ധ്യാനിയമഃ
18	23	നിന്ദം
19	8	ശുദ്ധ്വംകസ്രീധനമശുദ്ധ്വംകസ്രീധനായാം
„	25	നിന്ദം
22	13	പ്രസിദ്ധായാമദോഷായാം
„	27	ദിഷത്സ്രീധം
23	9	ഏകവിംശത
„	23	ഇതി പ്രതിഷിദ്ധാ സ്രീ
24	8	സപ്തമത്താപ്രവൃത്തന
„	24	പക്ഷാന്തരം
„	16	ഇത്യതിചാരാഃ
26	21	പരഗൃഹാതിഗതായാം
27	7	അന്യതമം പുരുഷം

Page	Line	
28	10	ഉച്ചശ്രോതസോഃ പാപീയസോഃ
29	1	തദാപചര
"	4	സ്രിയേഃ വാ
30	7	പുരുഷമായുഷ്ഠയാദ്
"	23	പ്രോക്രിതം ശ്രൂയമാണം
32	5	ജാതകമ്മണി
33	2	വാ ചതുർത്ഥാദ്
34	18	അർദ്ധഗ്രാഹിണം
37	20	കാണഖംഗാഃ
38	1	രത്നചർമ്മാനാം ഭരാനാം
"	10	കൃഷ്ണം ധാത്വായസം
39	11	കൃതകൃയാഭാവൈ
43	25	അദ്ഭിർമുക്തൈ
44	1	പുത്രഭേദനാംഗീകൃതഃ
45	7	വിശേഷഃ
"	17	കഷ്ടഃ
"	19	ഇത്യേതേ ചാന്തരാഭാഃ
46	1	ഘോരപര
"	2	സ്വധർമ്മം
47	7	വാസ്തു
"	20	ത്രിപദീം വാ ഭേദവന്ധം
"	25	അവസ്തരഭൂമം
48	9	പ്രസ്രവണം പ്രചാരതം വാ
"	18	ഏകപദീം
"	29	നീവ്രാന്തരം
"	32	കാരയേത്, തദപസിഭേ വേദഗ്നി മരദയേത്
49	11	ആഹാതുഭോഗകട
"	12	ചർക്കായാഭയാത്
50	22	ഭോഗനിഗ്രഹം
51	26	ആമുഷിതവീതം
"	27	സ്തർദ്ധിതയോവ്യാ
53	1	ബാഹ്യഃ
"	4	സഹസ്രം ദണ്ഡഃ
55	15	കാരയേത്

Page	Line	
56	5	വപാനം
„	5	പണ്ണി
„	30	അപാര
„	31	പാര
60	1	നിരസ്യഃ
„	10	ഉപശാഖം
„	14	ജീവേയഃ
„	17	അവസ്താനം
61	21	പരിഗൃഹീതാ ഭവയന്തഃ
62	5	വേതനദിഗുണം
„	6	ഹിരണ്യഭാനം
„	„	പേയഭാനം
63	15	സംക്രമാത്
64	3	കാന്താരകണ്ഠം
„	23	അപേക്ഷേത
„	28	ഉപാർജ്ജാവരം
65	7	സ്തംഭപ്രവിഷ്ടോ
„	10	ഉപ്ലവഹമുരശ്രാവണായാ
67	14	സ്മി ചാപ്രതി
„	27	പ്രവരാ അത്ത്വഃ
68	6	സഹായാബല
„	8	ഭൂതകഷ്ടി
„	10	സപവക്തൃഭ്യഃ
69	4	ദളുരവീരഃ
„	14	പരിഗൃഹ്ണീയാത്
„	17	ശത്രുബലം ഭിക്ഷവാർമ്മീ
70	29	പൃഥഗനുച
71	5	അഭൂതം വാ നാശയേയഃ
„	14	ധൃപം ഹി സാക്ഷിഭിഃ ശ്രുതവ്യം
„	16	അബ്രൂവാണാനം
72	16	അമോക്ഷമമാണ

Appendix II C.

Ms. 2537 മുലപാഠത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ.

Page	Line	
3	20	പ്രാധിതാനാം ച മുഡ
"	21	മന്തരാന്തര
4	10	സാർദ്ധവൃജം
"	25	അഥാത്വമാ
"	26	പിതാ
6	9	ശ്രദ്ധേയം ഇതി പ്രവഹാരസ്ഥാപനം
"		സംവത്സര
"	19	കൃതസമസ്തം
7	8	വാദമുത് സൃജാത്വം വാദം
"	12	നിർദ്ദിഷ്ടോദ്ദേശാത്
"	13	വചനം നൈവം
"	14	അസംബോധ്യദേശേ
8	2	അർദ്ധവിശേഷത
"	27	ത്രിപക്ഷാഭർദ്ധം പ്രതി
"	28	സൃസ്തയാഭിയോക്താരം
"	30	യോക്തൃം നിഷ്കാത
"	31	സാക്ഷിവിചനാഃ സാഭിയോക്താ
9	1	ആധിവാസകാലം
10	7	തത്ര സത്യേ
"	15	രാജസ്സധർമ്മഃ
11	9	ധർമ്മേ ന്യായേന
"	22	മേഘശ്ച പഥ
14	13	സുപ്തമത്താഭാതാത്
15	4	വൃത്തിരാബദ്ധ്യം
"	5	ആബദ്ധ്യാനിയമഃ
"	11	പ്രവാസാപ്രവിധാനേ
19	26	ഉത്തരാം വാ യച്ഛേത
21	2	ദാദാഭവകാ
22	5	യോജ്യഃ ഇതിഭർമ്മ
24	24	പക്ഷാന്തരം

Page	Line	
25	9	അർജുനഃ
26	21	തതഃ പരഃ
28	23	സാരേണ ഗുഹണം
29	4	സൂര്യോ വാ
30	23	പ്രോക്തിതം ശ്രുതമാണാം
34	17	നാവരേവ വചഃവേദൈ
37	21	കാണവംഗാ
38	11	ശേഷാണാം ഭവദാണാം
45	19	ഇത്യേതേ ചാരുരാജാഃ
47	6	ഗുഹ്യക്ഷേത്രം
49	24	ശ്രേഷ്ഠവസര
51	25	സേതുഭാഗം
55	28	മുപേത
60	10	സമന്തഗ്രാമാത്
62	6	ഹിരണ്യഭാരത
67	14	സൂചാപതിശ്രാവിണീ
69	21	സത്യമവഹരേതി
73	6	വാദ്യോഭവേത്
„	8	മദ്യോഭവേത്
75	16	അദ്യോഭവേത്
„	17	„
77	24	കാരണപൂർവ്വഃ
85	24	യഥാവേദതഃ

Appendix II D.

L. 1066 മൂലപാഠത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ.

Page	Line	
3	29	സാധനാപ്രവേശ
7	15	പരോക്ഷമേതവഃ
8	1	പരോക്ഷഭണ്ഡഃ
"	2	രഘുവതഃ
"	27	ത്രിപക്ഷാഭൂമി പ്രതി
10	7	തത്ര സത്യേ
"	15	രാജസംധർമ്മഃ
11	9	ധർമ്മേ ന്യായേന
14	13	സുപ്തമത്താദാനാത്
21	2	മുശ്രുഷാ.....യു. വാക്യമിദം ന ഭിദ്യതേ
"	19	ധനാധ്യാപനവതികാനാദാനേ ച
22	5	യോജ്യഃ ഇതിഭക്ത
"	9	നശ്യ വിനശ്യ
24	24	പക്ഷാന്തരം
30	26	തീർത്ഥാത്മ്യശ്രദ്ധമാണം സപ്ത
32	5	ജാതകർമ്മണി
45	4	വിശേഷഃ
50	11	ഭജാം
"	22	ഭോഗനിഗ്രഹോ ഭവാദത
51	27	സപ്തപാദോഽഥാമുച്യ
54	8	പ്രയാതമാജീവം
81	21	നിഷ്ക്രിയാചാദിമദ്യ
83	1	സംവത്സരം തച്ഛതഃ
88	15	കിഞ്ചിത് പരിഹാരേ
89	13	കർമ്മഭവദേഹകഃ
"	27	അപക്വമതോ
90	16	ഉത്തമസംവാദകഃ
"	19	ദിനീഷമംശം, ദയാ
90	20	മദ്ധ്യനിനാത് സാമ്പനാഭൂമി
91	17	അസമാപ്തേ തു
92	9	വിക്രയപണ്യ

Page	Line	
92	28	വിവൃതി
93	21	ഗ്രഹണാത്മകം
94	1	പ്രയച്ഛതഃ കണ്ഠം
"	9	കഷ്ടചൂഡിതം
"	16	ശൈലചരൈശ്ച
95	18	ആത്മാനം വാ പ്രദായ
"	"	പ്രയച്ഛതഃ
"	19	അത്മമനുപകാരിഷ്യ
96	11	ആകൃശാദനത്വം
"	21	പ്രാതിഭാഷ്യഭണ്ഡഃ
97	26	സ്വകാരണം
98	24	ഭൂതം തു
"	27	ഭൂതം
99	4	വിക്രമേണ
"	5	അത്യുപാണിഷദ്വേദം
100	4	പരവശ്ച
102	11	പരോവര
"	19	അപരം
"	20	പരം
103	7	അന്ധനതേ
104	2	ശതാത് പരേഷ്യ
"	7	ധർമ്മാനം
"	22	മപവാദഃ
105	18	ഹേതവ
106	17	ശൂന്യോപവാദഃ
107	8	മോഹം വാദിശേത്
"	16	ഭൈരവാനം
109	14	മുഖോത്പാദനേന
111	6	അഭിമതസ്യ
112	2	ഷട് പഞ്ചഃ പ്രതീകാരത്വം

ശുദ്ധിപത്രിക.

പുറം	വരി	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
2	4	ലക്ഷണ	ലക്ഷണം
	20	പ്രവൃത്തപ്ര	പ്രവൃത്തപ്ര
3	25	വിവരമയ	വിവരമസംയ
	26	വരളുണ	വരളുമുണ
4	17	പിഴയില്ല;	പിഴയില്ലാ
	23	കകിമം	യാകിമം
6	12	ഒറ്റി ഒല	ഒറ്റിഒല
7	24	തക്കി	തക്കി
8	25	തസ്യാ പ്രതി	തസ്യാപ്രതി
14	13	സപ്തദാ	സപ്തമത്താദാ
19	20	ചെയ്	ചെൽ
	23		
21	28	വഹതി	ഹവതി
22	14	യഥാ നി	യഥാനി
24	18	ഗിവിചേക്ട	ഗവിചേക്ട
31	11	ധർമ്മരാവിട	ധർമ്മരാൽ വിട
32	5	നതകൃത്യ	നതക്രമ്യ
33	12	വാഴകിൽ	വാഴ്കിൽ
38	1	നാം ഭാഗം	നാം ദശനാം ഭാഗം

ശുദ്ധിപത്രിക—(തുടർച്ച)

പുറം	ചരി	അശുദ്ധം	ശുദ്ധം
43	8	സംസകാരം	സംസ്കാരം
49	22	യെത്തിൽ	ചെയ്കിൽ
57	23	സൃഷ്ടാത	സൃഷ്ടാത്
59	5	വാ കരദ	വാകരദ
62	20	പ്രചമന	പ്രച്ഛന
	24	കേരവിതും	കേരവിതും
64	29	പ്രഭവ	പ്രഭവ
66	5	ഇവിടെയിൽ വഴി	ഇവിടെയിൽ
	28	സമപായേ തു	സമപായേ തു
67	14	പാ പ്രതി	പാപ്രതി
70	13	യോകു	യോക്തു
80	18	ഗ്രഹ	ഗ്രഹ
86	4	പ്രാദശപരോ	പ്രാദശപരോ
89	25	നോയപട്ട	നോയ്പട്ട
96	22	രികഥ	രിക്ഥ
97	10	ദളാത	ദളാത്
98	19	വിടച്ച	വിടിച്ച
106	18	പ്രഗത്ഥ	പ്രഗത്ഥ

